

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

Τίτλος διπλωματικής:

**«Μελέτη Περίπτωσης (Case Study): Οι στάσεις δύο
Εμπλεκόμενων Μερών (Ε.Μ.), των εργαζομένων και των
αιρετών, έναντι της Τοπικής Φορολογίας και των
Ιδιωτικοποιήσεων στον Δήμο Καλαμαριάς»**

Τσιάμης Γιώργος

Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese
Department of Economics - Democritus University of Thrace
Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki
Department of Business Administration - University of Piraeus

Interuniversity Interdepartmental
Master Program in
«Local and Regional Government and Development»

Thesis Title:

“The attitudes of two main stakeholders of the Municipality of Kalamaria, employees and elected, towards the Local Taxation and Privatization”.

Tsiamis George

Corinth, September 2016

Περίληψη

Λέξεις κλειδιά: Τοπική Φορολογία, Ιδιωτικοποίηση των Δημοτικών Υπηρεσιών, Δήμος Καλαμαριάς

Εκατόν τριάντα τέσσερα άτομα κλήθηκαν να εκφράσουν τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους σε προδιατυπωμένες γνώμες σχετικές με την τοπική φορολογία και τις ιδιωτικοποιήσεις των δημοτικών υπηρεσιών. Τα 92 άτομα προέρχονταν από τον Δήμο Καλαμαριάς εκ των οποίων οι 70 ήταν υπάλληλοι του Δήμου Καλαμαριάς (16% του συνόλου των υπαλλήλων του Δήμου) και οι 22 ήταν Δημοτικοί Σύμβουλοι (το 54% των Δημοτικών Συμβούλων). Τα υπόλοιπα άτομα αποτέλεσαν «συνθήκη ελέγχου». Το δείγμα υποστηρίζει την αυτονομία των εισπρακτικών μηχανισμών, τη συνεργασία μεταξύ των Ο.Τ.Α., τόσο στην είσπραξη των φόρων όσο και στην προσφορά των υπηρεσιών και τη συμπληρωματική δράση μεταξύ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Κεντρικής Διοίκησης. Οι ιδιωτικοποιήσεις των υπηρεσιών απορρίπτονται με την μεγαλύτερη διαφωνία να εκφράζεται στην ιδιωτικοποίηση των κοινωνικών δομών. Οι αιρετοί διχάζονται ως προς το θέμα των ιδιωτικοποιήσεων.

Abstract

Key words: Local Taxation, Privatization of Municipal Services, Municipality of Kalamaria.

Hundred thirty-four individuals were called to express the degree of agreement or their disagreement in already formulated opinions relative with the local taxation and the privatisations of municipal services. 92 individuals came from the Municipality of Kalamaria, of which 70 were of Kalamaria employees (16% of all the municipal employees) and 22 were Councilors (54% of all Municipal Councilors). The other individuals constitute the "control condition". The sample supports the autonomy of tax collection mechanism, the cooperation between the local government, in both tax collection and the offer of services and complementary action between the Local Government and Central Administration. The privatisations of services are rejected with the bigger disagreement it is expressed in the privatisation of social structures. Municipal Councilors be divided on the issue of privatization.

Περιεχόμενα	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Θεωρητικό Πλαίσιο –Κοινωνική Στάση, Κοινωνική Ταυτότητα και Κοινωνική Αναπαράσταση	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Οι Τοπικοί Φόροι και οι Δημοτικές Υπηρεσίες	10
2.1 Οι Τοπικοί Φόροι	10
2.2. Οι Δημοτικές Υπηρεσίες	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η Μεθοδολογία	16
3.1. Το υλικό	16
3.2. Η σύνθεση του δείγματος	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Τα αποτελέσματα	19
4.1. Περιγραφικά Δεδομένα – Γενικά Χαρακτηριστικά	19
4.2. Οι στάσεις έναντι της Τοπικής Φορολογίας	25
4.3. Οι στάσεις έναντι της Ιδιωτικοποίησης των Δημοτικών Υπηρεσιών	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Παραγοντική Ανάλυση	68
5.1. Παραγοντική Ανάλυση στις ερωτήσεις για την Τοπική Φορολογία	68
5.2. Παραγοντική Ανάλυση στις ερωτήσεις για τις Ιδιωτικοποιήσεις των Δημοτικών Υπηρεσιών	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Συμπεράσματα - Επίλογος	76
6.1 Συμπεράσματα	76
6.2. Επίλογος	79
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Πίνακες υποσυνόλων (Υπάλληλοι και Αιρετοί του Δήμου)	Ι
Π1 Διαγράμματα Περιγραφής Υποσυνόλων Δείγματος	Ι
Π2. Διαγράμματα περιγραφής Στάσεων, υποσυνόλων δείγματος, για την Τοπική Φορολογία. ΙΙ	
Π3. Διαγράμματα περιγραφής, υποσυνόλων δείγματος, για τις Ιδιωτικοποιήσεις	Χ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	XXII

Ευρετήριο Πινάκων.

Κεφάλαιο 4: Τα αποτελέσματα.

Πίνακας 4. 1 54

Πίνακας 4. 2 55

Κεφάλαιο 5: Η Παραγοντική Ανάλυση.

Πίνακας 5. 1 68

Πίνακας 5. 2 69

Πίνακας 5. 3 70

Πίνακας 5. 4 71

Πίνακας 5. 5 71

Πίνακας 5. 6 72

Πίνακας 5. 7 72

Πίνακας 5. 8 73

Πίνακας 5. 9 74

Πίνακας 5. 10 75

Πίνακας 5. 11 75

Ευρετήριο Διαγραμμάτων:

Κεφάλαιο 2: Οι Τοπικοί Φόροι. Κατανομές Κ.Α.Π. στον Δήμο

Καλαμαριάς:

Διάγραμμα 2 1 ----- 11

Διάγραμμα 2 2 ----- 12

Κεφάλαιο 4: Τα αποτελέσματα σε διαγράμματα αντίστοιχα των

ερωτήσεων:

Διάγραμμα 4. 1 19

Διάγραμμα 4. 2 20

Διάγραμμα 4. 3 21

Διάγραμμα 4. 4 22

Διάγραμμα 4. 5 23

Διάγραμμα 4. 6 23

Διάγραμμα 4. 7 24

Διάγραμμα 4. 8	25
Διάγραμμα 4. 9	27
Διάγραμμα 4. 10	28
Διάγραμμα 4. 11	30
Διάγραμμα 4. 12	31
Διάγραμμα 4. 13	32
Διάγραμμα 4. 14	33
Διάγραμμα 4. 15	34
Διάγραμμα 4. 16	36
Διάγραμμα 4. 17	37
Διάγραμμα 4. 18	38
Διάγραμμα 4. 19	39
Διάγραμμα 4. 20	40
Διάγραμμα 4. 21	41
Διάγραμμα 4. 22	43
Διάγραμμα 4. 23	44
Διάγραμμα 4. 24	45
Διάγραμμα 4. 25	46
Διάγραμμα 4. 26	48
Διάγραμμα 4. 27	49
Διάγραμμα 4. 28	50
Διάγραμμα 4. 29	51
Διάγραμμα 4. 30	52
Διάγραμμα 4. 31	53
Διάγραμμα 4. 32	56
Διάγραμμα 4. 33	57
Διάγραμμα 4. 34	58
Διάγραμμα 4. 35	59
Διάγραμμα 4. 36	60
Διάγραμμα 4. 37	61
Διάγραμμα 4. 38	62
Διάγραμμα 4. 39	63
Διάγραμμα 4. 40	64
Διάγραμμα 4. 41	65

Διάγραμμα 4. 42	66
Διάγραμμα 4. 43	67

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ζούμε σε συνθήκες αισθητηριακής αποστέρησης. Οι σταθερές καταρρέουν ή δίνουν την αίσθηση ότι αλλάζουν με τόσο γρήγορο και επιταχυνόμενο τρόπο που είναι σαν να μην υπάρχουν. Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης, υψηλής εγρήγορσης, ανασφάλειας και γενικότερα η αστάθεια εμφανίζεται ως η μόνη σταθερά. Θα μετατραπεί η κρίση σε ευκαιρία για την δημιουργία νέων καινοτόμων πραγματικοτήτων ή αυτή η κατάσταση θα μετατραπεί σε εργαλείο των ισχυρών να προσφέρουν την δική τους εκδοχή σταθερότητας που θα αποσταθεροποιεί την ύπαρξή μας κάνοντας το είναι μας αφόρητα ρηχό;

Η αισθητηριακή αποστέρηση είναι μία κατάσταση απομόνωσης. Στο εργαστήριο το πειραματικό υποκείμενο στερείται των αναφορών του καθώς όλες του οι αισθήσεις (όραση, ακοή, αφή κλπ) αμβλύνονται. Το άτομο χάνει τις αναφορές του με αποτέλεσμα στο τέλος της διαδικασίας να είναι υψηλά υποβολιμαίο και ισχυρά εξαρτώμενο από την πρώτη πληροφορία – σημείο αναφοράς που θα του δοθεί (Paichele, G.,1985). Κάπως έτσι λειτουργούν οι μεγάλες οικονομικές και κοινωνικές κρίσεις. Μας αποσταθεροποιούν, εξαυλώνουν τα σημεία αναφοράς, τις σταθερές μας (Klein, N., 2010). Η τρέχουσα κρίση που πλήττει την ελληνική οικονομία είναι απόρροια της αμερικάνικης κρίσης που ξεκίνησε το 2008 και επεκτάθηκε στην Ευρώπη όπου συνεχίζει να είναι παρούσα. Τα χαρακτηριστικά της κρίσης γεννούν την υποψία ότι δεν βρισκόμαστε μπροστά σε μία τυπική, κυκλική, κρίση του καπιταλισμού. Ίσως βιώνουμε μία βαθιά, δομική μεταβολή των καπιταλιστικών δομών ή όπως αναφέρει ο Βαρουφάκης (2012) βρισκόμαστε μπροστά μία κρίση με το Κ κεφαλαίο.

Αν η κρίση πράγματι μοχλεύει τις βασικές καπιταλιστικές δομές ίσως οι κενσιανές πολιτικές (Keynes, J.M., 2010) να μην επαρκούν για το ξεπέρασμα της κρίσης. Παρόλα αυτά όχι μόνο δεν εφαρμόζονται κενσιανές πολιτικές αλλά αντίθετα εφαρμόζονται πολιτικές αντιπληθωρισμού που ευνοούν το χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο εις βάρος του επενδυτικού κεφαλαίου (Chang, H.-J., 2011). Η κρίση δεν ξεπερνιέται με ισοσκελισμένους ή πλεονασματικούς προϋπολογισμούς και απόσυρση του δημοσίου (ο.π.). Αντίθετα απαιτεί δημόσιο χρήμα και στοχοπροσηλωμένες δημόσιες υποδομές. Οι ηθικές αξιολογήσεις αποπροσανατολίζουν την διερεύνηση των αιτιών της κρίσης. Απαιτούνται πολιτικές που θα οδηγούν στην διεύρυνση της ρευστότητας, την τόνωση της κατανάλωσης στον ευρωπαϊκό Βορρά και την αύξηση της παραγωγής στον ευρωπαϊκό Νότο (Krugman, P., 2012). Όσο πιο μεγάλη η δημόσια παρέμβαση τόσο πιο μεγάλη και η ανάπτυξη και αυτό όχι μόνο σε στιγμές

κρίσης, όπως το ήθελε ο Keynes, αλλά σε όλες τις φάσεις της καπιταλιστικής ανάπτυξης. Στη φάση της «κοιλιάδας του θανάτου», στη φάση εκείνη που ακόμη δεν γνωρίζουμε αν οι καινοτόμες παραγωγικές διαδικασίες θα στεριώσουν στην αγορά είναι η δημόσια στήριξη που κάνει τη διαφορά, και είναι οι Η.Π.Α. που δίνουν το παράδειγμα. Το δημόσιο κρατά τα σκήπτρα της καινοτομίας παρά τα αντιθέτου υποστηριζόμενα (Mazzucato, M., 2015).

Μέσα σ' αυτό το δύσκολο διεθνές, οικονομικό και κοινωνικό, περιβάλλον η ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) καλείται να βρει το ρόλο της και να τοποθετηθεί μέσα στις παγκόσμιες, ευρωπαϊκές και εθνικές τάσεις δομώντας την ιδιαίτερη ταυτότητά της και οριοθετώντας τις σχέσεις της με την Ελληνική Κεντρική Διοίκηση. Ο ρόλος και ο βαθμός αυτονομίας της εξαρτώνται όχι μόνο από τη θεσμική της συγκρότηση αλλά και από την ενεργή δράση της. Η διεθνής εμπειρία δείχνει τον κρίσιμο ρόλο της Τ.Α. στην ανάπτυξη. Η αποκέντρωση και μάλιστα η φορολογική αποκέντρωση, αποκέντρωση εισοδήματος και όχι τόσο των δαπανών, συνιστά ισχυρό αναπτυξιακό παράγοντα. Μάλιστα όσο πιο πολύ αποκεντρώνεται το εισόδημα τόσο πιο ισχυρή είναι η επίδραση στο Α.Ε.Π. κυρίως σε εκείνα τα διοικητικά συστήματα που η αποκέντρωση είναι περιορισμένη (Γκέγκας, P., 2014, Blöchliger, H., 2013). Η επίδραση είναι θετική κυρίως όταν το εισόδημα αυτό κατευθύνεται σε επενδύσεις και όχι σε λειτουργικές δαπάνες (Γκέγκας, P., 2014). Ωστόσο οι πολιτικές λιτότητας οδηγούν σε μείωση των επιχορηγήσεων, της απόδοσης του τοπικού φορολογικού συστήματος και της δυνατότητας δανεισμού γεγονός που έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην τοπική και εθνική ανάπτυξη και στην διατήρηση της κοινωνικής συνοχής (Vammalle, C. & Hulbert, C. 2013). Σε κανένα ωστόσο διοικητικό σύστημα των χωρών του Ο.Ο.Σ.Α. δεν υπάρχει απόλυτη αυτονομία της Τ.Α. στην είσπραξη φόρων (Γκέγκας, P., Γεωργίου, Γ., Καρακούσης, Π., κ.α., 2005, Γκέγκας, P., Γούπιος, Γ., Σκορδίλη, Α., 2013). Οι κρατικές επιχορηγήσεις είναι ενταγμένες σε όλα τα τοπικά δημοσιονομικά συστήματα των χωρών μελών του Ο.Ο.Σ.Α. διότι με αυτόν τον τρόπο αμβλύνονται οι περιφερειακές ανισότητες και ελαττώνεται το κόστος των πολιτικών μείωσης των ανισοτήτων (Γκέγκας, P., 2012).

Αν ένα μικτό δημοσιονομικό σύστημα είσπραξης των φόρων που θα συνδυάζει τους τοπικούς με τους κεντρικούς μηχανισμούς είσπραξης, τα τοπικά έσοδα με τις επιχορηγήσεις, εμφανίζεται πιο αποτελεσματικό από την πλευρά της παροχής των υπηρεσιών ποιος είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος στη διάθεση των εξόδων; Η δημόσια ιδιοκτησία τους ή η ιδιωτικοποίησή τους οδηγεί σε αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη λειτουργία; Ο Stiglitz (2008) απαντά μονολεκτικά: «Εξαρτάται!» Μία μελέτη επισκόπησης της επίδρασης

των ιδιωτικοποιήσεων στις χώρες της Νότιας Ασίας (Gupta, N., 2008) επιβεβαιώνει τα μικτά αποτελέσματα των πλήρως ή μερικών ιδιωτικοποιήσεων. Ανάλογες επισημάνσεις γίνονται και από άλλους μελετητές. Η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα των ιδιωτικοποιημένων υπηρεσιών δεν είναι αυτονόητη, η ιδιωτικοποίηση στις αναπτυσσόμενες χώρες παρεμποδίζει τους κοινωνικά αδύναμους να έχουν πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, δεν οδηγούν αυτονόητα στην εκλογίκευση της αγοράς εργασίας και συχνά εργαζόμενοι υψηλών προσόντων αντικαθίστανται από υπαλλήλους χαμηλότερων προσόντων (Gerber, E., Hall, C. & Hines, J. 2004). Ειδικότερα οι μελέτες στο χώρο συλλογής απορριμμάτων, στις Η.Π.Α., είναι επίσης αντιφατικές. Μερικές διαπιστώνουν μία μικρή τάση μείωσης του κόστους, επίτευξη οικονομιών κλίμακος, καλύτερη διεύθυνση και αξιοποίηση των τεχνικών μέσων (Savas, E. S., 1977, Kemper & Quigley, 1976, Donahue, 1989). Άλλες αντίθετα δεν διαπιστώνουν κανένα κέδρος από την ιδιωτικοποίηση της διαχείρισης των σκουπιδιών (Hirsch, 1965, Donahue, 1989). Είναι ενδεικτικό, επίσης στις Η.Π.Α., ότι για κάθε οκτώ υπηρεσίες που ιδιωτικοποιούνται οι πέντε επιστρέφουν πίσω στο δημόσιο τομέα λόγω της αύξησης της δυσαρέσκειας των πολιτών από τις προσφερόμενες υπηρεσίες (Warner & Heltz, 2001 αναφέρεται στους: Gerber, E., Hall, C. & Hines, J. 2004).

Πόση αυτονομία θέλουμε για την Τ.Α.; Πώς αξιολογούνται οι εισπρακτικές δομές των Ο.Τ.Α.; Ποιοι οφείλουν να πληρώνουν για τις τοπικές υπηρεσίες; Θέλουμε επιχορηγήσεις ή πλήρη απεξάρτηση από την Κεντρική Διοίκηση; Και τι είναι πιο δίκαιο; Η αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος ή η παραμονή του πλούτου, και της φτώχειας αντίστοιχα, στον τόπο που γεννάται; Θα συνεισφέρουν οι ιδιωτικοποιήσεις των δημοτικών υπηρεσιών στην αποδοτικότητα και στην αποτελεσματικότητα της παροχής τους; Αν ήταν να επιλέξουμε ποιες υπηρεσίες θα ήταν πρώτες προς ιδιωτικοποίηση; Αυτά είναι τα ερωτήματα που θέσαμε στα δύο βασικά Εμπλεκόμενα Μέρη της Καλαμαριάς, τους εργαζόμενους και τους αιρετούς. Ένα μέρος του δείγματος αποτελείται από αυτοδιοικητικά άτομα που ωστόσο δεν έχουν εργασιακή ή άλλη σχέση με την Καλαμαριά, έχουν ωστόσο σχέση με την Τ.Α., προκειμένου να διαπιστώσουμε αν οι απαντήσεις των ερωτηθέντων από την Καλαμαριά προσδιορίζονται από κάποιους τοπικούς παράγοντες.

Για να κατανοήσουμε την ερμηνευτική ισχύ των δεδομένων μας στην δεύτερη ενότητα οριοθετούμε το θεωρητικό μας πλαίσιο μέσα από τις θεωρίες για τις κοινωνικές στάσεις, την κοινωνική ταυτότητα και κυρίως για τις κοινωνικές αναπαραστάσεις. Στην τρίτη ενότητα αναφερόμαστε στο θεσμικό πλαίσιο και στις δυνατότητες και στους περιορισμούς που αυτό

θέτει για την είσπραξη των τοπικών φόρων και τον τύπο των φόρων και των τελών που έχουν θεσμοθετηθεί. Γνωρίζουμε τον περιορισμό που θέτουν οι μεταπτυχιακές εργασίες ωστόσο θεωρούμε ότι μία εργασία κρίνεται περισσότερο από τα ερεθίσματα που δίνει για περαιτέρω έρευνα παρά για τις υποτιθέμενες οριστικές απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Θεωρητικό Πλαίσιο –Κοινωνική Στάση, Κοινωνική Ταυτότητα και Κοινωνική Αναπαράσταση

Γιατί ένα ερωτηματολόγιο κοινωνικών στάσεων; Τι προσδοκούμε; Σε ποιες απαντήσεις ευελπιστούμε; Τι προβλέψεις μας επιτρέπονται από την ανάλυση των δεδομένων; Ερωτήσεις που για να δοθούν απαντήσεις πρέπει πρώτα να οριστούν οι βασικές έννοιες.

Είναι ουσιώδες ζήτημα να οριοθετήσουμε την έννοια της κοινωνικής στάσης, να προσδιορίσουμε την ερμηνευτική της ισχύ και να αναφερθούμε στις ρητές ή άρρητες προϋποθέσεις έκφρασής της. Κοινωνική στάση είναι «μία διαρκής εσωτερική προδιάθεση που υποβόσκει κάτω από τις θετικές ή αρνητικές αποκρίσεις για ένα άτομο ή για ένα αντικείμενο ή για μία ομάδα αντικειμένων του κοινωνικού σύμπαντος» (Montmollin de G., 1991, σελ. 78). Η πραγματικότητα ωστόσο αντιστέκεται στη βούληση των κοινωνικών επιστημόνων. Οι συσχετίσεις ανάμεσα στις μετρήσιμες κοινωνικές στάσεις και στην πραγματική συμπεριφορά είναι πολύ μικρές (ο.π., σελ. 82). Γεγονός που θα έπρεπε να το θεωρήσουμε αυτονόητο. Η κοινωνική πρόβλεψη είναι δύσκολη γιατί οι παράγοντες που την προσδιορίζουν είναι πληθωρικοί και οι συνέργειές τους πολύπλοκες.

Όταν μιλάμε για κοινωνική στάση ως προδιάθεση για δράση θα πρέπει να λαμβάνουμε, τουλάχιστον, υπόψη την έννοια της ατομικής και κοινωνικής ταυτότητας, ένα ερμηνευτικό σύστημα της κοινωνικής πραγματικότητας, τις αξιολογήσεις που αυτό εμπερικλείει και τα δομημένα γνωστικά σχήματα προσέγγισης του υπό διερεύνηση αντικειμένου.

Προκειμένου να κατανοούμε το περιβάλλον μας μπαίνουμε σε μία διαδικασία ταξινόμησης του βάσει κατηγοριών (Tajfel H, Forgas J.P., 1991). Σύμφωνα με τη θεωρία της διακατηγοριακής σύγκρισης του Tajfel αρκεί να προσδώσουμε τεχνητά χαρακτηριστικά ομαδοποίησης σε φυσικά ερεθίσματα (όπως σε γραμμές που διαφέρουν μεταξύ τους μόνο κατά ένα σταθερό μήκος) και τότε έχουμε την τάση να κατατάσσουμε τα φυσικά αντικείμενα σε ομάδες με απλώς ένα (αυθαίρετο) κριτήριο ομαδοποίησης (αναφέρεται στους: Doise W., 1982, σελ. 114-116, Παπαστάμου Σ., 1989, σελ. 202-204). Αυτή η τάση μας να κατηγοριοποιούμε ισχύει και στην κοινωνική πραγματικότητα. Έχουμε την τάση να συγκρίνουμε την ομάδα που συμμετέχουμε με άλλες (σημαντικές) κατηγορίες - ομάδες (Doise W., 1982, σελ. 136-137, Abrams D., Hogg M.A., 1990, σελ. 3, Tajfel H. 1978α). Η θεωρία της διακατηγοριακής σύγκρισης βασίζεται στη θεωρία της κοινωνικής σύγκρισης του

Festinger (1954) που θεωρεί ότι τα άτομα προκειμένου να αυτό-αξιολογηθούν τείνουν να συγκρίνονται με τους όμοιους τους.

Σημαντικό για την ερμηνεία των κοινωνικών στάσεων είναι να γνωρίζουμε ή να ερευνήσουμε εάν μελετούμε απλές κατηγορίες ατόμων ή αν οι ερωτώμενοι αναγνωρίζουν τον εαυτό τους ότι ανήκει σε μία ομάδα. Στην τελευταία περίπτωση η πραγματικότητα παίρνει μία πιο δυναμική μορφή (Rabbie J-M. & Horwitz M., 1990). Είναι τότε που ενεργοποιείται το φαινόμενο της ενδοομαδικής στρέβλωσης (Turner J.-C., 1990, σελ. 159) που συνήθως μας οδηγεί να ευνοούμε την ομάδα αναφοράς (ενδοομαδική ευνοιοκρατία), την δική μας ομάδα (Wilder D.A., 1990). Πολύ περισσότερο που στην σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα τα άτομα χαρακτηρίζονται από την ένταξή τους σε διαφορετικές ομάδες ταυτόχρονα γεγονός που οδηγεί σε διασταυρούμενες κατηγοριοποιήσεις (Deschamps J.-C. & Doise W., 1990,) και ανάλογα με την συμβολική ισχύ της ομάδας αναφοράς αναπτύσσονται ή όχι τα φαινόμενα της εύνοιας της ομάδας τους (Doise W., Deschamps, J.-C. & Meyer G., 1978, Johnston, L. & Hewstone, M. 1990).

Η συζήτηση για την κατηγοριοποίηση της κοινωνικής πραγματικότητας που μας περιβάλλει είναι κρίσιμη γιατί πάνω σε αυτήν βασίζεται η ατομική και κοινωνική ταυτότητα και η τελευταία είναι κρίσιμος παράγοντας για την ερμηνεία των δεδομένων καθώς είναι παράγοντας που ενισχύει την προβλεπτικότητα των δεδομένων της κοινωνικής έρευνας. Η κοινωνική ταυτότητα αναφέρεται στη γνώση του ατόμου ότι ανήκει σε ομάδες. Αυτή η γνώση έχει συναισθηματική και αξιολογική σημασία (Tajfel, H., 1978β). Για τον Turner (1990, σελ. 302) η κοινωνική ταυτότητα είναι «το σύνολο των κατηγοριοποιήσεων που χρησιμοποιεί ένας άνθρωπος για να προσδιορίσει τον εαυτό του». Οι αντιδράσεις των ατόμων οργανώνονται ανάλογα με τους όρους των ομάδων στις οποίες θεωρούν ότι ανήκουν (Abrams, D., 1990). Το ερώτημα που καλείται να απαντήσει το άτομο είναι ποιοι είναι έξω από αυτήν την ομάδα. ***Στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι κρίσιμο ποιοι αυτοπροσδιορίζονται ως αυτοδιοικητικοί και ποιους αυτοί ορίζουν ότι βρίσκονται έξω από το περιβάλλον της Αυτοδιοίκησης επηρεάζοντας ή όχι (οι έξω) τις δράσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.*** Η θεώρηση των άλλων ως μελών μίας εξωτερικής ομάδας (που ωστόσο μας επηρεάζει) είναι κρίσιμο στοιχείο γιατί αυτό προσδιορίζει και την δική μας ταυτότητα (Emler, N. & Hopkins N., 1986) ενώ ταυτόχρονα μπορεί να προσδιορίσει τη συνεργασία, τη σύγκρουση ή και τον ανταγωνισμό για πόρους και εξουσίες (Abrams D. & Hogg M.-A., 1990, σελ.4).

Η θεωρία της αυτοκατηγοριοποίησης του Turner προσδιορίζει τρία επίπεδα που κατά τη γνώμη του συνθέτουν την ταυτότητα του εαυτού μας (βλ. Marques, J.-M., 1993, Hogg, M.-A. & McGarthy C., 1990): α) Το ανώτερο επίπεδο του εαυτού ως ανθρώπινου όντος, β) Το ενδιάμεσο επίπεδο του εαυτού ως μέλους μίας ομάδας αποδίδοντας στον εαυτό του τα χαρακτηριστικά της ομάδας και, γ) Το κατώτερο επίπεδο του εαυτού, του μοναδικού μας εαυτού. Πρόκειται για ένα ιεραρχικό μοντέλο που διευρύνει τα ερμηνευτικά μας όρια αφού αφήνει πίσω του τα διχοτομικά μοντέλα (Brewer, M.-B. & Schneider, S.-K., 1990, Lorenzi-Cioldi, F & Doise, W, 1990) και μας δίνει τα θεωρητικά και ερευνητικά εργαλεία προκειμένου να ερμηνεύσουμε τις λειτουργικές συγκρούσεις (λειτουργικό ανταγωνισμό τον ονομάζει ο Turner) που λαμβάνουν στο εσωτερικό της ατομικότητας, του εαυτού μας, ανάλογα με την βαρύτητα που το άτομο δίνει σε κάθε ένα από αυτά τα επίπεδα (Clemence, A. & Doise W., 1993). **Ειδικότερα, σ' αυτήν την εργασία (ως ερώτημα που τίθεται για τη δόμηση των κοινωνικών ταυτοτήτων των stakeholders) μας ενδιαφέρει το ενδιάμεσο επίπεδο του εαυτού – μέλους ομάδας που επιτρέπει ερμηνείες για τις στάσεις, τη συμπεριφορά και τις αξιολογήσεις στις οποίες προχωρούν τα Εμπλεκόμενα – Μέρη για τη λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.** Είναι σ' αυτό το επίπεδο που δομείται ή όχι η όποια ομαδική ταυτότητα, άρα και οι συγκλίσεις με τα πρότυπα που αυτή εγκαθιδρύει και κατά συνέπεια ερμηνεύει συγκρούσεις ή συμμαχίες (Lorenzi-Cioldi, F & Doise, W, 1990, Perez, J.-A. & Mugny G., 1990).

Αν και οι θεωρίες για τον τρόπο δόμησης της συλλογικής ταυτότητας αυξάνουν την ικανότητά μας στο να ερμηνεύουμε το περιεχόμενο των κοινωνικών στάσεων από μόνες τους δεν αρκούν προκειμένου να κατανοήσουμε σε βάθος την κοινωνική πραγματικότητα και τις κοινωνικές αντιλήψεις που αναπτύσσονται μέσα σε αυτήν. Είναι εξίσου αναγκαίο να εντοπίσουμε τις βασικές γνωστικές δομές και τον τρόπο που αυτές ερμηνεύουν τις σχέσεις μεταξύ των κοινωνικών πρωταγωνιστών προκειμένου τα δεδομένα των ερευνών να αποκτήσουν μία υψηλή ερμηνευτικότητα και μία συνακόλουθη προβλεπτικότητα. Ακόμη και τα πειράματα των κοινωνικών επιστημών δεν διεξάγονται σε αποστειρωμένο και κενό, από άποψη κοινωνικών σημασιών, περιβάλλον. Το αντίθετο συμβαίνει, το πείραμα βρίθκει κοινωνικών διαστάσεων.

Χρειαζόμαστε ένα θεωρητικό πλαίσιο που θα διευρύνει την ικανότητα της ερμηνείας και συνακόλουθα να αυξάνει την ικανότητα πρόβλεψης των κοινωνικών συμπεριφορών. Θεωρούμε ότι το σχετικά πιο ολοκληρωμένο μοντέλο ερμηνείας της κοινωνικής

πραγματικότητας είναι η θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων. Κοινωνική αναπαράσταση είναι μία «εικόνα» που εμπεριέχει σύνολα σημασιών, συστήματα ερμηνείας που δίνουν νόημα και στο απρόσμενο, συστήματα κατηγοριοποίησης προκειμένου να ταξινομούμε τις περιστάσεις και «θεωρίες» που ερμηνεύουν όλα τα προηγούμενα (Jodelet, D., 1984, ακριβής ορισμός στη σελ. 360).

Προκειμένου να κατανοήσουμε την έννοια της κοινωνικής αναπαράστασης μπορούμε να τα θεωρήσουμε ως ισοδύναμο των μύθων και των συστημάτων σκέψης των παραδοσιακών κοινωνιών. Όπως σ' αυτά έτσι και στην κοινωνική αναπαράσταση εμπεριέχονται κοινωνικές προσλήψεις, γνωστικές διεργασίες, σχέσεις προσέγγισης του υποκειμένου με το αντικείμενο, μία αντιγραφή της εξωτερικής πραγματικότητας αλλά και μία ενεργή «αναπαραγωγή» των ερεθισμάτων. Όλα αυτά που συνθέτουν τον «κοινό νο» (Μαντόγλου, Α., 1995, Jodelet, D., 1989, Hewstone, M., 1989).

Τα τρία θεμελιώδη χαρακτηριστικά της κοινωνικής αναπαράστασης είναι: α) ένα σύστημα ερμηνείας, β) ένα σύστημα κατηγοριοποίησης και τέλος, γ) μία «θεματική γλώσσα» (Abric, J.-C., 1987, Moscovici, S. & Vignaux, G., 1994). Για τον σχηματισμό της κοινωνικής αναπαράστασης απαιτούνται δύο διαδικασίες: α) η αντικειμενοποίηση, που προσφέρει μία εικόνα (εικονικό σχήμα) στο αφηρημένο βάσει της οποίου ερμηνεύονται τα φαινόμενα (φυσικοποίηση) και, β) η επικέντρωση, μία διαδικασία βάσει της οποίας ένα άγνωστο αντικείμενο εντάσσεται σε οικείες κατηγορίες (Guimeli, C., 1994). Η κοινωνική αναπαράσταση μεταδίδεται με τρεις τρόπους: α) με την διάδοση, όταν πομπός και δέκτης είναι ισότιμοι, β) με την μετάδοση με στόχο την διαμόρφωση κοινής στάσης μέσα από τη διαβίβαση δομημένων και ρητών μηνυμάτων σε συγκεκριμένες κοινωνικές κατηγορίες και γ) με την προπαγάνδα, που χαρακτηρίζεται από το άκαμπτο, επαναληπτικό και ακραίο ύφος και στόχο έχει τη διάδοση στερεοτύπων και προκαταλήψεων (Μαντόγλου, Α., 1996, Παπαστάσμου, Σ., 1989, Palmonari, A. & Doise W., 1986).

Αυτό που έχει ιδιαίτερη αξία για την κοινωνική έρευνα είναι η δομή των κοινωνικών αναπαραστάσεων. Η κοινωνική αναπαράσταση συναπαρτίζεται από τον κεντρικό πυρήνα και από το περιφερειακό σύστημα (Abric, J.-C., 1994). Ο κεντρικός πυρήνας είναι το πλέον σταθερό στοιχείο και οργανώνει τα περιφερειακά στοιχεία κάνει αντιληπτά τα στοιχεία της αναπαράστασης και προκρίνει τις αποδεκτές γνώμες, κρίσεις και στερεότυπα για το άτομο και την ομάδα (Abric, J.-C., 1987, Moliner, P., 1994, Dorai, M., 1989). Τα περιφερειακά στοιχεία οργανώνουν τη συλλογική συμπεριφορά με τέτοιο τρόπο που να είναι συμβατή με

τον κεντρικό πυρήνα της αναπαράστασης (Flament, 1987, Abric, J.-C., 1989). Είτε διαφωνούμε είτε συναινούμε, είτε αντιδρούμε είτε αποδεχόμαστε δεδομένες κοινωνικές συνθήκες όλοι μοιραζόμαστε τις ίδιες κοινωνικές σημασίες. «Ευνοημένοι και παρίες αναφέρονται στη σημασιολογική τάξη που ενισχύει την ασυμμετρία τους και την τάση τους να ασκούν και να υφίστανται επιρροή» (αναφέρεται στο: Paicheler, G., 1985, σελ. 207). Στις ατομικές ή ομαδικές δράσεις υποβόσκει ταυτόχρονα και μία κάθετη αλληλοεπίδραση ανάμεσα στις δράσεις αυτές και στο κανονιστικό πλαίσιο που υφίσταται μέσα στο κοινωνικό πεδίο (Paicheler, G., 1976, 1977, 1979). Το zeitgeist (πνεύμα των καιρών), η κοινωνική πρωτοτυπία, η κοινωνική παρέκκλιση η αντικειμενικότητα καθορίζεται από τη δομή της κοινωνικής αναπαράστασης ενός κοινωνικού πεδίου.

Για την Τοπική Αυτοδιοίκηση η κατανόηση των αστοχιών δράσης και των μεταρρυθμίσεων ή των θεμιτών παρεμβάσεων τότε μόνο θα είναι ολοκληρωμένη όταν θα σκιαγραφηθεί η «εικόνα» της, η κοινωνική της αναπαράσταση. Είναι αυτόνομη αυτή η εικόνα με δικό της αυτοτελή κεντρικό πυρήνα ή είναι αυτοκαθοριζόμενη; Ποιο αξιακό πλαίσιο χαρακτηρίζει την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ποιες είναι οι προσδοκίες από αυτήν και ποιες οι αρνητικές συμπαραδηλώσεις; Ποιο κανονιστικό πλαίσιο (κυρίως το άρρητο) ορίζει την δράση της; Μόνο όταν αυτές οι ερωτήσεις μεταβληθούν σε συγκεκριμένους ερευνητικούς σκοπούς και ερωτήματα θα έχουμε μία ασφαλέστερη κατανόηση των ελληνικών αυτοδιοικητικών φαινομένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Οι Τοπικοί Φόροι και οι Δημοτικές Υπηρεσίες

2.1 Οι Τοπικοί Φόροι

Η δυνατότητα των Ο.Τ.Α. να επιβάλλουν τοπικούς φόρους και να θεσπίζουν τέλη προβλέπεται σε μία σειρά νομοθετικών διατάξεων ανάλογα με τους τομείς στους οποίους τους αναγνωρίζονται συναφείς αρμοδιότητες. Το βασικό νομοθετικό κείμενο στο οποίο εδράζεται η δυνατότητα επιβολής τοπικής φορολογίας και εισπραξης τελών είναι το Βασιλικό Διάταγμα Β.Δ. 24-9/20-10-58 (ΦΕΚ: 171/Α΄) ενώ ο νόμος 1080/80 αποτελεί το νομοθετικό κείμενο που τροποποίησε – εκσυγχρόνισε σε μεγάλη έκταση το Β.Δ. του 58. Τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού (επιπλέον κρίσιμοι νόμοι οι: Ν. 25/75, Ν. 429/76), το τέλος χρήσης κοινοχρήστων χώρων, τα τέλη διαφήμισης (επιπλέον κρίσιμος νόμος: 2946/01), το τέλος ακίνητης περιουσίας (Τ.Α.Π., βασικός νόμος: 2130/93), το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων και επί των ακαθαρίστων εσόδων των κέντρων διασκέδασης (Ν. 339/76, Ν. 658/77), ο φόρος των ηλεκτροδοτούμενων χώρων, τα μερικώς ανταποδοτικά τέλη που συνοδεύουν τη λειτουργία των δημοτικών νεκροταφείων (Α.Ν. 582/68) και η εισφορά σε χρήμα του Ν. 1337/83 είναι τα πλέον βασικά τέλη, φόροι και δικαιώματα που επιβάλλουν όλοι οι ελληνικοί Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού. Ιδιαίτερη προσοχή οφείλουμε να δώσουμε στο γεγονός ότι ο τίτλος του είδους των εσόδων να παραπλανά ως προς τη φύση και τη χρήση των εσόδων αυτών. Τα τέλη επιβάλλονται σε εκείνες τις περιπτώσεις που αναμένεται ειδικό αντάλλαγμα (αντιπαροχή) ενώ φόρος επιβάλλεται όταν τα έσοδα από αυτόν χρησιμοποιούνται για την κάλυψη κάθε είδους αναγκών (Θεοχαροπούλου Λ., 1981). Στους Ο.Τ.Α. καταστρατηγείται, σε σημαντικό βαθμό, αυτή η διάκριση (Καψιμάλης Γ., 1987, Καραναστάση Μ., 1993). Για παράδειγμα τα τέλη: α) παρεπιδημούντων, β) των ακαθαρίστων εσόδων των εστιατορίων, γ) το τέλος ακίνητης περιουσίας και δ) το τέλος διαφήμισης έχουν το χαρακτήρα του φόρου καθώς δεν συνδέονται με συγκεκριμένη αντιπαροχή.

Αν εξαιρεθεί το τέλος καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού που εισπράττεται για την παροχή ανταποδοτικής υπηρεσίας το λοιπά έσοδα που προέρχονται από τα τοπικά επιβαλλόμενα τέλη και φόρους συνιστά ένα σχετικά μικρό κομμάτι εσόδων που δεν επαρκούν για την κάλυψη των λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών των Ο.Τ.Α.. Στην πραγματικότητα οι ΟΤΑ εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις χρηματοδοτήσεις της Κεντρικής Διοίκησης. Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) και οι Κ.Α.Π. επενδυτικών δαπανών (πρώην Σ.Α.Τ.Α.) συνιστούν κρίσιμους χρηματοδοτικούς παράγοντες για την

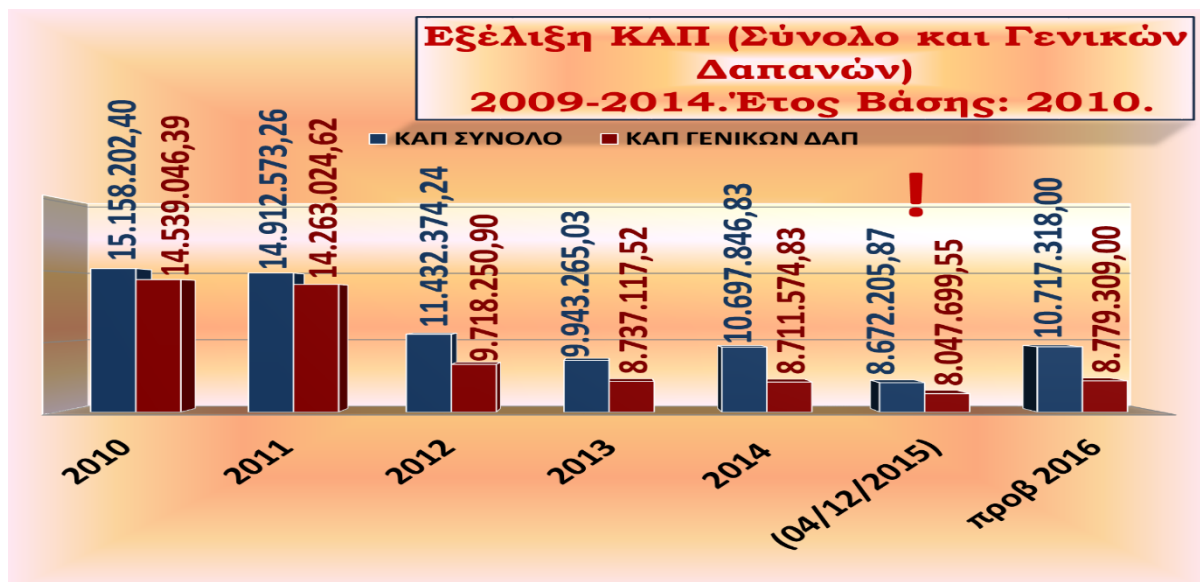
επιβίωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η μείωση αυτών των εσόδων αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Προκειμένου να κατανοήσουμε την κρισιμότητα των κρατικών χρηματοδοτήσεων ως προς την λειτουργία και την ουσιαστική επιβίωση των Ο.Τ.Α. παρουσιάζουμε στα παρακάτω γραφήματα τις μεταβολές στα χρηματικά μεγέθη των Κ.Α.Π. που κατευθύνθηκαν προς το Δήμο Καλαμαριάς την τελευταία πενταετία και τη σχέση του ύψους της χρηματοδότησης του Δήμου προς το ύψος του Κ.Α.Π. Γενικών Δαπανών.

Η ποσοστιαία μείωση του συνόλου των Κ.Α.Π., την περίοδο 2010-16 ανέρχεται στο 29,5% ενώ οι Κ.Α.Π. Γενικών Δαπανών μειώθηκαν, σχεδόν, κατά 40%.

Διάγραμμα 2 1

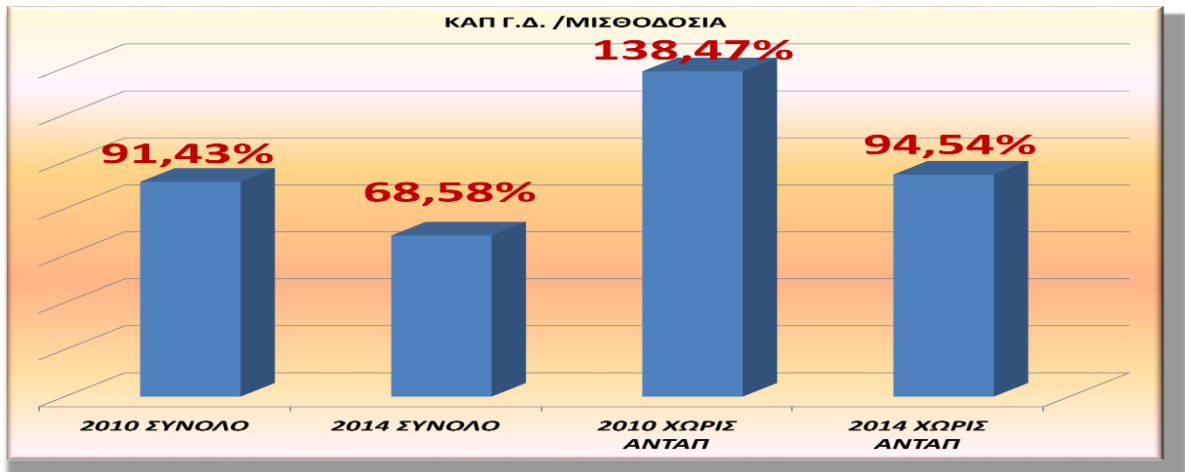
Εξέλιξη των εισπράξεων από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.) την περίοδο 2009-2014, στον Δήμο Καλαμαριάς

Η μείωση αυτή είχε ως συνέπεια οι Κ.Α.Π. γενικών δαπανών να επαρκούν για την κάλυψη του 68,6% του συνολικού μισθολογικού κόστους ή για την κάλυψη του 94,5% αυτού εφόσον αφαιρέσουμε τα μισθολογικά κόστη των ανταποδοτικών υπηρεσιών όταν στην προ κρίση εποχή υπήρχε πλεόνασμα 38,47% που θα μπορούσε να κατευθυνθεί προς άλλες λειτουργικές ή επενδυτικές δαπάνες.

Διάγραμμα 2 2

Ποσοστιαία σχέση των εισπράξεων από Κ.Α.Π. προς τα έξοδα μισθοδοσίας

Χαρακτηριστικός, από την άποψη που μας ενδιαφέρει, είναι ο Δείκτης Ανεξαρτησίας (Ιδία / Συνολικά Έσοδα) του Δήμου Καλαμαριάς που το 2015 ήταν στο 36,60% (Δήμος Καλαμαριάς, 2015). Κατά συνέπεια η λειτουργία του Δήμου Καλαμαριάς (όπως και της συντριπτικής πλειοψηφίας των Ο.Τ.Α.) εξαρτάται κυρίως από τις χρηματοδοτήσεις από τους εθνικούς και τους ευρωπαϊκούς πόρους.

Οι Κ.Α.Π. είναι κεντρικοί, με την έννοια ότι επιβάλλονται και εισπράττονται από την Κεντρική Διοίκηση, αλλά και αυτοτελείς εφόσον το ύψος τους δεν καθορίζεται από την κρατική διοίκηση αλλά εξαρτάται από το μέγεθος των εσόδων που σε κάθε οικονομικό έτος εισπράττονται από τους μηχανισμούς της Κεντρικής Διοίκησης (Θεοδώρου Ι., 2015). Για τους Ο.Τ.Α Α΄ βαθμού το «καλάθι» των Κ.Α.Π. προσδιορίζεται από το άρθρο 259 του Ν. 3852/10 και σχηματίζεται από: α) Το 20% των συνολικών, ετήσιων εισπράξεων από το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων, β) το 12% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων από τον Φ.Π.Α. και, γ) το 11,3% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.).

Η ιστορική πορεία της θεσμικής αποκρυστάλλωσης των χρηματοδοτήσεων των Ο.Τ.Α. από την Κεντρική Διοίκηση παρουσιάζει ενδιαφέρον. Μέχρι και την ψήφιση του Ν.1828/89 ήταν θεσμοθετημένη η οικονομική ενίσχυση των Ο.Τ.Α. (Ν.Δ. 4260/62 και Ν.Δ. 703/70), χωρίς αναφορά στην αυτοτέλεια. Με το Ν. 1828/89 θεσμοθετείται η αυτοτέλεια των Πόρων και ο Ν. 3852/10 αποκρυσταλλώνει την τρέχουσα σύνθεσή τους. Ο νομικός προσδιορισμός

της κεντρικής χρηματοδότησης των Ο.Τ.Α. αντανακλά τις κοινωνικές, πολιτικές και ιδεολογικές διεργασίες που υποβόσκουν και αφορούν στην αντίληψη της λειτουργίας, στις ευθύνες, στις αρμοδιότητες και στις σχέσεις της Κεντρικής με την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Πρέπει να ερμηνευθεί σαν μία πορεία αναγνώρισης της σχετικής έστω αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.

Η ανωτέρω, αργόσυρτη, πορεία προς την αυτονόμηση των Ο.Τ.Α. (αυτονομία που αναγνωρίζεται από το άρθρο 102 του Συντάγματος) αντανακλά την δυσχέρεια θέσπισης σταθερών, σαφών και διακριτών ρόλων ανάμεσα στην Κεντρική και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση με την τελευταία να μην έχει ανακτήσει σε όλο το απαιτούμενο εύρος, μέχρι και σήμερα, την συνταγματικά αναγνωρισμένη αυτονομία της. Το διοικητικό σύστημα της Ελλάδας μπορεί θεσμικά να αποδέχεται τους διακριτούς ρόλους ωστόσο στην πράξη η σχέση αυτή είναι αρκετά θολή. Δεν είναι τυχαίο ότι η θέσπιση κανονιστικών κειμένων (νόμων, Π.Δ., Υπουργικών Αποφάσεων και Εγκυκλίων) ρυθμίζει κατά τέτοιο τρόπο τα θέματα δημοσιονομικής διαχείρισης του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συστήματος που οδηγούν σε σύγχυση καθώς δεν ενσωματώνουν ειδικές διατάξεις που να συνάδουν με τη θεσμική αυτονόμηση των Ο.Τ.Α. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε τις ρυθμίσεις περί διατακτών (Π.Δ. 113/10) και το βασικό δημοσιονομικό νόμο (Ν. 4270/14) που ενώ στοχεύουν στην ενιαία ρύθμιση της δημοσιονομικής διαχείρισης σε όλα τα επίπεδα της Διοίκησης ωστόσο στο τέλος δημιουργούν σημαντικά προβλήματα ερμηνείας και τελικά λειτουργίας καθώς αδυνατούν να ρυθμίσουν τη δημοσιονομική διαχείριση κατά τρόπο που να ενσωματώνει την συνταγματική αυτονομία και την ιδιαίτερη θεσμική συγκρότηση των Ο.Τ.Α..

Τέλος δεν πρέπει να διαλάθει της προσοχής μας η ρύθμιση της παραγράφου 7 του άρθρου 3 του Ν. 4038/12 με την οποία η σταθερή χρηματοδότηση της επενδυτικής δραστηριότητας των Ο.Τ.Α. άλλαξε πηγή και δεν χρηματοδοτείται πλέον από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων αλλά από τον Τακτικό Προϋπολογισμό. Όποιος και αν ήταν ο αρχικός στόχος το τελικό αποτέλεσμα είναι η αφαίρεση από τους Ο.Τ.Α. της δυνατότητας να λειτουργούν ως ένας από τους βραχίονες υλοποίησης του Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Η θεσμοθέτηση ιδιαίτερων χρηματοδοτικών επενδυτικών προγραμμάτων, η παραχώρηση πόρων από το Π.Δ.Ε. μόνο στην περίπτωση έκτακτων καταστάσεων (θεομηνίες κλπ) και η διαχείριση πόρων από την Ε.Ε. δεν αίρει τις, έστω και, συμβολικές συνέπειες μίας τέτοιας νομικής ρύθμισης.

Η πορεία προς την ουσιαστική αυτονόμηση των Ο.Τ.Α. είναι συνεχής αλλά χαρακτηρίζεται από έντονες διακυμάνσεις και πολλές φορές από πισωγυρίσματα. Ο δε ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ουσιαστική παρέμβαση στα τοπικά πράγματα (και ο ρόλος αυτός είναι ενισχυμένος όταν έχει μεγάλη αυτονομία στις επενδύσεις) έχει αρκετό δρόμο να διανύσει προκειμένου να αγγίξει τον επιθυμητό βαθμό.

2.2. Οι Δημοτικές Υπηρεσίες.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα (Βουλή των Ελλήνων, 2010) οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναπτύσσουν υπηρεσίες που αφορούν στην διοίκηση των τοπικών υποθέσεων το εύρος και οι κατηγορίες των οποίων προσδιορίζονται από το νόμο όπως και για την άσκηση αρμοδιοτήτων που τους παραχωρεί η Κεντρική Διοίκηση.

Την τρέχουσα χρονική περίοδο είναι το άρθρο 75 του Ν. 3463/06 (Κ.Δ.Κ.) που ρυθμίζει τους τομείς στους οποίους έχει αρμοδιότητα η Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού. Το πρόγραμμα Καλλικράτης (Ν. 3852/10) με το άρθρο 94 τροποποίησε σε σημαντικό βαθμό το άρθρο 75 προσθέτοντας νέες αρμοδιότητες στους Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού ως απόρροια της διοικητικής ανασυγκρότησης του χώρου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ Βαθμού.

Σύμφωνα με τον ισχύοντα Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/06) οι Δήμοι ασκούν τις αρμοδιότητες των ακόλουθων τομέων: 1) Ανάπτυξης, 2) Περιβάλλοντος, 3) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών, 4) Απασχόλησης, 5) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, 6) Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, 7) Πολιτικής Προστασίας και, 8) Αγροτική Ανάπτυξη – Κτηνοτροφία – Αλιεία.

Παράλληλα με το ίδιο άρθρο ανατίθενται στους Δήμους αρμοδιότητες κρατικού χαρακτήρα οι χαρακτηριστικότερες των οποίων έχουν να κάνουν με την τήρηση του Εθνικού Δημοτολογίου, τις ληξιαρχικές πράξεις, την ιθαγένεια, την χορήγηση άδειας και τέλεσης πολιτικού γάμου, τον έλεγχο των εγκαταστάσεων μετακινούμενων πληθυσμών, τις αδειοδοτήσεις λειτουργίας επαγγελματικών εγκαταστάσεων και άλλες συναφείς δραστηριότητες.

Με βάση τις παραπάνω δραστηριότητες οι Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού θα διαμορφώσουν τις υπηρεσίες τους διά μέσου του Οργανισμού της Εσωτερικής τους Υπηρεσίας προβλέποντας εκείνες τις υπηρεσίες που συνάδουν με τη γεωγραφική τους περιοχή, το βαθμό αστικοποίησης του πληθυσμού τους και τις τοπικές ιδιαιτερότητες.

Οι ερωτήσεις για την ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών που περιέχονται στο ερωτηματολόγιο συνάδουν με υπηρεσίες που έχουν αναπτυχθεί βάσει του αστικού χαρακτήρα του Δήμου Καλαμαριάς (διοικητικές υπηρεσίες, κοινωνικές υπηρεσίες, και υπηρεσίες καθαριότητας και προσχολικής αγωγής).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η Μεθοδολογία.

3.1. Το υλικό.

Προκειμένου να απαντήσουμε στα ερευνητικά μας ερωτήματα χρησιμοποιήσαμε ένα ερωτηματολόγιο κοινωνικών στάσεων που χωρίζεται σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά στην Τοπική Φορολογία και στους μηχανισμούς είσπραξής της, το δεύτερο στην Ιδιωτικοποίηση των Δημοτικών Υπηρεσιών και το τρίτο αφορά σε δημογραφικά στοιχεία και σε ερωτήσεις εντοπισμού της σχέσης του ερωτώμενου με τον Δήμο Καλαμαριάς. Κάθε ερώτηση είναι κλειστού τύπου και έχει τη μορφή γνώμης – στάσης με την οποία ο ερωτώμενος καλείται να συμφωνήσει ή να διαφωνήσει με την βοήθεια μίας πενταβάθμιας κλίμακας τύπου Likert. Το 1 αντιστοιχεί στη Διαφωνία του ερωτώμενου και το 5 στη Συμφωνία με την εκφραζόμενη άποψη. Για την κατανόηση του τρόπου συμπλήρωσης στην εισαγωγή του ερωτηματολογίου υπήρχε σχετικό παράδειγμα.

Από τις δεκαεπτά (17) ερωτήσεις (προδιατυπωμένες στάσεις) για την Φορολογία οι επτά (7) ερωτήσεις εκφράζουν στάσεις υπέρ της επιβολής Τοπικής Φορολογίας (Ερωτήσεις: 1η, 4η, 6η, 8η, 10η, 12η, 15η), οι έξι (6) εκφράζουν απόψεις υπέρ της κεντρικής φορολογίας (Ερωτήσεις: 2η, 3η, 5η, 7η, 9η, 17η), η 13η ερώτηση εκφράζει άποψη υπέρ της φορολόγησης ανάλογα με τις ανάγκες (δαπάνες) που καλείται να καλύψει (τοπική φορολογία για τοπικές ανάγκες, κρατική- κεντρική φορολογία για δαπάνες όπως η Εθνική Άμυνα), η 14η εκφράζει στάση υπέρ της συνεργασίας μεταξύ των Ο.Τ.Α. και η 16η καλεί σε συμφωνία ή διαφωνία για την ιδιωτικοποίηση των εισπρακτικών μηχανισμών. Τέλος η 11η ερώτηση εκφράζει άποψη κατά της τοπικής φορολογίας λόγω του φορολογικού ανταγωνισμού που θα μπορούσε να αναπτυχθεί μεταξύ των Ο.Τ.Α..

Από τις δέκα (10) ερωτήσεις του δεύτερου μέρους του ερωτηματολογίου που αφορά στις ιδιωτικοποιήσεις η 10η ερώτηση εξετάζει τη γενική προδιάθεση του δείγματος προς τις ιδιωτικοποιήσεις, η 9η ερώτηση αντιπαραβάλλει στην ιδιωτικοποίηση την συνεργασία μεταξύ των Ο.Τ.Α., η 8η ερώτηση αναλύεται σε 10 υπο-ερωτήσεις όπου ερωτώντες καλούνται να συμφωνήσουν ή να διαφωνήσουν με την ιδιωτικοποίηση συγκεκριμένων δημοτικών υπηρεσιών. Από τις υπόλοιπες ερωτήσεις στις τρεις (Ερωτήσεις: 1η, 2η, 4η) διατυπώνονται απόψεις υπέρ της ιδιωτικοποίησης των δημοτικών υπηρεσιών και στις υπόλοιπες τέσσερις (Ερώτηση: 3η, 5η, 6η, 7η) διατυπώνονται απόψεις κατά των ιδιωτικοποιήσεων.

Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε σε δύο μορφές, σε μία ηλεκτρονική και σε μία έντυπη μορφή. Η έντυπη μορφή κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να εκφραστούν οι στάσεις των αιρετών του Δήμου Καλαμαριάς σε μία συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Σε αντίθετη περίπτωση ήταν αμφίβολο κατά ποσό οι Αιρετοί θα ανταποκρίνονταν, σε ικανοποιητικό βαθμό, σε μία πρόσκληση συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου στην ηλεκτρονική του μορφή.

Για την ηλεκτρονική εκδοχή του ερωτηματολογίου έγινε χρήση του εργαλείου Μορφές της Google (Google Forms). Με το εργαλείο δημιουργήθηκε μία ηλεκτρονική παραπομπή προς το ερωτηματολόγιο (σύνδεσμος) η οποία και κοινοποιήθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς τους υπαλλήλους του Δήμου Καλαμαριάς ή μέσω του προσωπικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για τους συμμετέχοντες στην έρευνα που δεν είχαν σχέση με το Δήμο Καλαμαριάς. Η ηλεκτρονική διανομή του ερωτηματολογίου ξεκίνησε την 11η Μαΐου του 2016 και ολοκληρώθηκε την 31η Μαΐου.

Το έντυπο ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε στους αιρετούς του Δήμου Καλαμαριάς πριν από τη συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου που πραγματοποιήθηκε την 15^η Μαΐου του 2016. Οι Δημοτικοί Σύμβουλοι συμπλήρωναν το ερωτηματολόγιο λίγο πριν ή και κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης και το παρέδιδαν στον ερευνητή.

Κατά τη διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου στον Δήμο Καλαμαριάς υπηρετούσαν 238 υπάλληλοι με σύμβαση Δημοσίου Δικαίου και 188 υπάλληλοι Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου. Συνολικά υπηρετούσαν 426 υπάλληλοι με μόνιμη σχέση εργασίας και οι οποίοι «θεωρητικά» αποτελούν τον πληθυσμό της έρευνας. Ωστόσο η μέθοδος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου (ηλεκτρονική διανομή) απαιτεί χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή (ο σύνδεσμος της έρευνας κοινοποιήθηκε στο επαγγελματικό mail των υπαλλήλων). Η έρευνα διενεργήθηκε σε υπαλλήλους του Δήμου - κατόχους υπηρεσιακού mail. Η συμπλήρωση γραπτού ερωτηματολογίου από τους υπόλοιπους υπαλλήλους ήταν πρακτικά αδύνατη. Συνέπεια αυτού είναι ότι οι υπάλληλοι μη κάτοχοι mail δεν εκπροσωπήθηκαν στην έρευνα. Πρόκειται για υπαλλήλους χαμηλών τυπικών προσόντων που δουλεύουν σε εξωτερικούς χώρους (εργάτες καθαριότητας, πρασίνου, κηπουροί κλπ). Κατά συνέπεια το δείγμα εμπεριέχει μόνο υπαλλήλους γραφείου που συνήθως είναι αυξημένων τυπικών προσόντων. **Η σωστή περιγραφή του δείγματος των υπαλλήλων είναι ότι πρόκειται για δείγμα που αντιπροσωπεύει υπαλλήλους του Δήμου Καλαμαριάς, κατόχους υπηρεσιακού λογαριασμού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.**

Το ερωτηματολόγιο τέλος απαντήθηκε, με τη βοήθεια των φοιτητών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος, από άτομα, κατά κύριο λόγο δημοτικούς υπαλλήλους, εκτός του Δήμου Καλαμαριάς, με αντικειμενικό στόχο να χρησιμοποιηθούν ως «ομάδα ελέγχου» δηλαδή να διαπιστωθεί αν υπάρχουν ή όχι αποκλίσεις στις απαντήσεις ανάμεσα στους ερωτηθέντες που προέρχονται από το Δήμο Καλαμαριάς και στους ερωτηθέντες εκτός Δήμου Καλαμαριάς.

3.2. Η σύνθεση του δείγματος.

Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 134 άτομα. Από αυτά τα 112 άτομα απάντησαν στην ηλεκτρονική μορφή του ερωτηματολογίου και τα 22 στην έντυπη εκδοχή του. Από τα 112 άτομα τα 70 (63% των ερωτηθέντων) είναι υπάλληλοι στο Δήμο Καλαμαριάς και 42 κατά κύριο λόγο δημοτικοί υπάλληλοι που εργάζονται σε άλλους δημοτικούς φορείς. Οι υπόλοιποι ερωτηθέντες (22) είναι αιρετοί εκπρόσωποι στο Δήμο Καλαμαριάς και είναι αυτοί που απάντησαν στην έντυπη εκδοχή. Οι 70 υπάλληλοι του Δήμου Καλαμαριάς αντιστοιχούν στο 16% του πληθυσμού των εργαζομένων με σχέση μόνιμης εργασίας. Οι 22 δημοτικοί σύμβουλοι αντιστοιχούν στο 54% των δημοτικών συμβούλων.

Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν οι απαντήσεις του συνόλου των ερωτηθέντων, των ερωτηθέντων που έχουν σχέση με το Δήμο Καλαμαριάς (υπάλληλοι και αιρετοί), των υπαλλήλων του Δήμου Καλαμαριάς και τέλος των αιρετών. Στο κύριο μέρος της εργασίας εμφανίζονται τα γραφήματα για τα δύο πρώτα ενώ τα γραφήματα για τους υπαλλήλους και τους αιρετούς της Καλαμαριάς παρουσιάζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

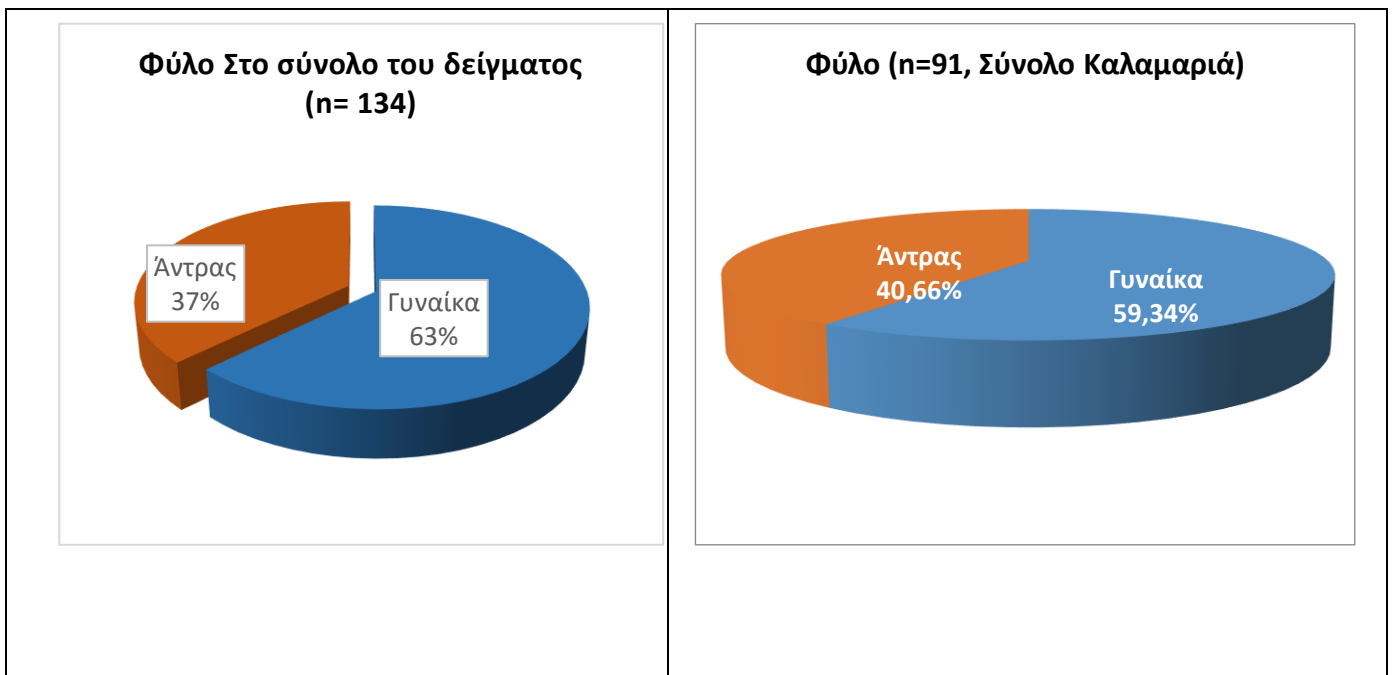
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Τα αποτελέσματα

4.1. Περιγραφικά Δεδομένα – Γενικά Χαρακτηριστικά..

Το 63% (84 άτομα) του δείγματος αποτελείται από γυναίκες και το 37% (50 άτομα) από άντρες. Από την Καλαμαριά, το 59,34% (54) του δείγματος είναι γυναίκες και το 40,66% (37) είναι άντρες. Από τους υπαλλήλους του Δήμου Καλαμαριάς το 69,57% (48) των ερωτηθέντων είναι γυναίκες και το 30,43% (21) είναι άντρες. Τέλος στους αιρετούς του Δήμου Καλαμαριάς η εικόνα αντιστρέφεται και το 73% (16) των συμμετεχόντων στην έρευνα είναι άντρες και 27% (6) γυναίκες.

Διάγραμμα 4. 1

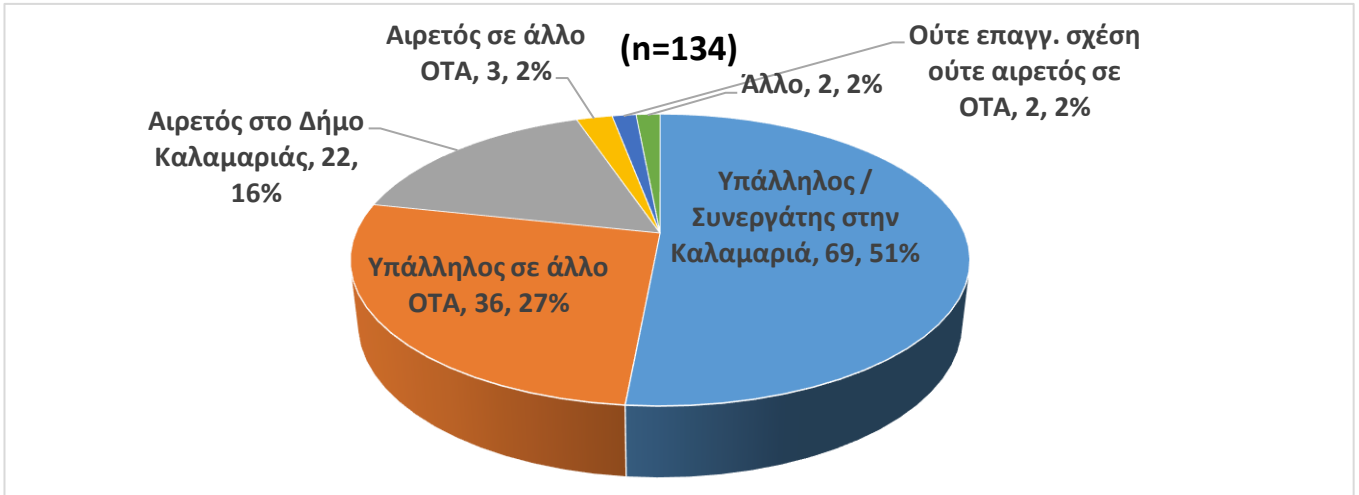
Ποσοστιαία αναλογία του Δείγματος ως προς το Φύλο

Ως προς την ιδιότητα (τη σχέση τους με τους Ο.Τ.Α.) οι ερωτηθέντες κατά το 51,5% (69) είναι υπάλληλοι του Δήμου Καλαμαριάς (η μεγαλύτερη υποομάδα του δείγματος), κατά 26,9% (36) είναι υπάλληλοι σε άλλο Ο.Τ.Α., κατά 2,2% (3) είναι αιρετοί σε άλλο Δήμο, το 1,5% (2) δεν έχει καμία σχέση με τους Ο.Τ.Α. ενώ τέλος το 1,5% δεν δήλωσε την ιδιότητά του.

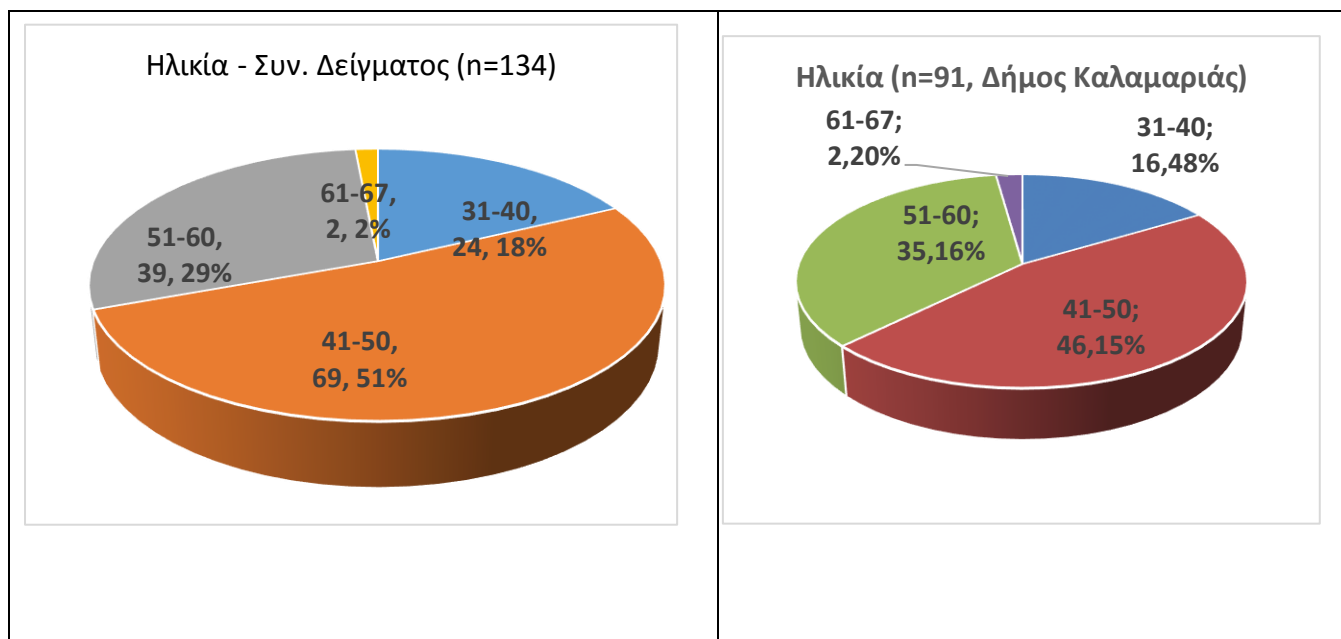
Διάγραμμα 4. 2

Σχέση των ερωτηθέντων με τους Ο.Τ.Α.

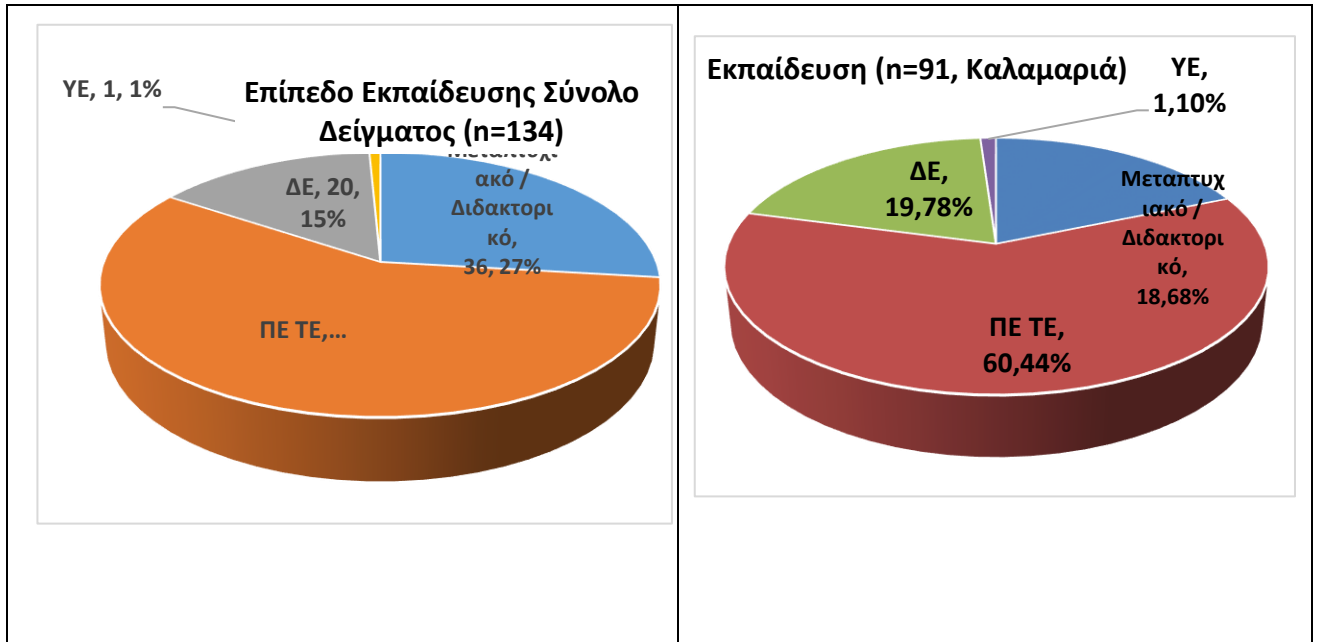
Ηλικιακά το δείγμα τοποθετείται κατά 17,9% (24) στην ηλικιακή ομάδα [31-40], κατά 51,5% (69) στην ηλικιακή ομάδα [41-50], κατά 29,1% (39) στην ηλικιακή ομάδα [51-60] και το 1,5% (2) στην ηλικιακή ομάδα [61-67]. Ειδικότερα από το Δήμο Καλαμαριάς δηλώθηκε ότι το 16,48% (15) ανήκει στην ηλικιακή ομάδα [31-40], το 46,15% (42) στην ηλικιακή ομάδα [41-50], το 35,16% (32) στην ηλικιακή ομάδα [51-60] και τέλος το 2,20% (2) στην ηλικιακή ομάδα [61-67]. Οι υπάλληλοι του Δήμου Καλαμαριάς στην πλειοψηφία τους (53,62%, 37) κατατάσσονται στην ηλικιακή ομάδα [41-50], το 30,43% (21) κατατάσσεται στην ομάδα [51-60] και το 15,94% (11) στην ηλικιακή ομάδα [31-40]. Τέλος οι αιρετοί του Δήμου Καλαμαριάς που απάντησαν στην έρευνα κατά πλειοψηφία (50%, 11) τοποθετούνται ηλικιακά στην ομάδα [51-60], το 22,7% (5) στην κατηγορία [41-50], το 18% (4) στην κατηγορία [31-40] και το 9% (2) στην κατηγορία [61-67]. Ένα σημαντικό συμπέρασμα που εξάγεται από την ηλικιακή σύνθεση είναι η **απουσία υπαλλήλων νεαρής ηλικίας (έστω κοντά στο 30) γεγονός που θεωρούμε ότι έχει επιπτώσεις στην λειτουργία του οργανισμού** (διάθεση για εφαρμογή καινοτομίας, γνώση σύγχρονων μεθόδων προσέγγισης του καθ' εκάστου αντικειμένου κλπ).

Διάγραμμα 4.3
Ηλικιακή Σύνθεση του Δείγματος

Ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης το δείγμα δηλώνει κάτοχος μεταπτυχιακού / διδακτορικού τίτλου κατά 27% (36), απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά 57% (77) και απόφοιτος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά 15% (20). Οι προερχόμενοι από την Καλαμαριά είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου κατά 16,68% (17), τίτλου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά 60,44% (55), κάτοχοι απολυτηρίου τίτλου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά 19,78% (18) και απόφοιτοι βασικής εκπαίδευσης 1,10% (1). Οι υπάλληλοι του Δήμου Καλαμαριάς κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο κατά 14,49% (10), τίτλο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά 60,87% (42) και απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά 24,64% (17). Οι αιρετοί του Δήμου Καλαμαριάς είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου κατά 31,8% (7), τίτλου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά 59,1% (13), απολυτηρίου λυκείου (1) και απόφοιτος βασικής εκπαίδευσης (1) κατά 4,5%.

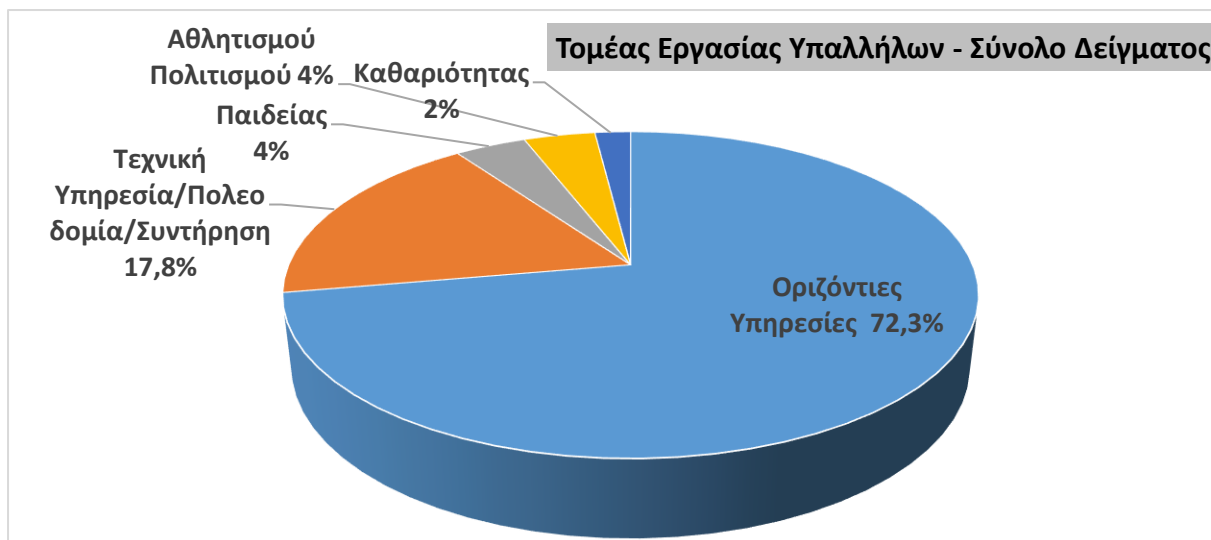
Διάγραμμα 4. 4
Επίπεδο Εκπαίδευσης του Δείγματος

Από τους 101 δημοτικούς υπαλλήλους που συμμετείχαν στην έρευνα οι 73 (72,3%) δουλεύουν σε οριζόντιες υπηρεσίες (Διοικητικού, Οικονομικού κ.λ.π.), σε Τεχνικές Υπηρεσίες οι 18 (17,8%), οι 4 (4%) σε υπηρεσίες Αθλητισμού – Πολιτισμού, οι 4(4%) σε υπηρεσίες Παιδείας και τέλος 2 (2%) σε υπηρεσίες καθαριότητας). Από τους 69 υπαλλήλους του Δήμου Καλαμαριάς οι 49 (72,1%) δουλεύουν σε οριζόντιες υπηρεσίες, οι 11 (16,2%) δουλεύουν σε τεχνικές υπηρεσίες, οι 3 (4,35%) σε υπηρεσίες Παιδείας, άλλοι τόσοι (3, 4,35%) σε υπηρεσίες Πολιτισμού – Αθλητισμού (3, 4,35%) και 2 (2,9%) σε υπηρεσία Καθαριότητας.

Διάγραμμα 4. 5

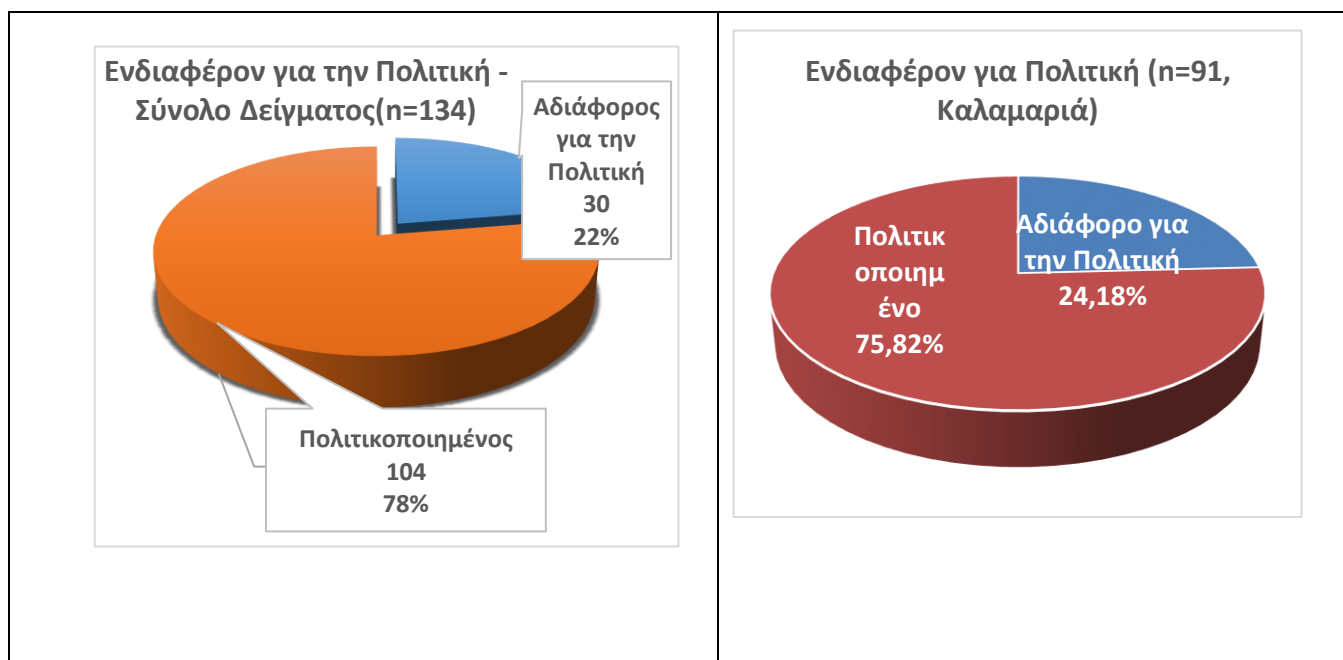
Τομέας Εργασίας όσων εργάζονται στους Δήμους

Οι ερωτηθέντες δείχνουν ένα αυξημένο ενδιαφέρον για την πολιτική (Σύνολο Δείγματος =78%, Καλαμαριά=75,82%, Υπάλληλοι Καλαμαριάς = 72,46% και Αιρετοί = 86%). Οι υπάλληλοι της Καλαμαριάς δείχνουν μικρότερο ενδιαφέρον για την πολιτική, σε αντίθεση με του αιρετούς που αποδίδουν στον εαυτό τους το μεγαλύτερο βαθμό πολιτικοποίησης.

Διάγραμμα 4. 6

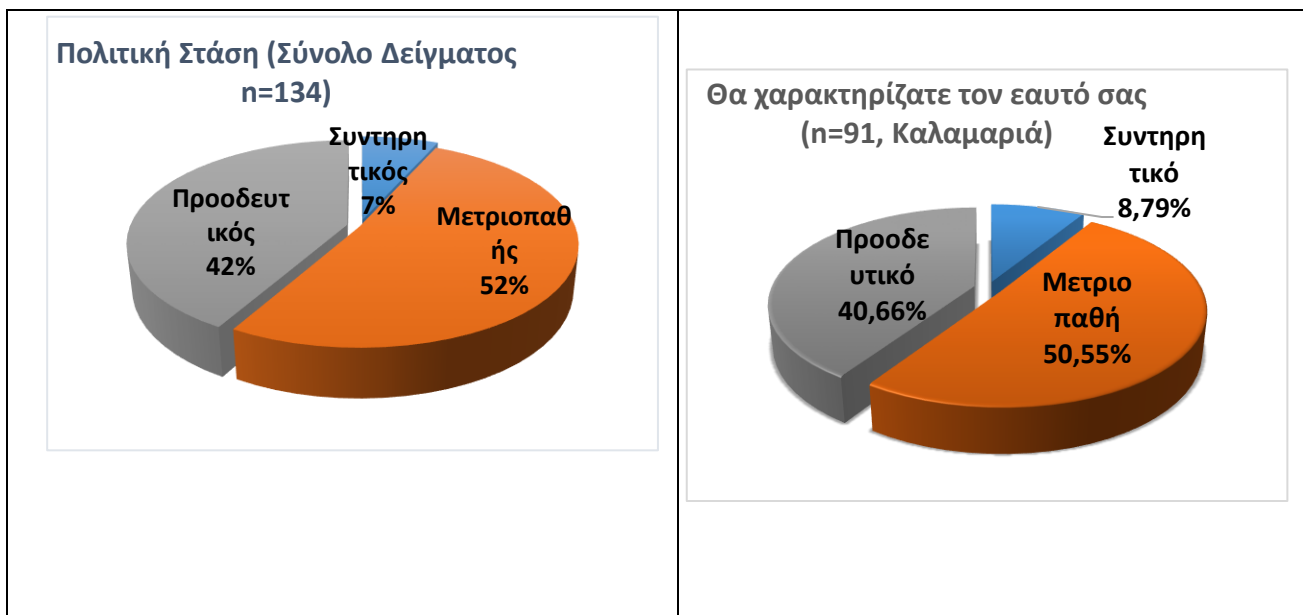
Ενδιαφέρον για την Πολιτική

Ως προς την πολιτική προδιάθεσή τους – ταυτότητα η πλειοψηφία των ερωτηθέντων χαρακτήρισε τον εαυτό του Μετριοπαθή (51%), το 42% Προοδευτικό και το 7% Συντηρητικό. Ανάλογος είναι και ο αυτοχαρακτηρισμός των ερωτηθέντων στην Καλαμαριά (Μετριοπαθής: 50,55%, Προοδευτικός: 40,66%, Συντηρητικός: 8,79%). Αντίθετα οι αιρετοί αυτοπροσδιορίζονται κατά πολύ μεγαλύτερο ποσοστό ως Μετριοπαθείς (64%) και κατά πολύ λιγότερο Προοδευτικοί (23%) και περισσότερο Συντηρητικοί (14%) σε σχέση με το σύνολο του Δείγματος. Στους υπαλλήλους υπάρχει μία ισορροπία ανάμεσα στους δύο χαρακτηρισμούς (Μετριοπαθείς – Προοδευτικοί: 46,38%) ενώ Συντηρητικοί χαρακτηρίζονται το 7,25%. Είναι φανερό ότι οι Αιρετοί κινούνται προς μία πιο μετριοπαθή - συντηρητική κατεύθυνση σε σχέση με τους υπαλλήλους και το σύνολο του Δείγματος.

Διάγραμμα 4.7

Πολιτική Στάση των ερωτηθέντων

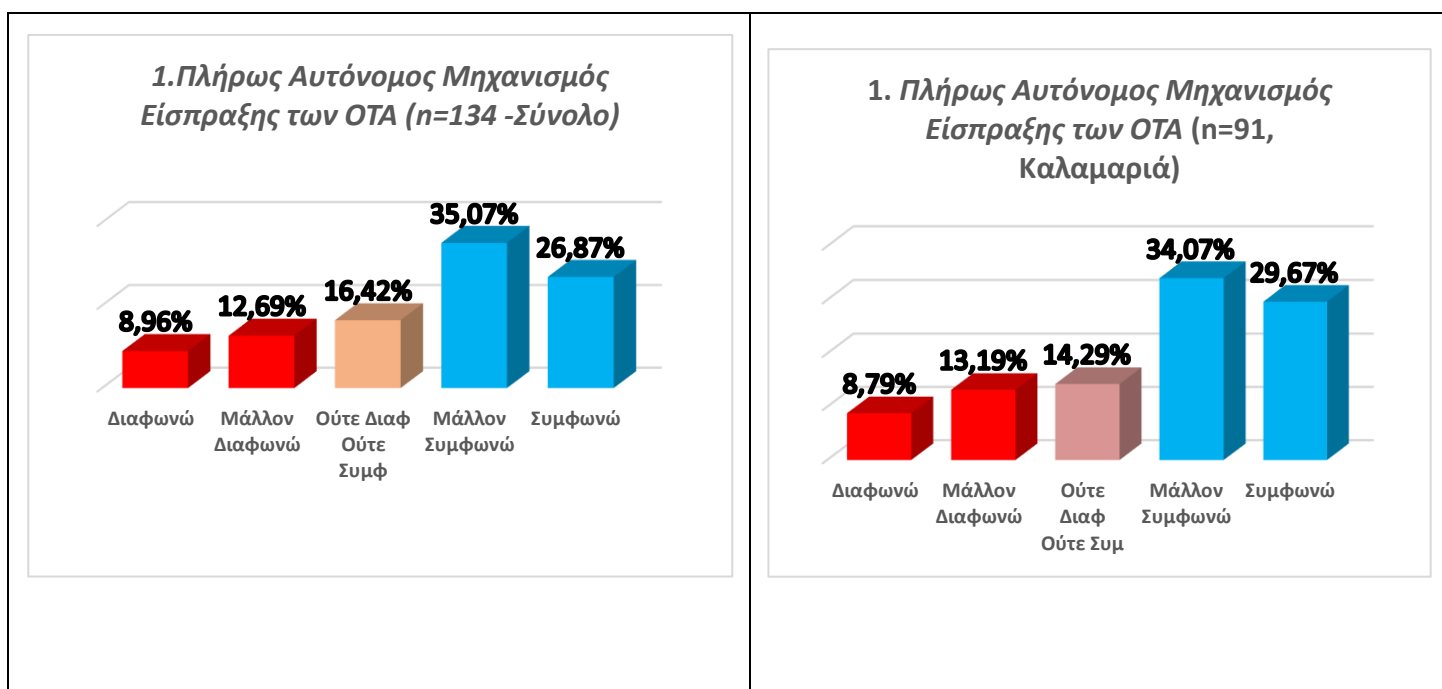
4.2. Οι στάσεις έναντι της Τοπικής Φορολογίας

1. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση να αποκτήσει τους δικούς της μηχανισμούς είσπραξης με στόχο να γίνει πλήρως ανεξάρτητη από την Κεντρική Διοίκηση.

Στο σύνολο του Δείγματος πλειοψηφεί (60%) η άποψη της πλήρους ανεξαρτησίας των τοπικών μηχανισμών είσπραξης από τους αντίστοιχους κεντρικούς μηχανισμούς. Το 16,4% δεν τοποθετείται ή μένει ουδέτερο ως προς την ανεξαρτησία των τοπικών μηχανισμών είσπραξης και το 21,6% διαφωνεί. Οι ερωτηθέντες της Καλαμαριάς εκφράζονται προς την ίδια κατεύθυνση σε πιο έντονο βαθμό (64%). Στον μέσο όρο του συνολικού δείγματος (61%) κινούνται οι απόψεις των υπαλλήλων¹ του Δήμου Καλαμαριάς όταν οι Δημοτικοί Σύμβουλοι είναι οι πλέον υπέρμαχοι (73%) αυτής της άποψης.

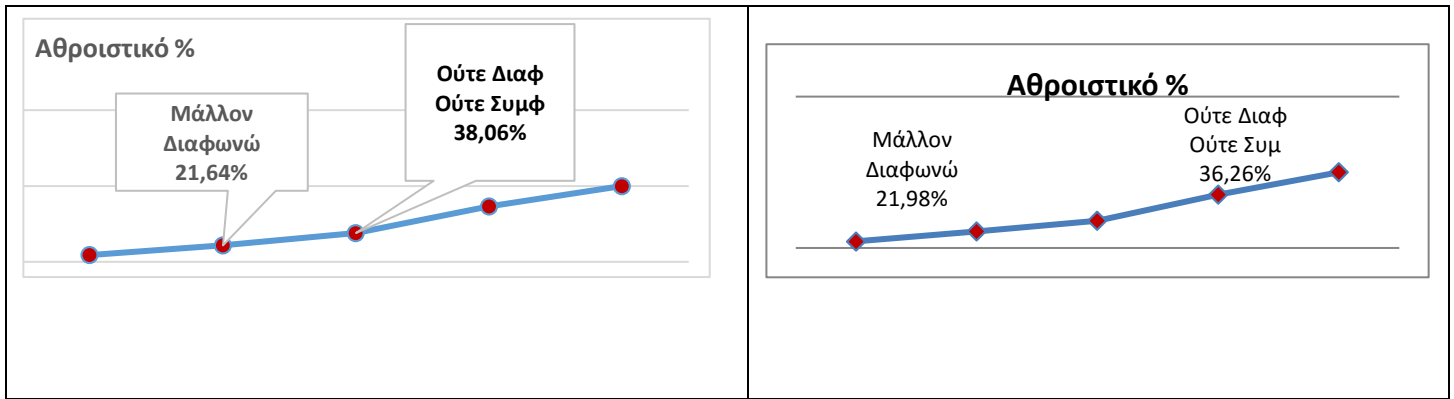
Διάγραμμα 4. 8

Αυτονομία Μηχανισμού Είσπραξης των Ο.Τ.Α..

¹ Τα γραφήματα που απεικονίζουν τις απόψεις των υπαλλήλων και των αιρετών του Δήμου Καλαμαριάς βρίσκονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – Πίνακες Υποσυνόλων και ειδικότερα για την Τοπική Φορολογία στην Ενότητα Π.2. (Πίνακες Περιγραφής Στάσεων, υποσυνόλων δείγματος, για την Τοπική Φορολογία).

Είναι φανερό ότι όλα τα Εμπλεκόμενα Μέρη, σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης θεωρούν σημαντική την ανεξαρτησία των μηχανισμών είσπραξης με τους πολιτικούς εκπροσώπους να δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα σε αυτόν τον τομέα.

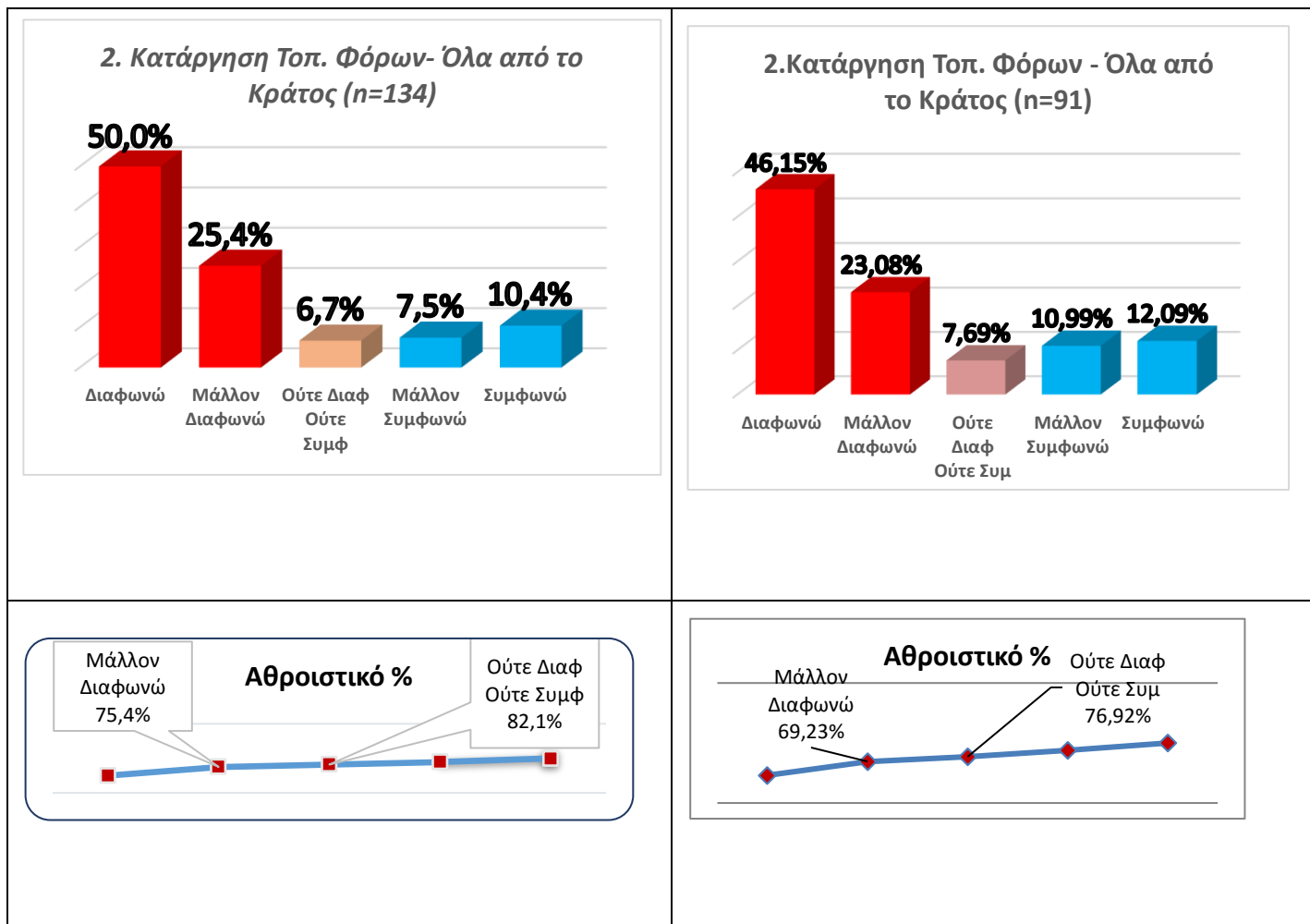
2. Να καταργηθούν όλοι οι Τοπικοί Φόροι, τα Τέλη και τα Δικαιώματα και η λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να χρηματοδοτείται εξολοκλήρου από το Κράτος.

Η δεύτερη ερώτηση έχει να κάνει με την αναγκαιότητα είσπραξης φόρων σε τοπικό επίπεδο (τοπικοί, δημοτικοί φόροι κα τέλη). Με την άποψη ότι οι τοπικοί φόροι πρέπει να καταργηθούν και η λειτουργία της της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να βασίζεται εξολοκλήρου στην κρατική χρηματοδότηση διαφωνεί η πλειοψηφία του συνολικού δείγματος (75,4%) και μόλις το 6,7% δεν παίρνει θέση. Το 21,6% αντίθετα συμφωνεί. Οι stakeholders της Καλαμαριάς επίσης διαφωνούν σε μεγάλο βαθμό αλλά λιγότερα έντονα ως προς το σύνολο του δείγματος (69,23%). Οι υπάλληλοι του Δήμου (69,7%) και οι αιρετοί (68,18%) έχουν σχεδόν ταυτόσημη τοποθέτηση. Κατά συνέπεια είναι οι εξωτερικοί του Δήμου Καλαμαριάς ερωτηθέντες που εκφράζουν ακόμη πιο έντονη την αντίθεσή τους στην συγκεκριμένη άποψη.

Σ' αυτήν την ερώτηση επαναλαμβάνεται το μοτίβο της προηγούμενης. Με την άρνηση στην διατυπωμένη άποψη οι ερωτηθέντες του δείγματος εκφράζουν την βούλησή τους για ανεξαρτησία, από την Κεντρική Διοίκηση, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε επίπεδο χρηματοδότησης και αυτονομίας στους πόρους.

Διάγραμμα 4.9

Κατάργηση Τοπικών Φόρων – Όλα από το Κράτος

3. Το κόστος της λειτουργίας του εισπρακτικού μηχανισμού των Ο.Τ.Α. είναι μεγαλύτερο σε σχέση με το κόστος λειτουργίας του εισπρακτικού μηχανισμού της Κεντρικής Διοίκησης (στην τελευταία περίπτωση επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας).

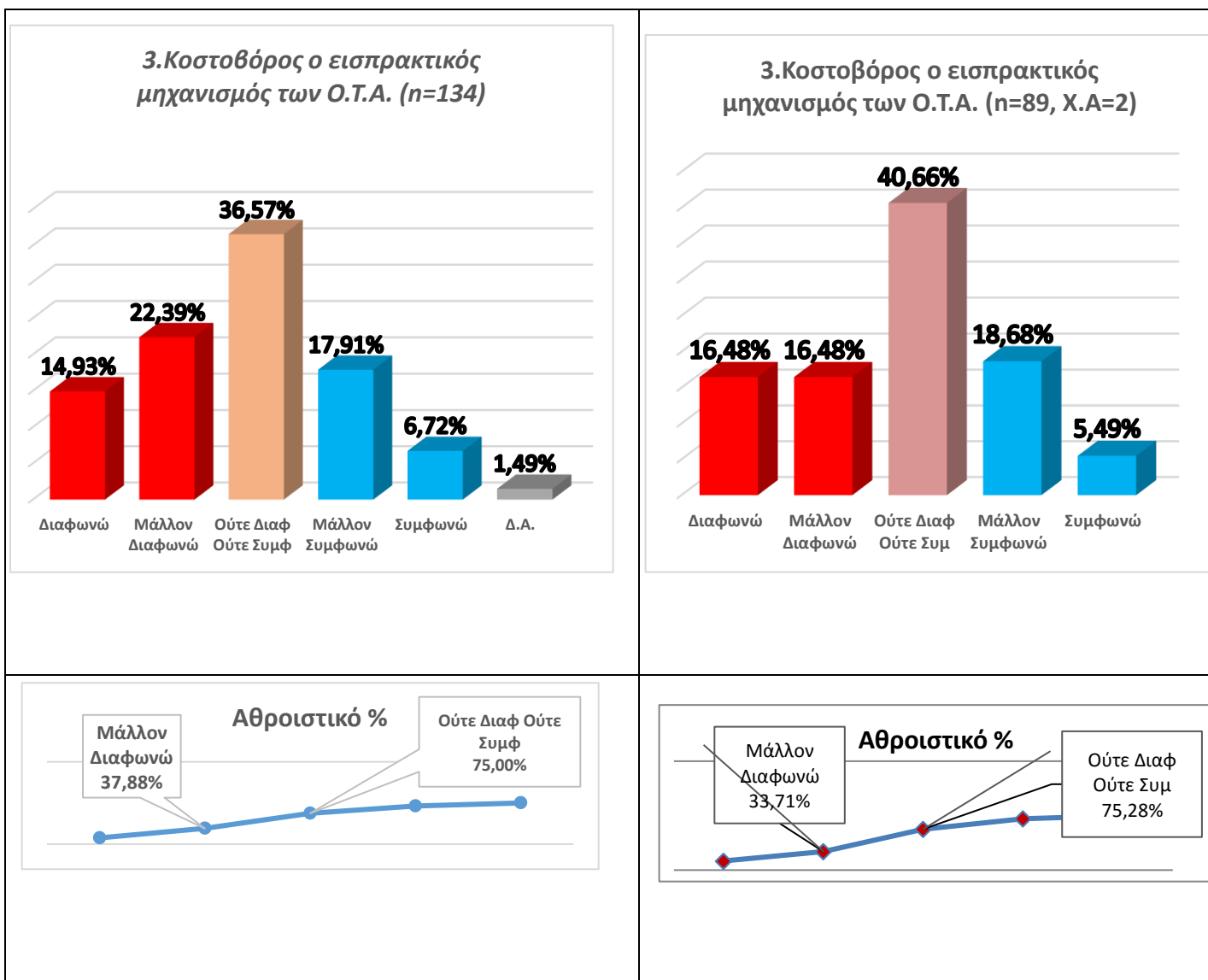
Στην διατυπωμένη άποψη του ερωτηματολογίου περί μεγαλύτερου κόστους της λειτουργίας του εισπρακτικού μηχανισμού των Ο.Τ.Α. οι ερωτηθέντες του δείγματος εμφανίζονται λιγότερο σίγουροι του κατά πόσο ισχύει η όχι η άποψη. Το 36,57% δεν παίρνει θέση, το 37,88% διαφωνεί και το 25% συμφωνεί.

Ειδικότερα οι ερωτηθέντες της Καλαμαριάς δυσκολεύονται περισσότερο στην έκφραση διαφωνίας ή συμφωνίας (40,66%), με το 37,71% να διαφωνεί και το 25% να συμφωνεί. Η πλήρης αποφυγή απάντησης από δύο ερωτηθέντες (1,49%) εξηγεί την ποσοστιαία διαφορά ανάμεσα στο σύνολο του δείγματος και των ερωτηθέντων της Καλαμαριάς. Περισσότερο επιρρεπείς προς τη συμφωνία με την άποψη του υψηλού κόστους των δημοτικών υπηρεσιών

είναι οι δημοτικοί σύμβουλοι (40%) και από αυτούς το 36,36% δεν εκφράζει άποψη ενώ το 20% διαφωνεί. Αντίστοιχα οι υπάλληλοι της Καλαμαριάς τηρούν, ποσοστιαία, την υψηλότερα ουδέτερη στάση (42%) με τη διαφωνία τους να είναι ταυτόσημη με αυτήν του συνόλου του δείγματος (37,68%) ενώ ταυτόχρονα εκφράζουν και την μικρότερη συμφωνία (20%). Αρχίζει να διαφαίνεται μία τάση των αιρετών να εκφράζουν ένα μεγαλύτερο σκεπτικισμό ως προς την αποδοτικότητα των δημοτικών υπηρεσιών.

Διάγραμμα 4. 10

Κοστοβόρος ο Εισπρακτικός Μηχανισμός των Ο.Τ.Α..

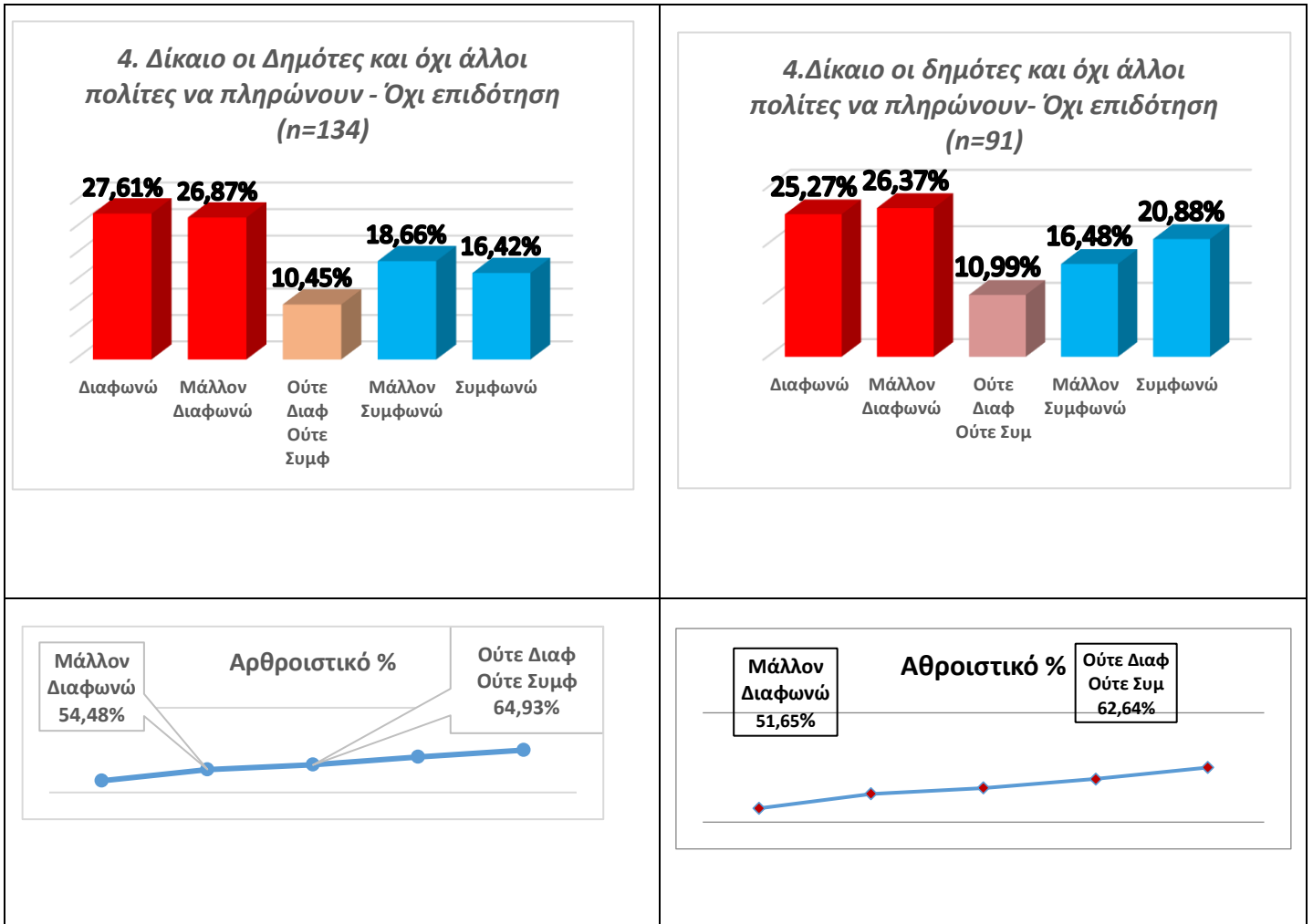
4. Είναι πιο δίκαιο ο κάθε Ο.Τ.Α. να αποπληρώνει τις δαπάνες του βασιζόμενος αποκλειστικά στην τοπική φορολογία των δικών του δημοτών και κατοίκων παρά να επιχορηγείται από το κράτος. Δεν πρέπει οι Έλληνες πολίτες που μένουν σε άλλες περιοχές να επιδοτούν έναν ΟΤΑ (μέσω της φορολογίας) στον οποίο δεν έχουν συμφέροντα.

Με την ερώτηση αυτή εισαγόμαστε σε θέματα κοινωνικής δικαιοσύνης και ανακατανομής του πλούτου. Μόνο οι κάτοικοι μίας περιοχής οφείλουν να στηρίζουν την τοπική ανάπτυξη και τις υποδομές ή είναι θεμιτή η αναδιανομή των πόρων προκειμένου να αμβλύνονται οι ανισότητες; Η πλειοψηφία του δείγματος (54,48%) διαφωνεί με την άποψη ότι η τοπική φορολογία οφείλει να είναι ο μοναδικός αιμοδότης της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Μία ισχυρή μειοψηφία πρεσβεύει το ακριβώς αντίθετο (35%) και ένα 10,45% δεν εκφέρει άποψη. Πλειοψηφικά αλλά σε μικρότερο βαθμό (51,65%) διαφωνούν οι stakeholders της Καλαμαριάς και ελαφρώς συμφωνούν περισσότερο με την άποψη περί μη αναδιανομής σε εθνικό επίπεδο (37,4%). Οι υπάλληλοι κρατούν την ίδια, με το σύνολο του δείγματος, αρνητική στάση έναντι του τοπικού «απομονωτισμού» (53,62%). Ενδιαφέρον παρουσιάζει η υψηλότερη συμφωνία των αιρετών (41%) και το γεγονός ότι η διαφωνία δεν είναι πλειοψηφική σε αυτούς (45,45%). *Πρέπει να λάβουμε υπόψη το γεγονός ότι ο Δήμος Καλαμαριάς είναι ένα σχετικά εύπορος, αστικός, Ο.Τ.Α. όπου το διαθέσιμο εισόδημα είναι υψηλότερο σε σχέση με το διαθέσιμο μέσο εισόδημα των περισσότερων Ο.Τ.Α., γεγονός που ενδεχόμενα να έχει επιπτώσεις στις απόψεις των πολιτικών εκπροσώπων των δημοτών της Καλαμαριάς.*

Διάγραμμα 4. 11

Επιδότηση ή χρηματοδότηση από τους Δημότες;

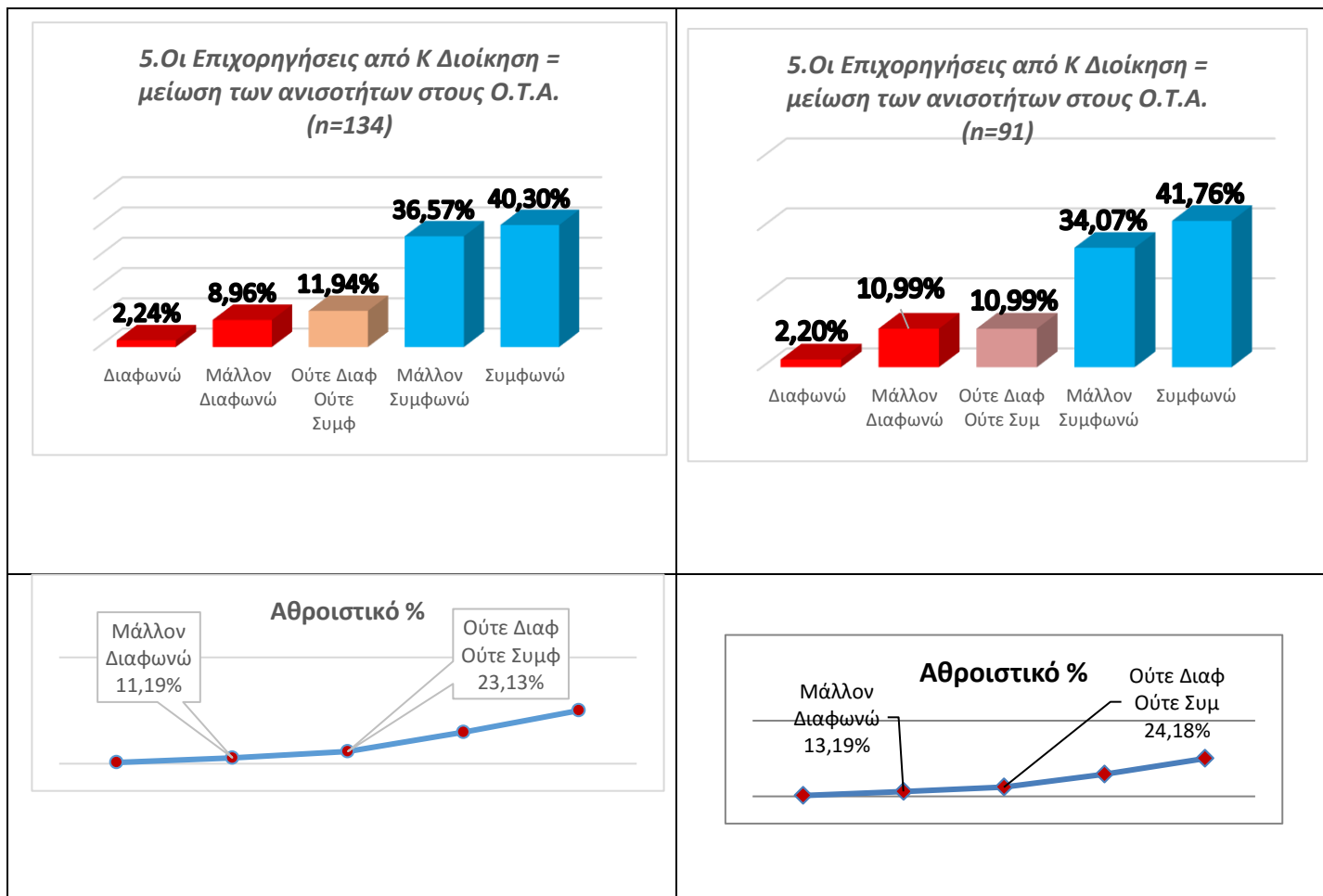
5. Οι Επιχορηγήσεις από την Κεντρική Διοίκηση συμβάλλουν στη μείωση των ανισοτήτων που υπάρχουν ανάμεσα στους Ο.Τ.Α. της χώρας.

Όταν το ίδιο ζήτημα της αναδιανομής του εθνικού εισοδήματος τίθεται με όρους διαπίστωσης, χωρίς να υποβόσκουν δεοντολογικές ή ηθικές διαστάσεις, τότε η εικόνα αλλάζει. Το 76,9% των ερωτηθέντων στο σύνολο του δείγματος θεωρεί ότι πράγματι οι, προερχόμενες από την Κεντρική Διοίκηση, επιχορηγήσεις συμβάλλουν στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των Ο.Τ.Α. και μόλις το 11% διαφωνεί. Ανάλογη στάση κρατούν και οι ερωτηθέντες της Καλαμαριάς με το 75,9% συμφωνεί με την άποψη της μείωσης των ανισοτήτων από τις κρατικές επιχορηγήσεις, και το 13,2% να διαφωνεί. Προς την ίδια κατεύθυνση, αλλά με πιο έντονη την τάση, κινούνται οι δημοτικοί σύμβουλοι της Καλαμαριάς καθώς το 81,9% από αυτούς θεωρούν ότι οι κρατικές επιχορηγήσεις μειώνουν τις ανισότητες ενώ διαφωνεί μόλις το 9%. Οι υπάλληλοι του Δήμου Καλαμαριάς εκφράζουν

την ίδια αυξημένη τάση συμφωνίας, αν και σε ελαφρά μικρότερο βαθμό (73,9%), με τους ερωτηθέντες στο σύνολο του δείγματος και αντίστοιχα με ελαφρά μεγαλύτερο ποσοστό διαφωνίας (14,49%). Οι ερωτηθέντες στην έρευνα αναγνωρίζουν λοιπόν το ευεργέτημα της μείωσης των ανισοτήτων που προσφέρουν οι κρατικές επιχορηγήσεις παρά την σχετικά αυξημένη μειοψηφία (κυρίως των αιρετών) που θεωρούν μη δίκαιη την αναδιανομή.

Διάγραμμα 4. 12

Επιχορηγήσεις από την Κ. Διοίκηση = Μείωση ανισοτήτων στους Ο.Τ.Α.

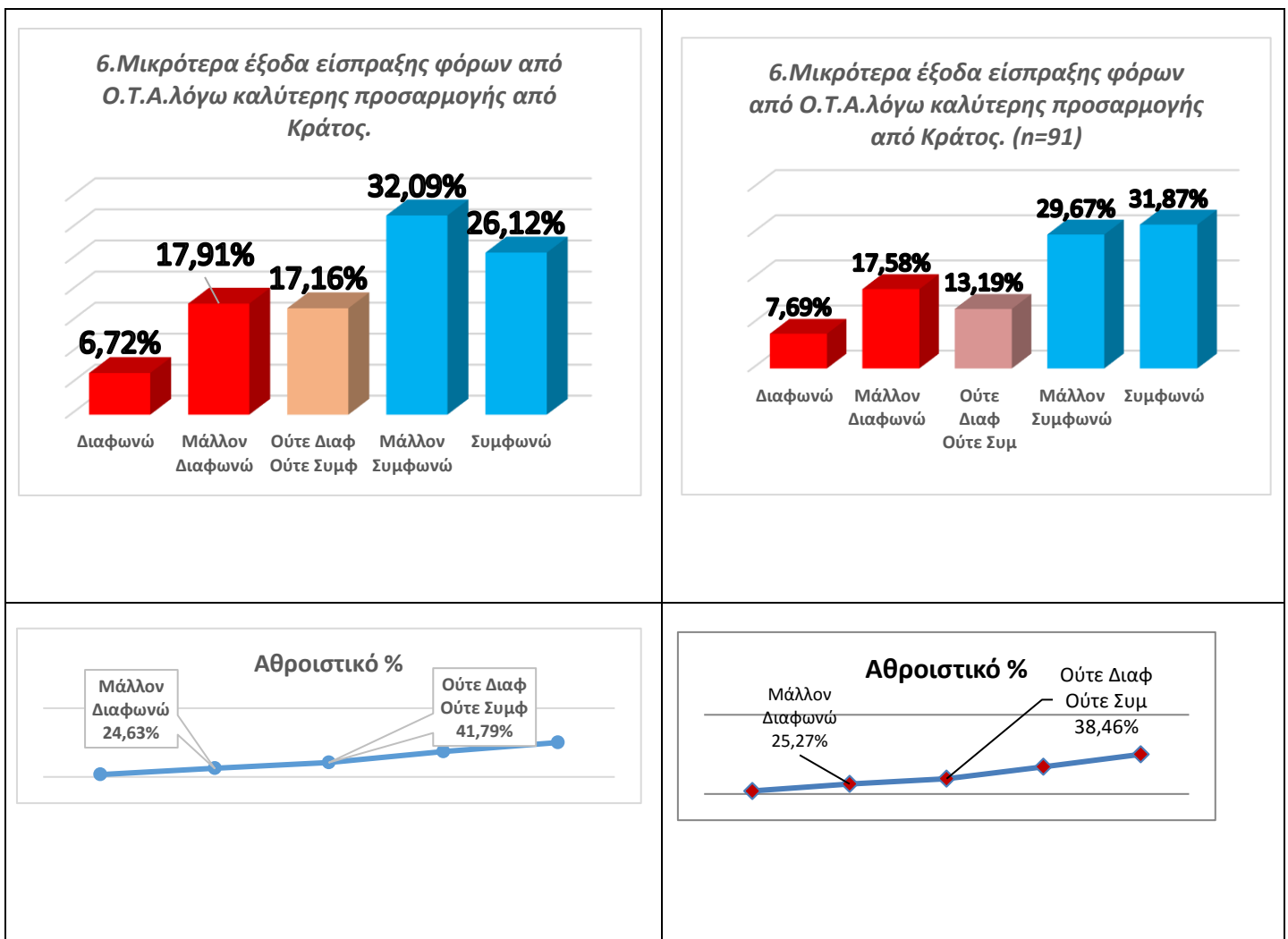
6. Τα έξοδα της εισπραξης των φόρων είναι λιγότερα στην περίπτωση των Ο.Τ.Α. γιατί οι εισπρακτικοί του μηχανισμοί προσαρμόζονται καλύτερα στις τοπικές συνθήκες, τη στιγμή που η Κεντρική Διοίκηση δεν γνωρίζει τις ιδιαίτερες συνθήκες της κάθε περιοχής.

Το ερώτημα αυτό είναι εν μέρει αντίστροφο της στάσης που εκφράζεται στην 3^η ερώτηση. Εδώ είναι η γνώση των ιδιαίτερων τοπικών συνθηκών που κάνει πιο αποτελεσματική την ύπαρξη των φόρων όταν στην τρίτη ερώτηση αναπτύσσεται η άποψη ότι

η Κεντρική Διοίκηση είναι αποτελεσματικότερη επειδή αναπτύσσει οικονομίες κλίμακος. Το 58% των ερωτηθέντων του συνολικού δείγματος αποδέχεται την άποψη (συμφωνεί) όταν το 24,63% διαφωνεί. Παρεμφερής είναι, αν και ελαφρά πιο θετική και η ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων των Καλαμαριωτών με το 61,5% να συμφωνεί και το 25,27% να διαφωνεί. Ανάλογη είναι και η άποψη των υπαλλήλων, με το 61% να συμφωνεί και το 27,5% να διαφωνεί ενώ οι αιρετοί συμφωνούν κατά 64,64% και διαφωνεί το 18,18% από αυτούς. Κατά συνέπεια οι ερωτώντες θεωρούν ότι η καλύτερη γνώση των τοπικών συνθηκών ευνοεί τους αυτοδιοικητικούς εισπρακτικούς μηχανισμούς.

Διάγραμμα 4. 13

Μικρότερο κόστος των μηχανισμών εισπραξης των Ο.Τ.Α..

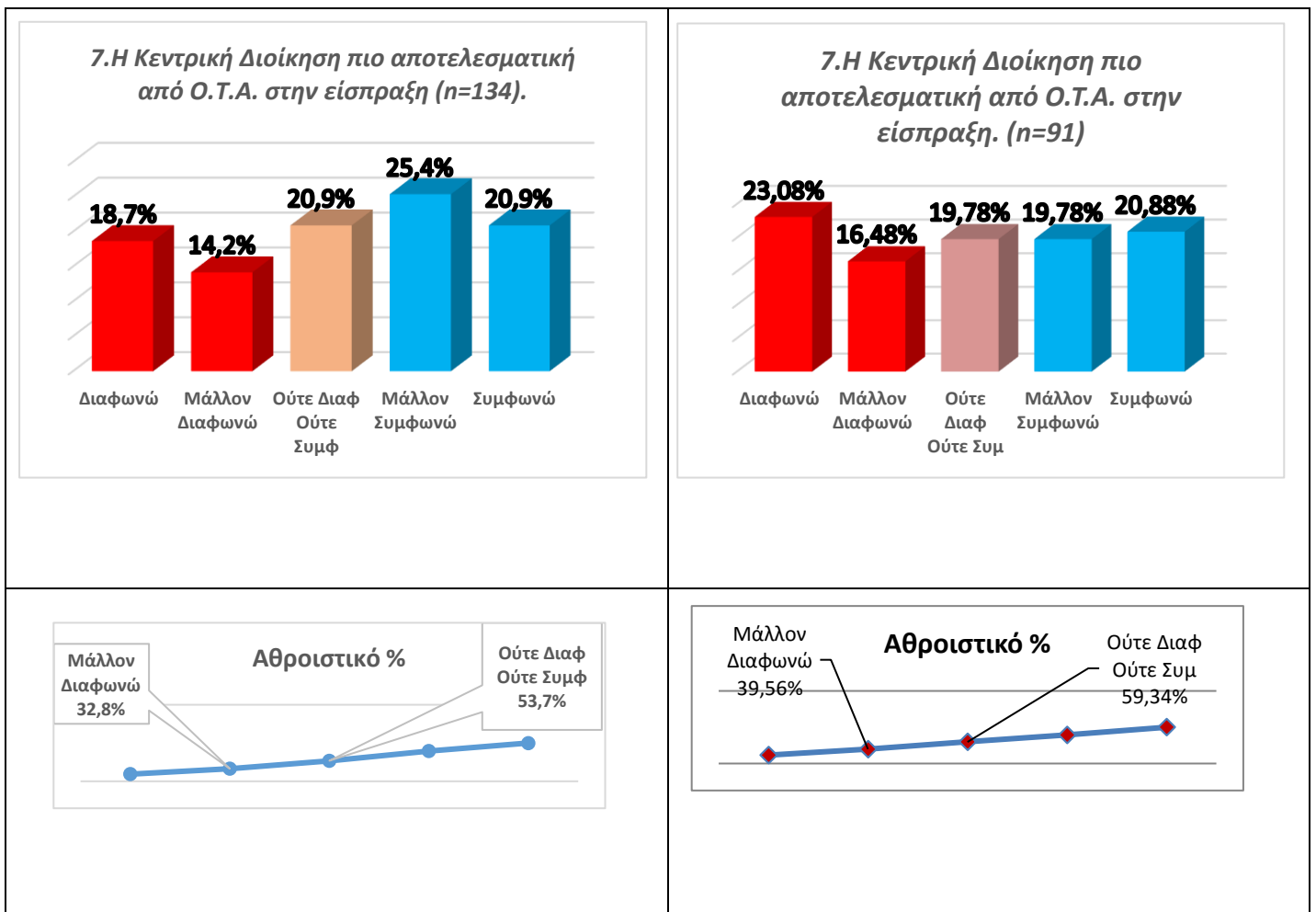

7. Η Κεντρική Διοίκηση είναι πιο αποτελεσματική από τους Ο.Τ.Α. στην εισπραξη των εσόδων από φόρους, τέλη και δικαιώματα.

Η ερώτηση αυτή εστιάζει στην αποτελεσματικότητα των εισπρακτικών μηχανισμών των Ο.Τ.Α. και της Κεντρικής Διοίκησης όταν οι δύο προηγούμενες εστίαζαν στις οικονομίες κλίμακας και την γνώση των ιδιαίτερων τοπικών συνθηκών. Δεν διαμορφώνεται πλειοψηφία αλλά υπάρχει μία ισχυρή μειοψηφία, στο σύνολο του δείγματος, που συντάσσεται (46%) με την άποψη. Ένα 21% δεν τοποθετείται ή τοποθετείται ουδέτερα ενώ το 32,8% διαφωνεί με την άποψη περί της αποτελεσματικότητας της Κεντρικής Διοίκησης. Στους υπαλλήλους η συμφωνία είναι μικρότερη (39%) και η διαφωνία η μεγαλύτερη (45%). Οι αιρετοί συμφωνούν(45,5%) και διαφωνούν (22,73%) κατά τρόπο ανάλογο του συνολικού δείγματος, με τη διαφωνία τους να εκφράζεται σε μικρότερο ποσοστό.

Διάγραμμα 4. 14

Η Κ. Διοίκηση πιο αποτελεσματική από τους Ο.Τ.Α. στην είσπραξη

8. Όλοι οι φορολογικοί μηχανισμοί είσπραξης που σήμερα ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση (Δ.Ο.Υ. κλπ) να περάσουν στον έλεγχο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

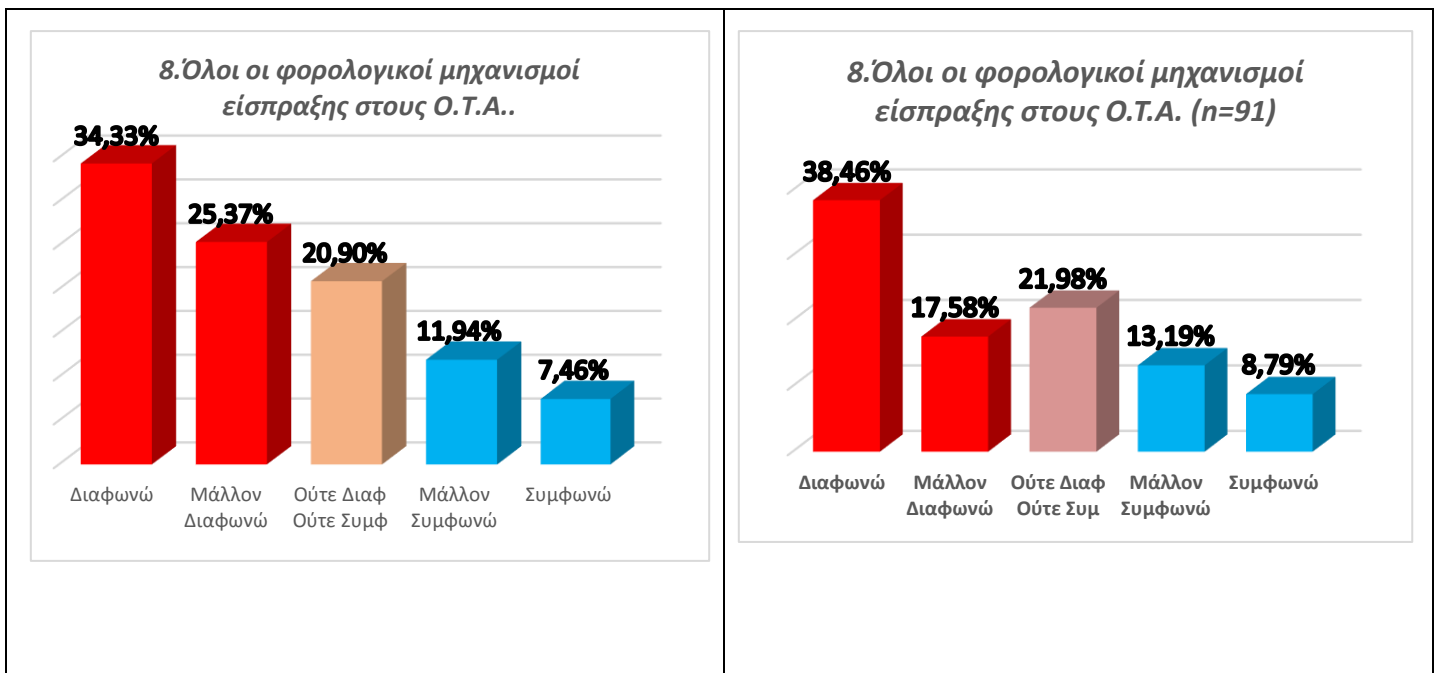

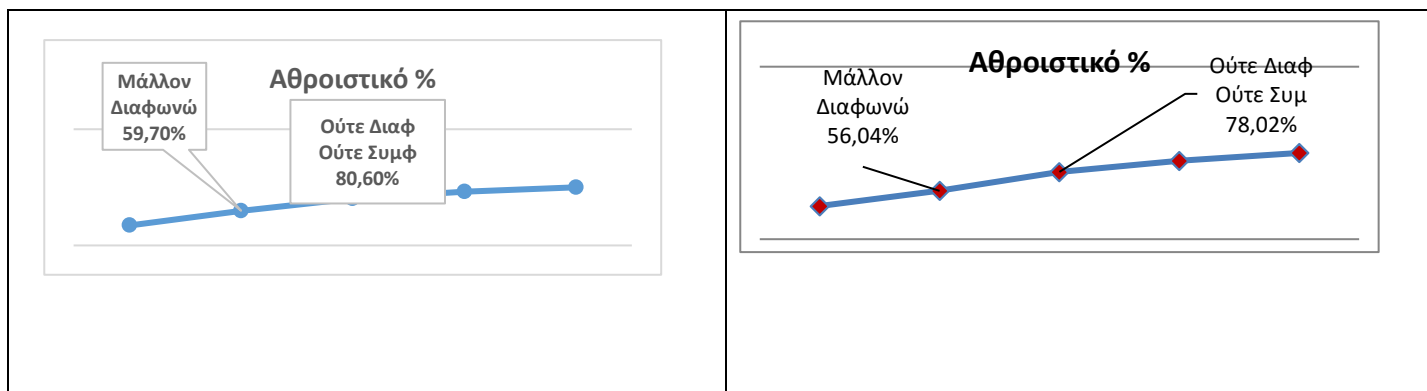
Πρόκειται για ερώτηση ανάλογη της πρώτης με τη διαφορά ότι εδώ η ερώτηση είναι πιο «γυμνή» σε επίπεδο έκφρασης. Στην πρώτη περίπτωση η ανεξαρτησία των τοπικών μηχανισμών είσπραξης είναι που δίνει τον τόνο ενώ σ' αυτήν εκφράζεται η άποψη της πλήρους απογύμνωσης της Κεντρικής Διοίκησης χωρίς κανέναν αιτιολογικό παράγοντα..

Οι ερωτηθέντες στο σύνολο του δείγματος κατά 59,70% % διαφωνούν με αυτήν την προσέγγιση και ένα 21% δεν τοποθετείται με το μόλις 19% των ερωτηθέντων να συμφωνεί με μία τέτοια προσέγγιση. Σε επίπεδο Καλαμαριάς η εικόνα είναι ανάλογη με το 56% να διαφωνεί με την αποκέντρωση των εισπρακτικών μηχανισμών, το 22% να μην εκφράζει άποψη και το 22% να συμφωνεί με το πέρασμα της ευθύνης των εισπρακτικών μηχανισμών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ανάλογες είναι και οι τοποθετήσεις των υπαλλήλων με την πλειοψηφία τους (58%) να διαφωνεί, το 23% να μην τοποθετείται και το 19% να συμφωνεί. Στην κατηγορία των δημοτικών συμβούλων η άρνηση και πάλι αποσπά την απόλυτη πλειοψηφία αλλά με μικρότερη ένταση (50%), το 18% δεν τοποθετείται και το 32% να συμφωνεί με την προοπτική της αποκέντρωσης των εισπρακτικών μηχανισμών. Οι πολιτικοί εκπρόσωποι είναι, συγκριτικά λιγότερο αρνητικοί στην προοπτική της μεταβίβασης των αρμοδιοτήτων είσπραξης εσόδων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Διάγραμμα 4. 15

Όλοι οι φορολογικοί μηχανισμοί είσπραξης στους Ο.Τ.Α..

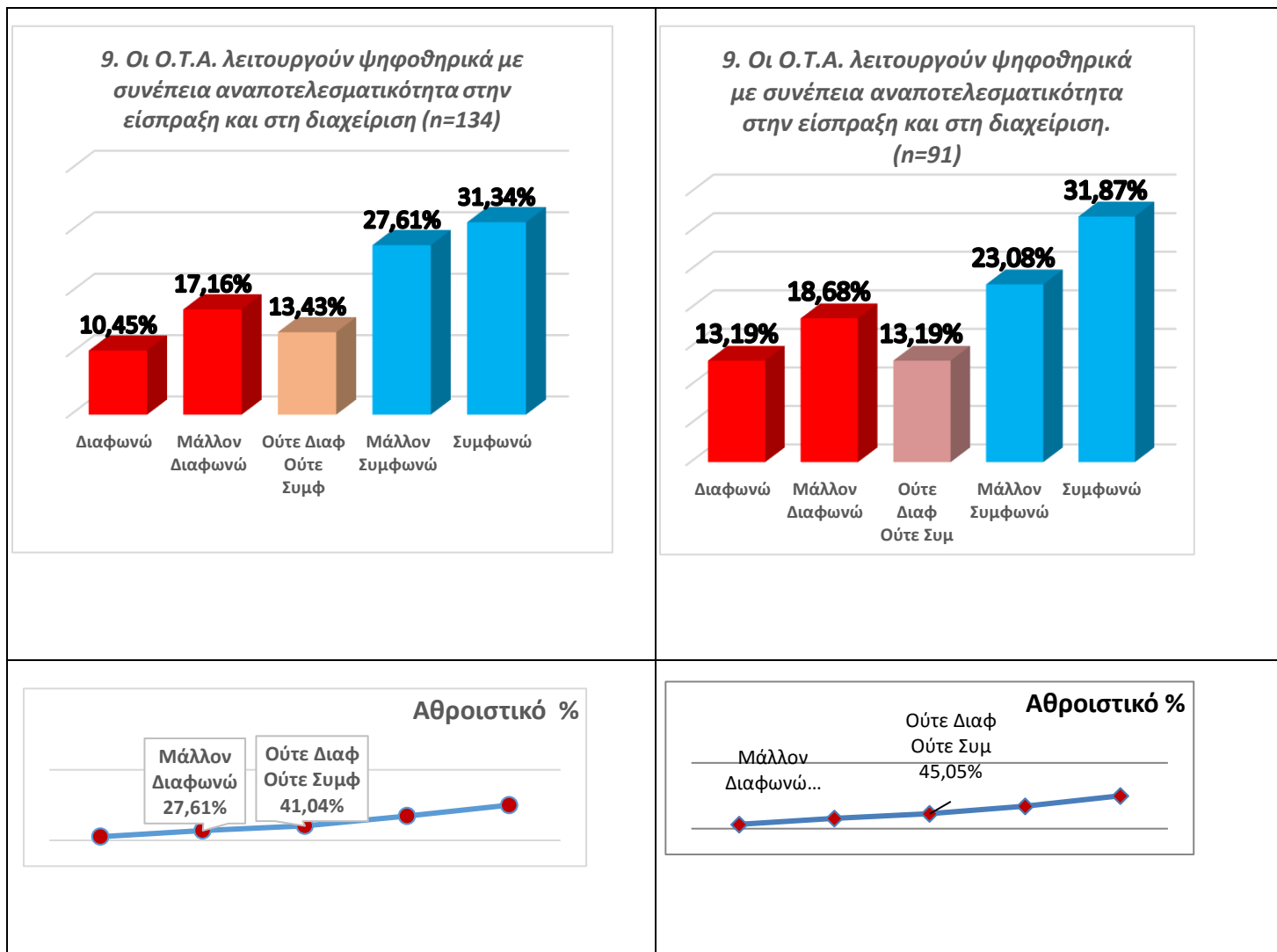

9. Οι Ο.Τ.Α. τείνουν να ασκούν ανεύθυνα διαχείριση. Η κάθε Διοίκησή τους λειτουργεί με το κριτήριο των περισσότερων ψήφων (ψηφοθηρικά) και κατά συνέπεια είναι αναποτελεσματικοί τόσο στην είσπραξη των εσόδων όσο και στη διαχείριση των κεφαλαίων που διαθέτουν.

Με την ένατη πρόταση τίθεται το θέμα της αποτελεσματικότητας των δημοτικών υπηρεσιών συνδέοντας την λειτουργία τους με τον παράγοντα της ψηφοθηρίας. Το 59% συμφωνούν με την άποψη της ανεύθυνης διαχείρισης τόσο στην είσπραξη των εσόδων όσο και στην διαχείριση των κεφαλαίων τους, δραστηριότητες που θεωρούν ότι επηρεάζονται από την ψηφοθηρία. Το 28% διαφωνεί και το 13% δεν παίρνει θέση. Ανάλογη είναι και η τοποθέτηση των ερωτηθέντων της Καλαμαριάς με μία ελαφρά μικρότερη ποσοστιαία συμφωνία (55%) και αντίστοιχα ελαφρά αυξημένη διαφωνία (32%). Ειδικότερα οι υπάλληλοι του Δήμου συμφωνούν κατά 61% και διαφωνεί το 24,64% των ερωτηθέντων από αυτούς. Στους αιρετούς αντιστρέφεται η εικόνα με το 54,55% να διαφωνούν ότι η ψηφοθηρία έχει επίπτωση στην λειτουργία των Ο.Τ.Α. και το 36% να διαφωνεί. Η άρνηση του παράγοντα της ψηφοθηρίας από τους αιρετούς πρέπει να εξηγηθεί ότι αυτός ο παράγοντας θίγει την κοινωνική τους ταυτότητα και τον πυρήνα της εικόνας τους ως αιρετών. Το θέμα ωστόσο της ψηφοθηρίας απασχολεί έντονα τους εμπλεκόμενους.

Διάγραμμα 4. 16

Οι Ο.Τ.Α. λειτουργούν ψηφιοδικά με συνέπεια την αναποτελεσματικότητα.

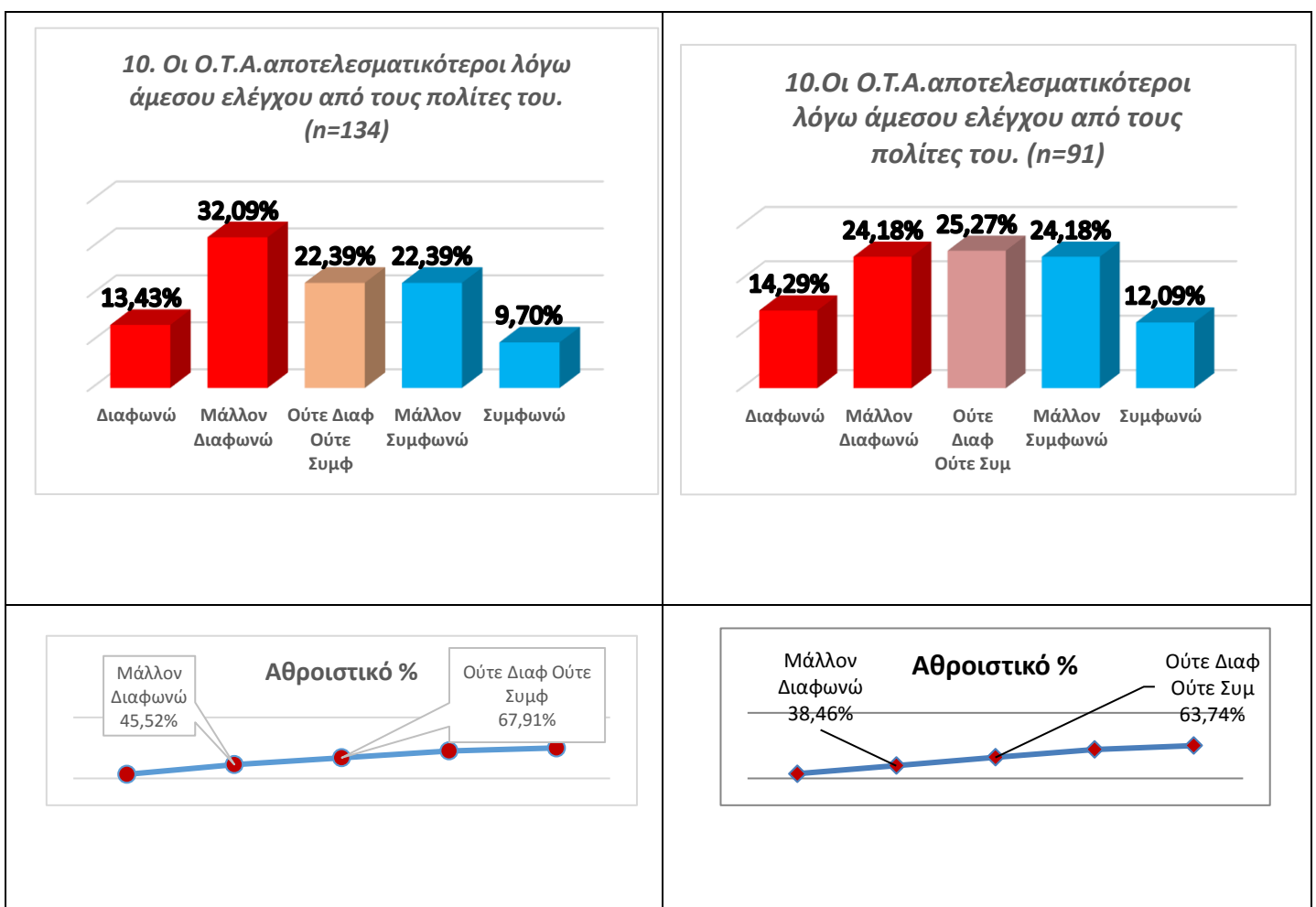
10. Οι Ο.Τ.Α. είναι περισσότερο αποτελεσματικοί στην επιβολή φόρων αλλά και στη διαχείριση των πόρων τους γιατί οι ενέργειές τους και η λειτουργία τους εν γένει ελέγχεται με τρόπο πιο άμεσο από τους πολίτες - κατοίκους του.

Κατά πόσο ο άμεσος έλεγχος που δέχονται οι Ο.Τ.Α. από τους πολίτες επηρεάζει θετικά την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών επιβολής των φόρων και της διαχείρισης των τοπικών πόρων; Η ισχυρότερη μειοψηφία του δείγματος διαφωνεί με αυτήν την άποψη (45,5%) ενώ το 32% συμφωνεί και το 22% παίρνει ουδέτερη θέση. Στους ερωτηθέντες της Καλαμαριάς το 38% διαφωνεί με την διατυπωθείσα άποψη, το 36% συμφωνεί και το 26% λαμβάνει ουδέτερη θέση. Κατά συνέπεια στην Καλαμαριά η διαφωνία και η συμφωνία είναι περισσότερο μοιρασμένη. Ειδικότερα το ποσοστό των υπαλλήλων της Καλαμαριάς που συμφωνούν είναι 39%, αυτοί που διαφωνούν αποτελούν το 35% του δείγματος ενώ δεν

παίρνει θέση το 26%. Από το πολιτικό προσωπικό της Καλαμαριάς η ισχυρή μειοψηφία (41%) συμφωνεί με αυτήν την άποψη, το 36% διαφωνεί ενώ το 23% δεν τοποθετείται. Η διαφοροποίηση των αιρετών ενδεχόμενα να εξηγείται από την αίσθηση ελέγχου που νιώθουν καθώς εκτίθενται στην εκλογική διαδικασία. Η τάση προς τη διαφωνία οφείλεται είτε στο γεγονός ότι οι ερωτηθέντες στέκονται σκεπτικοί στο κατά πόσο υπάρχει έλεγχος από τους πολίτες είτε στην αντίληψη ότι δεν υφίσταται μία τέτοια σχέση πολιτικού ελέγχου και αποτελεσματικότητας σε μεγάλο βαθμό.

Διάγραμμα 4. 17

Οι Ο.Τ.Α. αποτελεσματικότεροι λόγω άμεσου ελέγχου από τους πολίτες.

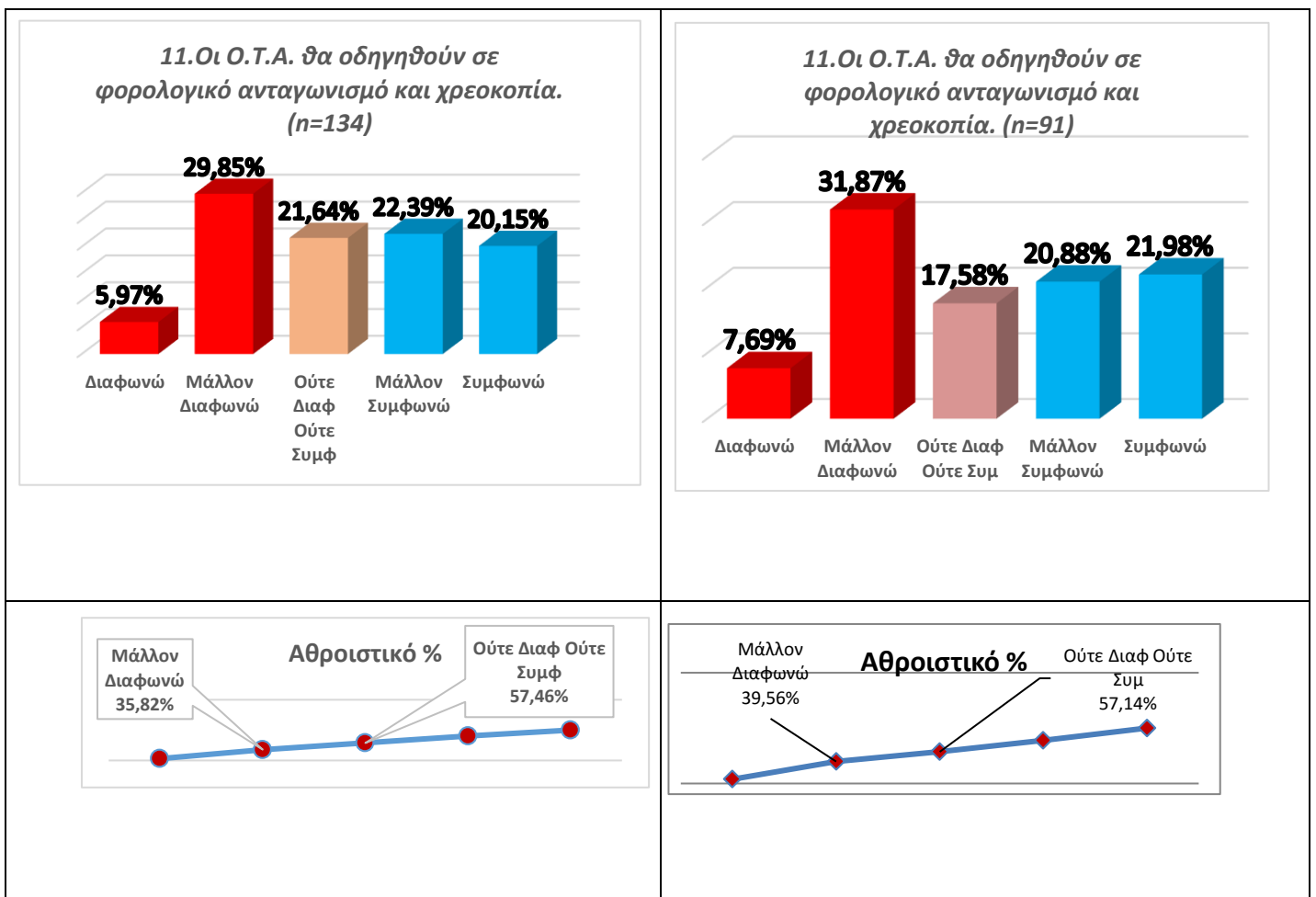

11. Στην περίπτωση που οι Ο.Τ.Α. καθορίζουν μόνοι τους, τους φορολογικούς συντελεστές τότε θα οδηγηθούν σε έναν μεταξύ τους φορολογικό ανταγωνισμό γεγονός που τελικά θα τους οδηγήσει στην χρεοκοπία. (Προκειμένου οι Ο.Τ.Α. να προσελκύσουν περισσότερους κατοίκους ή επιχειρήσεις θα μειώσουν τόσο πολύ τα φορολογικά τους έσοδα που δεν θα καλύπτουν τις δαπάνες τους).

Αν στους Ο.Τ.Α. παραχωρηθεί αυτονομία από την Κεντρική Διοίκηση στη λήψη απόφασης για τον καθορισμό του ύψους των τοπικών φορολογικών συντελεστών αυτό θα οδηγούσε σε «αυτοκτονικό» ανταγωνισμό μεταξύ των Ο.Τ.Α. και τελικά στην χρεοκοπία τους; Η ισχυρότερη μειοψηφία του δείγματος (43%) συμφωνεί με αυτήν την άποψη, το 35,82% διαφωνεί και το 22% δεν παίρνει θέση. Από το δείγμα της Καλαμαριάς η συμφωνία είναι η ίδια (43%) η διαφωνία ελάχιστα αυξημένη (40%) σε σχέση με το σύνολο του δείγματος και το ποσοστό όσων λαμβάνουν ουδέτερη θέση βρίσκεται στο 18%. Ειδικότερα από τους υπαλλήλους το 43% συμφωνεί και το 39,13% διαφωνεί. Στους δημοτικούς συμβούλους το 40% συμφωνεί και το 41% διαφωνεί. Στην ερώτηση αυτή το δείγμα διχάζεται.

Διάγραμμα 4. 18

Οι Ο.Τ.Α. θα οδηγηθούν σε φορολογικό ανταγωνισμό και χρεοκοπία.

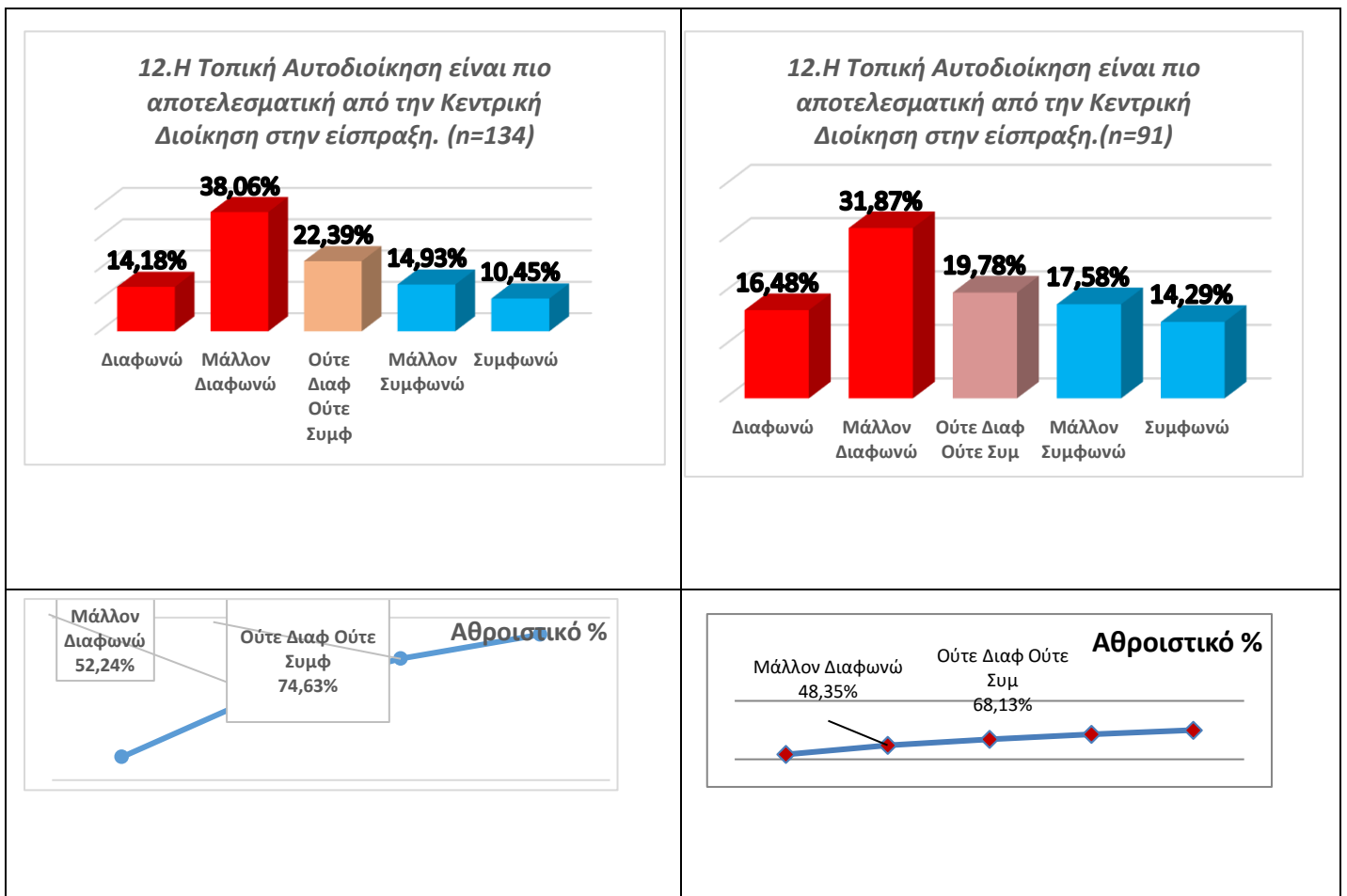

12. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι πιο αποτελεσματική από την Κεντρική Διοίκηση στην είσπραξη των φόρων, τελών και δικαιωμάτων.

Εδώ πρόκειται για μία ερώτηση «επαλήθευσης» καθώς στο νόημά της είναι το ακριβώς αντίστροφο της έβδομης ερώτησης. Τα αποτελέσματα τείνουν να είναι και αυτά αντίστροφα μόνο που εκφράζεται μία μεγαλύτερη επιφύλαξη ως προς την αποτελεσματικότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το 52,24% δεν αναγνωρίζει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στους τοπικούς μηχανισμούς είσπραξης ενώ μόλις το 25% της αναγνωρίζει την αποτελεσματικότητα. Η διαφωνία μειώνεται αλλά παραμένει αρκετά ισχυρή (48%) στο δείγμα της Καλαμαριάς και αντίστοιχα είναι περισσότερο αυξημένη η συμφωνία (32%) με την άποψη της αποτελεσματικότητας των τοπικών φορολογικών μηχανισμών. Ειδικότερα οι υπάλληλοι της Καλαμαριάς διαφωνούν (46%) και συμφωνούν περίπου στον ίδιο περίπου βαθμό (31%). Είναι οι αιρετοί που εκφράζουν την μεγαλύτερη επιφύλαξη (διαφωνούν σε απόλυτη πλειοψηφία αλλά ταυτόχρονα είναι και μεγαλύτερο το ποσοστό (36%) που θεωρεί ότι οι τοπικοί μηχανισμοί είσπραξης είναι περισσότερο αποτελεσματικοί από αυτούς της Κεντρικής Διοίκησης.

Διάγραμμα 4. 19

Η Τ. Α. πιο αποτελεσματική από την Κ.Δ. στην είσπραξη

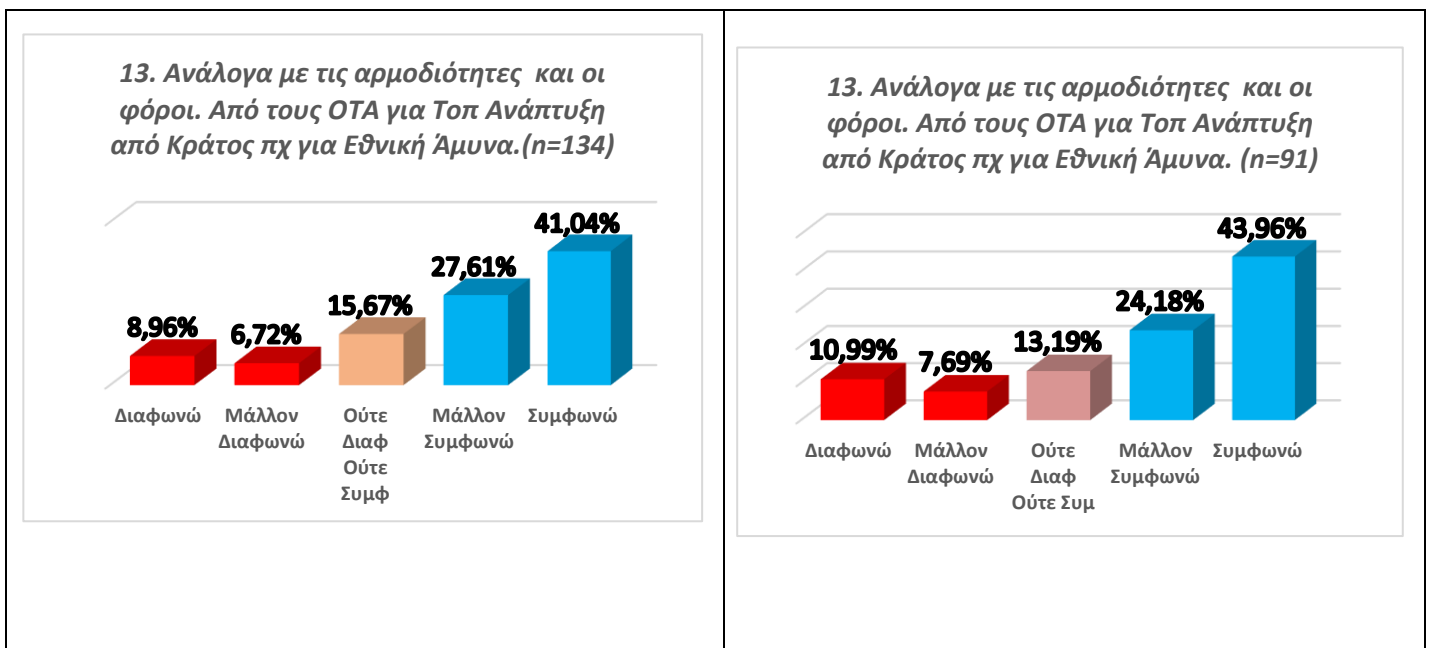

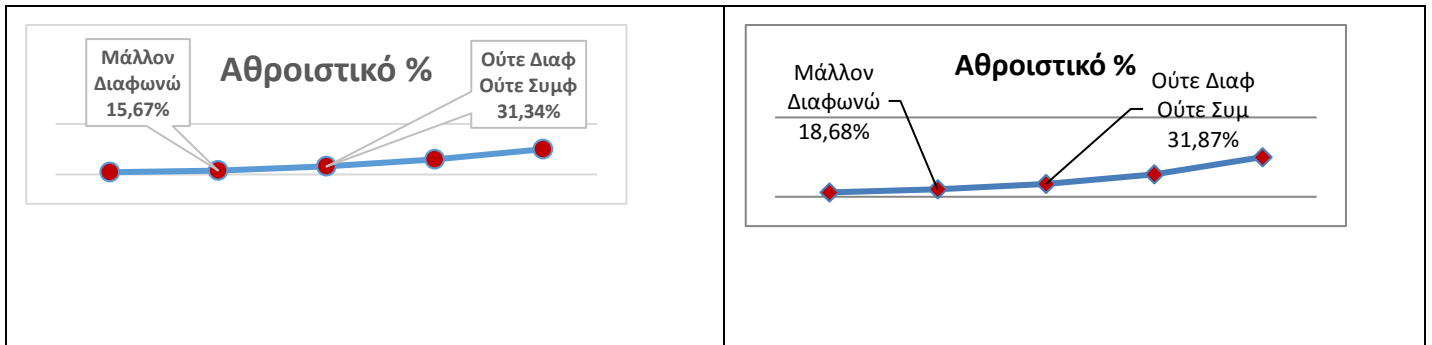
13.Ανάλογα με τις αρμοδιότητες να εισπράττονται και οι φόροι. Φόροι που αφορούν στην τοπική ανάπτυξη των Ο.Τ.Α., και την καθημερινότητα των κατοίκων τους να επιβάλλονται και να εισπράττονται από τους ίδιους. Φόροι που αφορούν σε έξοδα της Κεντρικής Διοίκησης (π.χ. για την Εθνική Άμυνα) να εισπράττονται από την Κεντρική Διοίκηση.

Η άποψη υπέρ του καταμερισμού των αρμοδιοτήτων στην είσπραξη των φόρων, ανάμεσα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και την Κεντρική Διοίκηση, ανάλογα με τον τύπο των δαπανών που θα κατευθυνθούν φαίνεται να αποσπά την συναίνεση του δείγματος καθώς συμφωνεί με αυτήν την άποψη το 69% των ερωτηθέντων. Αντίθετα διαφωνεί το 16% από το σύνολο του δείγματος. Ειδικότερα από τους ερωτηθέντες της Καλαμαριάς συμφωνούν με τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων το 68% και διαφωνούν το 19%. Από τους υπαλλήλους του Δήμου Καλαμαριάς συμφωνούν με την άποψη του καταμερισμού το 64% και διαφωνούν το 20%. Οι αιρετοί εκφράζονται υπέρ του καταμερισμού σε ποσοστό 81% και διαφωνεί μόλις το 14% από αυτούς. Ο καταμερισμός στις αρμοδιότητες είναι η άποψη που κερδίζει την πλειοψηφία του δείγματος.

Διάγραμμα 4. 20

Ανάλογα με τις αρμοδιότητες και οι φόροι.

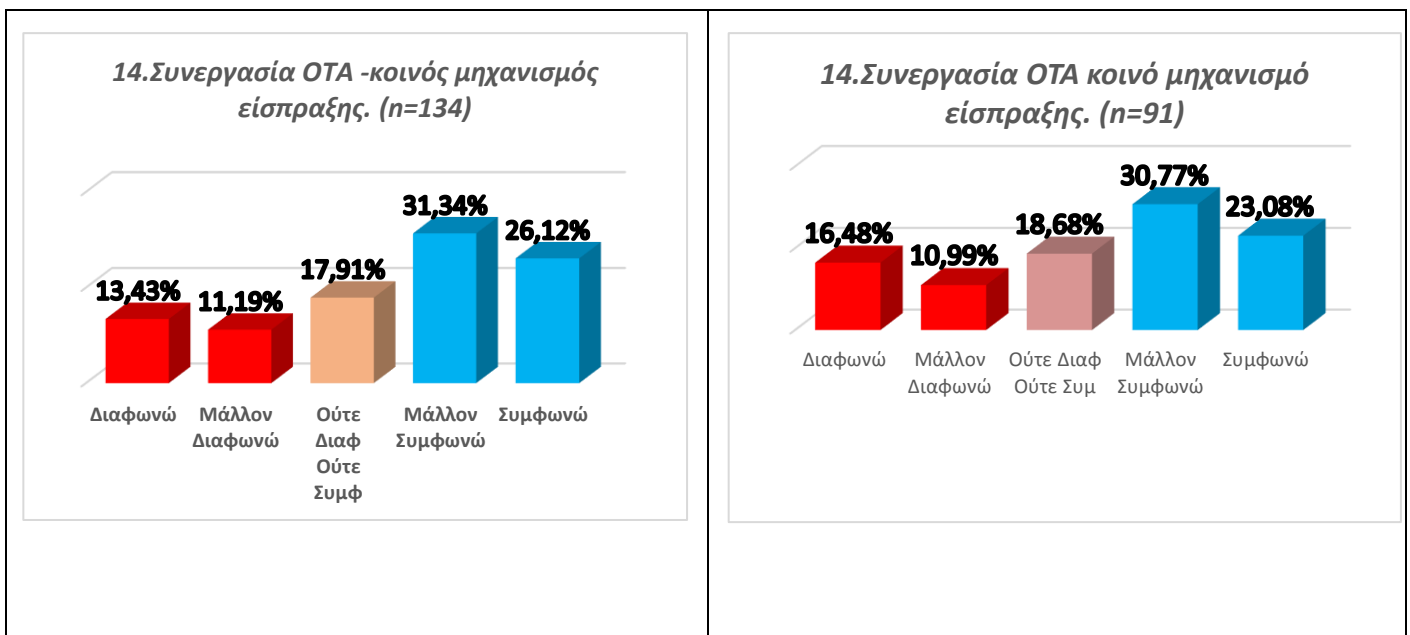

14. Ένας μόνο Ο.Τ.Α. δεν αρκεί. Θα πρέπει οι όμοροι Ο.Τ.Α. να συνεργαστούν προκειμένου να αποκτήσουν κοινό μηχανισμό είσπραξης.

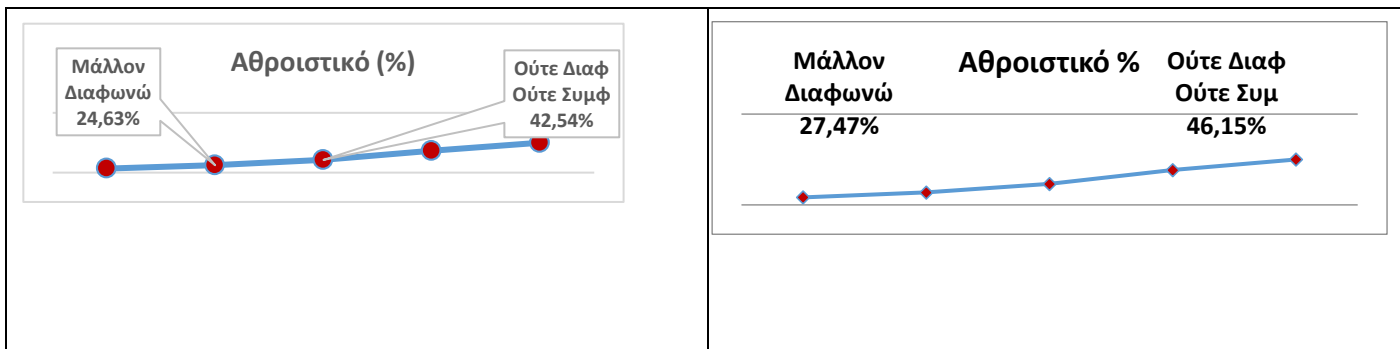
Η άποψη υπέρ της συνεργασίας των όμορων Ο.Τ.Α προκειμένου να αποκτήσουν κοινό μηχανισμό είσπραξης φαίνεται να αποσπά την συναίνεση από το σύνολο του δείγματος καθώς συμφωνεί με αυτήν την άποψη το 57% των ερωτηθέντων. Αντίθετα διαφωνεί το 24% από το σύνολο του δείγματος. Ειδικότερα από τους ερωτηθέντες της Καλαμαριάς συμφωνούν το 54% και διαφωνούν το 27%. Από τους υπαλλήλους του Δήμου Καλαμαριάς συμφωνούν με την άποψη του κοινού μηχανισμού είσπραξης των όμορων Ο.Τ.Α το 59% και διαφωνούν το 30%. Οι αιρετοί εκφράζονται υπέρ της συνεργασίας των Ο.Τ.Α σε ποσοστό 35% και διαφωνεί μόλις το 14% από αυτούς. Η πλειοψηφία του συγκεκριμένου (υπο)δείγματος, το 45%, ουσιαστικά δεν εκφέρει άποψη.

Διάγραμμα 4. 21

Προτιμητέα η συνεργασία μεταξύ των Ο.Τ.Α..

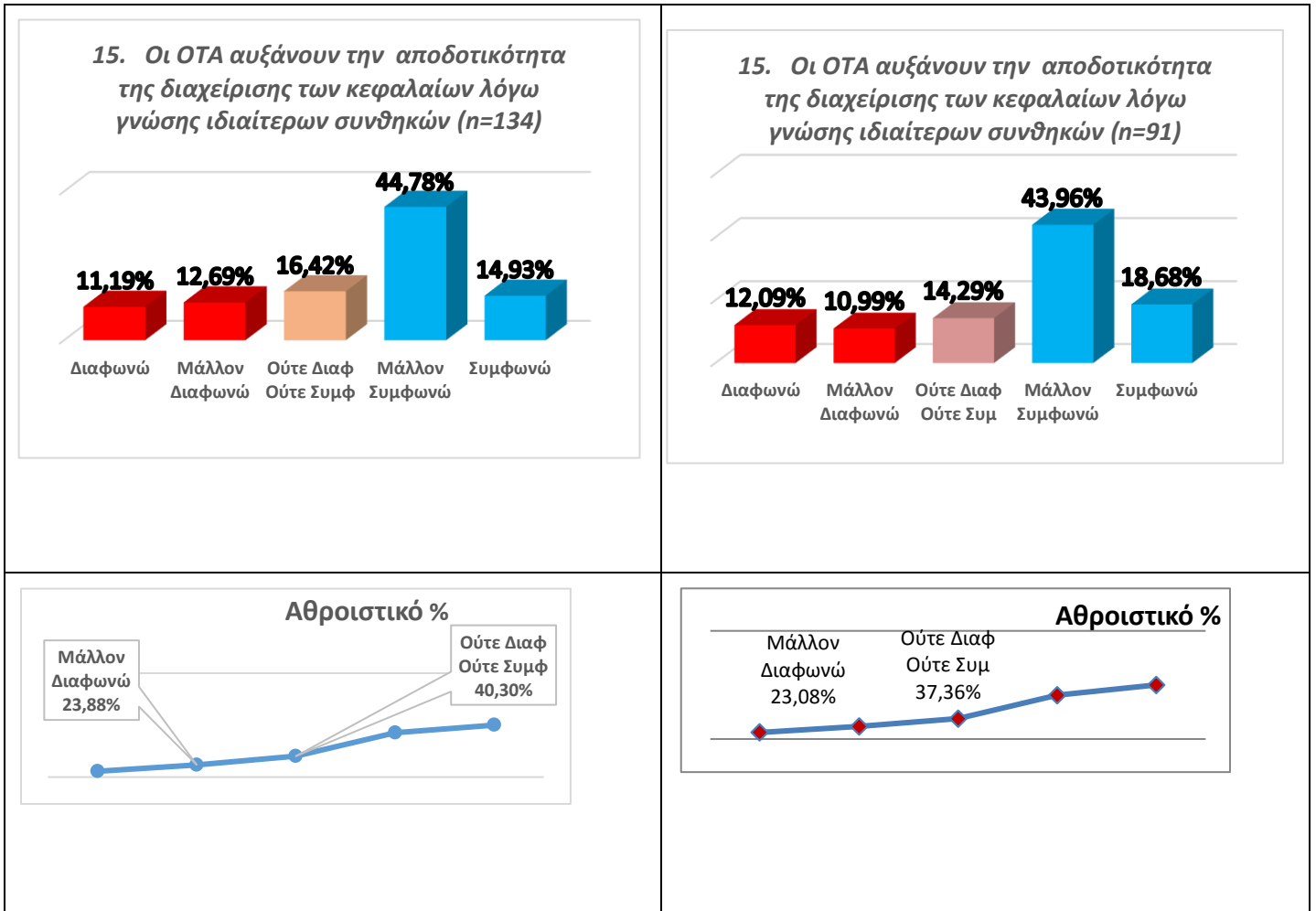

15. Στην περίπτωση που οι Ο.Τ.Α. καθορίζουν μόνοι αυτοί το ύψος των φορολογικών συντελεστών τότε αυξάνεται η αποδοτικότητα της διαχείρισης των κεφαλαίων τους γιατί μόνο οι Ο.Τ.Α γνωρίζουν τις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν στην περιφέρειά τους.

Σε αντίθεση με την άποψη περί του κινδύνου χρεοκοπίας των Ο.Τ.Α. αν αφηθεί σε αυτούς η αρμοδιότητα καθορισμού του ύψους των συντελεστών της τοπικής φορολογίας όπου οι απόψεις ήταν διχασμένες και δεν υπήρχε απόλυτα πλειοψηφούσα άποψη όταν η αυτονομία στις αποφάσεις συνδέεται με την καλύτερη γνώση των τοπικών συνθηκών τότε η εικόνα αλλάζει υπέρ της τοπικής αυτονομίας. Το 60% θεωρεί ότι η αποδοτικότητα της οικονομικής διαχείρισης των ΟΤΑ θα αυξηθεί σε περίπτωση αυτονομίας λόγω της γνώσης των ιδιαίτερων συνθηκών και διαφωνεί το 24% των ερωτηθέντων στο σύνολο του δείγματος. Η συμφωνία με αυτήν τη στάση αυξάνεται στο δείγμα της Καλαμαριάς (63%) ενώ η διαφωνία κινείται περίπου στα ίδια επίπεδα (23%). Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται και οι υπάλληλοι του Δήμου Καλαμαριάς συμφωνώντας κατά 62% και διαφωνώντας σε ποσοστό 23%. Στους αιρετούς επαναλαμβάνεται η ίδια εικόνα (συμφωνία 64% και διαφωνία 23%).

Διάγραμμα 4. 22

Η γνώση των τοπικών συνθηκών αυξάνει την αποδοτικότητα των Ο.Τ.Α..

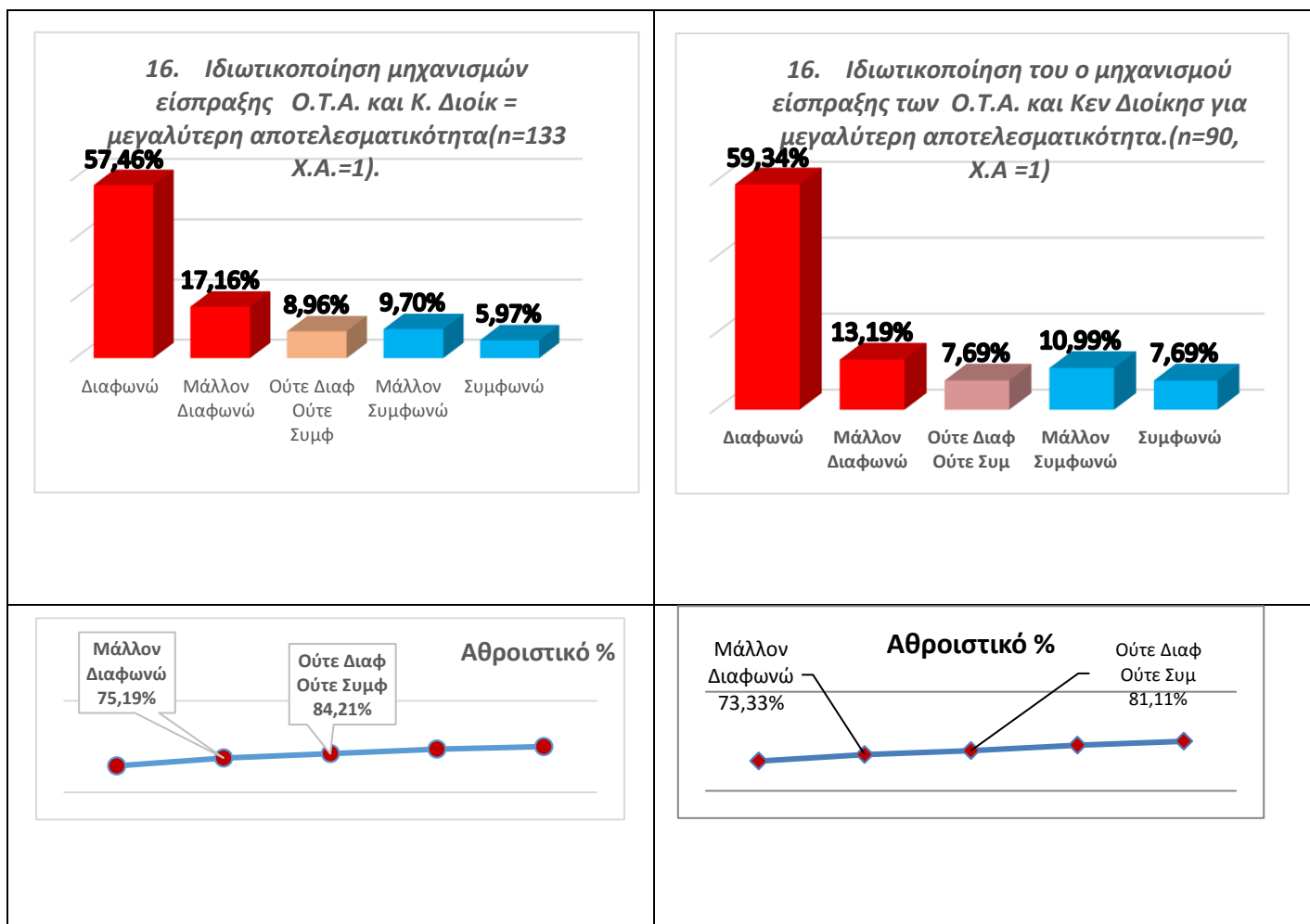

16. Θα ήταν πιο αποτελεσματικό ο μηχανισμός είσπραξης των φόρων να ιδιωτικοποιηθεί. Οι Ο.Τ.Α. και η Κεντρική Διοίκηση να αποφασίζουν μόνο για τα έξοδά τους.

Η πλειοψηφία του δείγματος, και μάλιστα αρκετά ισχυρή, διαφωνεί (75%) με την ιδιωτικοποίηση των μηχανισμών είσπραξης ενώ με την ιδιωτικοποίησή τους συμφωνεί μόλις το 16%. Οι ερωτηθέντες στην Καλαμαριά κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση (διαφωνία 73% και συμφωνία 18%). Η διαφωνία συνεχίζει να είναι ισχυρή ανάμεσα στους υπαλλήλους του Δήμου Καλαμαριάς (77%) και η συμφωνία στο 17%. Ωστόσο η διαφωνία ανάμεσα στους αιρετούς της Καλαμαριάς είναι αισθητά λιγότερο έντονη (62%) και η συμφωνία αντίστοιχα πιο αυξημένη (24%). Φαίνεται ότι η έλλειψη εργασιακής σχέσης με τους ΟΤΑ μειώνει τον βαθμό άρνησης στις ιδιωτικοποιήσεις.

Διάγραμμα 4. 23

Η ιδιωτικοποίηση των μηχανισμών είσπραξης (γενικά) αυξάνει την αποτελεσματικότητα

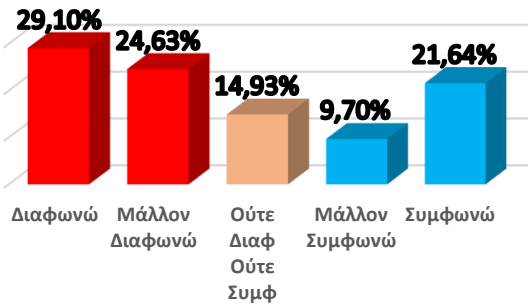
17. Δεν είναι δουλειά των Ο.Τ.Α. να φορολογούν. Το Κράτος να φορολογεί και οι Ο.Τ.Α. να επιχορηγούνται από το Κράτος.

Η άποψη ότι δεν είναι δουλειά των ΟΤΑ να ασκούν αρμοδιότητες τοπικής φορολογίας (με έντονο τρόπο εκφρασμένη) οδηγεί σε διαφωνία το σύνολο του δείγματος (54%) ενώ με την άποψη αυτή συμφωνεί το 32% του συνόλου των ερωτηθέντων. Στους ερωτηθέντες της Καλαμαριάς η διαφωνία είναι οριακά μη απόλυτα πλειοψηφική (49%) και αντίστοιχα είναι πιο αυξημένη η διαφωνία (36%). Οι υπάλληλοι του Δήμου Καλαμαριάς διαφωνούν με λιγότερο έντονο τρόπο (46%) και συμφωνούν κατά 38%. Είναι οι αιρετοί που διαφωνούν με εντονότερο τρόπο στην άρνηση της τοπικής φορολογίας και στην εξολοκλήρου επιχορήγηση από το Κράτος (59%) όταν με αυτή την άποψη συμφωνεί το 32% των αιρετών.

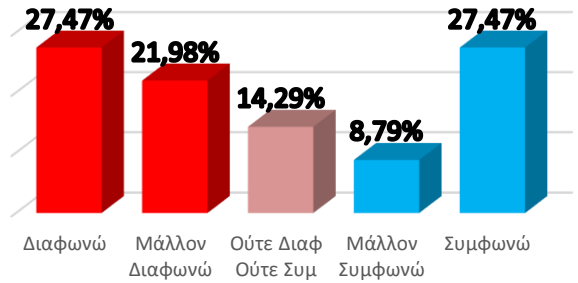
Διάγραμμα 4. 24

Όχι τοπική φορολογία. Μόνο επιδότηση από το Κράτος.

17. Δεν είναι δουλειά των Ο.Τ.Α. να φορολογούν. Να επιχορηγούνται από το Κράτος (n=134).

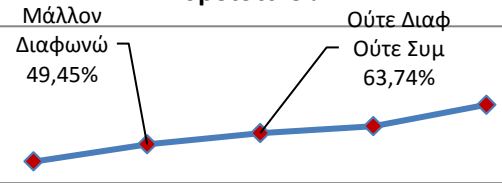
17. Δεν είναι δουλειά των Ο.Τ.Α. να φορολογούν. Να επιχορηγούνται από το Κράτος. (n=91)

Αθροιστικό %

Αθροιστικό %

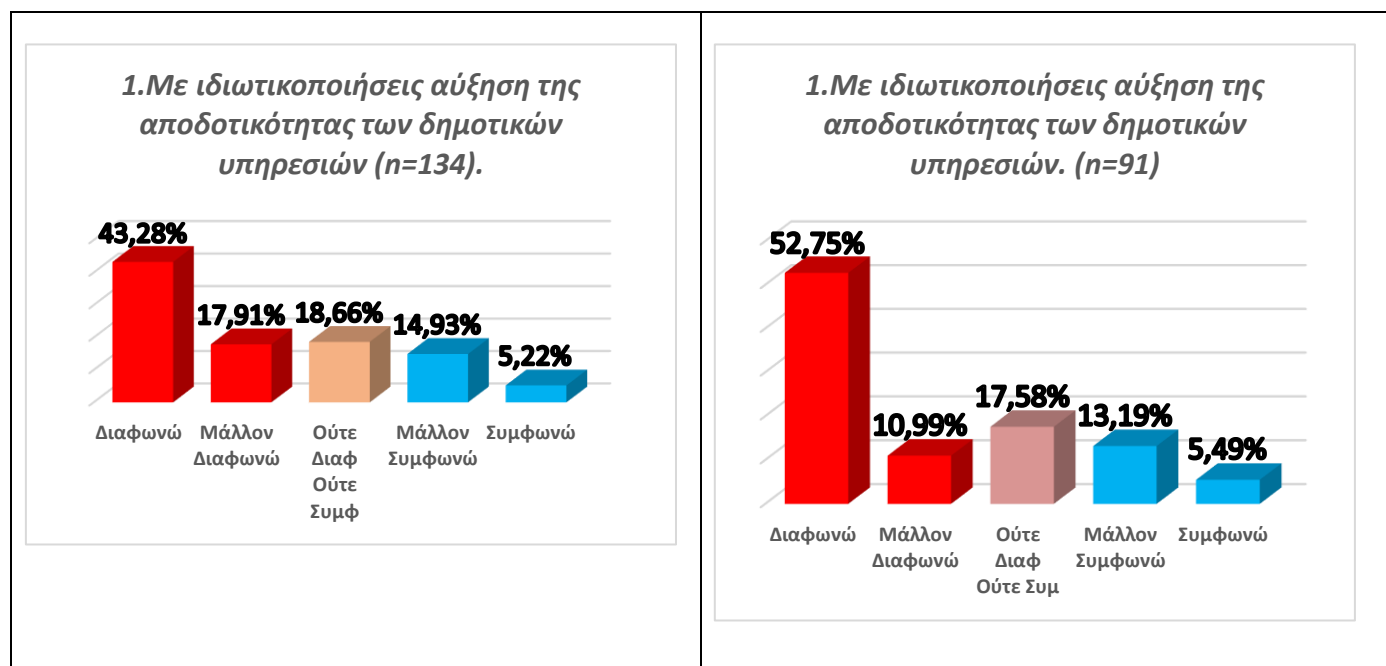
4.3. Οι στάσεις έναντι της Ιδιωτικοποίησης των Δημοτικών Υπηρεσιών.

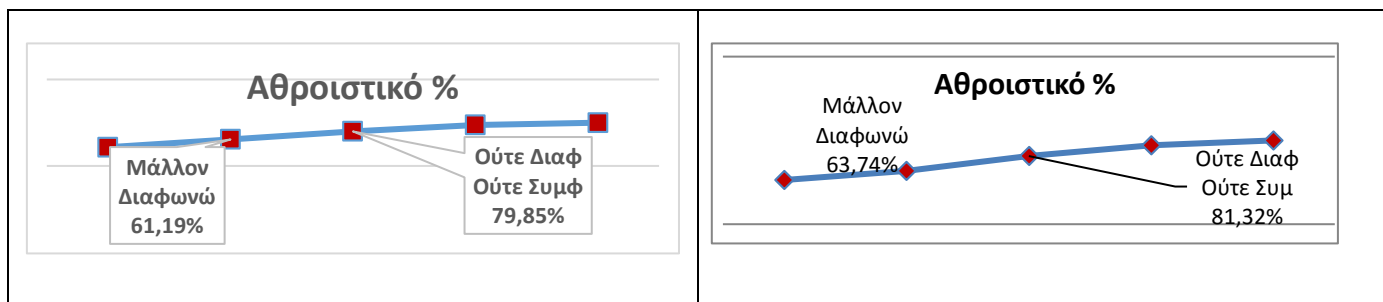
1. Οι ιδιωτικοποιήσεις συμβάλλουν στην αύξηση της αποδοτικότητας των δημοτικών υπηρεσιών (με το ίδιο κόστος θα προσφέρονται καλύτερες υπηρεσίες).

Σύμφωνα με το 61% των ερωτηθέντων στην έρευνα οι ιδιωτικοποιήσεις δεν συμβάλλουν στην αύξηση της αποδοτικότητας των δημοτικών υπηρεσιών όταν μόνο 20% συμμερίζεται την άποψη. Ανάλογη στάση κρατάνε και οι stakeholders της Καλαμαριάς με το 64% να διαφωνεί και το 19% να συμφωνεί. Οι υπάλληλοι στο Δήμο Καλαμαριάς εκφράζουν τη μεγαλύτερη διαφωνία ενώ μόνο ένα 9% συμφωνεί με την αύξηση της αποδοτικότητας των δημοτικών υπηρεσιών στην περίπτωση που οι τελευταίες ιδιωτικοποιηθούν. Η εικόνα αντιστρέφεται πλήρως όταν το ερώτημα τίθεται στους αιρετούς του Δήμου με το 50% να έχει μία ευνοϊκή στάση έναντι των ιδιωτικοποιήσεων όσον αφορά το θέμα της αποδοτικότητας των δημοτικών υπηρεσιών και το 32% να έχει αρνητική άποψη. Φαίνεται πως όσοι από το δείγμα έχουν σχέση εξαρτημένης εργασίας τείνουν να απορρίψουν την ιδέα ότι αυξάνεται η αποτελεσματικότητα των δημοτικών υπηρεσιών με την ιδιωτικοποίησή τους. Αντίθετα όσοι έχουν πολιτική σχέση με αυτήν και κινούνται στην πολιτική διοίκησή των ΟΤΑ έχουν ευνοϊκή στάση έναντι της ιδιωτικοποίησης των δημοτικών υπηρεσιών.

Διάγραμμα 4. 25

Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν στην αύξηση της αποδοτικότητας των δημ. Υπηρεσιών.

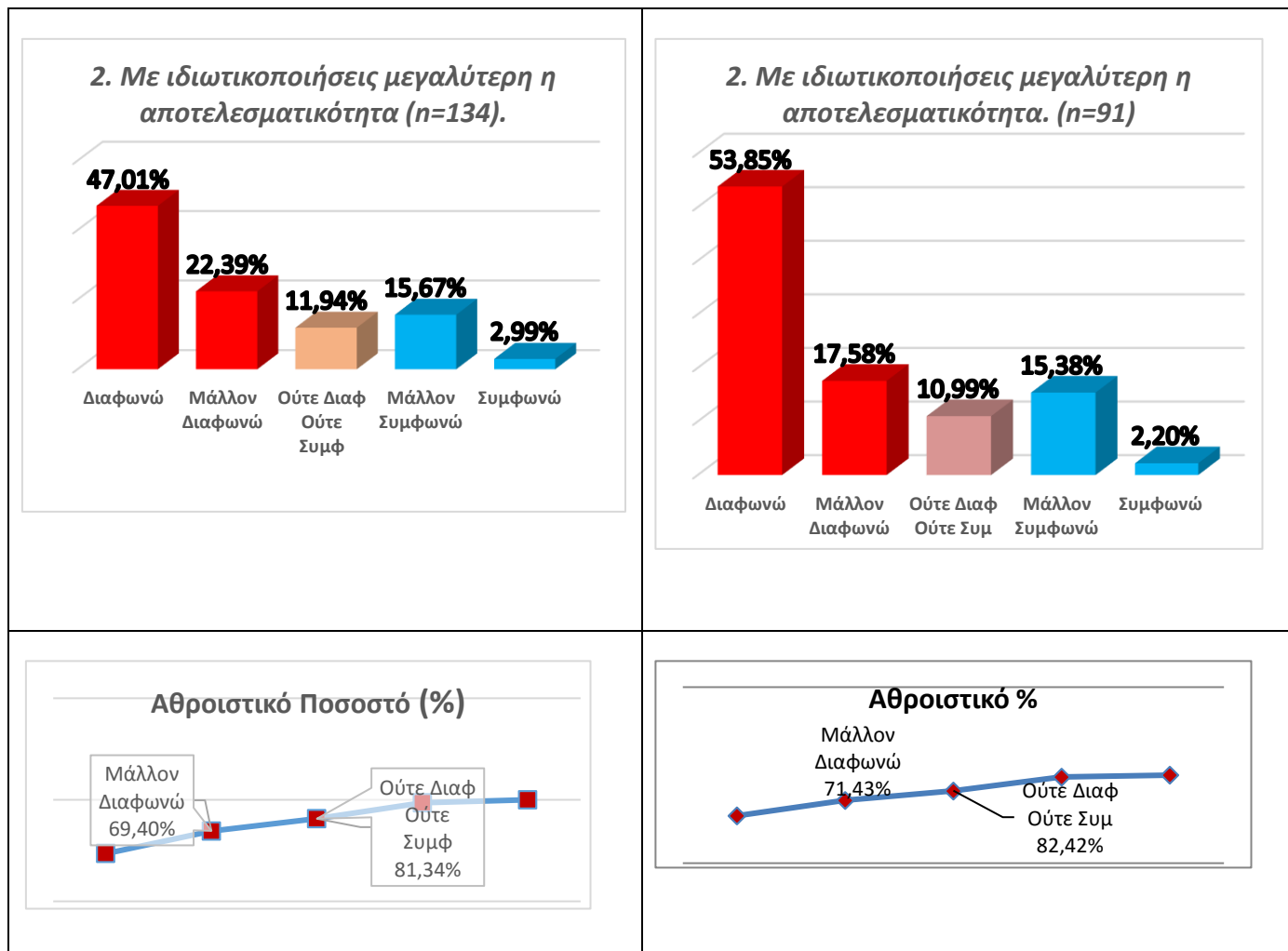

2. Οι ιδιωτικοποιήσεις συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα των προσφερόμενων δημοτικών υπηρεσιών (θα προσφέρονται οι υπηρεσίες σε όλους όσους το έχουν ανάγκη).

Σχετικά με την αποτελεσματικότητα των δημοτικών υπηρεσιών σε περίπτωση που αυτές ιδιωτικοποιηθούν, με την έννοια προσφοράς υπηρεσιών σε όλους όσους τις έχουν ανάγκη υπάρχει μία σχετικά εντονότερη διαφωνία (69%), από αυτήν της αποδοτικότητας ενώ η συμφωνία με την άποψη αυτή αγγίζει το 18%. Στο δείγμα της Καλαμαριάς η διαφωνία είναι ανεπαίσθητα πιο έντονη (71%) σε σχέση με το σύνολο του δείγματος και η συμφωνία να αγγίζει το 18% του δείγματος. Όπως είναι αναμενόμενο οι έχοντες σχέση εργασίας με το Δήμο εκφράζουν και τη μεγαλύτερη αντίθεση (80%) και τη μικρότερη ποσοστιαία διαφωνία (10%). Πάλι οι αιρετοί είναι ευνοϊκότερα διακείμενοι έναντι των ιδιωτικοποιήσεων (41%) αλλά στην περίπτωση της αποτελεσματικότητας εκφράζουν μεγαλύτερη επιφύλαξη (45%) σε σχέση με την αποτελεσματικότητα των ιδιωτικοποιημένων δημοτικών υπηρεσιών. Ερμηνεύοντας πιο ελεύθερα τα αποτελέσματα των δύο ερωτήσεων για τους αιρετούς θα λέγαμε ότι οι ιδιωτικοποιήσεις των δημοτικών υπηρεσιών οδηγούν σε οικονομίες κλίμακας αλλά όχι τόσο κοινωνικά δίκαιες, με την έννοια ότι δεν θα προσφερθούν σε όλους όσους την έχουν πραγματικά ανάγκη.

Διάγραμμα 4. 26

Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

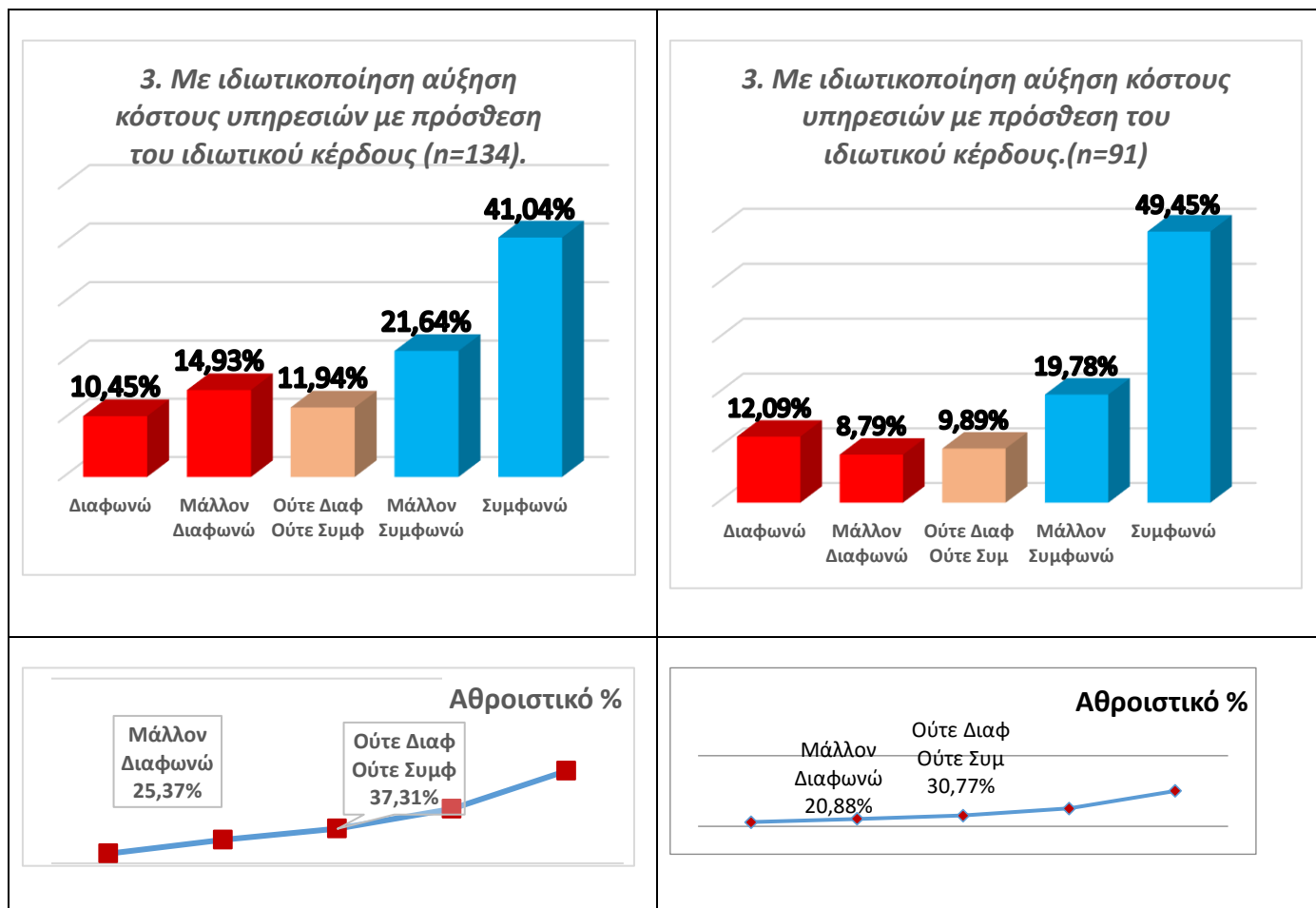
3. Οι ιδιωτικοποιήσεις αυξάνουν το κόστος των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών τη στιγμή που στα έξοδα της προσφερόμενης υπηρεσίας θα προστεθεί και το ιδιωτικό κέρδος.

Πως αντιδρούν οι ερωτηθέντες όταν συνδέουμε το κόστος των ιδιωτικοποιημένων δημοτικών υπηρεσιών με το ιδιωτικό κέρδος που δεν υφίσταται στη παροχή δημόσιας υπηρεσίας; Τα αποτελέσματα είναι ανάλογα με αυτά της ερώτησης για την αποδοτικότητα. Το 63% θεωρεί ότι το ιδιωτικό κέρδος θα οδηγήσει στην αύξηση του κόστους παροχής των δημοτικών υπηρεσιών και το 25% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο δεν θα συμβεί. Οι Καλαμαριώτες ασπάζονται την άποψη της αύξησης του κόστους από τις ιδιωτικοποιήσεις λόγω του ιδιωτικού κέρδους σε μεγαλύτερο ποσοστό (70%) και έχουν την αντίθετη άποψη σε ποσοστό μικρότερο (21%) από το σύνολο του δείγματος. Από τους εμπλεκόμενους φορείς στην Καλαμαριά, οι υπάλληλοι είναι οι πλέον υπέρμαχοι αυτής της ιδέας (77%) και εκφράζουν

την μικρότερη διαφωνία. Στους αιρετούς του Δήμου ο παράγοντας του ιδιωτικού κέρδους τους κάνει περισσότερο σκεπτικούς καθώς το 13% δεν τοποθετείται. Η συμφωνία με την άποψη της αύξησης του κόστους χαρακτηρίζει την ισχυρότερη μειοψηφία (45%) της ομάδας των αιρετών ενώ ισχυρό 30% διαφωνεί με την άποψη του κόστους.

Διάγραμμα 4. 27

Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν σε αύξηση του κόστους των υπηρεσιών

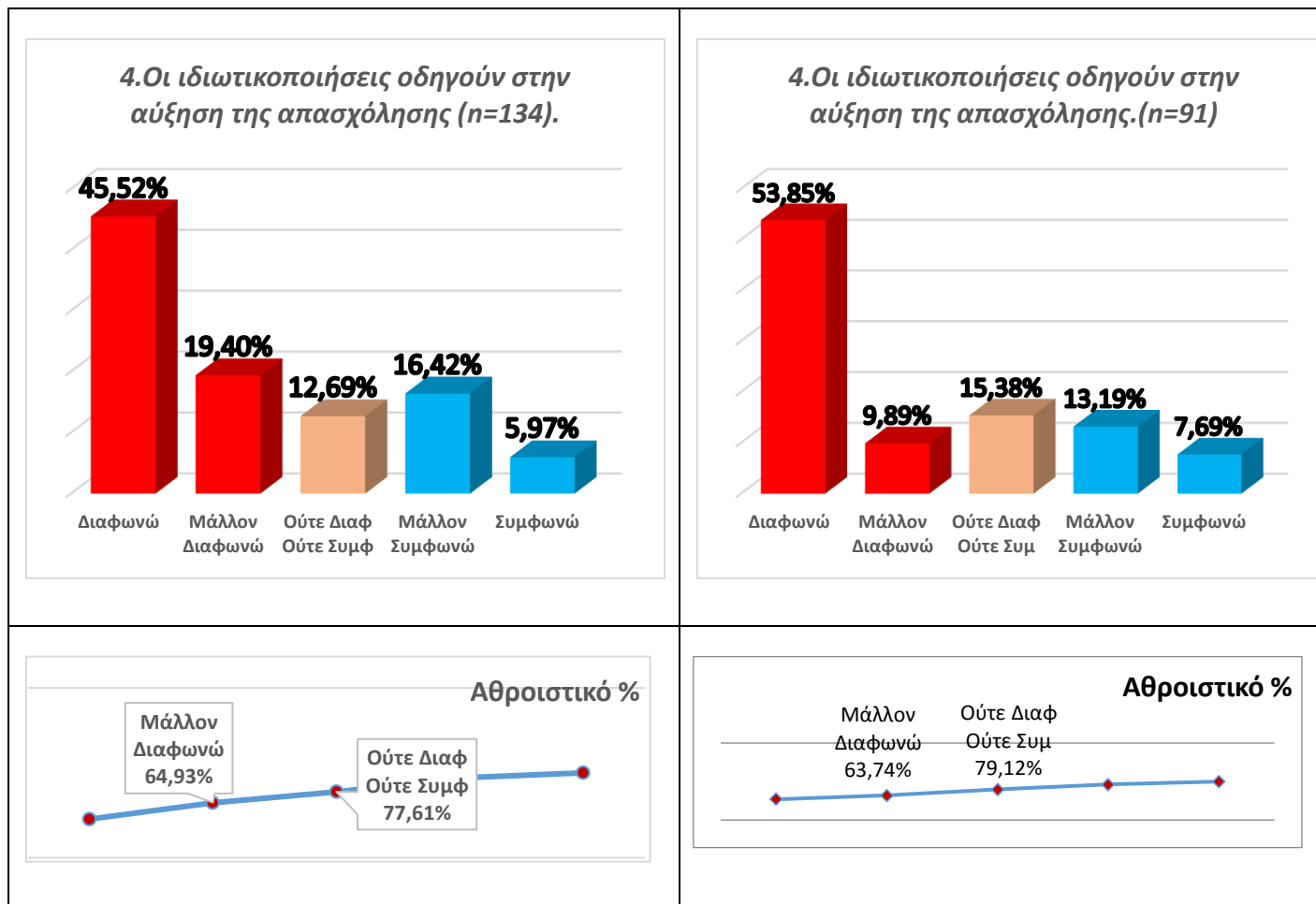
4. Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν στην αύξηση της απασχόλησης.

Είναι οι ιδιωτικοποιήσεις ένα μέσο για την αύξηση της απασχόλησης; Το 65% των ερωτηθέντων θεωρεί πως όχι και το 22% θεωρεί πως ναι. Στους ερωτηθέντες από την Καλαμαριά το 64% επίσης θεωρεί ότι έτσι δεν θα αυξηθεί η απασχόληση ενώ το 20% πιστεύει το αντίθετο. Οι δημοτικοί υπάλληλοι εκφράζουν τη μεγαλύτερη διαφωνία σε ποσοστό 71% και τη μικρότερη συμφωνία σε ποσοστό 14,5%. Στους αιρετούς οι απόψεις είναι πιο μοιρασμένες με το 41% να συναινεί με την εκφρασθείσα, στο ερωτηματολόγιο, άποψη και το 41% να διαφωνεί.

Διάγραμμα 4. 28

Οι ιδιωτικοποιήσεις αυξάνουν την απασχόληση

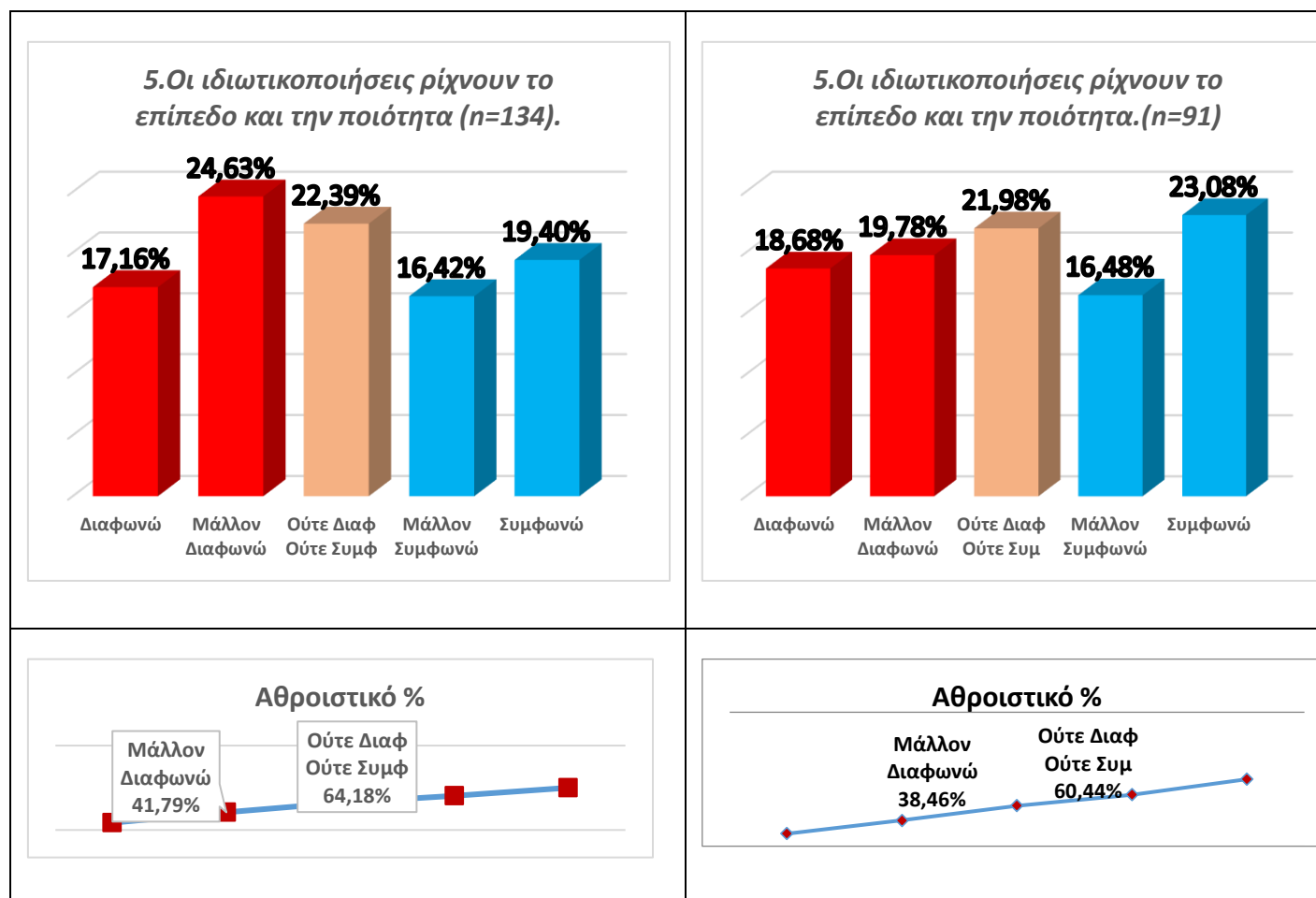

5. Οι ιδιωτικοποιήσεις ρίχνουν το επίπεδο και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Οι πιθανές ιδιωτικοποιήσεις των δημοτικών υπηρεσιών θα έχουν δυσμενή επίδραση στην ποιότητά τους; Οι ερωτηθέντες στο σύνολο του δείγματος σε ποσοστό 42% θεωρούν πιθανό ότι δεν θα υπάρξει δυσμενής επίπτωση στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ενώ το 36% πιστεύει το αντίθετο. Στην Καλαμαριά αντίστοιχα το 38,5% πιστεύει ότι δεν θα υπάρξει δυσμενής επίδραση στην ποιότητα των υπηρεσιών και το 39,5% πιστεύει το αντίθετο. Οι δημοτικοί υπάλληλοι κατά 39% συμφωνούν και κατά 35% διαφωνούν ενώ οι αιρετοί πιστοί στην περισσότερο θετική τους προδιάθεση προς τις ιδιωτικοποιήσεις διαφωνούν πλειοψηφικά (50%) και συμφωνούν σε ποσοστό 41%.

Διάγραμμα 4. 29

Οι ιδιωτικοποιήσεις ρίχνουν την ποιότητα

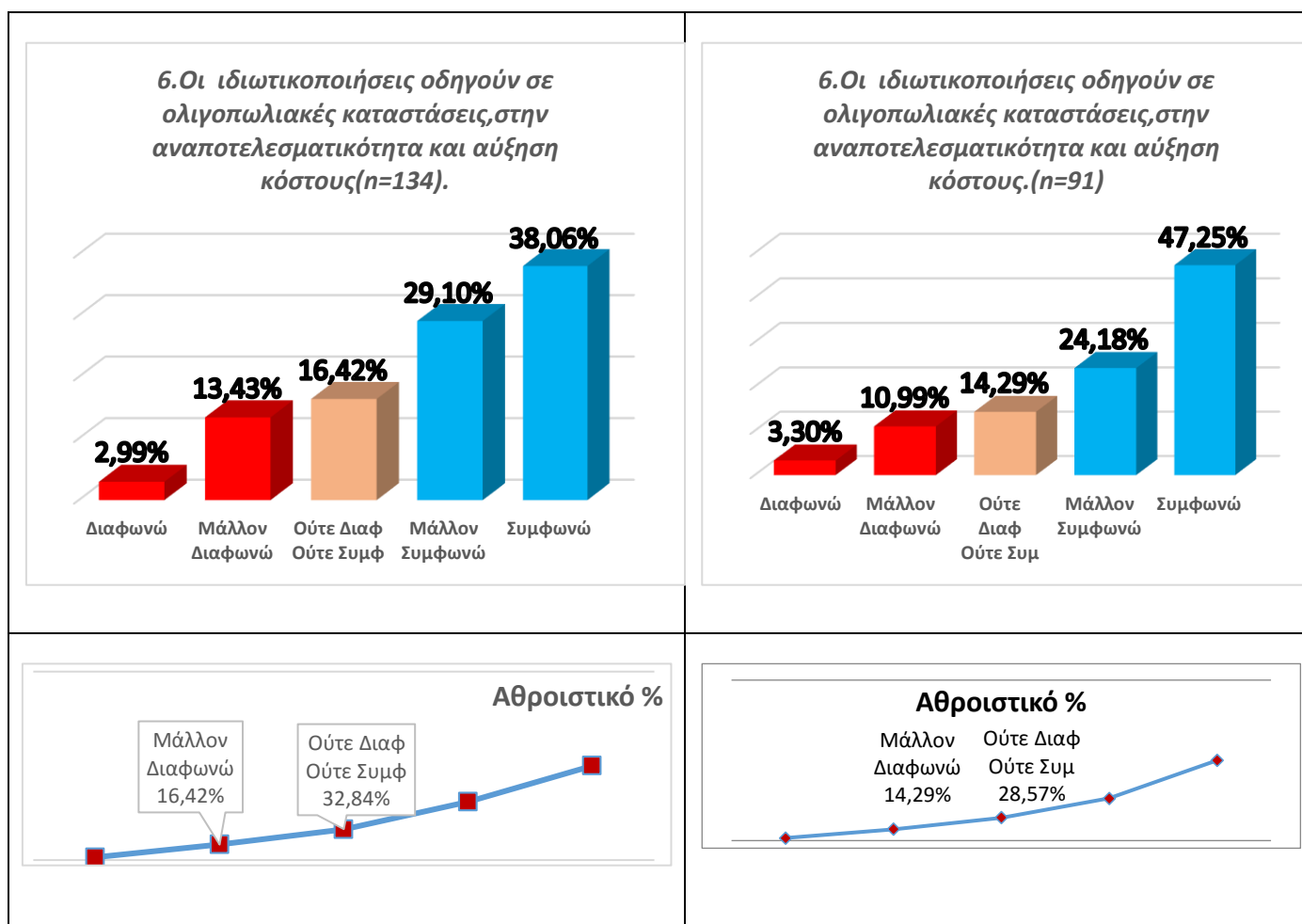
6. Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν σε ολιγοπωλιακές καταστάσεις γεγονός που οδηγεί στην αναποτελεσματικότητα και στην αύξηση του κόστους παροχής των δημοτικών υπηρεσιών.

Εκείνο που φαίνεται να προβληματίζει περισσότερο ακόμη και τους αιρετούς, που εμφανίζονται ως οι πλέον θετικά διακείμενοι προς τις ιδιωτικοποιήσεις, είναι μία πιθανή δημιουργία κατάστασης ολιγοπωλίου στην παροχή δημοτικών υπηρεσιών στην περίπτωση που αυτές ιδιωτικοποιηθούν. Ενωσιολογικά είναι μία ερώτηση αυξημένης γνωστικής σύγκρουσης καθώς εκτός από τις ολιγοπωλιακές καταστάσεις, προστίθενται στην διατύπωση της άποψης και άλλα αρνητικά χαρακτηριστικά (αναποτελεσματικότητα και κόστος) στα οποία ήδη έχουν τοποθετηθεί οι ερωτηθέντες. Το 67% των ερωτηθέντων συμφωνεί ότι είναι πιθανές τέτοιου είδους δυσμενείς επιδράσεις ως συνέπεια των ιδιωτικοποιήσεων και το 16,5% διαφωνεί. Από τα Εμπλεκόμενα Μέρη της Καλαμαριάς το 71% φοβάται την πιθανή δημιουργία ολιγοπωλιακών καταστάσεων στην περίπτωση των ιδιωτικοποιήσεων και το 14%

θεωρεί πως δεν θα υπάρξουν τέτοιες δυσμενείς επιπτώσεις. Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται οι δημοτικοί υπάλληλοι της Καλαμαριάς (77% συμφωνία και 9% διαφωνία) ενώ και στους αιρετούς τέτοιοι φόβοι χαρακτηρίζουν την πλειοψηφία τους (54,5%) ενώ μία ισχυρή μειοψηφία δεν φοβάται (32%) ότι θα υπάρξουν τέτοιου είδους αρνητικές επιδράσεις.

Διάγραμμα 4. 30

Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν σε ολιγοπωλιακές καταστάσεις

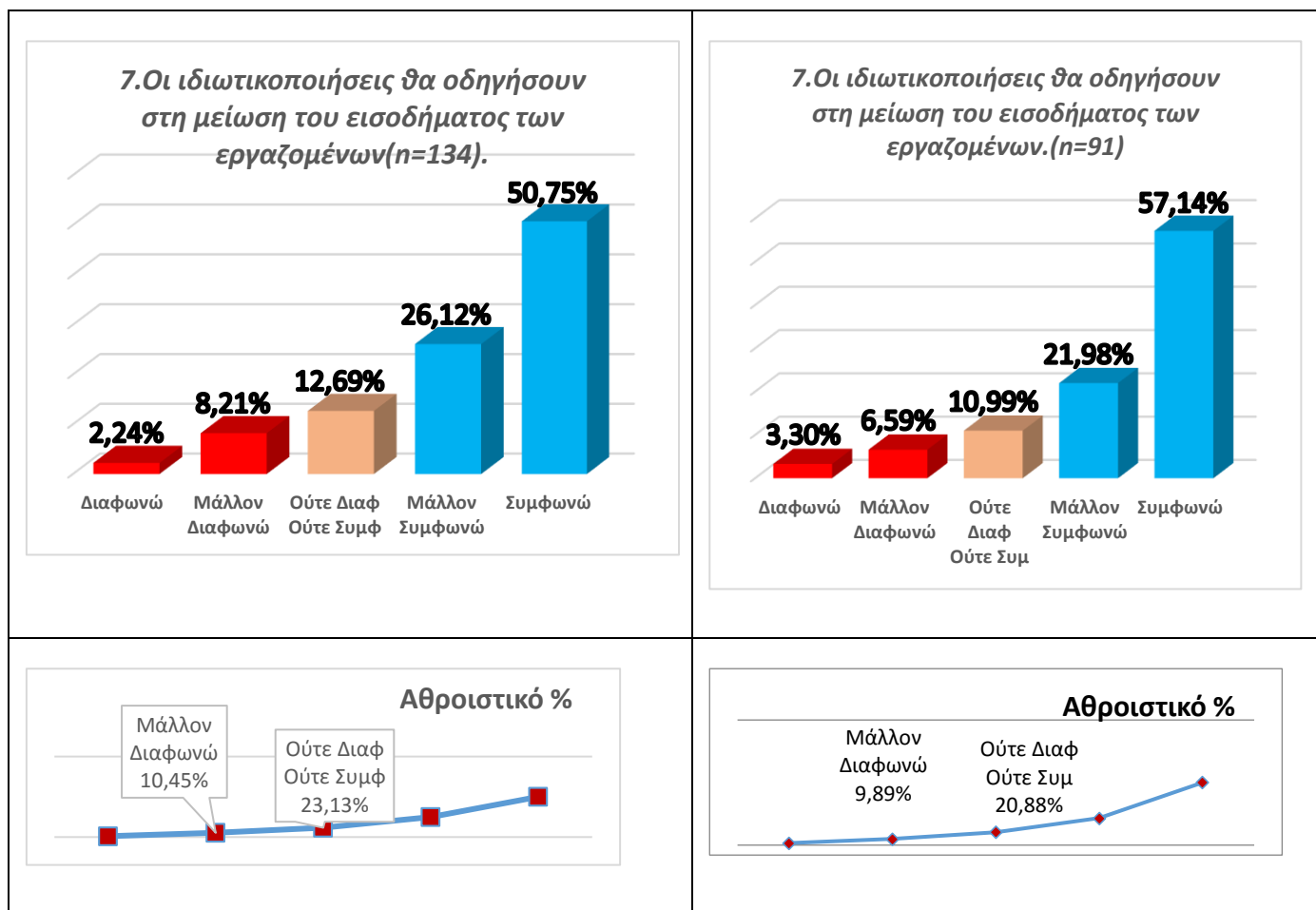
7. Οι ιδιωτικοποιήσεις θα οδηγήσουν στη μείωση του εισοδήματος των εργαζομένων.

Ως προς την σχέση των ιδιωτικοποιήσεων και το εισόδημα των εργαζομένων υπάρχει μία ξεκάθαρη συναίνεση. Οι ιδιωτικοποιήσεις θα μειώσουν τελικά το εισόδημα των εργαζομένων. Αυτό πιστεύει το 77% του συνόλου των ερωτηθέντων με το 10,45% να διαφωνεί. Οι stakeholders στο εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου Καλαμαριάς το πιστεύουν σε ποσοστό 79% και το απορρίπτουν σε ποσοστό 10%. Οι δημοτικοί υπάλληλοι της Καλαμαριάς το πιστεύουν σε ποσοστό 84% και το 6% δεν το πιστεύουν. Ακόμη και οι

αιρετοί σχηματίζουν μία ξεκάθαρη συναίνεση σ' αυτήν την άποψη θεωρώντας σε ποσοστό 63% ότι τελικά το εισόδημα των εργαζομένων θα μειωθεί από τις ιδιωτικοποιήσεις ενώ ένα 23% δεν το πιστεύει.

Διάγραμμα 4. 31

Οι ιδιωτικοποιήσεις μειώνουν το εισόδημα των εργαζομένων

8. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε ότι είναι καλύτερο να ιδιωτικοποιηθούν οι παρακάτω υπηρεσίες;

Παρακάτω βλέπουμε δύο πίνακες όπου ο πρώτος δείχνει, σε φθίνουσα σειρά, τα ποσοστά συναίνεσης σε ενδεχόμενες ιδιωτικοποιήσεις συγκεκριμένων δημοτικών υπηρεσιών και ο δεύτερος κατατάσσει σε φθίνουσα σειρά τα ποσοστά διαφωνίας σε ενδεχόμενες ιδιωτικοποιήσεις των ίδιων υπηρεσιών. Η γενική παρατήρηση είναι ότι η ιδιωτικοποίηση των δημοτικών υπηρεσιών δεν είναι ιδιαίτερα δημοφιλής στους ερωτηθέντες του συνόλου του δείγματος. Σχετικά υψηλή συναίνεση αποσπά η ιδιωτικοποίηση υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο τη διαχείριση απορριμμάτων, ιδιαίτερα δε η διαχείριση των ανακυκλώσιμων απορριμμάτων. Σχετικά υψηλή θέση έχει μόνο μία οριζόντια υπηρεσία, η Νομική Υπηρεσία.

Ο πίνακας του βαθμού διαφωνίας δείχνει την υψηλή άρνηση του δείγματος να παράσχει συναίνεση στην ιδιωτικοποίηση κυρίως των υπηρεσιών που έχουν κοινωνικό αντικείμενο. Επίσης υπάρχει ισχυρή άρνηση στην ιδιωτικοποίηση του ληξιαρχείου, που είναι κρατική αρμοδιότητα παραχωρημένη στους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, όπως και την άρνηση ιδιωτικοποίησης του Λογιστηρίου που ενδεχόμενα να αντιμετωπίζεται ως μία υπηρεσία που συμβολίζει την ανεξαρτησία διαχείρισης των Ο.Τ.Α..

Πίνακας 4. 1:

Ποσοστά Συναίνεσης σε ενδεχόμενη Ιδιωτικοποίηση των Δημοτικών Υπηρεσιών.

Προς Ιδιωτικοποίηση	Συμφωνώ (n)	Συμφωνώ (%)
δ) Ανακύκλωση	49	36,57
γ) Συλλογή, Διαχείριση Σκουπιδιών	39	29,10
η) Νομική Υπηρεσία	38	28,36
ι) Δημ. Αστυνομία	26	19,40
α) Λογιστήριο των ΟΤΑ	15	11,19
ε) Βοήθεια στο Σπίτι	14	10,45
ζ) Δημοτικό Ιατρείο	14	10,45
β) Παιδικοί Σταθμοί	13	9,70
θ) Ληξιαρχείο	12	8,96
στ) Υπηρεσίες για Ηλικιωμένους (ΚΑΠΗ κλπ)	10	7,46

Πίνακας 4. 2: Ποσοστά Διαφωνίας σε Ενδεχόμενη Ιδιωτικοποίηση των Δημοτικών Υπηρεσιών

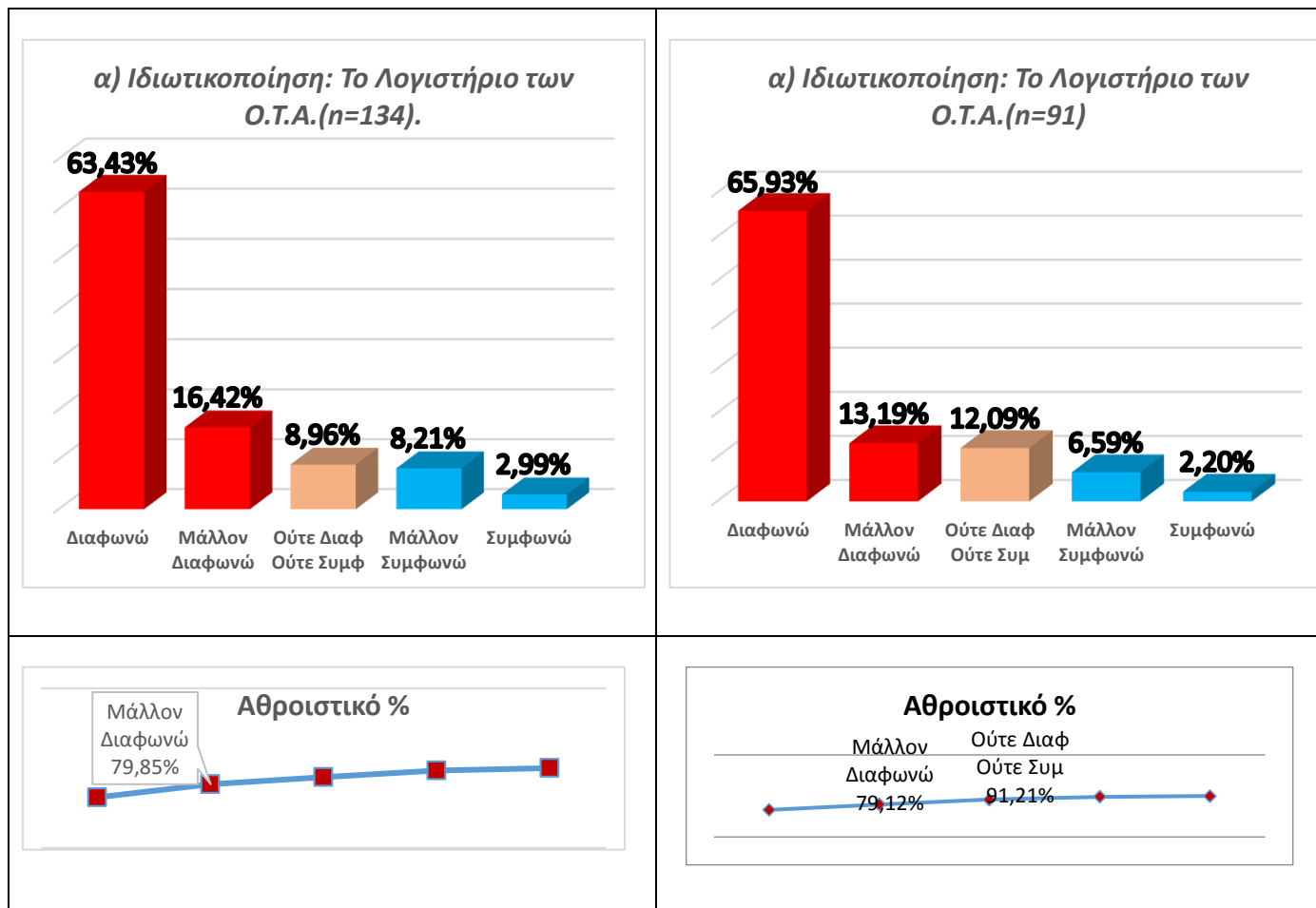
Προς Ιδιωτικοποίηση	Διαφωνώ (n)	Διαφωνώ (%)
στ) Υπηρεσίες για Ηλικιωμένους (ΚΑΠΗ κλπ)	114	85,07
θ) Ληξιαρχείο	114	85,07
ε) Βοήθεια στο Σπίτι	112	83,58
ζ) Δημοτικό Ιατρείο	110	82,09
β) Παιδικοί Σταθμοί	109	81,34
α) Λογιστήριο των ΟΤΑ	107	79,9
ι) Δημ. Αστυνομία	100	74,63
η) Νομική Υπηρεσία	80	59,70
γ) Συλλογή, Διαχείριση Σκουπιδιών	79	58,96
δ) Ανακύκλωση	72	53,73

Μία προσεκτική ανάγνωση των παρακάτω γραφημάτων δείχνει την γενική απροθυμία για ιδιωτικοποιήσεις με τους υπαλλήλους του Δήμου να αρνούνται περισσότερο την ιδιωτικοποίηση των δημοτικών υπηρεσιών. Οι αιρετοί κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση αν και παρέχουν μεγαλύτερο ποσοστό συναίνεσης για την ιδιωτικοποίηση των τριών πρώτων υπηρεσιών του πίνακα 6.3.8.α. Πιο συγκεκριμένα από τους αιρετούς του Δήμου Καλαμαριάς το 45% συμφωνεί με την ιδιωτικοποίηση της υπηρεσίας ανακύκλωσης, επίσης το 45% συμφωνεί με την ιδιωτικοποίηση της υπηρεσίας καθαριότητας ενώ τέλος το 36% θεωρεί ότι η υπηρεσία της δημοτικής αστυνόμευσης πρέπει να δοθεί στις ιδιωτικές εταιρίες ασφαλείας.

α) Το Λογιστήριο των Ο.Τ.Α.

Διάγραμμα 4. 32

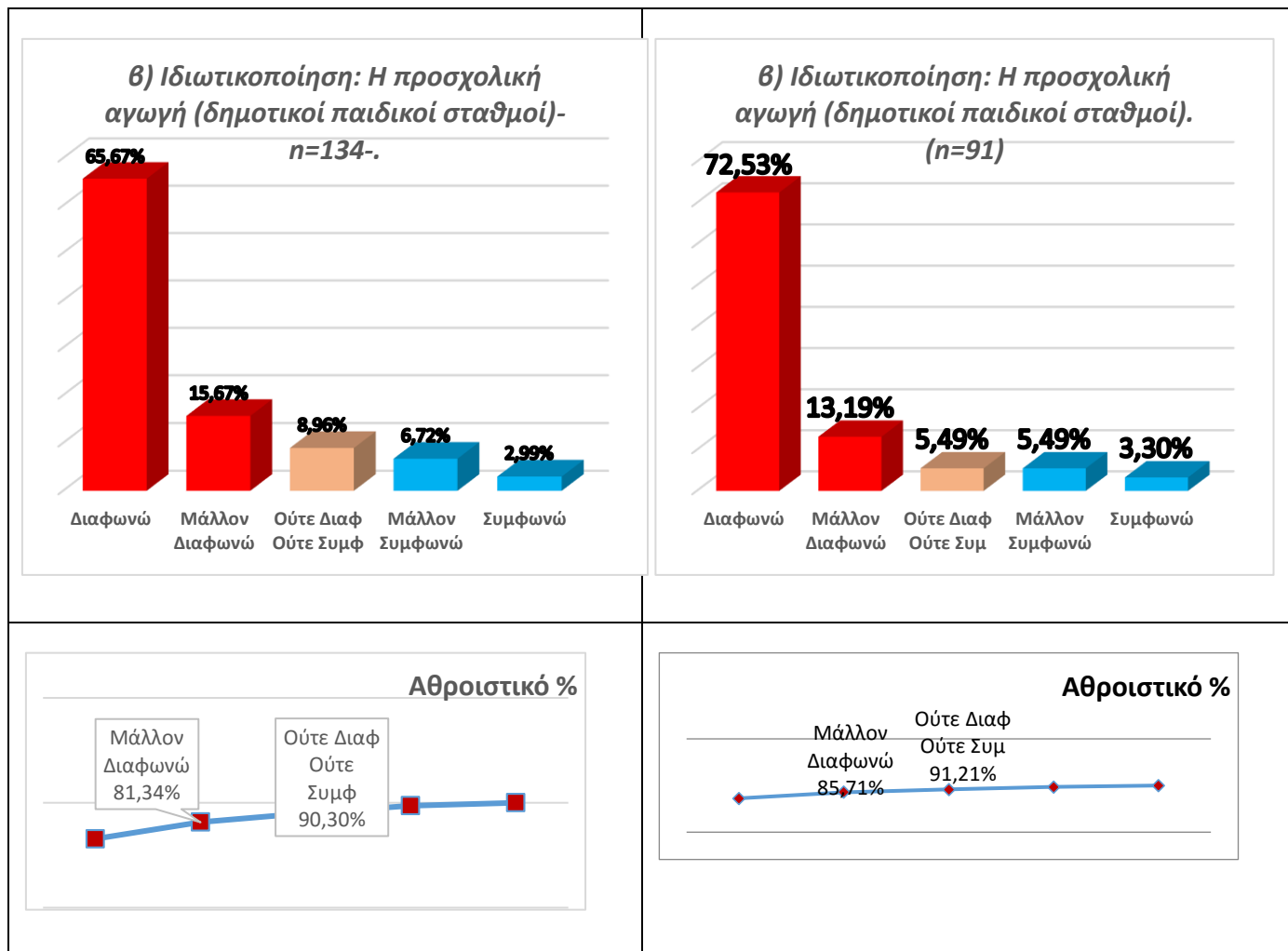
Ιδιωτικοποίηση του Λογιστηρίου των Ο.Τ.Α.

β) Η προσχολική αγωγή (δημοτικοί παιδικοί σταθμοί).

Διάγραμμα 4. 33

Ιδιωτικοποίηση των δομών προσχολικής αγωγής

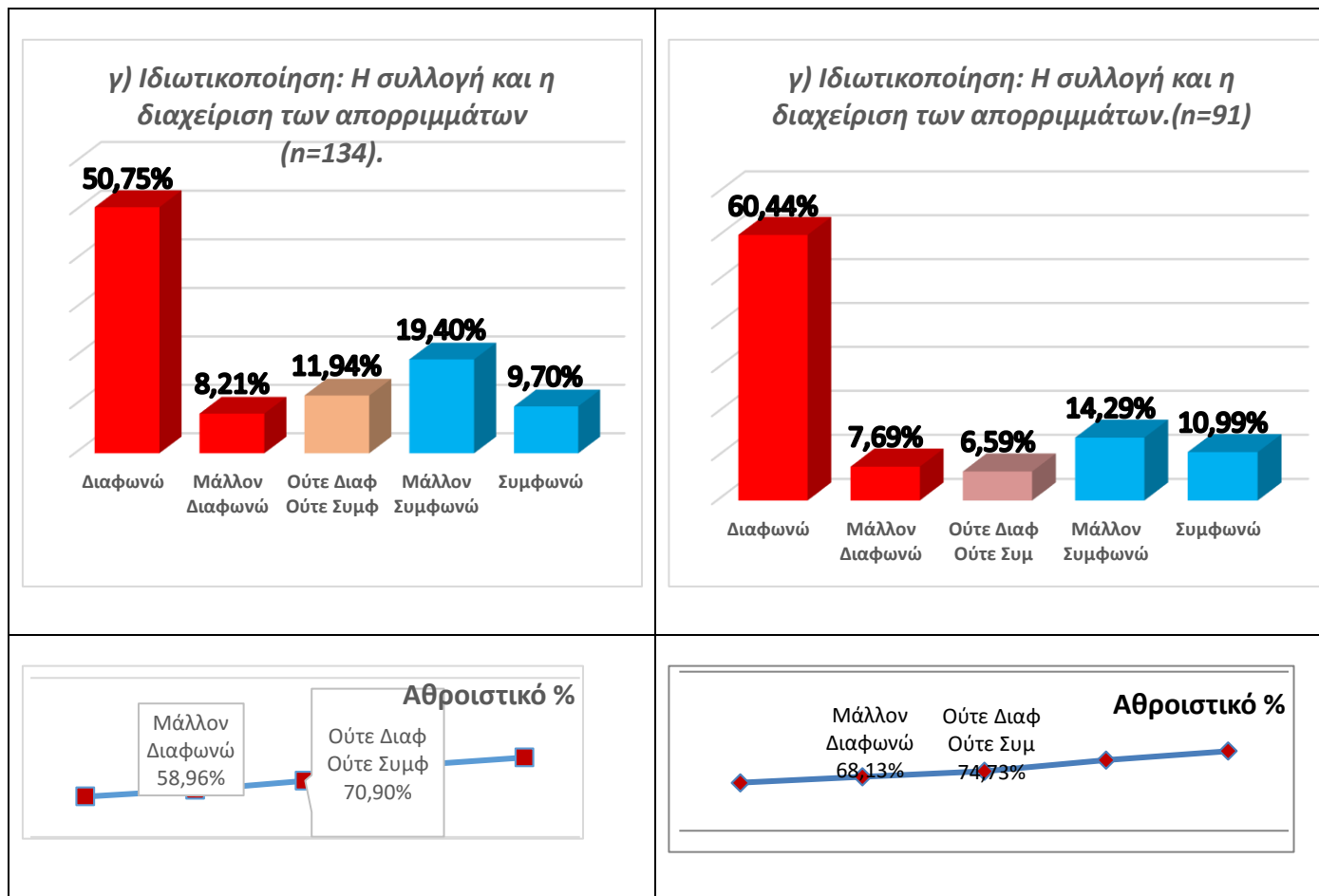

γ) Η συλλογή και η διαχείριση των απορριμμάτων.

Διάγραμμα 4. 34

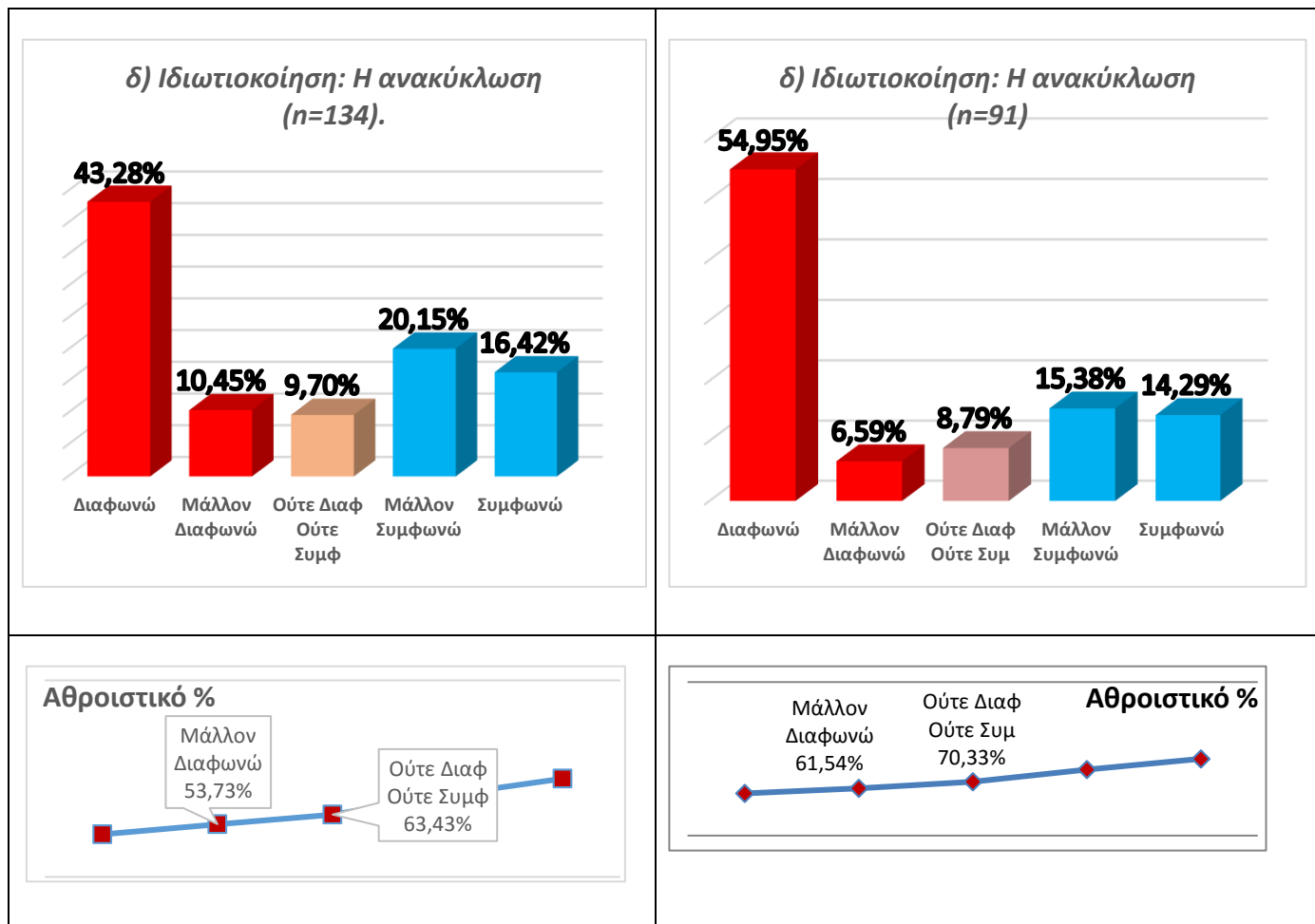
Ιδιωτικοποίηση της συλλογής και διαχείρισης απορριμμάτων.

δ) Η ανακύκλωση.

Διάγραμμα 4. 35

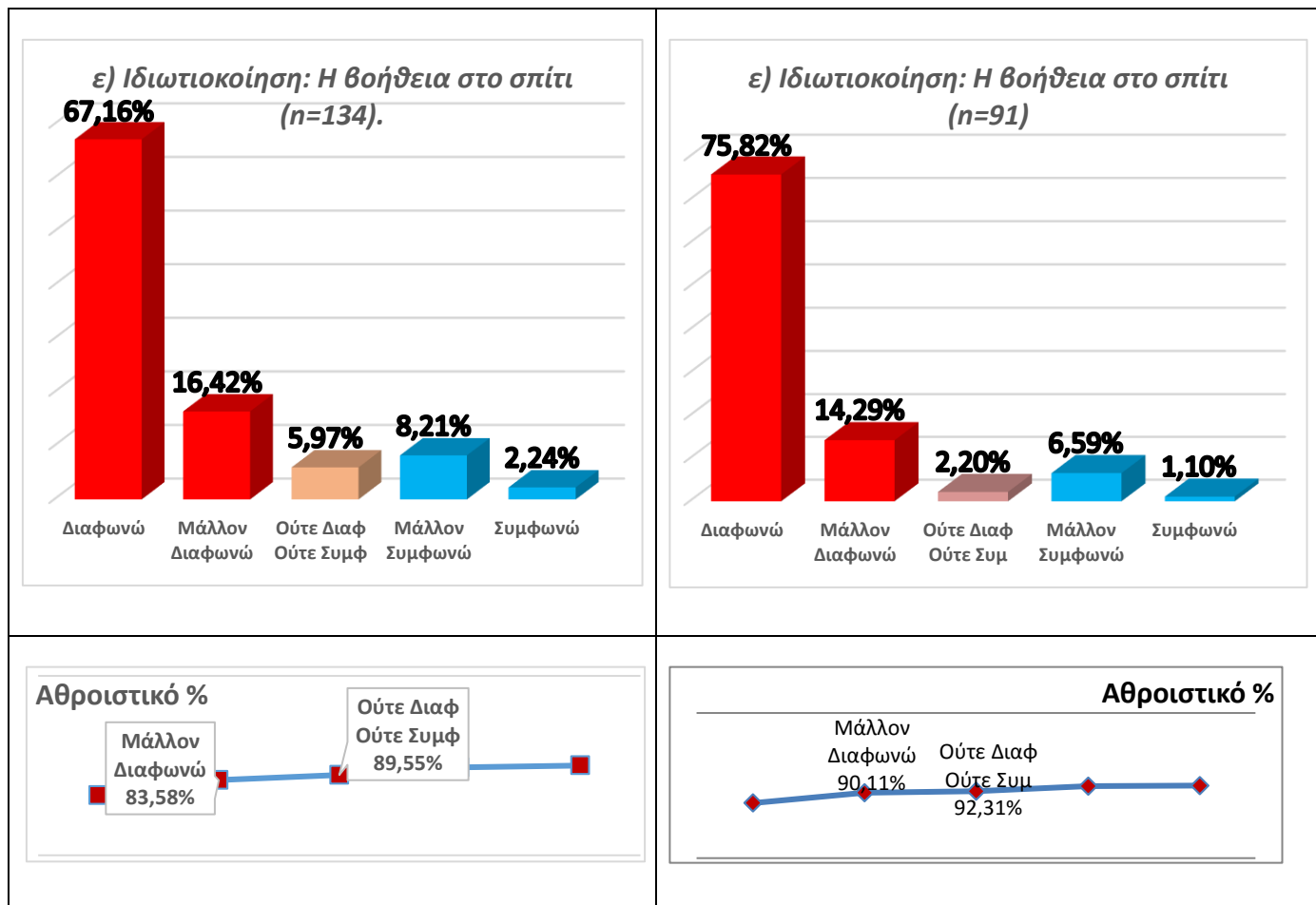
Ιδιωτικοποίηση της ανακύκλωσης.

ε) Η βοήθεια στο σπίτι.

Διάγραμμα 4. 36

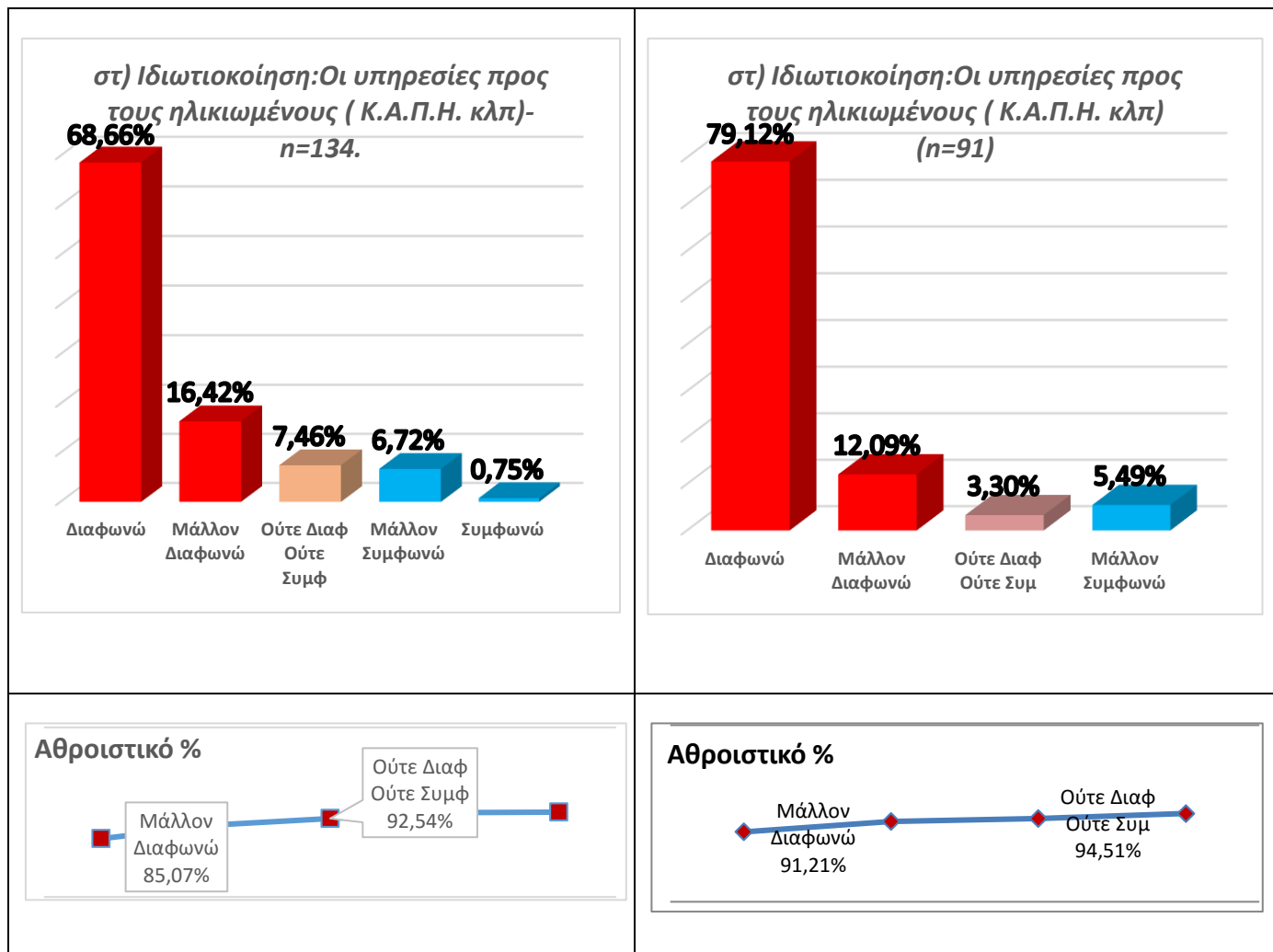
Ιδιωτικοποίηση της δομής «Βοήθεια στο Σπίτι»

στ) Οι υπηρεσίες προς τους ηλικιωμένους (Κ.Α.Π.Η. κλπ).

Διάγραμμα 4. 37

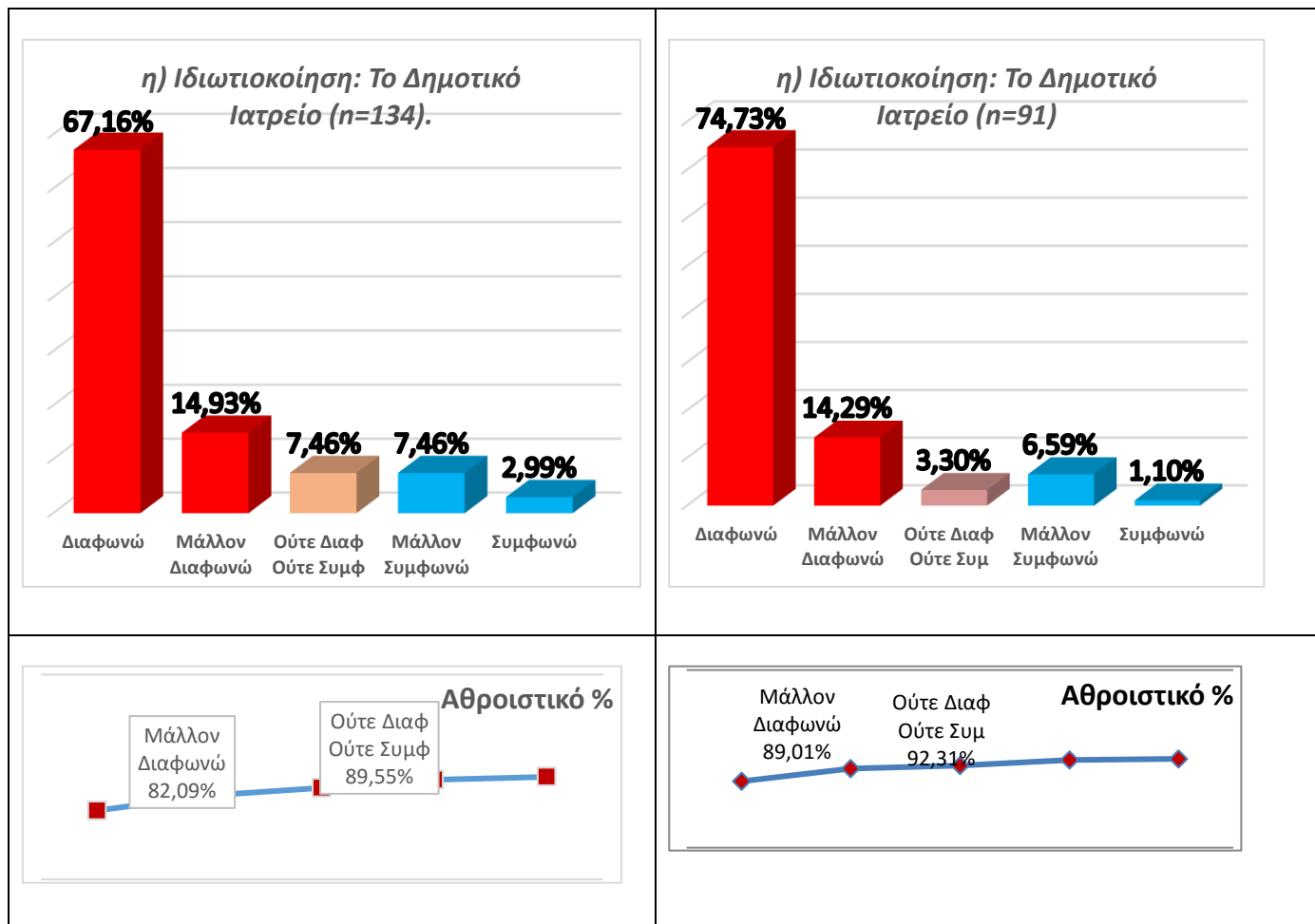
Ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών προς ηλικιωμένους

η) Το Δημοτικό Ιατρείο.

Διάγραμμα 4. 38

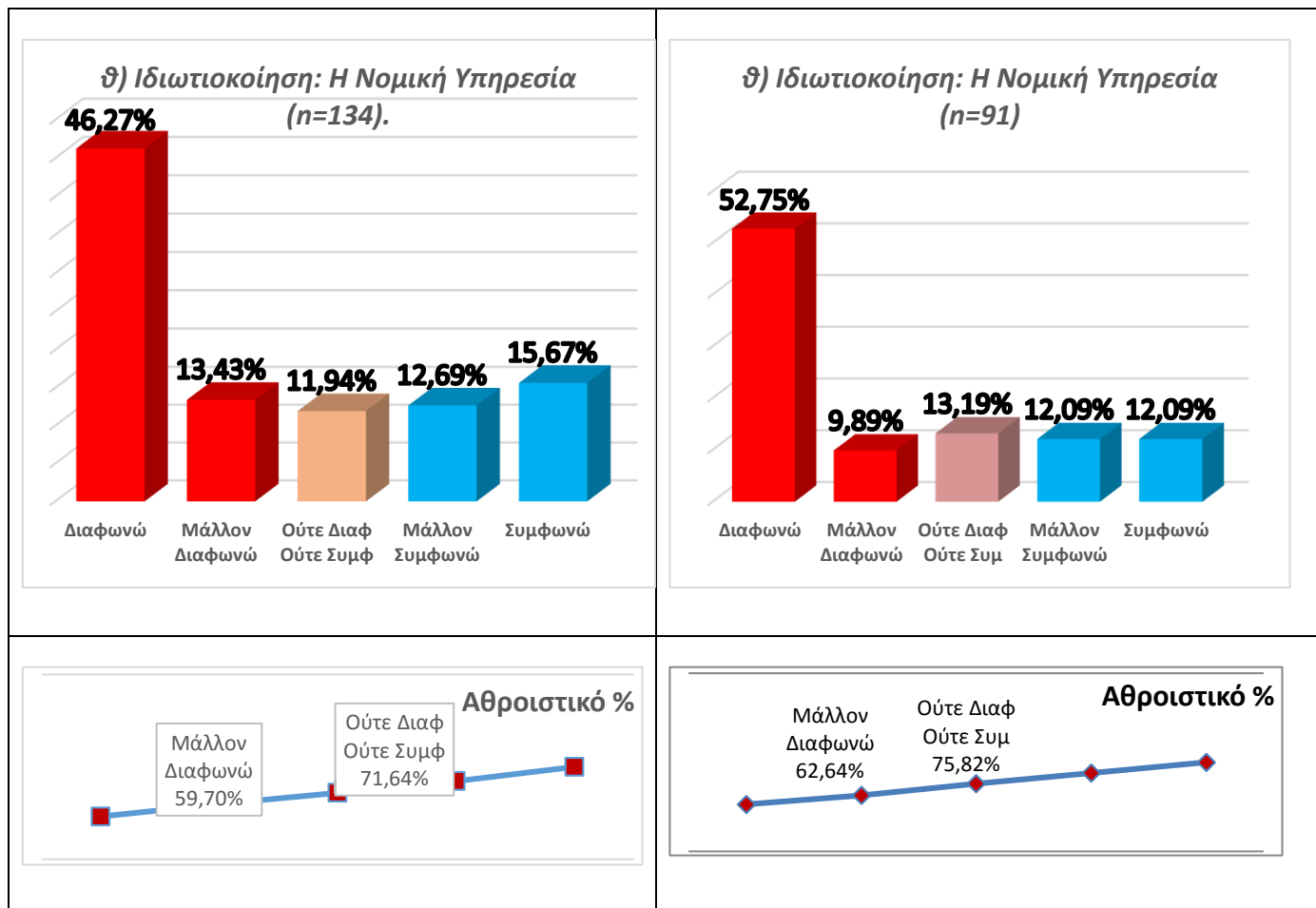
Ιδιωτικοποίηση του Δημοτικού Ιατρείου.

θ) Η Νομική Υπηρεσία.

Διάγραμμα 4. 39

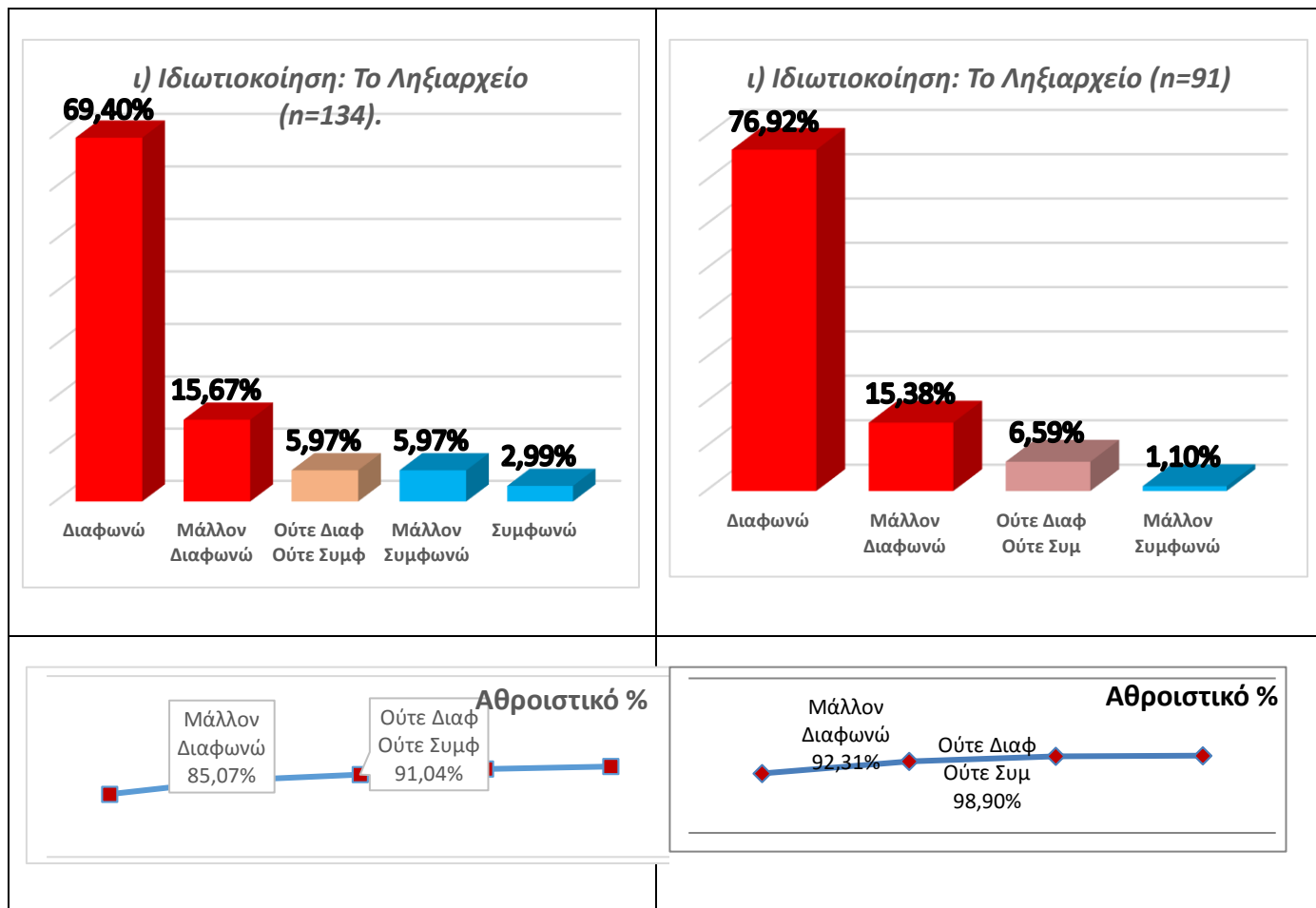
Ιδιωτικοποίηση της Νομικής Υπηρεσίας.

ι) Το Ληξιαρχείο.

Διάγραμμα 4. 40

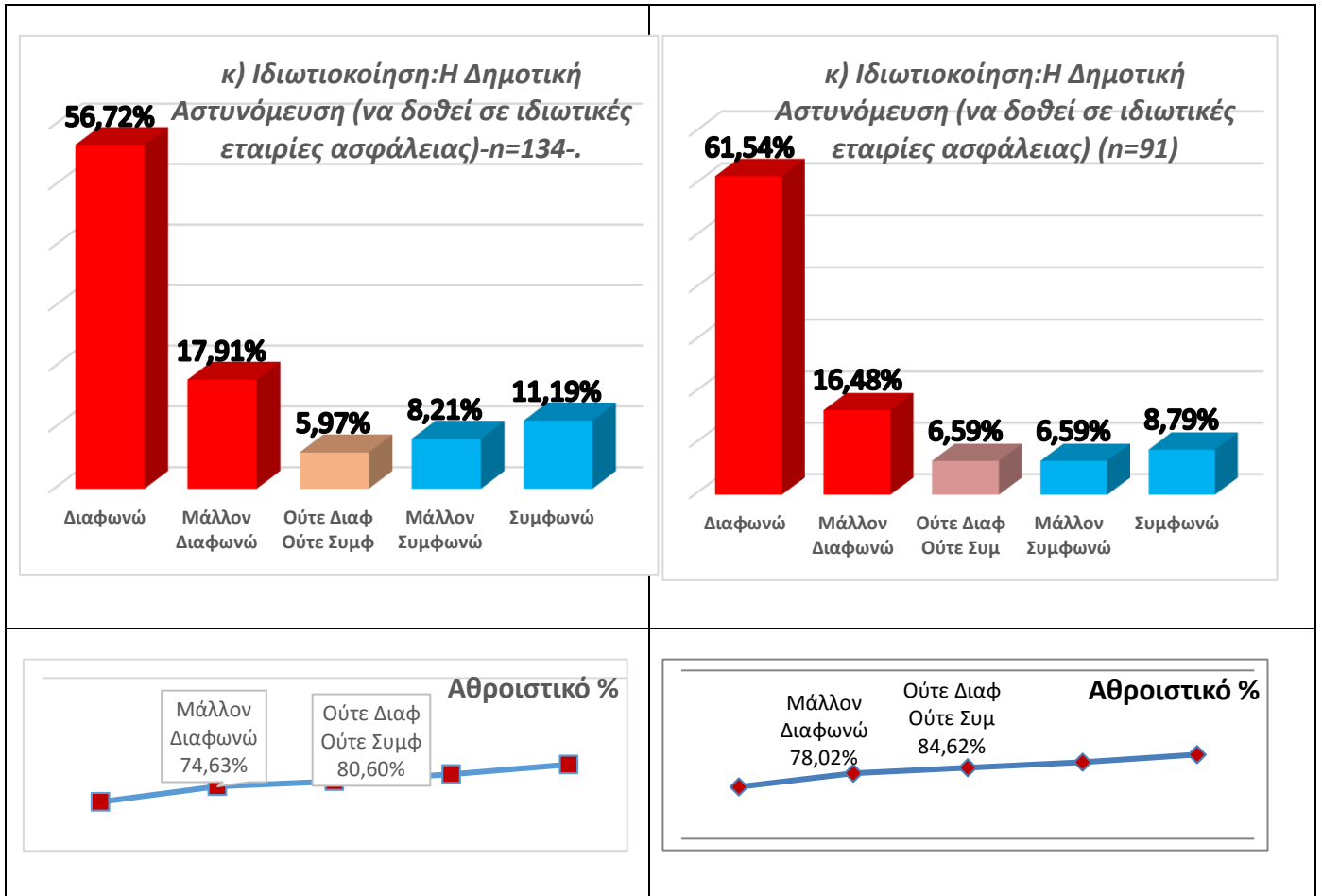
Ιδιωτικοποίηση του Ληξιαρχείου.

κ) Η Δημοτική Αστυνομία (να δοθεί σε ιδιωτικές εταιρίες ασφάλειας).

Διάγραμμα 4. 41

Ιδιωτικοποίηση της Δημοτικής Αστυνομίας.

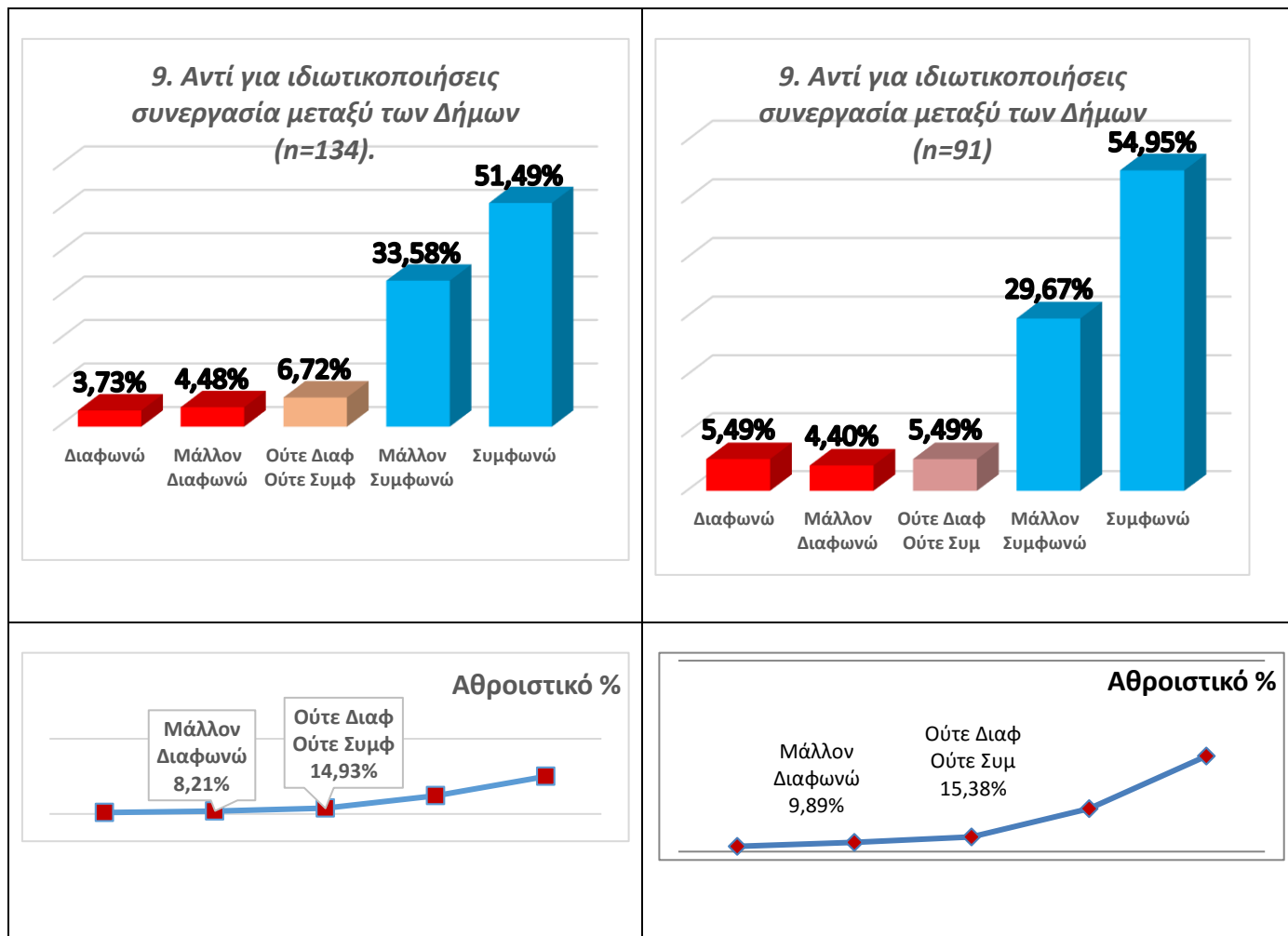
9. Αντί για ιδιωτικοποιήσεις θα ήταν προτιμότερο οι Δήμοι να συνεργαστούν προκειμένου να αυξήσουν την ποιότητα και να μειώσουν το κόστος των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών.

Ανάμεσα στη συνεργασία μεταξύ των Ο.Τ.Α. και τις ιδιωτικοποιήσεις (διαζευκτικά) τι είναι πιο επιθυμητό; Η συναίνεση υπέρ της συνεργασίας αντί της ιδιωτικοποίησης είναι αρκετά ισχυρή. Το 85% τάσσεται αναφανδόν υπέρ της συνεργασίας και μόλις το 8% κατά και ουσιαστικά υπέρ των ιδιωτικοποιήσεων. Αυτή η ισχυρή τάση (85%) καταγράφεται και στο δείγμα της Καλαμαριάς με το 10% να διαφωνεί. Η υποστήριξη της συνεργασίας αντί των ιδιωτικοποιήσεων υποστηρίζεται σχεδόν ομόφωνα από τους δημοτικούς υπαλλήλους (91%) με τη διαφωνία τους να καταγράφεται σε ποσοστό 3%.

Διάγραμμα 4. 42

Προτιμότερη η συνεργασία μεταξύ των Ο.Τ.Α. αντί των ιδιωτικοποιήσεων.

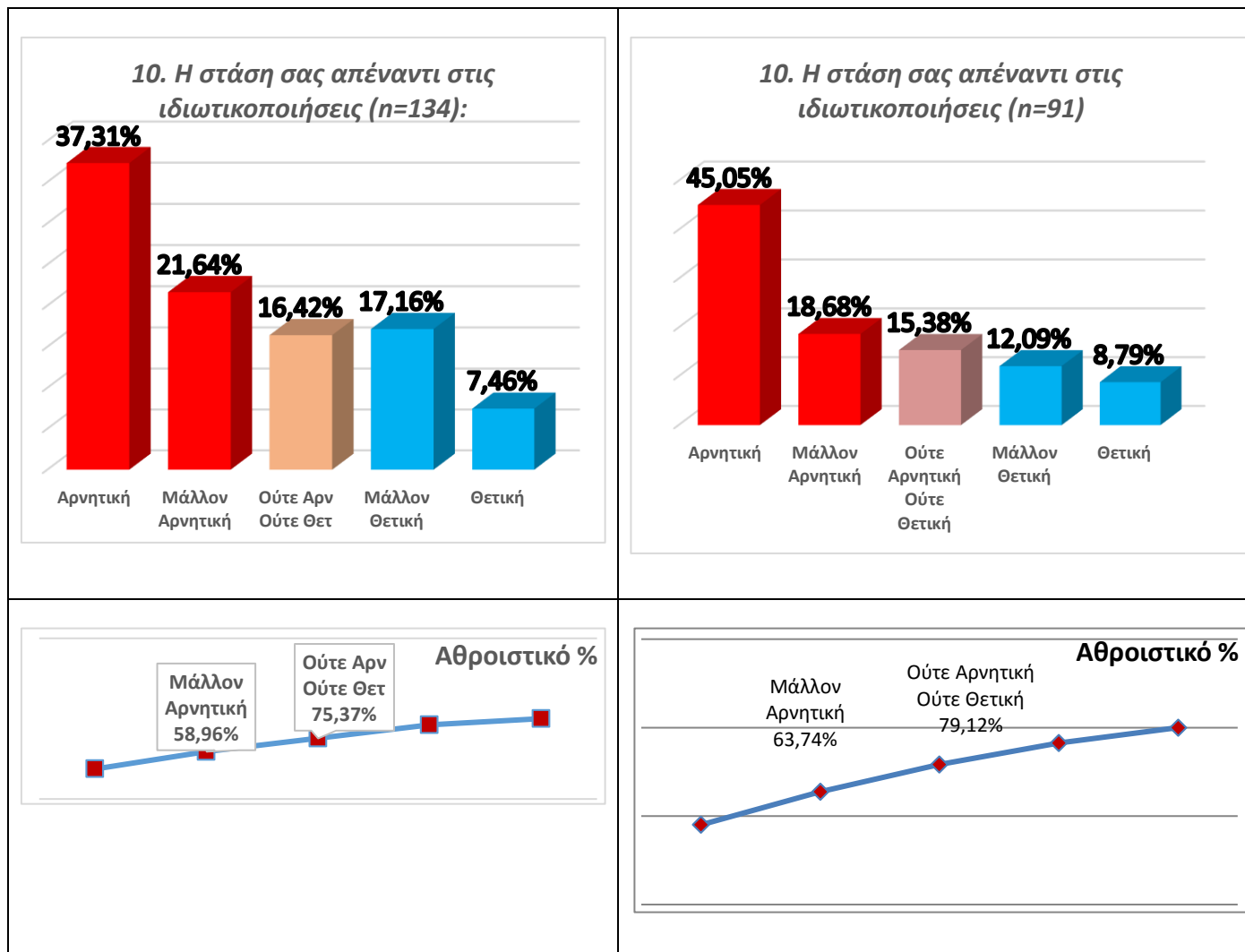

10. Γενικότερα και ανεξάρτητα από τις δημοτικές υπηρεσίες η στάση σας απέναντι στις ιδιωτικοποιήσεις είναι:

Γενικότερα η πλειοψηφία του δείγματος (59%) έχει αρνητική στάση έναντι των ιδιωτικοποιήσεων και θετική το 25%. Στους ερωτηθέντες της Καλαμαριάς η αρνητική στάση έναντι των ιδιωτικοποιήσεων είναι ελαφρά πιο έντονη, υιοθετούμενη από το 64% των ερωτηθέντων ενώ η θετική προδιάθεση έναντι των ιδιωτικοποιήσεων χαρακτηρίζει 21% από αυτούς. Το 71% των δημοτικών υπαλλήλων της Καλαμαριάς έχει μία γενικότερη αρνητική στάση για τις ιδιωτικοποιήσεις και μόλις το 13% έχει θετική στάση. Την θετικότερη στάση (45%), σε επίπεδο ποσοστών, έχουν οι αιρετοί με το 40% από αυτούς να έχει αρνητική στάση.

Διάγραμμα 4. 43

Η στάση έναντι των ιδιωτικοποιήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Παραγοντική Ανάλυση.

Για την πληρέστερη ανάλυση των δεδομένων μας και προκειμένου να διερευνήσουμε την πιθανότητα ύπαρξης γνωστικών δομών που οδηγούν στις συγκεκριμένες επιλογές τους ερωτηθέντες ή άλλες υποβόσκουσες κοινωνιοψυχολογικές παραμέτρους προχωρήσαμε στην εφαρμογή παραγοντικών αναλύσεων (factor analysis) τόσο για τις ερωτήσεις περί της τοπικής φορολογίας όσο και για τις ερωτήσεις περί των ιδιωτικοποιήσεων. Η παραγοντική ανάλυση είναι μία στατιστική μέθοδος περιορισμού των δεδομένων. Πέρα από την προφανή της σκοπιμότητα που έχει να κάνει με το να μειώνει το πλήθος των δεδομένων προκειμένου να διευκολύνει την ερμηνεία τους επίσης, στις κοινωνικές επιστήμες και κυρίως στην Πειραματική Κοινωνική Ψυχολογία, ταυτόχρονα είναι πιθανό να φέρει στην επιφάνεια θεμελιώδεις γνωστικές δομές ή να αποκαλύψει γνωστικές διεργασίες.

Για το λόγο αυτό στα δεδομένα μας εφαρμόσαμε μία παραγοντική ανάλυση με τις μέγιστες δυνατές περιστροφές (iterations) και με τη μέθοδο περιστροφής τύπου varimax, έναν αλγόριθμο που τείνει να μειώνει το «φόρτωμα» των μεταβλητών στον κάθε παράγοντα χωριστά. Επίσης ο αλγόριθμος συχνά προϋποθέτει (θεωρητικά) ανεξαρτησία των μεταβλητών γεγονός που δεν μπορούμε να γνωρίζουμε εκ των προτέρων κατά συνέπεια είναι φρονιμότερο να υποθέσουμε ότι ισχύει μία τέτοια κατάσταση. Τέλος κρατήσαμε τις μεταβλητές με τιμές «φορτώματος» στον παράγοντα $\geq 0,4$.

5.1. Παραγοντική Ανάλυση στις ερωτήσεις για την Τοπική Φορολογία

Στις ερωτήσεις για την Τοπική Φορολογία η Παραγοντική Ανάλυση μας έδωσε έξι παράγοντες (περισσότερους από όσους θα επιθυμούσαμε) με ιδιοτιμές (eigenvalue) ≥ 1 και ποσοστό εξηγήσιμης διακύμανσης 68,67%.

Πίνακας 5. 1:
Στατιστικές Παραγοντικής Ανάλυσης (Factor Analysis)

Στατιστικές Παραγοντικής Ανάλυσης (Factor Analysis)			
Παράγοντες (Factor)	Τιμές Ιδιοτιμής (Eigenvalue) μετά την περιστροφή	% Εξηγήσιμης Διακύμανσης	% Αθροιστικής Διακύμανσης
Παράγοντας 1	3,583	21,079	21,079
Παράγοντας 2	2,014	11,848	32,927
Παράγοντας 3	1,610	9,470	42,397
Παράγοντας 4	1,572	9,249	51,647

(συνέχεια του Πίνακα 5.1)			
Παράγοντας 5	1,533	9,015	60,662
Παράγοντας 6	1,361	8,003	68,666

Στον πρώτο παράγοντα «φορτώνονται» 8 μεταβλητές με τιμή «φόρτωσης» στον παράγοντα $\geq 0,4$. Στον παράγοντα δώσαμε τον τίτλο «Αποτελεσματικότητα των Τοπικών Φορολογικών Μηχανισμών και Λαϊκισμός». Πρόκειται για ένα δίπολο παράγοντα που στο θετικό πόλο φορτώνονται οι μεταβλητές που έχουν να κάνουν με την αποτελεσματικότητα των φορολογικών μηχανισμών των Ο.Τ.Α. (και σε σύγκριση με τους κεντρικούς φορολογικούς μηχανισμούς) και στον αρνητικό πόλο φορτώνουν δύο μεταβλητές που παραπέμπουν σε λόγους μη αποτελεσματικότητας και σχέσης αποτελεσματικότητας Κράτους και Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Τα δεδομένα μας είναι δεόντως ξεκάθαρα και μας εξηγούν με παραστατικό τρόπο τις γνωστικές συνδέσεις των υποκειμένων. Είναι φανερό ότι κεντρικός προβληματισμός στους ερωτηθέντες είναι η αποτελεσματικότητα και δευτερευόντως η αποδοτικότητα των τοπικών μηχανισμών. *Όσο αυξάνεται η σπουδαιότητα του παράγοντα της ψηφοθηρίας τόσο λιγότερο οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι είναι αποτελεσματικές οι πρακτικές είσπραξης των τοπικών φορολογικών μηχανισμών και τόσο περισσότερο προτιμούν φορολογικούς μηχανισμούς ελεγχόμενους κεντρικά.*

Πίνακας 5. 2:
1ος Παράγοντας- Αποτελεσματικότητα των Τοπικών Φορολογικών Μηχανισμών και Λαϊκισμός.

Μεταβλητές	Συντελεστής	Μέσος Όρος στην Απάντηση
10Οι Ο.Τ.Α. αποτελεσματικότεροι λόγω άμεσου ελέγχου από τους πολίτες του.	0,87	2,82
12.Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι πιο αποτελεσματική από την Κεντρική Διοίκηση στην είσπραξη.	0,78	2,71
15. Οι ΟΤΑ αυξάνουν την αποδοτικότητα της διαχείρισης των κεφαλαίων λόγω γνώσης ιδιαίτερων συνθηκών.	0,54	3,38
6.Μικρότερα έξοδα είσπραξης φόρων από Ο.Τ.Α. λόγω καλύτερης προσαρμογής από Κράτος.	0,52	3,53

(Συνέχεια του πίνακα 5.2)		
8.Όλοι οι φορολογικοί μηχανισμοί είσπραξης στους Ο.Τ.Α..	0,46	2,34
4.Δίκαιο οι δημότες και όχι άλλοι πολίτες να πληρώνουν- Όχι επιδότηση	0,42	2,70
7.Η Κεντρική Διοίκηση πιο αποτελεσματική από Ο.Τ.Α. στην είσπραξη.	-0,61	3,13
9. Οι Ο.Τ.Α. λειτουργούν ψηφοθηρικά με συνέπεια αναποτελεσματικότητα στην είσπραξη και στη διαχείριση.	-0,73	3,55

Αν ο πρώτος παράγοντας σχηματοποιεί τον προβληματισμό των ερωτηθέντων σχετικά με την αποτελεσματικότητα των τοπικών εισπρακτικών μηχανισμών ο δεύτερος παράγοντας που τον ονομάσαμε «Αρμοδιότητα είσπραξης των Φόρων» παραπέμπει σε έναν προβληματισμό πυρήνας του οποίου είναι το διαζευκτικό δίπολο Κεντρικής και Τοπικής Διοίκησης με τους ερωτηθέντες να δείχνουν κλίση στην αυτονομία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αλλά μία αυτονομία που οφείλει να εδράζεται στη συνεργασία μεταξύ των ισότιμων φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Πίνακας 5. 3:

2^{ος} Παράγοντας: Αρμοδιότητα Είσπραξης των Φόρων.

2^{ος} Παράγοντας: Αρμοδιότητα Είσπραξης των Φόρων.		
Μεταβλητές	Συντελεστής	Μέσος Όρος στην Απάντηση
13. Ανάλογα με τις αρμοδιότητες και οι φόροι. Από τους ΟΤΑ για Τοπ Ανάπτυξη από Κράτος πχ για Εθνική Άμυνα.	0,61	3,86
1.Τ.Α. με Μηχανισμό Είσπραξης Αυτόνομο - Ανεξαρτησία από Κ.Δ..	0,45	3,58
2.Κατάργηση Τοπ. Φόρων - Όλα από το Κράτος	-0,77	2,02
17.Δεν είναι δουλειά των Ο.Τ.Α. να φορολογούν. Να επιχορηγούνται από το Κράτος.	-0,80	2,69

Στον τρίτο παράγοντα δόθηκε ο τίτλος Αποδοτικότητα των Μηχανισμών Είσπραξης γιατί πραγματεύεται την φύση των μηχανισμών είσπραξης, τη φορολογική βάση (εθνική ή τοπική) και το κόστος σε σχέση με την αποτελεσματικότητα που με τη σειρά της έχει να κάνει με την ιδιοκτησία διαχείρισης των μηχανισμών (ιδιωτική ή δημόσια).

Πίνακας 5. 4:

3ος Παράγοντας : Αποδοτικότητα Μηχανισμών Είσπραξης

Μεταβλητές	Συντελεστής	Μέσος Όρος στην Απάντηση
16. Ιδιωτικοποίηση του ο μηχανισμού είσπραξης των Ο.Τ.Α. και Κεντρικής Διοίκησης για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.	0,76	1,89
4.Δίκαιο οι δημότες και όχι άλλοι πολίτες να πληρώνουν- Όχι επιδότηση	0,55	2,70
6.Μικρότερα έξοδα είσπραξης φόρων από Ο.Τ.Α. λόγω καλύτερης προσαρμογής από Κράτος.	0,46	3,53

Ο τέταρτος παράγοντας που πήρε τον τίτλο «Αυτονομία – Συνεργασία και Χρεοκοπία» έχει να κάνει με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα τη Αυτονομίας. Στους Ο.Τ.Α. αναγνωρίζεται το πλεονέκτημα της γνώσης των τοπικών ιδιαιτεροτήτων αλλά αυτό για τους ερωτηθέντες καθίσταται πραγματικό πλεονέκτημα όταν αυτοί αναπτύσσουν τη βούληση της συνεργασίας. Η έλλειψη συνεργασίας είναι δυνατό να οδηγήσει σε έναν καταστροφικό φορολογικό ανταγωνισμό από τον οποίο κανένας δεν θα βγει ωφελημένος.

Πίνακας 5. 5:

4ος Παράγοντας : Αυτονομία – Συνεργασία και Χρεοκοπία

Μεταβλητές	Συντελεστής	Μέσος Όρος στην Απάντηση
14.Συνεργασία ΟΤΑ κοινό μηχανισμό είσπραξης.	0,84	3,45
15. Οι ΟΤΑ αυξάνουν την αποδοτικότητα της διαχείρισης των κεφαλαίων λόγω γνώσης ιδιαίτερων συνθηκών	0,41	3,38
11.Οι Ο.Τ.Α. θα οδηγηθούν σε φορολογικό ανταγωνισμό και χρεοκοπία.	-0,47	3,19

Ο πέμπτος παράγοντας αναδεικνύει τον προβληματισμό της ανισότητας. Η Κεντρική Διοίκηση δρώντας εξισορροπητικά μπορεί να μειώσει τις ανισότητες. Αντίθετα αν οι Ο.Τ.Α., μόνιμοι αυτοί, αναλάβουν τη διαχείριση των μηχανισμών εισπραξης τότε ένας ανελέητος ανταγωνισμός είναι πιθανός που θα οδηγήσει σε διαχειριστική κατάρρευση και τελικά σε μη διαχειρίσιμες ανισότητες.

Πίνακας 5. 6 :

5^{ος} Παράγοντας: Ανισότητα και ευθύνη μηχανισμών εισπραξης

Παράγοντας 5	Συντελεστής	Μέσος Όρος στην Απάντηση
5.Οι Επιχορηγήσεις από Κ Διοίκηση = μείωση των ανισοτήτων στους Ο.Τ.Α.	0,80	4,03
11.Οι Ο.Τ.Α. θα οδηγηθούν σε φορολογικό ανταγωνισμό και χρεοκοπία.	0,57	3,19
8.Όλοι οι φορολογικοί μηχανισμοί εισπραξης στους Ο.Τ.Α..	-0,43	2,34

Ο έκτος παράγοντας περιστρέφεται γύρω από τον προβληματισμό του κόστους των μηχανισμών εισπραξης και της μειωμένης αποτελεσματικότητας αυτών των μηχανισμών σε σχέση με τους μηχανισμούς του Κράτους. Αν και η υποστήριξη που δίνεται στους κεντρικούς μηχανισμούς εισπραξης είναι οριακά προς το θετικό πόλο της απαντητικής κλίμακας (5, Συμφωνώ) ωστόσο η εμπιστοσύνη της λειτουργίας του εισπρακτικού μηχανισμού των ΟΤΑ κινείται σε αρνητικά επίπεδα.

Πίνακας 5. 7 :

6ος Παράγοντας: Κόστη μηχανισμών εισπραξης

Παράγοντας 6	Συντελεστής	Μέσος Όρος στην Απάντηση
3.Κοστοβόρος ο εισπρακτικός μηχανισμός των Ο.Τ.Α.	0,86	2,78
7.Η Κεντρική Διοίκηση πιο αποτελεσματική από Ο.Τ.Α. στην εισπραξη.	0,44	3,13

5.2. Παραγοντική Ανάλυση στις ερωτήσεις για τις Ιδιωτικοποιήσεις των Δημοτικών Υπηρεσιών

Η παραγοντική ανάλυση που εφαρμόσαμε στις μεταβλητές – ερωτήσεις για τις ιδιωτικοποιήσεις μας έδωσε τρεις παράγοντες με ιδιοτιμή (eigenvalue) ≥ 1 οι οποίοι εξηγούν το 63,34% της συνολικής διακύμανσης.

Πίνακας 5. 8:

Στατιστικές Παραγοντικής Ανάλυσης (Factor Analysis) για τις Ιδιωτικοποιήσεις

Παράγοντες (Factor)	Τιμές Ιδιοτιμής (Eigenvalue) μετά την περιστροφή	% Εξηγήσιμης Διακύμανσης	% Αθροιστικής Διακύμανσης
Παράγοντας 1	4,656	24,505	24,505
Παράγοντας 2	3,780	19,895	44,401
Παράγοντας 3	3,599	18,941	63,342

Ο πρώτος παράγοντας ερμηνεύει, αιτιολογεί τις στάσεις απέναντι στις ιδιωτικοποιήσεις. Αν ήταν να γίνουν αποδεκτές οι ιδιωτικοποιήσεις τότε αυτό θα οφείλονταν στην πεποίθηση ότι οι ιδιωτικοποιήσεις θα οδηγούσαν στην αύξηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας και ταυτόχρονα στην αύξηση της απασχόλησης όπως μας δείχνουν οι μεταβλητές του θετικού πόλου. Καθόλου τυχαίο δεν είναι το γεγονός ότι σ' αυτόν τον πόλο εμφανίζονται οι υπηρεσίες της διαχείρισης των απορριμμάτων και της ανακύκλωσης που όπως είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο αποσπούν και το, σχετικά, μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων ως προς την υποψηφιότητά αυτών των υπηρεσιών για ιδιωτικοποίηση. Αντίθετα στον αρνητικό πόλο κάνουν την εμφάνισή τους οι μεταβλητές που αναφέρονται σε πιθανά προβλήματα που μπορεί να φέρουν οι ιδιωτικοποιήσεις όπως, το χαμηλό επίπεδο των υπηρεσιών, η μείωση του εργατικού εισοδήματος και η αύξηση του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών. Τέλος δεν είναι τυχαίο ότι σ' αυτόν τον πόλο φορτώνει με τη μεγαλύτερη τιμή η ευνοϊκή στάση του δείγματος για τη συνεργασία μεταξύ των Ο.Τ.Α.. Ερμηνεύοντας τις στάσεις του δείγματος θεωρούμε ότι μας λέει: «Συνεργαστείτε πρώτα και μετά σκεφτείτε τις ιδιωτικοποιήσεις».

Πίνακας 5. 9: 1^{ος} Παράγοντας Ιδιωτικοποιήσεων: Τα υπέρ και κατά της Ιδιωτικοποίησης (Αιτιολόγηση Στάσης)

Μεταβλητές	Συντελεστής	Μέσος Όρος στην Απάντηση
10. Η στάση σας απέναντι στις ιδιωτικοποιήσεις:	0,68	2,36
1.Με ιδιωτικοποιήσεις αύξηση της αποδοτικότητας των δημοτικών υπηρεσιών.	0,67	2,21
2. Με ιδιωτικοποιήσεις μεγαλύτερη η αποτελεσματικότητα.	0,64	2,05
4.Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν στην αύξηση της απασχόλησης.	0,60	2,18
γ) Ιδιωτικοποίηση: Η συλλογή και η διαχείριση των απορριμμάτων.	0,57	2,29
δ) Ιδιωτικοποίηση: Η ανακύκλωση.	0,52	2,56
κ) Ιδιωτικοποίηση: Η Δημοτική Αστυνόμηση (να δοθεί σε ιδιωτικές εταιρίες ασφάλειας).	0,43	1,99
5.Οι ιδιωτικοποιήσεις ρίχνουν το επίπεδο και την ποιότητα.	-0,54	2,96
7.Οι ιδιωτικοποιήσεις θα οδηγήσουν στη μείωση του εισοδήματος των εργαζομένων.	-0,58	4,15
3. Με ιδιωτικοποίηση αύξηση κόστους υπηρεσιών με πρόσθεση του ιδιωτικού κέρδους.	-0,61	3,68
9. Αντί για ιδιωτικοποιήσεις συνεργασία μεταξύ των Δήμων	-0,70	4,25

Στο προηγούμενο κεφάλαιο διαπιστώσαμε ότι ένα σχετικά αξιόλογο ποσοστό των ερωτηθέντων προκρίνει την ιδιωτικοποίηση υπηρεσιών που δεν είναι κοινωνικές όπως η Καθαριότητα και η Ανακύκλωση. Σε κάθε περίπτωση τα επιχειρήματα που συνοδεύουν την ιδιωτικοποίηση των μη κοινωνικών υπηρεσιών έχουν να κάνουν με την αποδοτικότητα, την αύξηση της απασχόλησης και την αποτελεσματικότητα.

Πίνακας 5. 10:

2ος Παράγοντας: Ιδιωτικοποίηση των Μη Κοινωνικών Υπηρεσιών και Επιχειρήματα.

Μεταβλητές	Συντελεστής	Μέσος Όρος στην Απάντηση
α) Ιδιωτικοποίηση: Το Λογιστήριο των Ο.Τ.Α.	0,78	1,71
ι) Ιδιωτικοποίηση: Το Ληξιαρχείο.	0,68	1,57
κ) Ιδιωτικοποίηση: Η Δημοτική Αστυνόμηση (να δοθεί σε ιδιωτικές εταιρίες ασφάλειας).	0,60	1,99
δ) Ιδιωτικοποίηση: Η ανακύκλωση.	0,56	2,56
4.Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν στην αύξηση της απασχόλησης.	0,56	2,18
1.Με ιδιωτικοποιήσεις αύξηση της αποδοτικότητας των δημοτικών υπηρεσιών.	0,54	2,21
θ) Ιδιωτικοποίηση: Η Νομική Υπηρεσία.	0,54	2,38
γ) Ιδιωτικοποίηση: Η συλλογή και η διαχείριση των απορριμμάτων.	0,52	2,29
2. Με ιδιωτικοποιήσεις μεγαλύτερη η αποτελεσματικότητα.	0,46	2,05

Το μήνυμα του τρίτου παράγοντα είναι ξεκάθαρο. Ο πυρήνας των κοινωνικών υπηρεσιών οφείλει να μείνει σε δημόσια διαχείριση και κυρίως οι υπηρεσίες προς ηλικιωμένους και παιδιά. Η κοινωνική πολιτική δεν μπορεί να ιδιωτικοποιηθεί σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων του δείγματος.

Πίνακας 5. 11:

3ος Παράγοντας: Όχι στην Ιδιωτικοποίηση των Κοινωνικών Υπηρεσιών

Μεταβλητές	Συντελεστής	Μέσος Όρος στην Απάντηση
στ) Ιδιωτικοποίηση: Οι υπηρεσίες προς τους ηλικιωμένους (Κ.Α.Π.Η. κλπ).	0,90	1,54
ε) Ιδιωτικοποίηση: Η βοήθεια στο σπίτι.	0,84	1,62
η) Ιδιωτικοποίηση: Το Δημοτικό Ιατρείο.	0,80	1,64
β) Ιδιωτικοποίηση: Η προσχολική αγωγή (δημοτικοί παιδικοί σταθμοί).	0,74	1,66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Συμπεράσματα - Επίλογος

6.1 Συμπεράσματα

Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι οι ερωτηθέντες προκρίνουν την ανεξαρτησία, από την Κεντρική Διοίκηση των τοπικών μηχανισμών είσπραξης. Οι αιρετοί δίνουν τη μεγαλύτερη συναίνεση σ' αυτήν την ιδέα. Ωστόσο αυτή η τοποθέτηση έχει κάποια όρια. Προβληματίζονται για το κατά πόσο είναι κοινωνικά δίκαιο ο κάθε Ο.Τ.Α. να λειτουργεί αποκλειστικά με τους δικούς του πόρους. Θεωρούν ότι η καλύτερη γνώση των τοπικών συνθηκών συντελεί στην αποτελεσματικά των εισπρακτικών μηχανισμών των Ο.Τ.Α. αλλά δεν συναινούν στην ιδέα να περάσουν όλοι οι μηχανισμοί είσπραξης στον έλεγχο των Ο.Τ.Α.. Το κατά πόσο ο άμεσος έλεγχος από τους πολίτες κάνει πιο αποτελεσματικούς τους τοπικούς μηχανισμούς είσπραξης διχάζει τους ερωτηθέντες του δείγματος. Όταν τίθεται θέμα σύγκρισης τοπικών και κεντρικών μηχανισμών είσπραξης το δείγμα διαφωνεί με την άποψη της μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας των τοπικών μηχανισμών. Οι αιρετοί εκφράζουν τη μεγαλύτερη διαφωνία με αυτήν την άποψη. Τέλος το δείγμα μας πιστεύει ότι οι Ο.Τ.Α. είναι πιο αποδοτικοί στη διαχείριση των κεφαλαίων τους όταν έχουν αυτονομία στη λήψη της απόφασης για το ύψος των φορολογικών συντελεστών.

Όσον αφορά στις ερωτήσεις που εκφράζουν θετικές απόψεις για την Κεντρική Διοίκηση και αρνητική για την Τ.Α. η γνώμη περί κατάργησης όλων των τοπικών φόρων οδηγεί σε υψηλό ποσοστό διαφωνίας και είναι ανάλογη της αντίστροφης ερώτησης για την ανεξαρτησία των Ο.Τ.Α. Αναγνωρίζουν ότι οι κρατικές επιχορηγήσεις οδηγούν σε μείωση των ανισοτήτων αλλά, όπως και για τους εισπρακτικούς μηχανισμούς των Ο.Τ.Α., δεν αναγνωρίζουν την αποτελεσματικότητά των κεντρικών μηχανισμών είσπραξης φόρων. Μία από τις αιτίες που οδηγούν στην αναποτελεσματικότητα των Ο.Τ.Α. είναι και ο λαϊκισμός (ψηφοθηρία). Είναι χαρακτηριστική η απόρριψη της γνώμης αυτής από τους αιρετούς, γεγονός που μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι θίγει την κοινωνική τους ταυτότητα. Η τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου επιβεβαιώνει την τάση προς την ανεξαρτησία της είσπραξης των Ο.Τ.Α. μόνο που το δείγμα σχεδόν διχάζεται, με το μεγαλύτερο ποσοστό (άλλα όχι πάνω του 50%) να προκρίνει την τοπική φορολογία. Η γνώμη των αιρετών είναι πιο ξεκάθαρη. Διαφωνούν να γίνονται όλα από την Κεντρική Διοίκηση στον τομέα της είσπραξης των φόρων. Η πιθανότητα του φορολογικού ανταγωνισμού μεταξύ των ΟΤΑ και της συνακόλουθης πτώχευσής τους προβληματίζει το δείγμα αλλά ούτε η διαφωνία ούτε η συμφωνία με αυτήν

την άποψη είναι πλειοψηφική. Η συμπληρωματικότητα των δράσεων της Τ.Α. με την Κεντρική Διοίκηση αναγνωρίζεται ως αναγκαιότητα όπως και προκρίνεται (με υψηλή συναίνεση) η συνεργασία μεταξύ των Ο.Τ.Α.. Με την προοπτική ιδιωτικοποίησης των εισπρακτικών μηχανισμών διαφωνεί σε μεγάλο βαθμό (πλειοψηφία) το δείγμα.

Η γενική προδιάθεση προς τις ιδιωτικοποιήσεις είναι αρνητική με την αξιοσημείωτη εξαίρεση των αιρετών όπου δεν σχηματίζεται σαφής πλειοψηφία υπέρ ή κατά των ιδιωτικοποιήσεων (ως προς τη δηλωμένη προδιάθεσή τους). Η τάση διαφωνίας των αιρετών στις σχετικές, με τη θετική επίδραση των ιδιωτικοποιήσεων ερωτήσεις, είναι μικρότερη αν και αυτοί, επίσης, αναγνωρίζουν την πιθανότητα μείωσης του εισοδήματος των εργαζομένων. Η ανάλυση διακύμανσης (ANOVA) που εφαρμόσαμε στις ερωτήσεις επιβεβαιώνει αυτή τη διάκριση μεταξύ των αιρετών και του υπόλοιπου δείγματος σε ορισμένες από τις ερωτήσεις. Αλλά λόγω του μικρού μεγέθους του δείγματος και των λίγων απαντήσεων όπου διαπιστώθηκε στατιστική διαφορά προτιμήσαμε να μην παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα.

Η απόρριψη των ιδιωτικοποιήσεων των δημοτικών υπηρεσιών κοινωνικής πολιτικής είναι ισχυρή. Αντίθετα η άρνηση των ιδιωτικοποιήσεων για τις υπηρεσίες καθαριότητας αμβλύνεται. Σε κάθε περίπτωση όταν τίθεται διαζευκτικά το ερώτημα περί συνεργασίας μεταξύ των Ο.Τ.Α. ή ιδιωτικοποίησης των υπηρεσιών τους η υποστήριξη της διαδημοτικής συνεργασίας είναι ισχυρή.

Στην προσπάθειά μας να εντοπίσουμε πιθανούς γνωστικούς μηχανισμούς που να εξηγούν τον τρόπο των απαντήσεων εφαρμόσαμε παραγοντικές αναλύσεις στο σει των ερωτήσεων για την τοπική φορολογία και στο σει των ερωτήσεων για τις ιδιωτικοποιήσεις. Στον πρώτο, δίπολο, παράγοντα (Αποτελεσματικότητα Των Φορολογικών Μηχανισμών και Λαϊκισμός) φαίνεται να συσχετίζεται η αποτελεσματικότητα των δημοτικών υπηρεσιών με τον λαϊκισμό, την ψηφοθηρία. Ο φόβος της ψηφοθηρίας μειώνει την υποστήριξη στην αυτονομία των δημοτικών μηχανισμών είσπραξης. Ο δεύτερος, δίπολος, παράγοντας (Αρμοδιότητα Είσπραξης των Φόρων) συσχετίζει τις αρμοδιότητες αναδεικνύοντας την διάσταση της «τοπικότητας» έναντι της «κεντρικότητας». Η συνεργασία των ΟΤΑ με αυτόνομους μηχανισμούς (που σαφώς προκρίνεται) αντιπαραβάλλεται στην άρνηση αναγνώρισης αρμοδιοτήτων είσπραξης στους ΟΤΑ. Ο τρίτος παράγοντας (Αποδοτικότητα Μηχανισμών Είσπραξης) δηλώνει ότι η Αποδοτικότητα των μηχανισμών είσπραξης συσχετίζεται γνωστικά με την ιδιωτικοποίηση και την επιδότηση. Ο τέταρτος, δίπολος, παράγοντας (Αυτονομία – Συνεργασία και Χρεοκοπία) δηλώνει ότι η συνεργασία των ΟΤΑ

που έχουν αυτόνομους μηχανισμούς είσπραξης είναι το αντίδοτο στον κίνδυνο της χρεοκοπίας. Ο πέμπτος, δίπολος, παράγοντας (Ανισότητα και Ευθύνη για τους μηχανισμούς είσπραξης) συσχετίζει γνωστικά την ανισότητα με την κεντρική επιχορήγηση. Τέλος ο έκτος παράγοντας (Κόστη μηχανισμών ύπαρξης) έχει να κάνει με προβληματισμούς αποδοτικότητας των φορολογικών μηχανισμών.

Όσον αφορά στις ιδιωτικοποιήσεις εξάχθηκαν τρεις παράγοντες. Ο πρώτος δίπολος παράγοντας (τα υπέρ και τα κατά της ιδιωτικοποίησης – Αιτιολόγηση Στάσης) συσχετίζει τα υπέρ και κατά των ιδιωτικοποιήσεων. Ο δεύτερος παράγοντας (Ιδιωτικοποίηση των Μη Κοινωνικών Υπηρεσιών) συνοψίζει τα υπέρ και τα κατά της ιδιωτικοποίησης χωρίς να αναδεικνύει ιδιαίτερους γνωστικούς μηχανισμούς. Στην πραγματικότητα ομαδοποιεί τις μη κοινωνικές υπηρεσίες συσχετίζοντας τις με την απασχόληση. Τέλος ο τρίτος παράγοντας (Όχι στην Ιδιωτικοποίηση των Κοινωνικών Υπηρεσιών) ομαδοποιεί τον πυρήνα των κοινωνικών υπηρεσιών. Δεν εντοπίζονται συσχετίσεις με επιχειρήματα, ο βαθμός κοινωνικού ενδιαφέροντος των υπηρεσιών αυτών είναι ο λόγος άρνησης της ιδιωτικοποίησης.

6.2. Επίλογος.

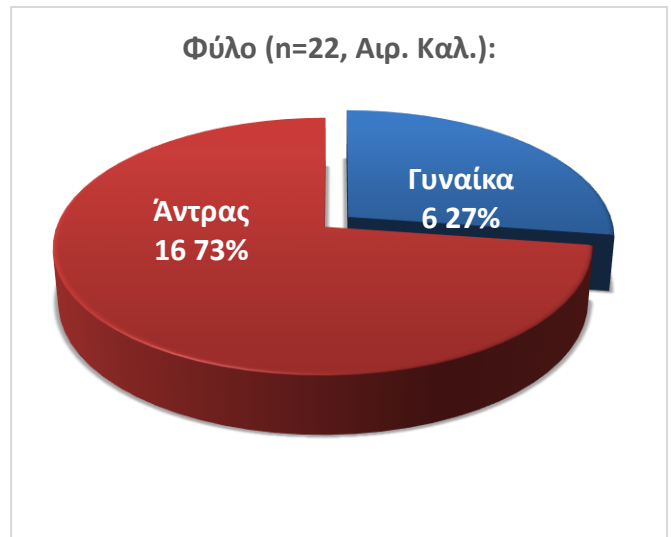
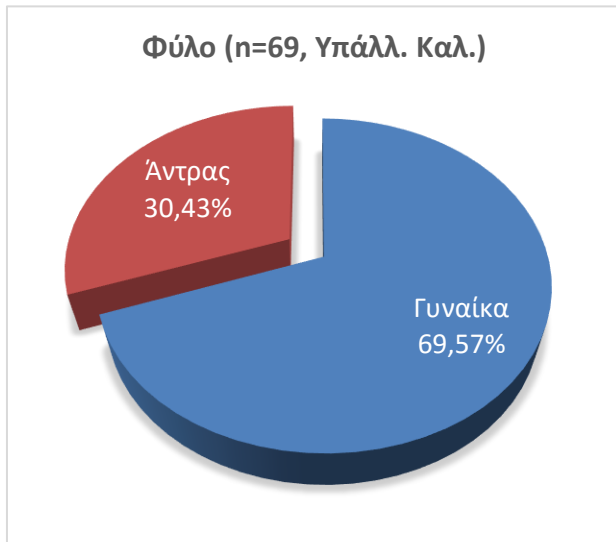
Η συνεργασία μεταξύ των Ο.Τ.Α., η συμπληρωματικότητα στη δράση ανάμεσα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και την Κεντρική Διοίκηση και ο δημόσιος έλεγχος των δημοτικών υπηρεσιών είναι τα κύρια αιτήματα των δύο Εμπλεκόμενων Μερών, των Υπαλλήλων και των Αιρετών, στον Δήμο Καλαμαριάς. Η «ομάδα ελέγχου» κινείται προς την ίδια κατεύθυνση κατά συνέπεια μπορούμε να υποθέσουμε ότι ανάλογες είναι και οι στάσεις και στους άλλους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εκτός του Δήμου Καλαμαριάς. Οι αιρετοί είναι πιο ευεπίφοροι στις ιδιωτικοποιήσεις σε σχέση με το υπόλοιπο δείγμα.

Το ουσιαστικό ερώτημα της αυτονομίας στους Ο.Τ.Α. οφείλει να διερευνηθεί περαιτέρω. Για το σκοπό αυτό απαιτείται και η γνώση των απόψεων και των υπόλοιπων εμπλεκόμενων μερών. Οι πολίτες – δέκτες των υπηρεσιών, οι πολίτες – ψηφοφόροι, οι εμπλεκόμενοι στην Κεντρική Διοίκηση συνιστούν κρίσιμα εμπλεκόμενα μέρη. Απαιτείται συντονισμένη ερευνητική προσπάθεια προκειμένου να διερευνηθεί αν υπάρχει μία αυτόνομη κοινωνική αναπαράσταση για τους Ο.Τ.Α. ή αν ο Ο.Τ.Α αντιμετωπίζονται ως ένα περιφερειακό σχήμα μίας κοινωνικής αναπαράστασης που έχει άλλο κεντρικό πυρήνα. Η απάντηση σ' αυτό το ερώτημα θα μας οδηγήσει σε προβλέψεις για το μέλλον της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τα ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν για το μέλλον της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα είναι περισσότερα από τις απαντήσεις που έχουν δοθεί.

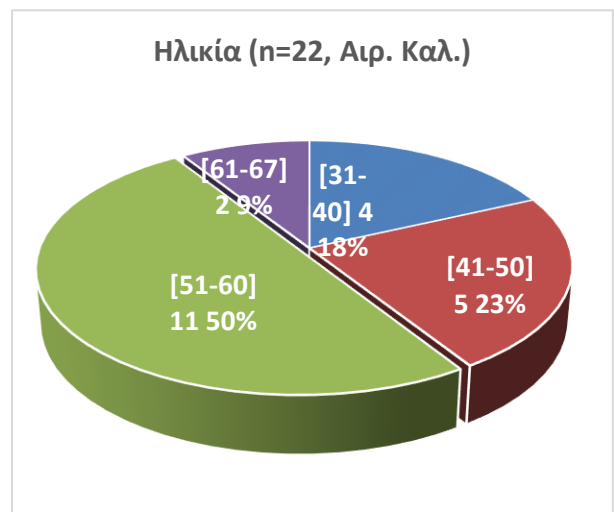
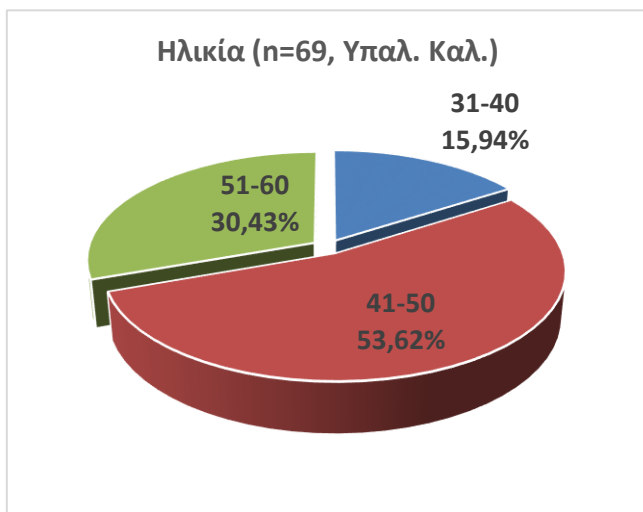
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Πίνακες υποσυνόλων (Υπάλληλοι και Αιρετοί του Δήμου).

Π1 Διαγράμματα Περιγραφής Υποσυνόλων Δείγματος.

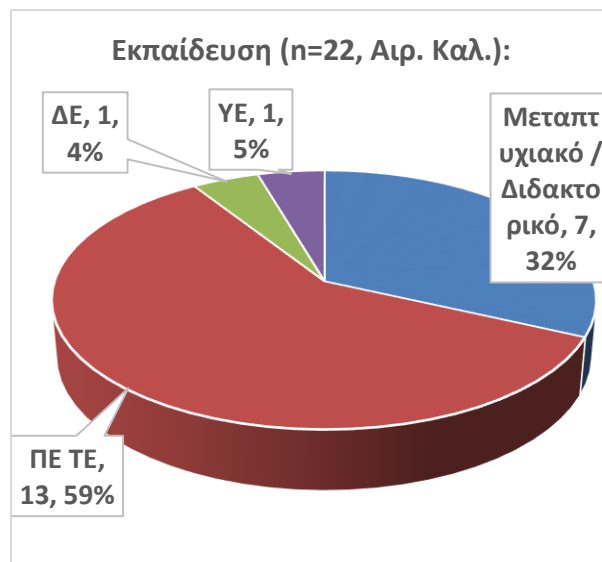
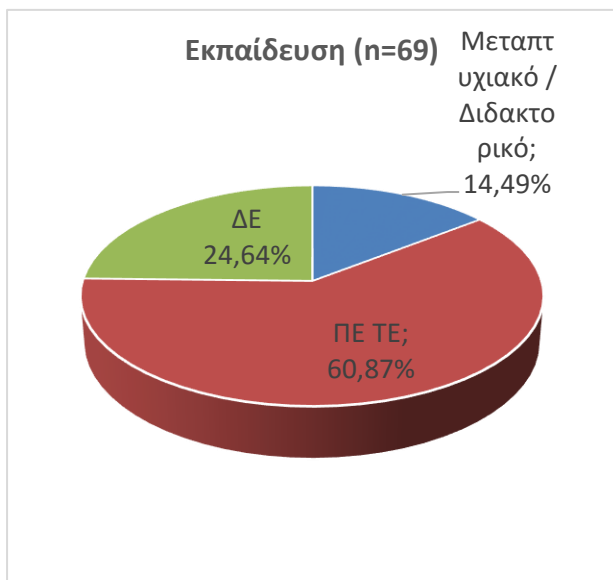
1. Φύλο:

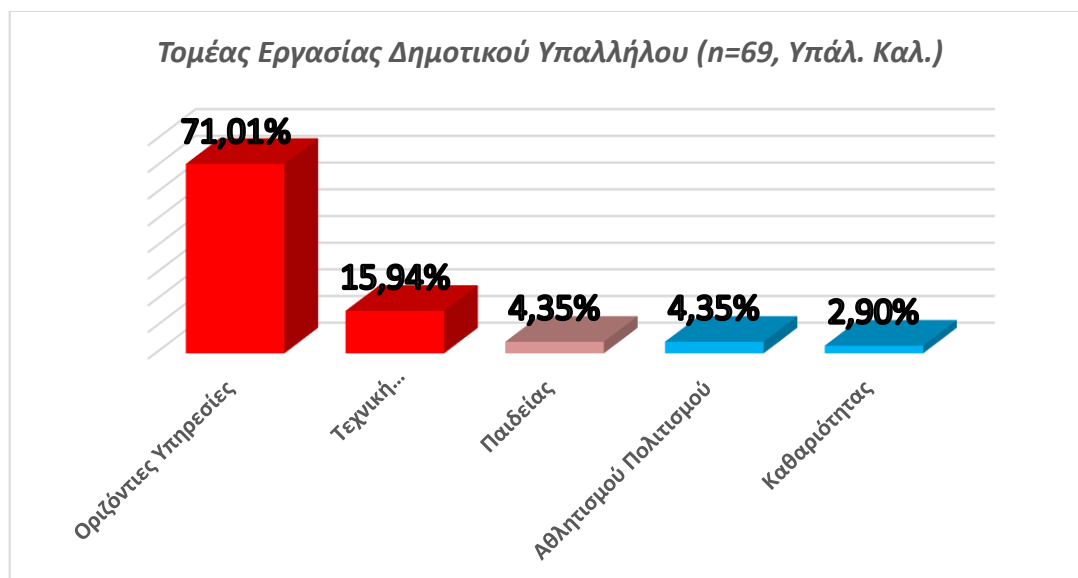
3. Ηλικίες:

4. Επίπεδο Εκπαίδευσης:

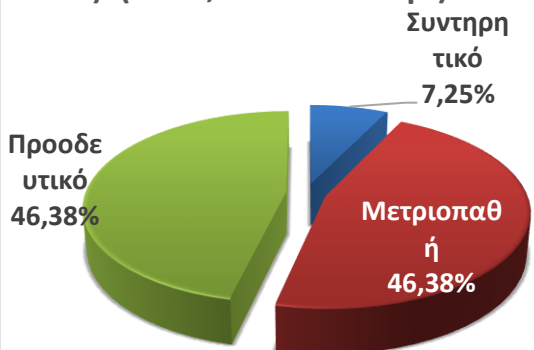
5. Σχέση Εργασίας με τον Δήμο (Μόνο Υπάλληλοι Καλαμαριάς):

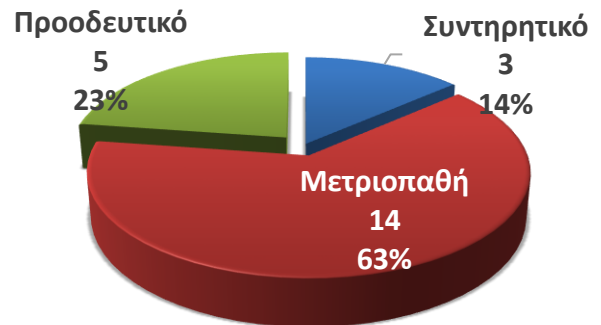
6. Πολιτική Προδιάθεση – Ταυτότητα:

Θα χαρακτηρίζατε τον εαυτό σας: (n=69, Υπάλ. Καλαμ.)

Θα χαρακτηρίζατε τον εαυτό σας: (n=22, Αιρ. Καλ.):

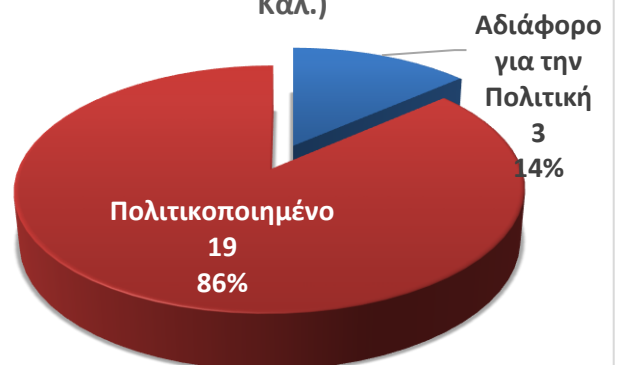

Ενδιαφέρον για την πολιτική:

Ενδιαφέρον για Πολιτική (n=69, Υπάλ . Καλ.)

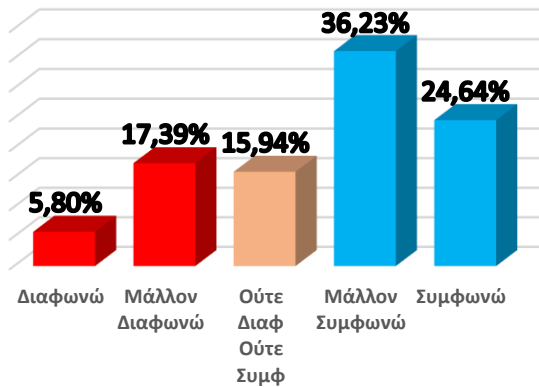

Ενδιαφέρον για Πολιτική (n=22, Αιρ. Καλ.)

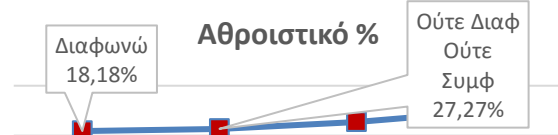
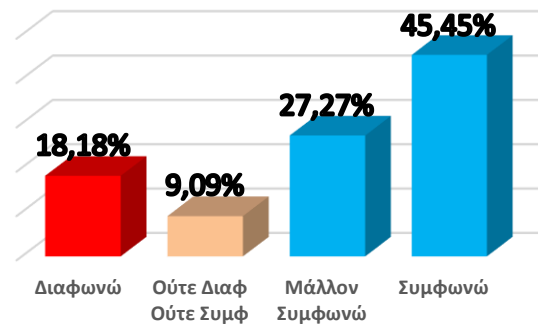

Π2. Διαγράμματα περιγραφής Στάσεων, υποσυνόλων δείγματος, για την Τοπική Φορολογία.

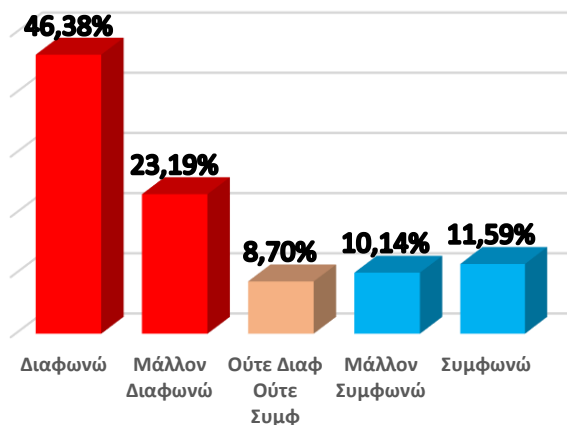
1.Τ.Α. με Μηχανισμό Είσπραξης Αυτόνομο - Ανεξαρτησία από Κ.Δ. (n=69)

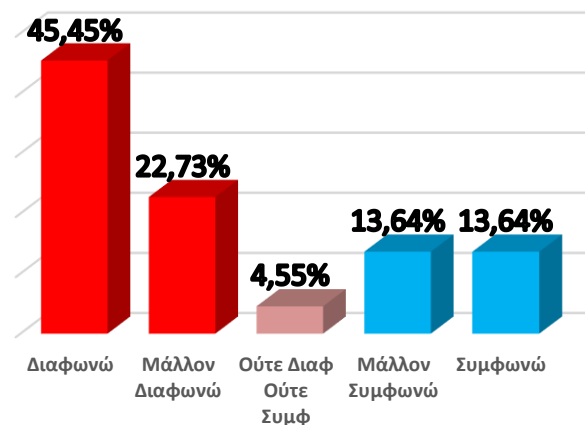
1.Τ.Α. με Μηχανισμό Είσπραξης Αυτόνομο - Ανεξαρτησία από Κ.Δ. (n=22 Αιρετοί Καλαμαριά).

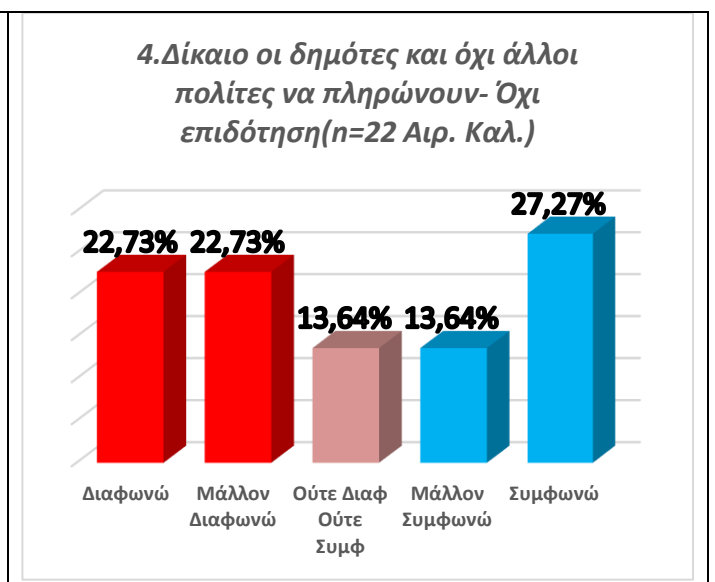
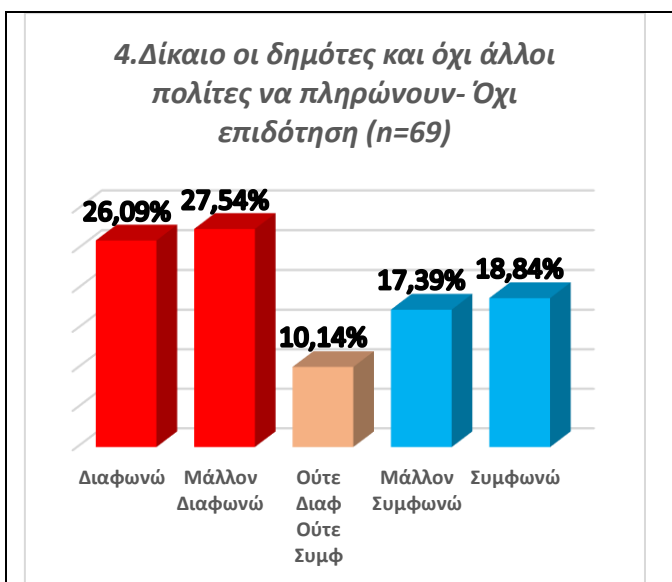
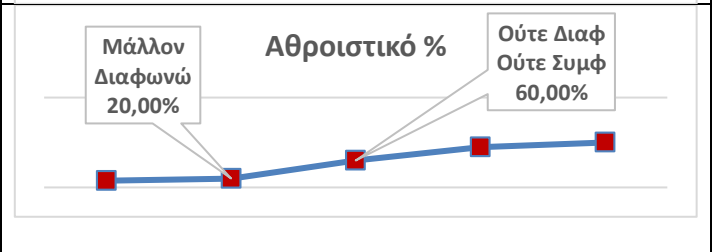
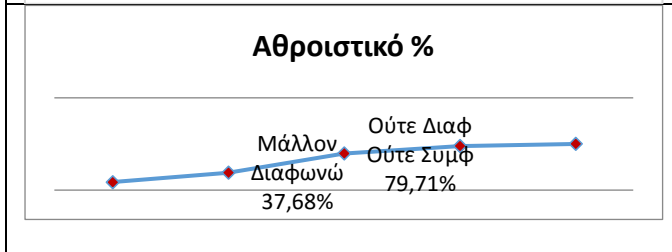
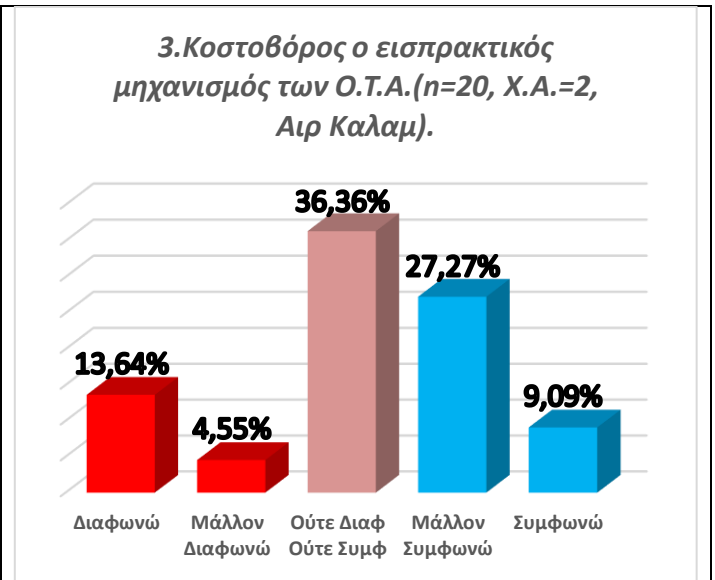
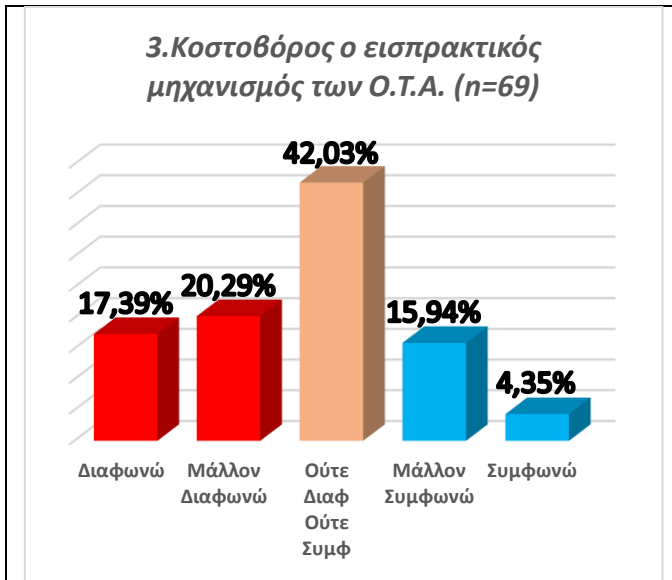
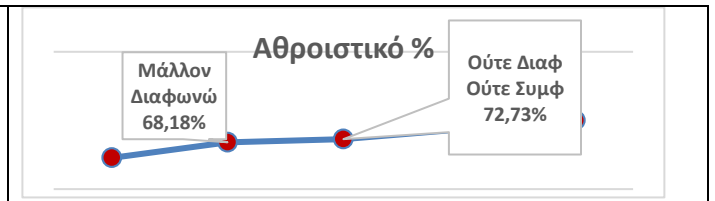
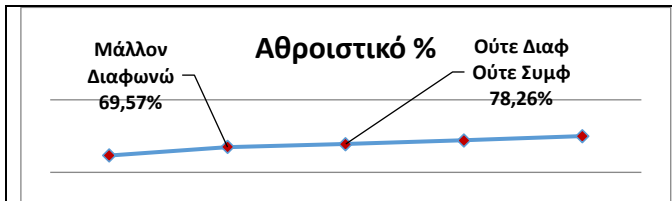

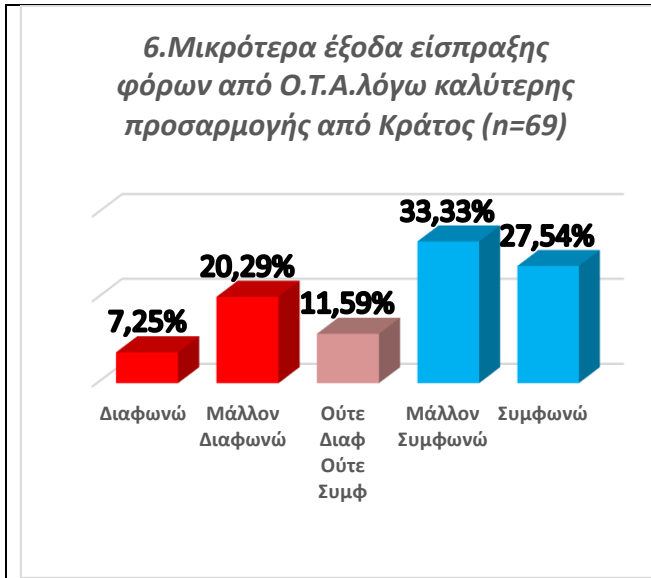
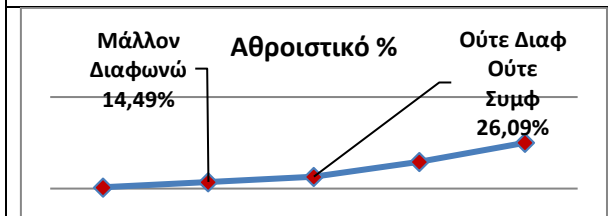
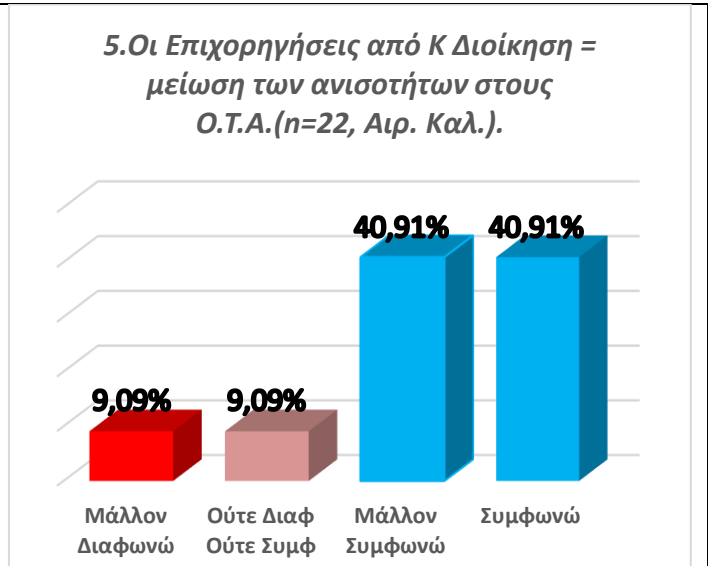
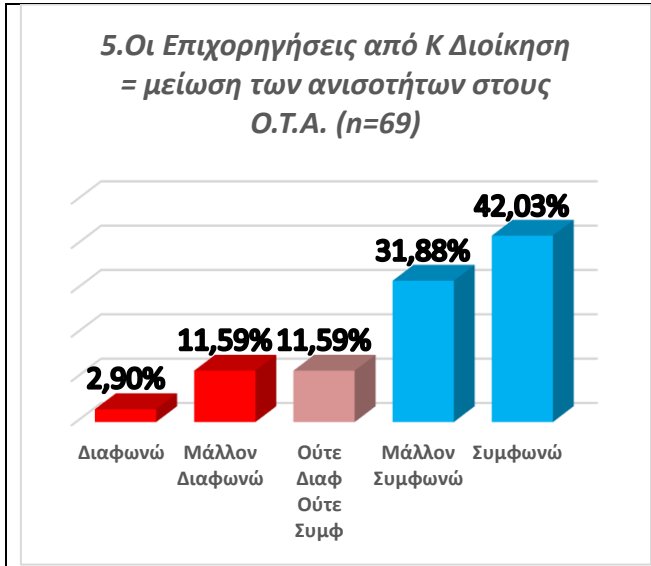
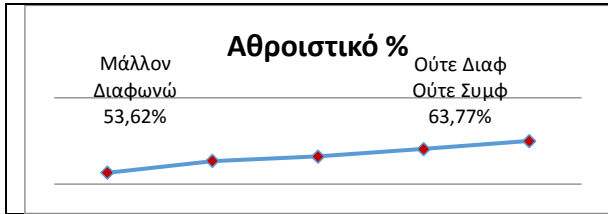
2.Κατάργηση Τοπ. Φόρων - Όλα από το Κράτος (n=69)

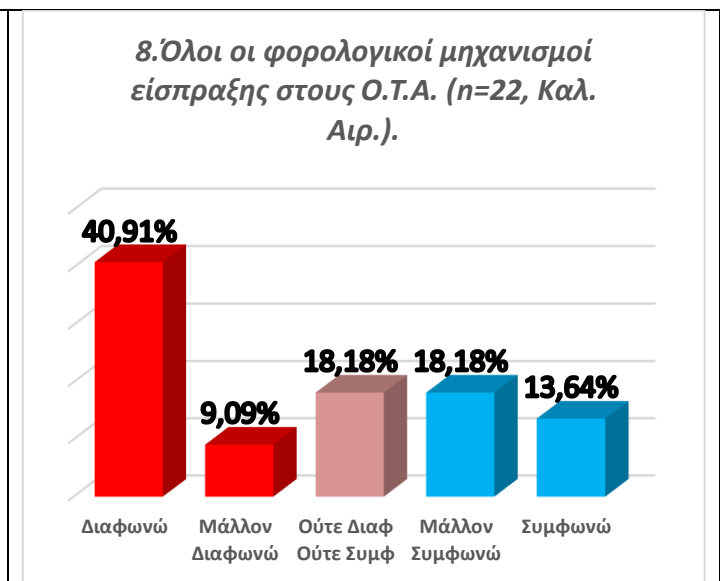
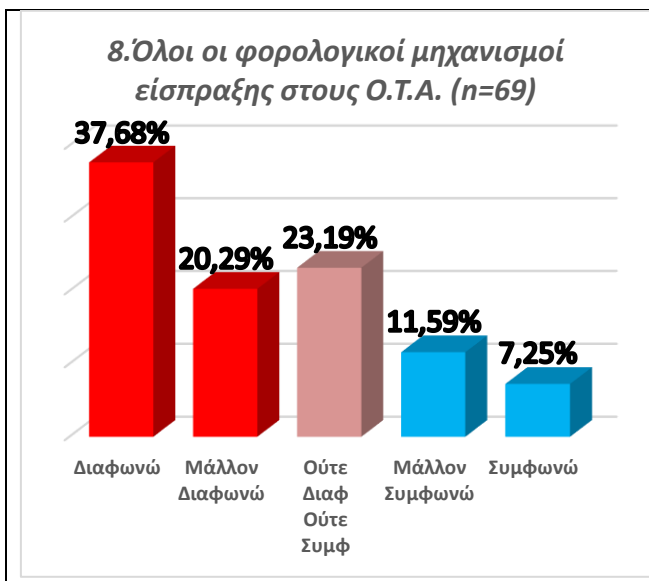
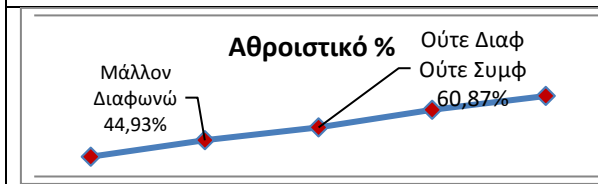
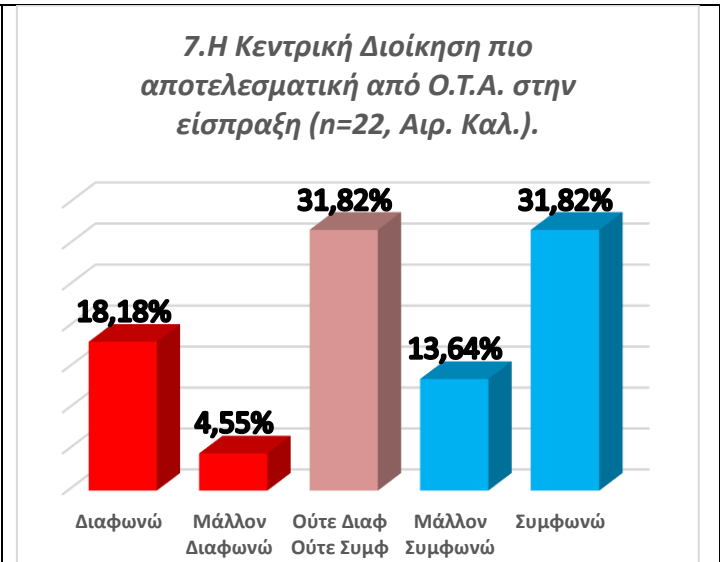
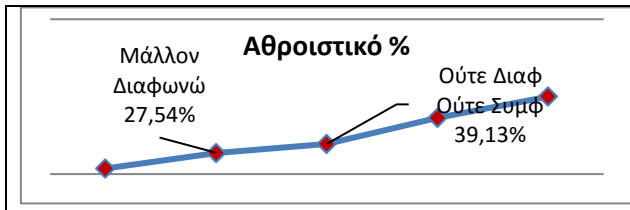

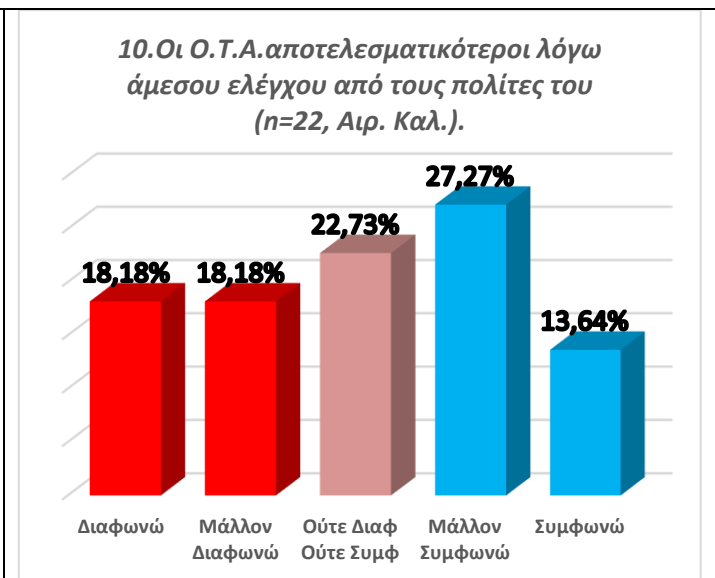
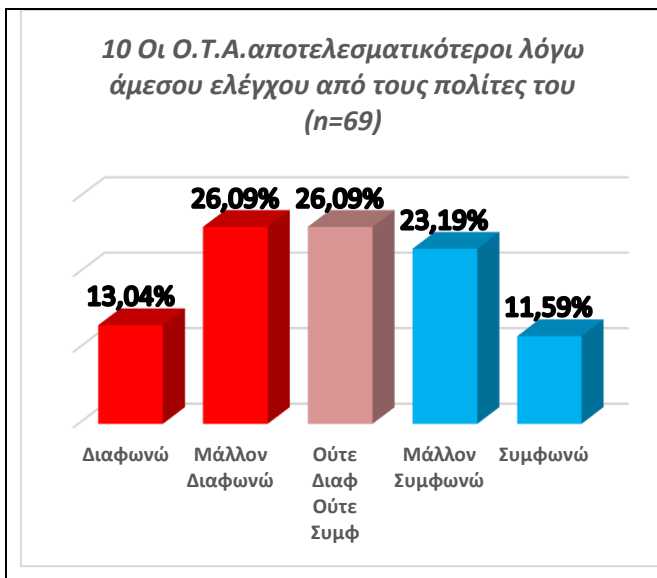
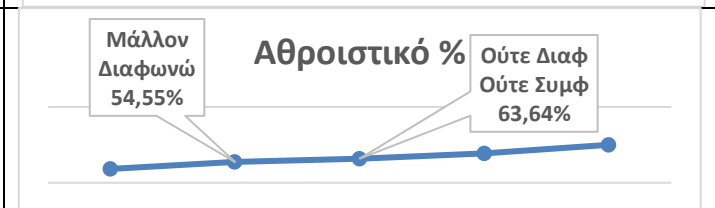
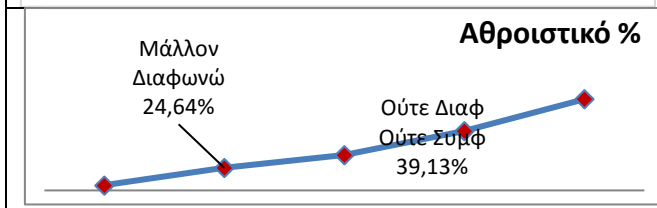
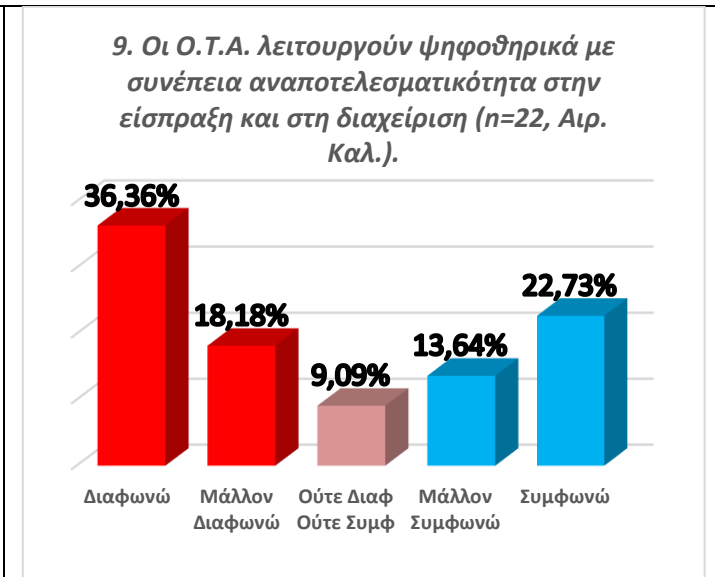
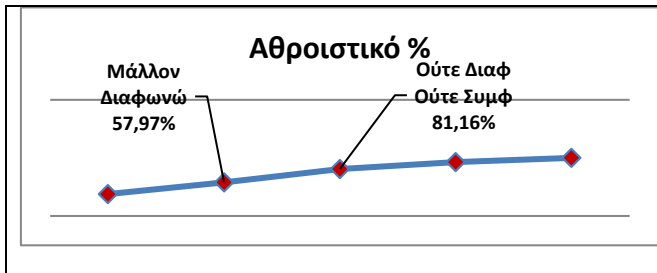
2.Κατάργηση Τοπ. Φόρων - Όλα από το Κράτος (n=22 Αιρετοί Καλαμαριά).

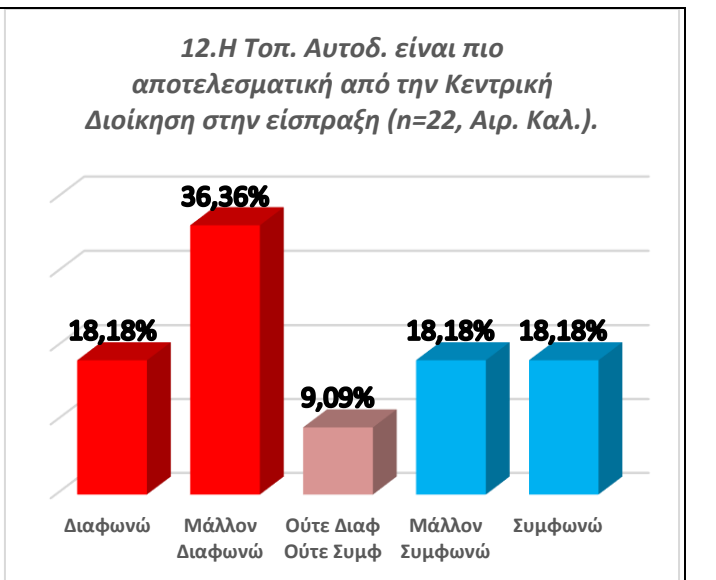
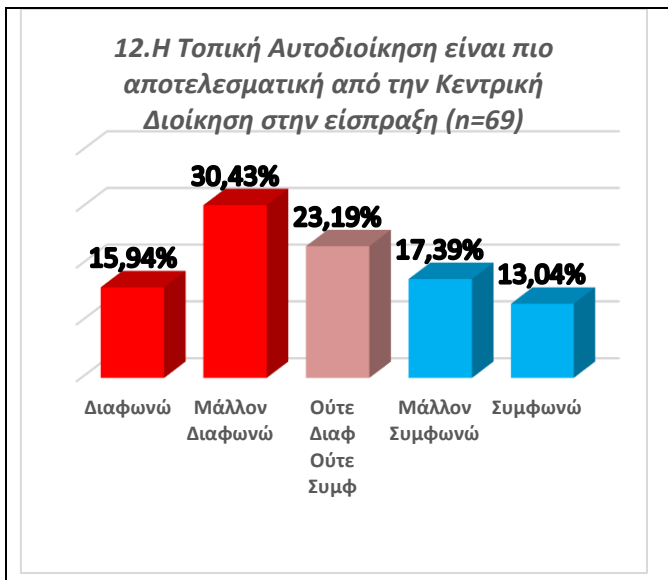
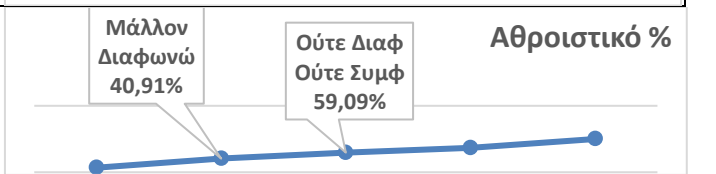
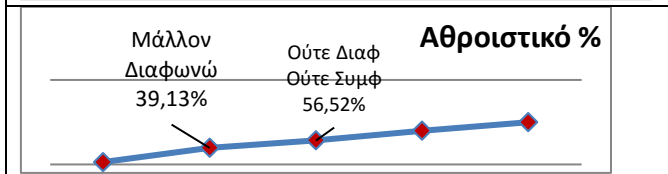
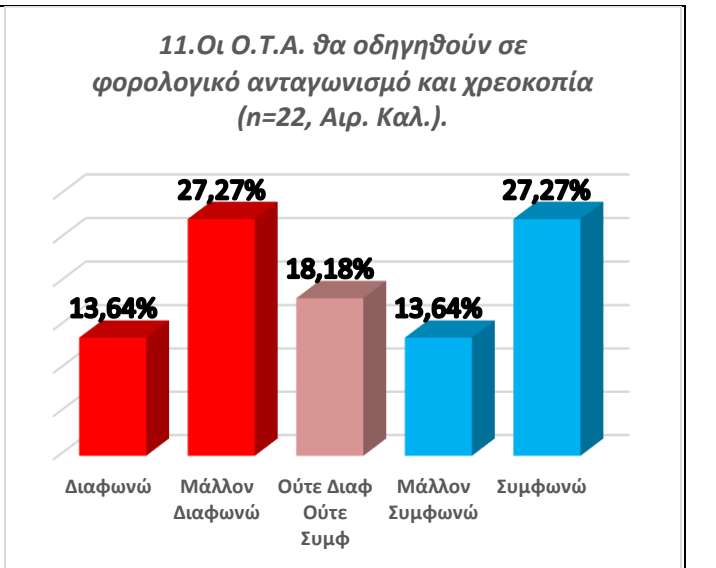
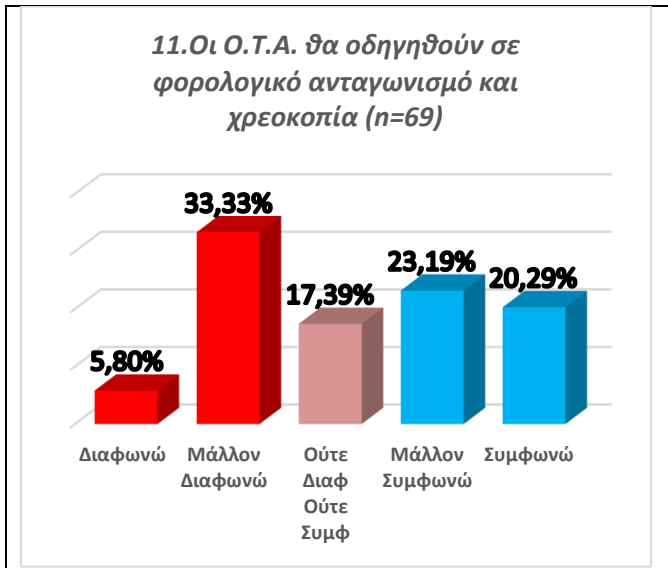
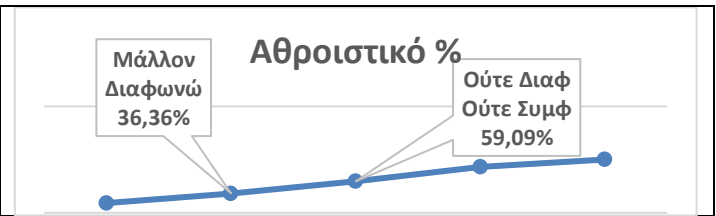
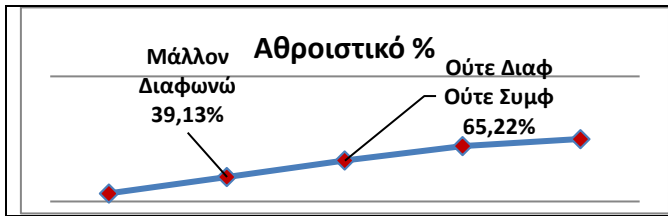

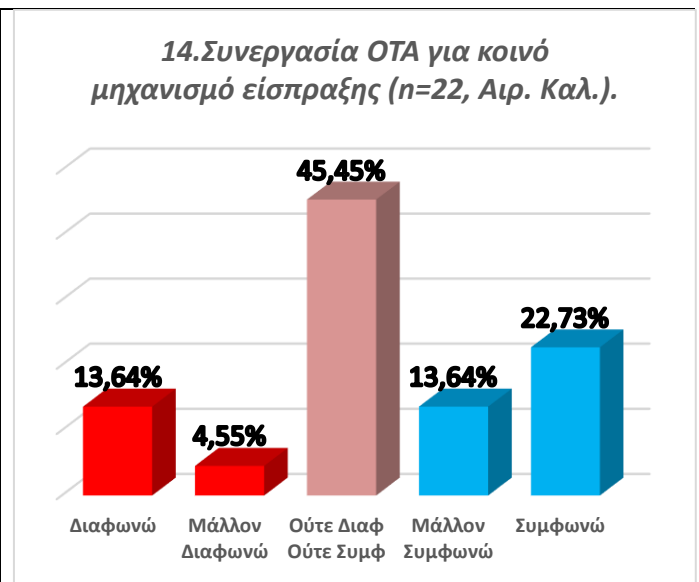
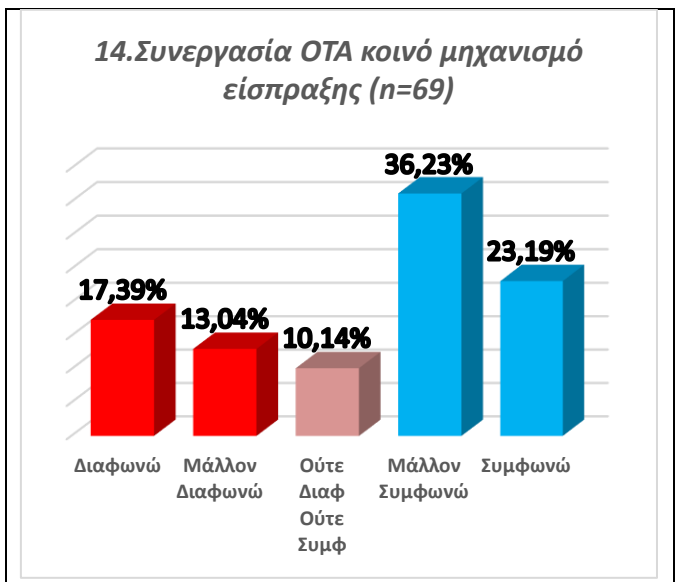
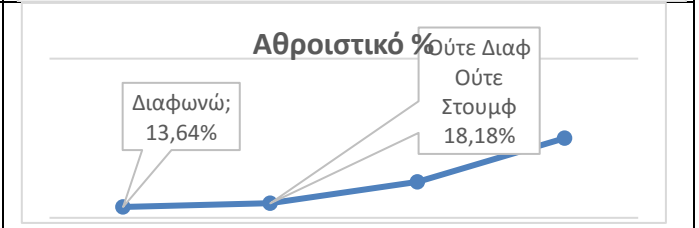
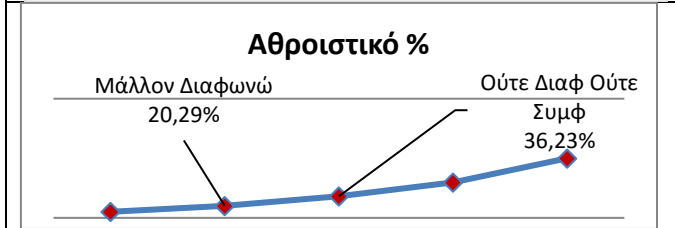
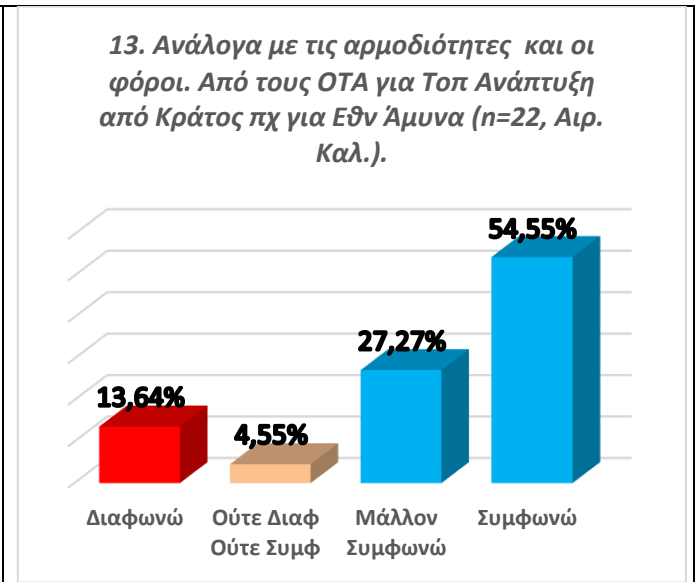
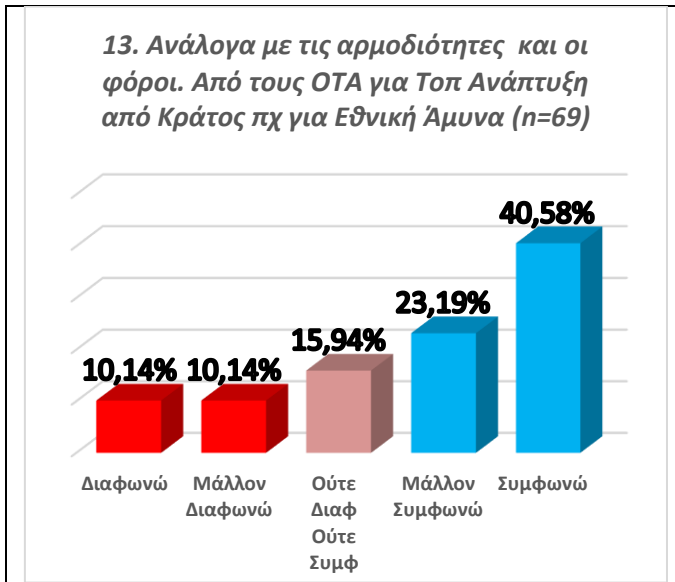
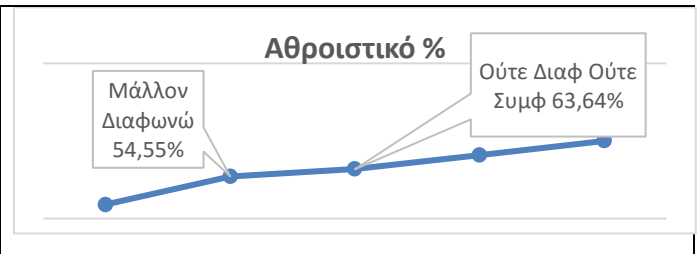
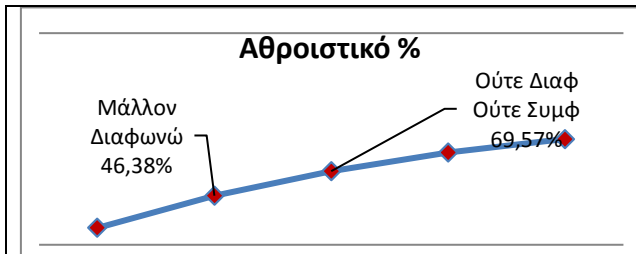

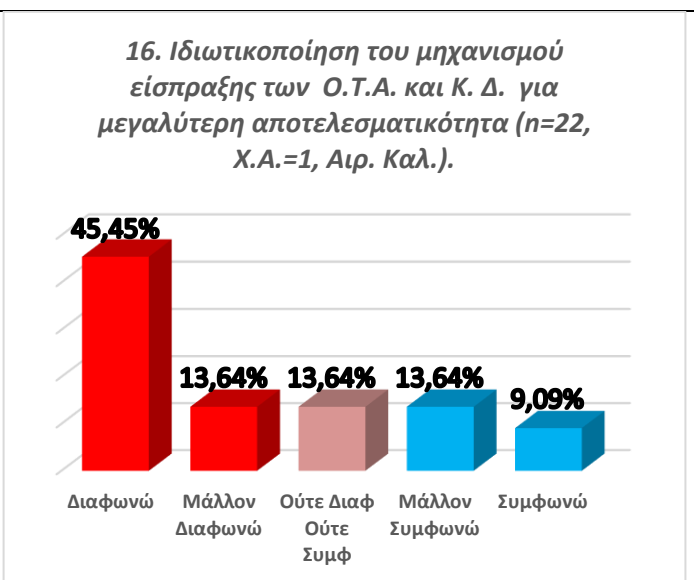
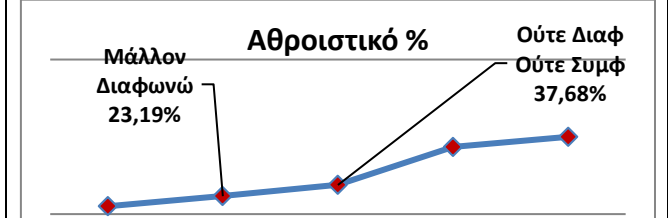
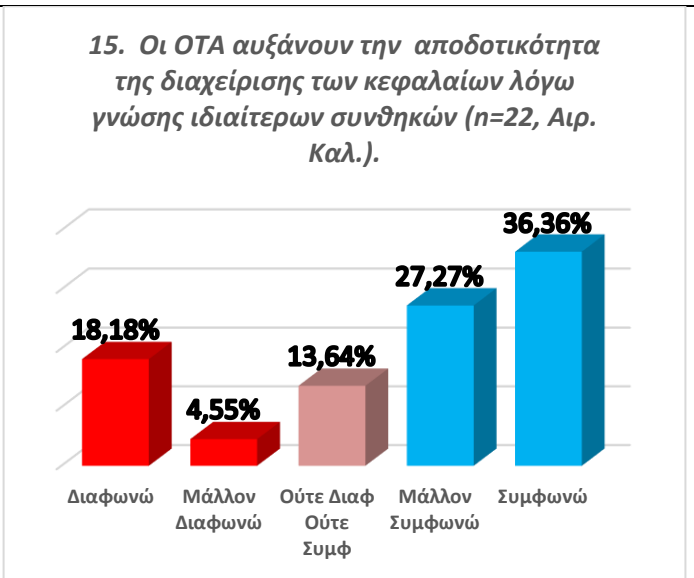
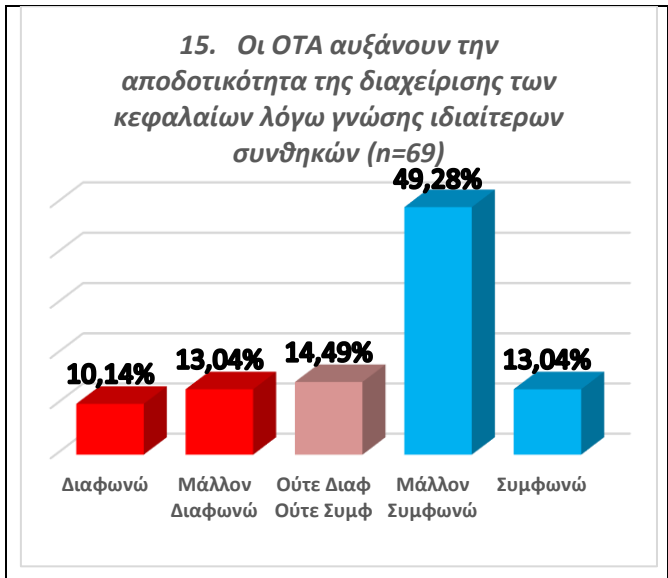
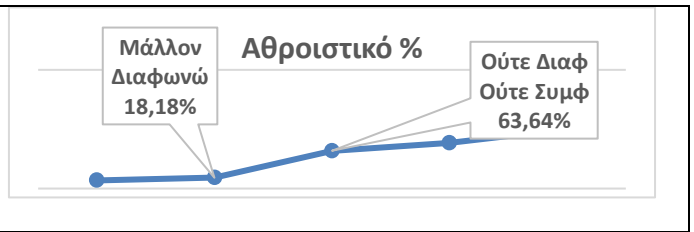
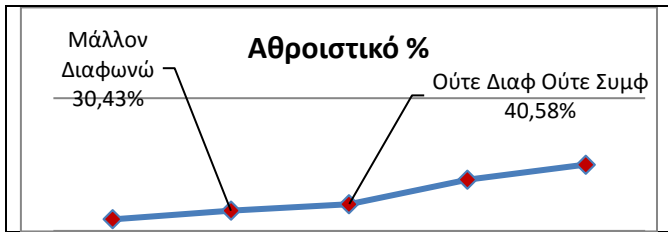

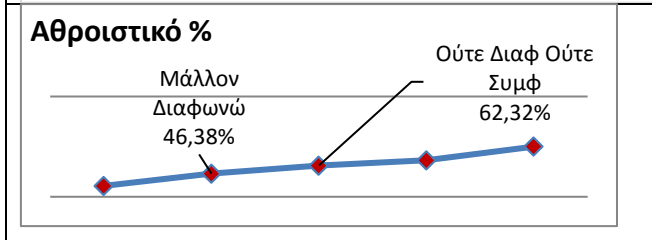
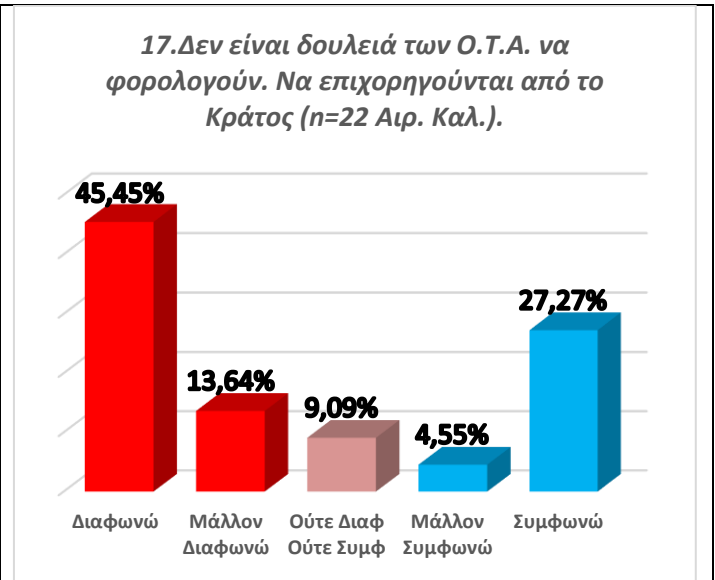
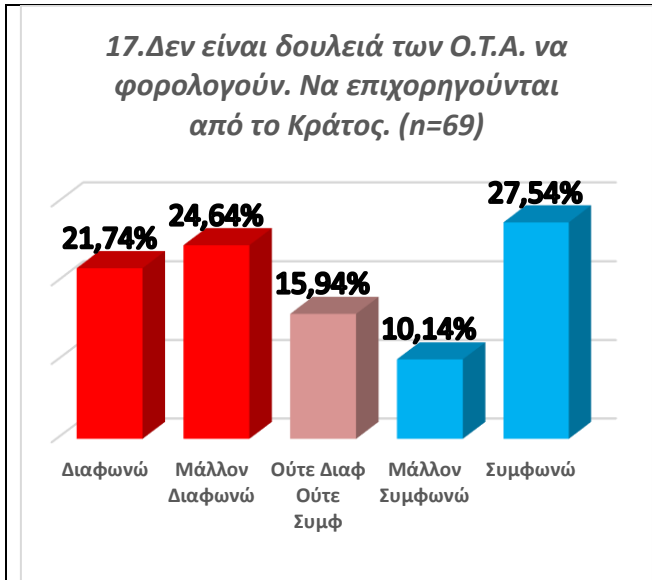
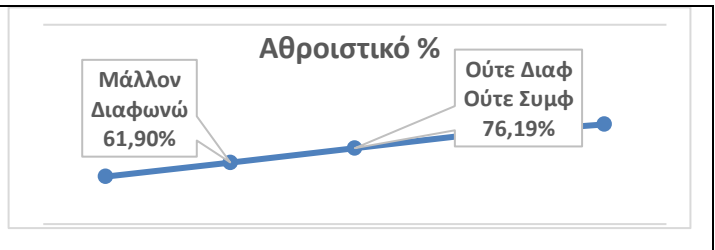
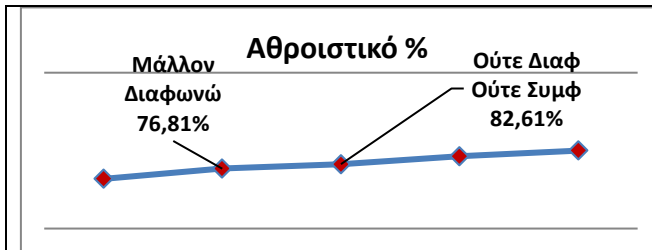

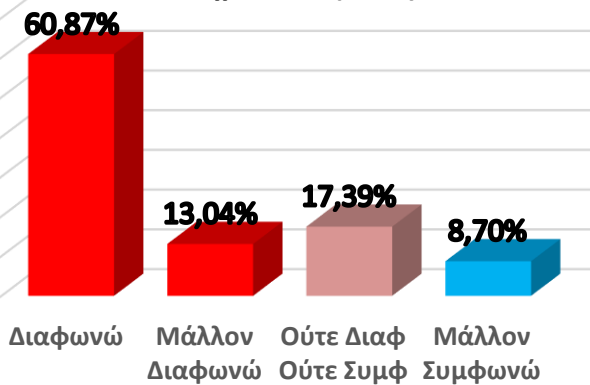

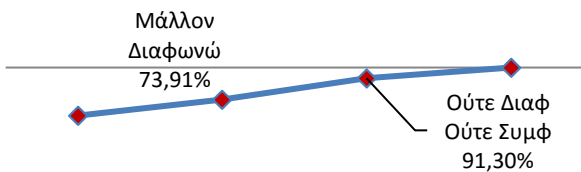

Π3. Διαγράμματα περιγραφής, υποσυνόλων δείγματος, για τις Ιδιωτικοποιήσεις.

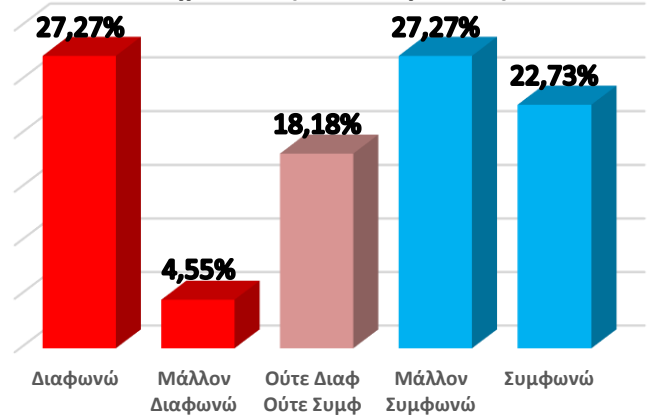
1. Με ιδιωτικοποιήσεις αύξηση της αποδοτικότητας των δημοτικών υπηρεσιών. (n=69)

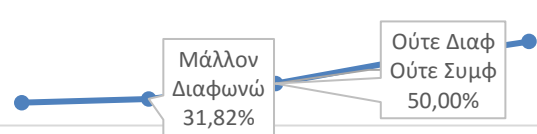
Αθροιστικό %

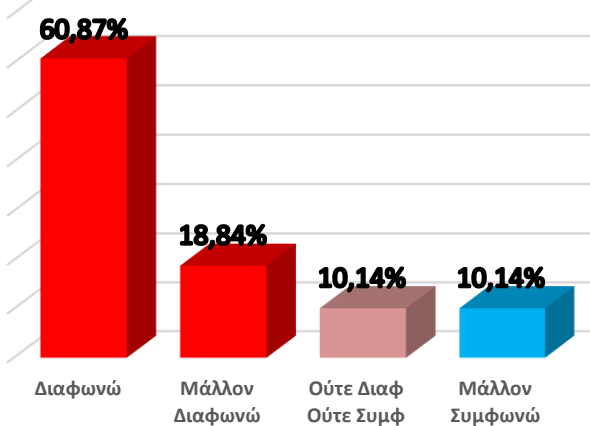
1. Με ιδιωτικοποιήσεις αύξηση της αποδοτικότητας των δημοτικών υπηρεσιών (n=22, Αιρ. Καλ.).

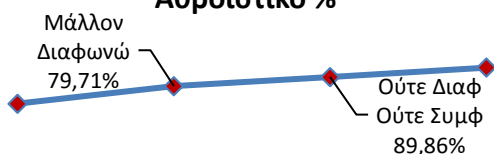
Αθροιστικό %

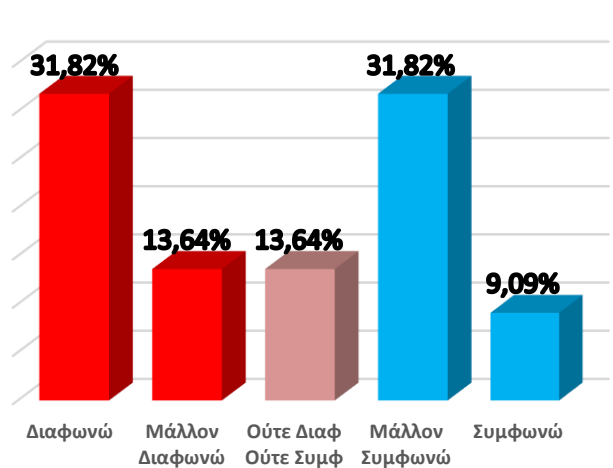
2. Με ιδιωτικοποιήσεις μεγαλύτερη η αποτελεσματικότητα. (n=69)

Αθροιστικό %

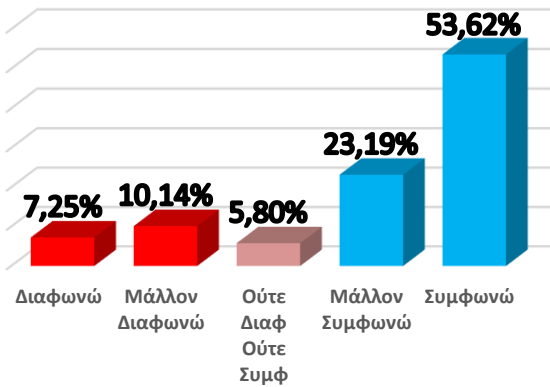
2. Με ιδιωτικοποιήσεις μεγαλύτερη η αποτελεσματικότητα (n=22, Αιρ. Καλ.).

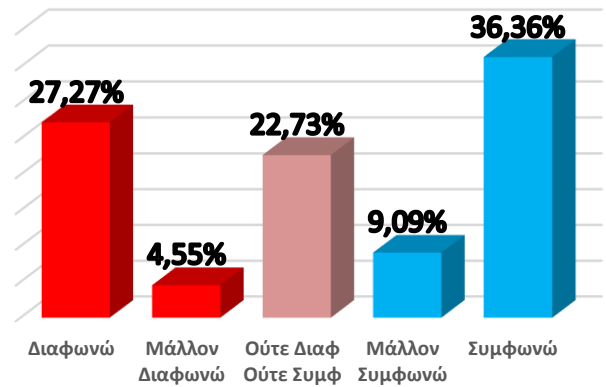
Αθροιστικό %

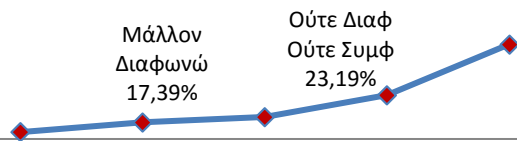
3. Με ιδιωτικοποίηση αύξηση κόστους υπηρεσιών με πρόσθεση του ιδιωτικού κέρδους. (n=69)

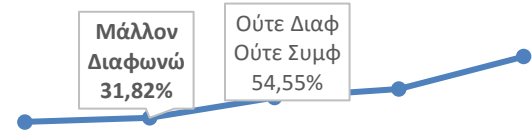
3. Με ιδιωτικοποίηση αύξηση κόστους υπηρεσιών με πρόσθεση του ιδιωτικού κέρδους (n=22, Αιρ. Καλ.).

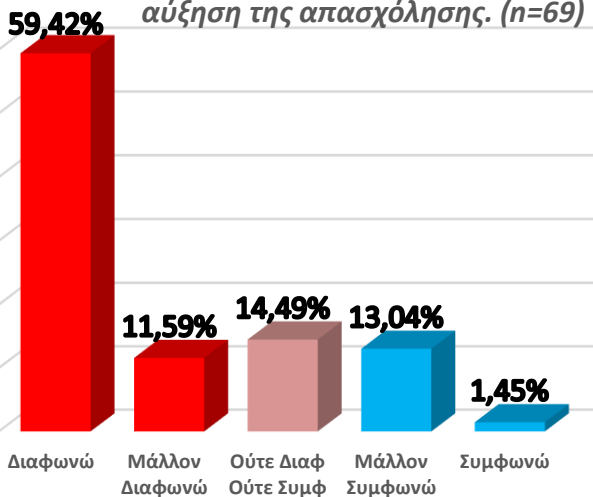
Αθροιστικό %

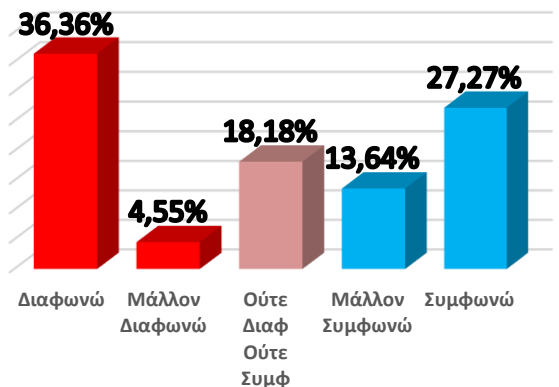
Αθροιστικό %

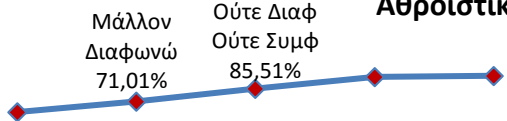
4. Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν στην αύξηση της απασχόλησης. (n=69)

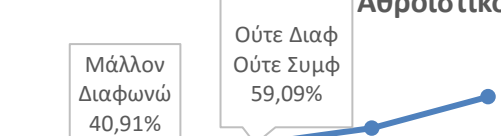
4. Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν στην αύξηση της απασχόλησης (n=22, Αιρ. Καλ.).

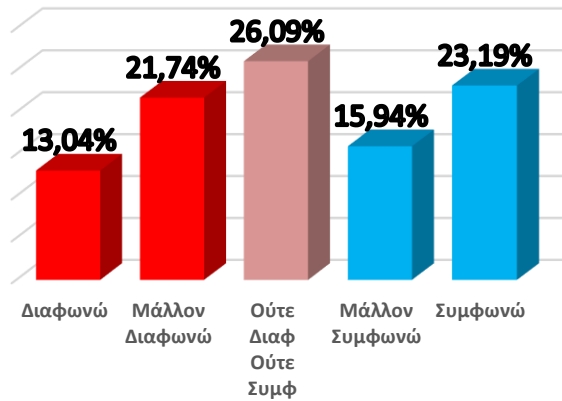
Αθροιστικό %

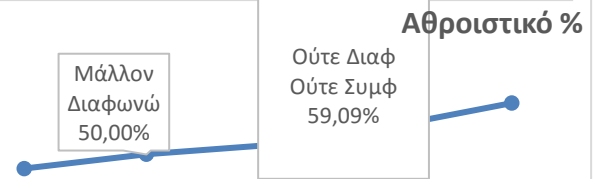
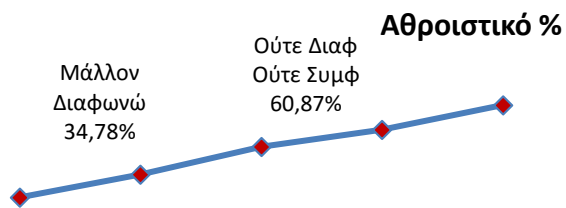
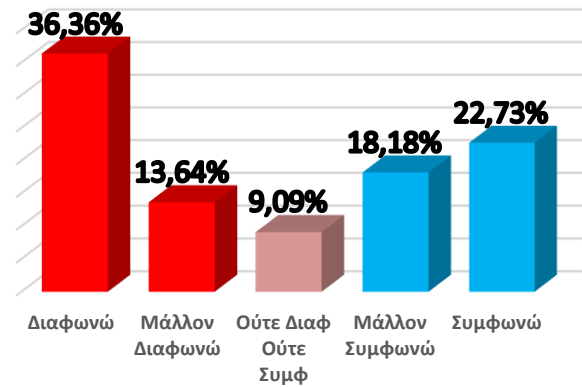
Αθροιστικό %

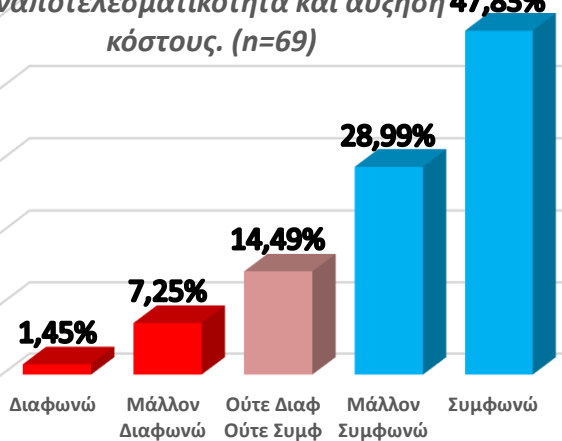
5.Οι ιδιωτικοποιήσεις ρίχνουν το επίπεδο και την ποιότητα. (n=69)

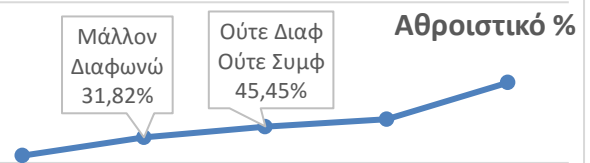
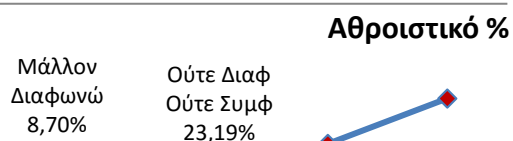
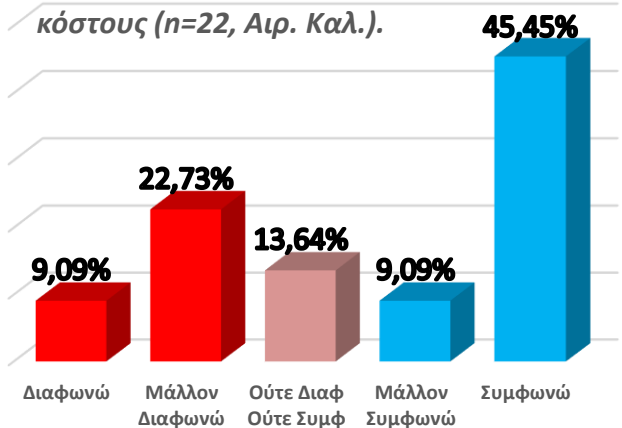
5.Οι ιδιωτικοποιήσεις ρίχνουν το επίπεδο και την ποιότητα (n=22, Αιρ. Καλ.).

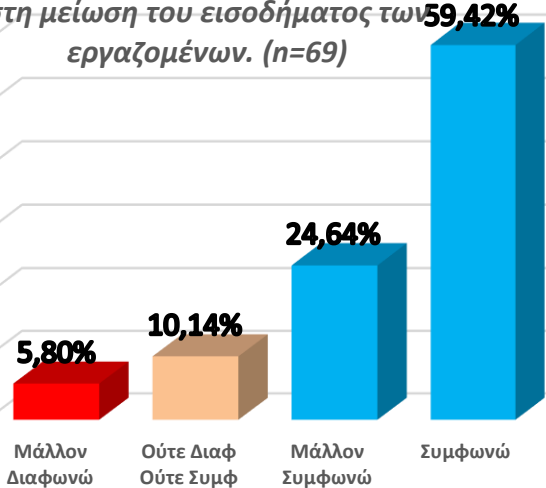
6.Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν σε ολιγοπωλιακές καταστάσεις, στην αναποτελεσματικότητα και αύξηση κόστους. (n=69)

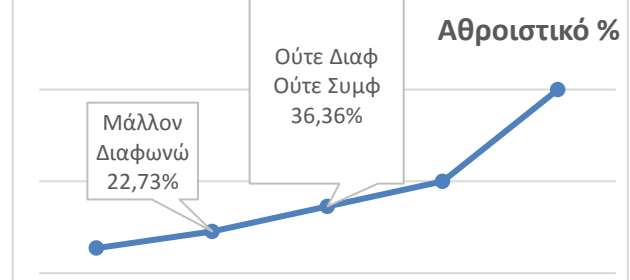
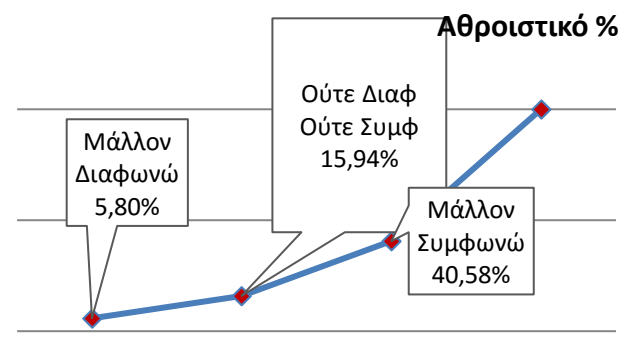
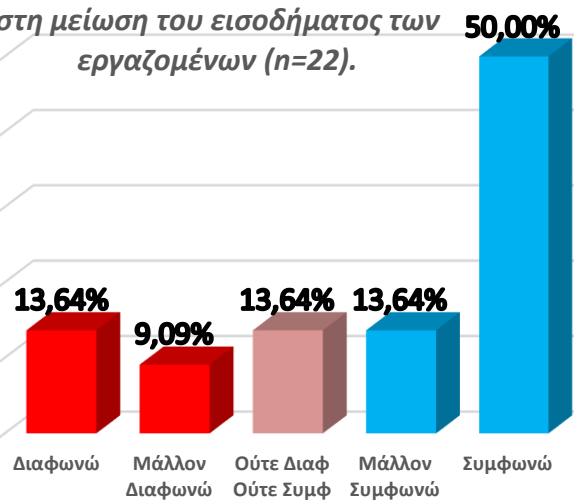
6.Οι ιδιωτικοποιήσεις οδηγούν σε ολιγοπωλιακές καταστάσεις, αναποτελεσματικότητα και αύξηση κόστους (n=22, Αιρ. Καλ.).

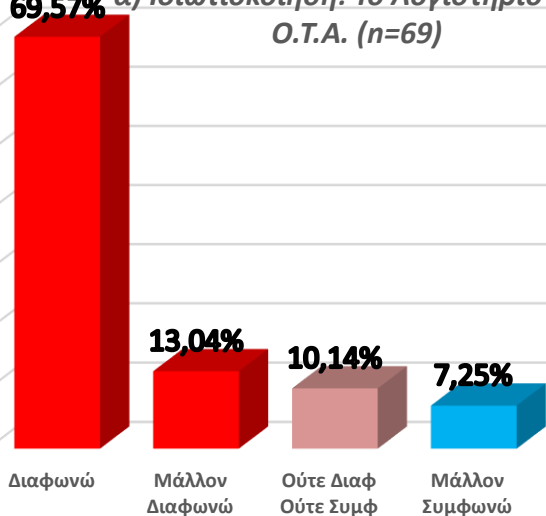
7. Οι ιδιωτικοποιήσεις θα οδηγήσουν στη μείωση του εισοδήματος των εργαζομένων. (n=69)

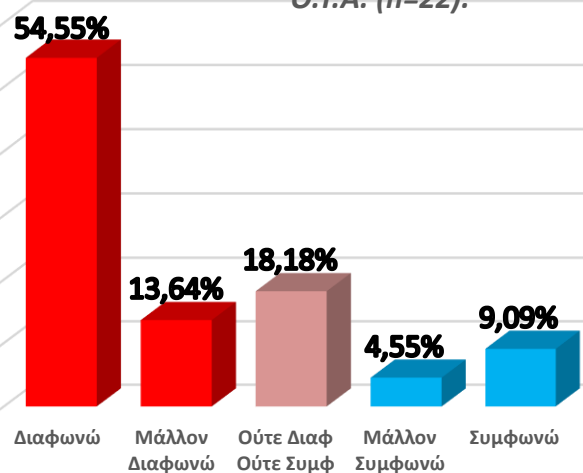
7. Οι ιδιωτικοποιήσεις θα οδηγήσουν στη μείωση του εισοδήματος των εργαζομένων. (n=22).

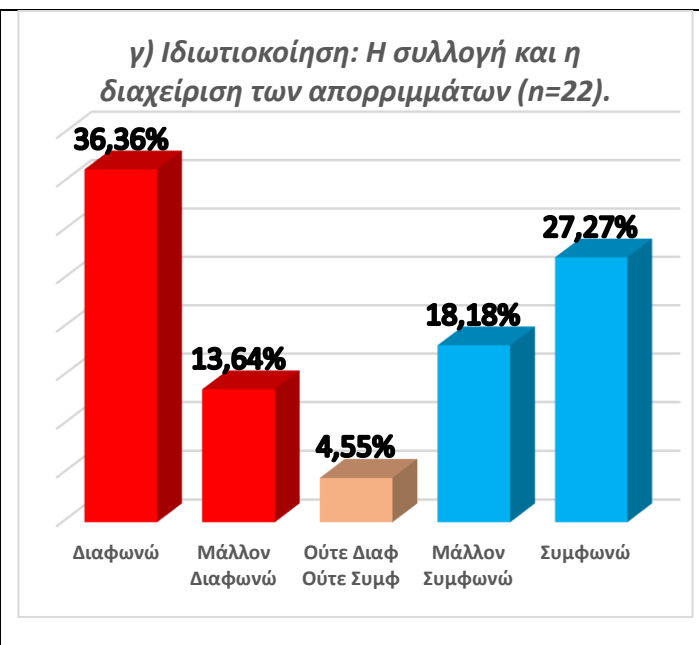
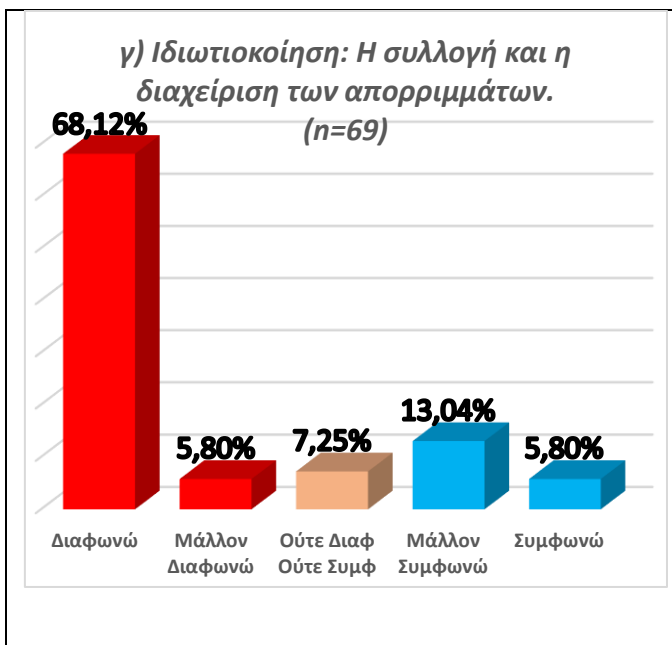
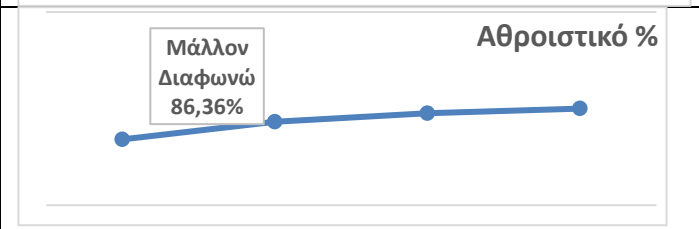
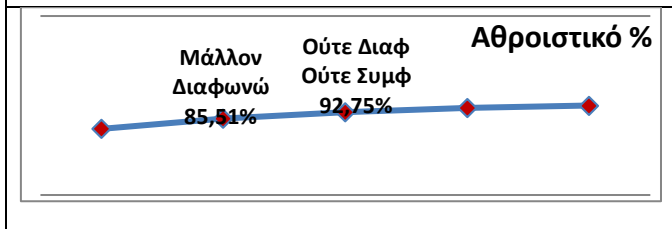
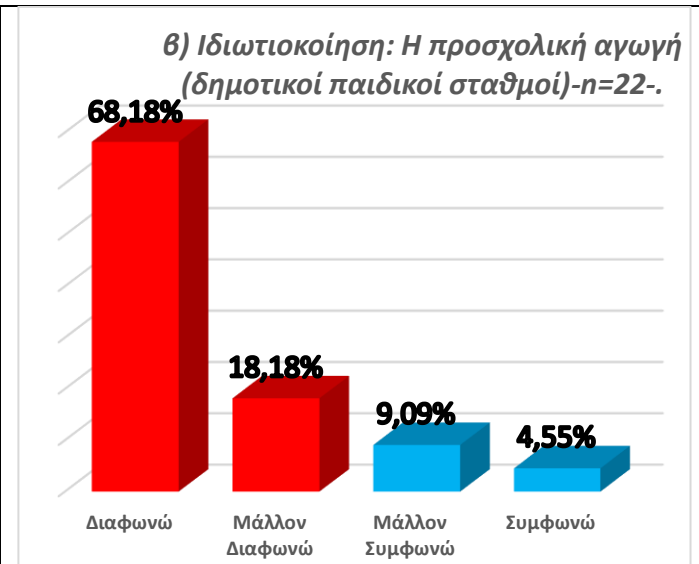
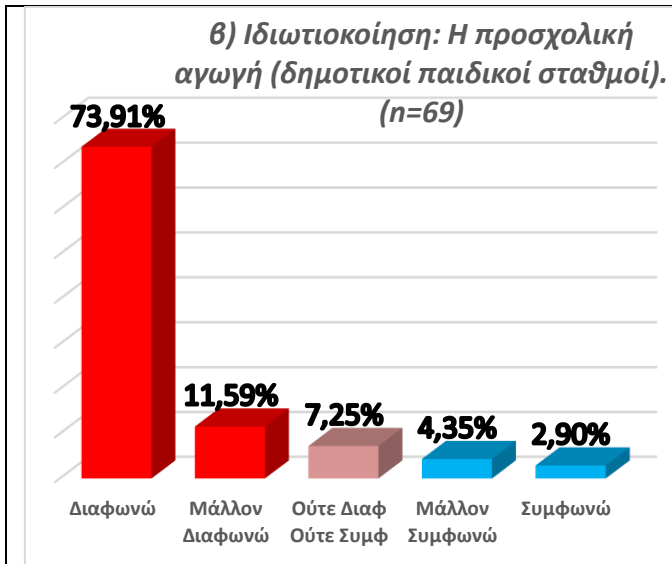
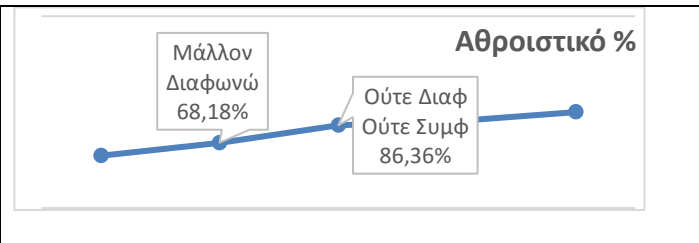
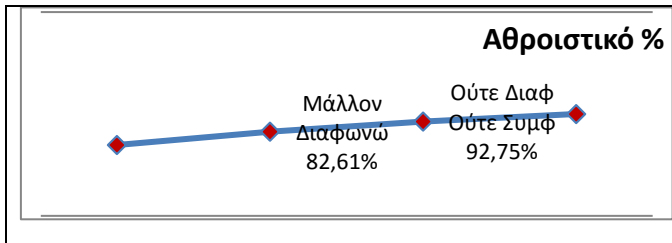

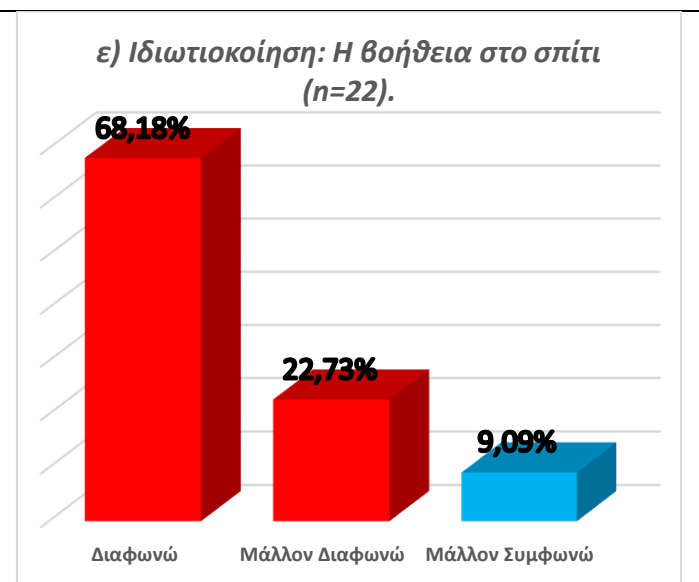
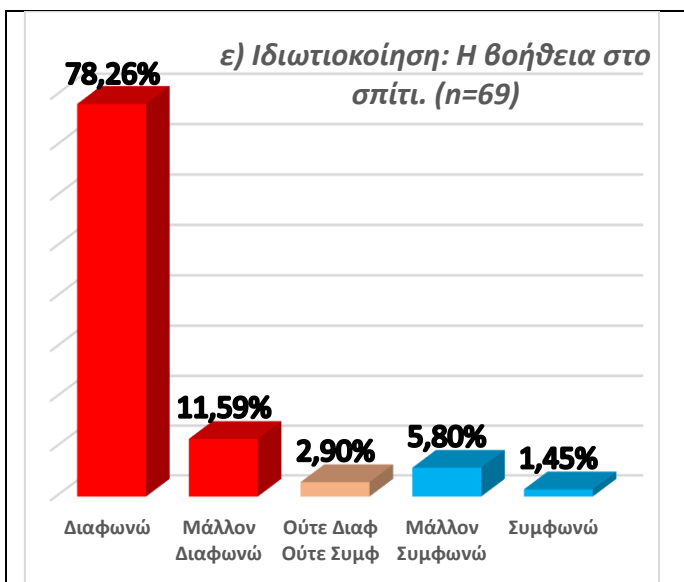
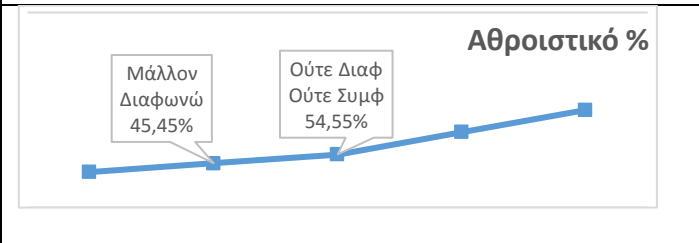
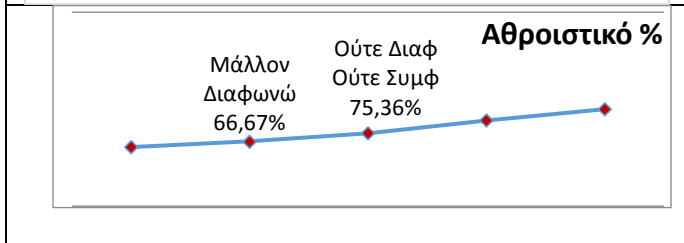
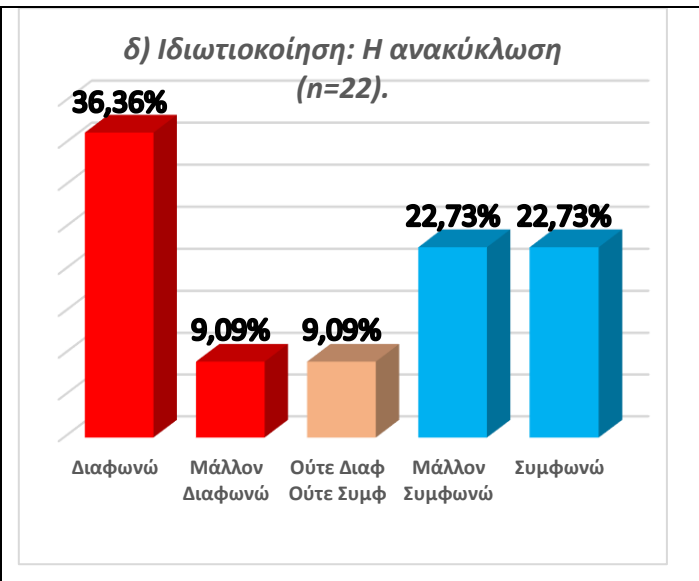
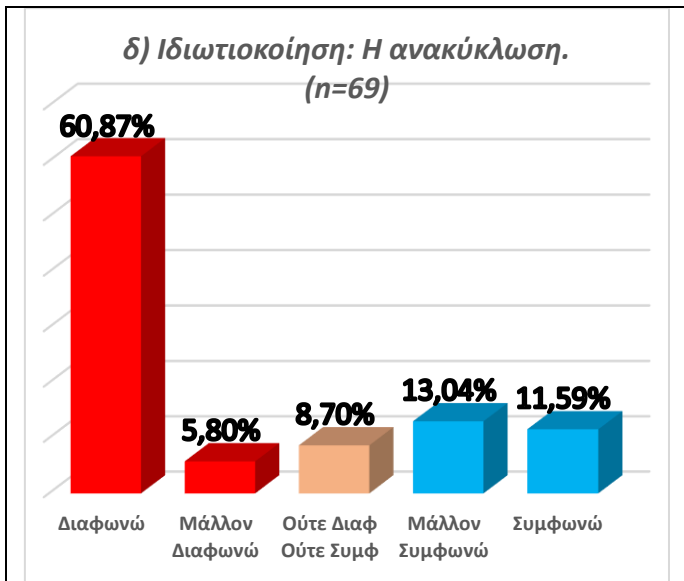
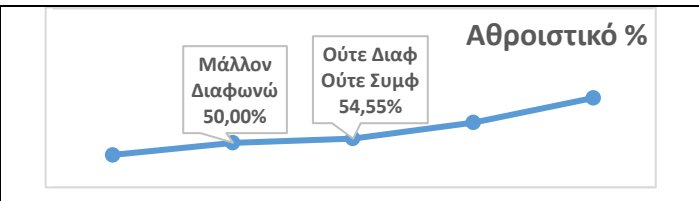
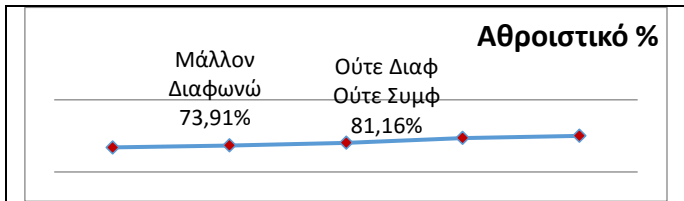
α) Ιδιωτικοποίηση: Το Λογιστήριο των Ο.Τ.Α. (n=69)

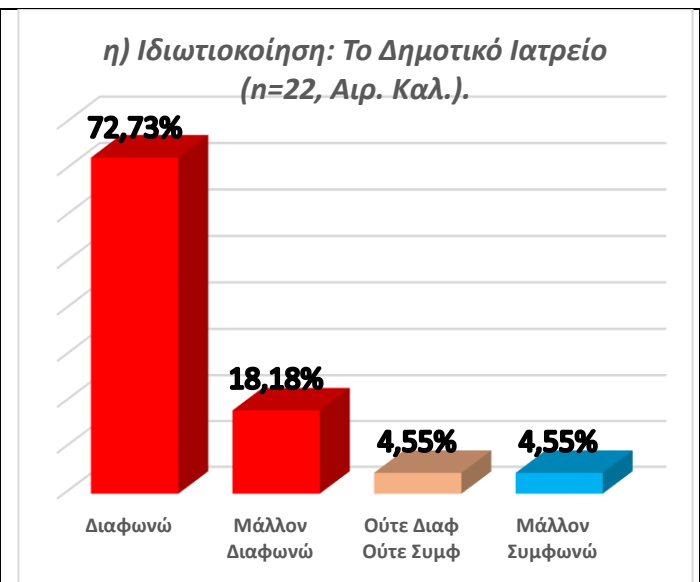
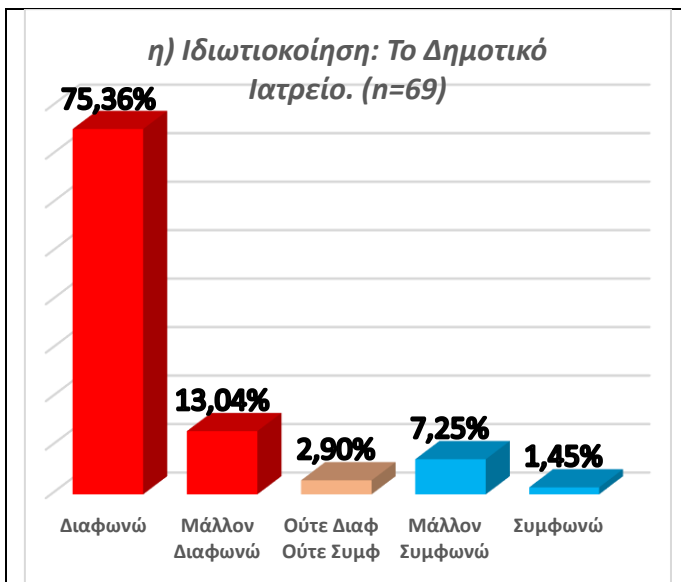
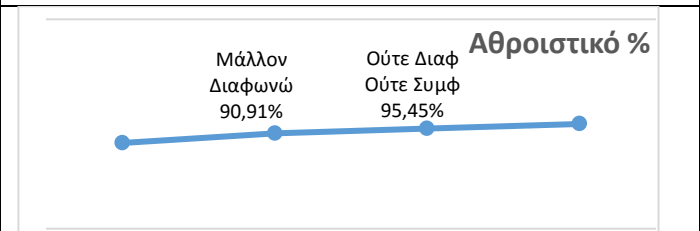
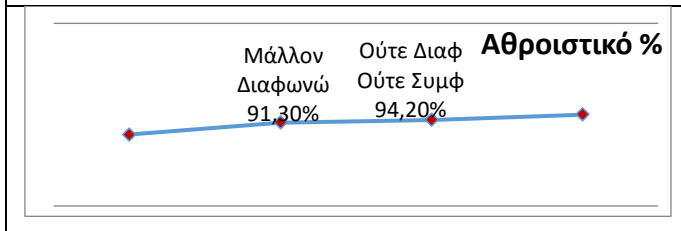
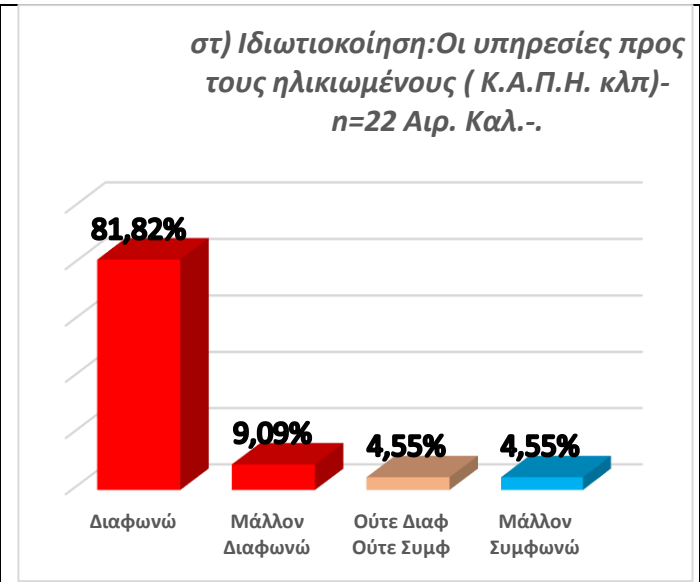
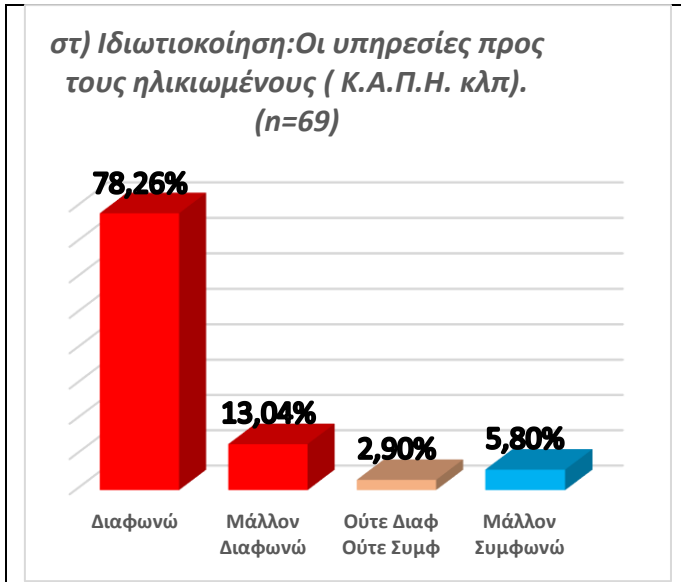
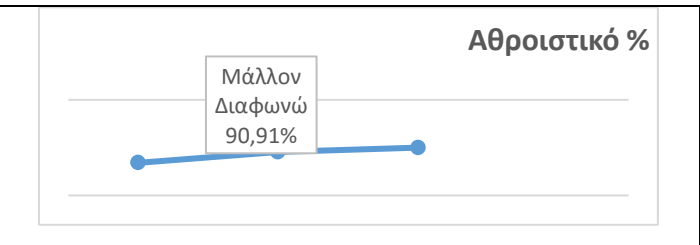
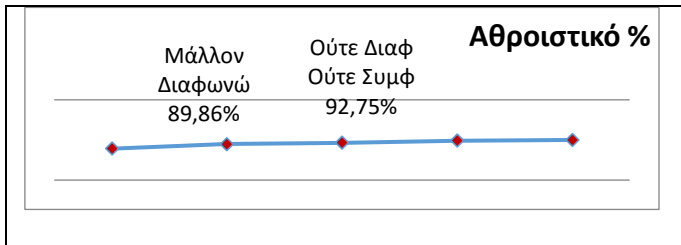
α) Ιδιωτικοποίηση: Το Λογιστήριο των Ο.Τ.Α. (n=22).

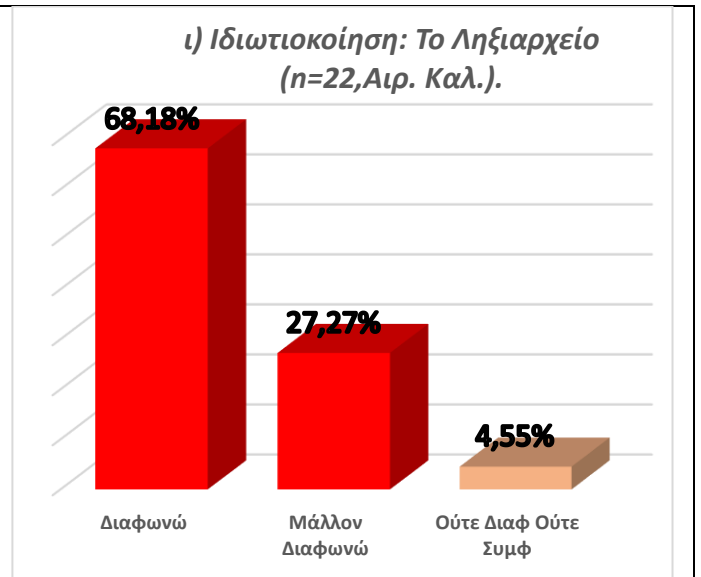
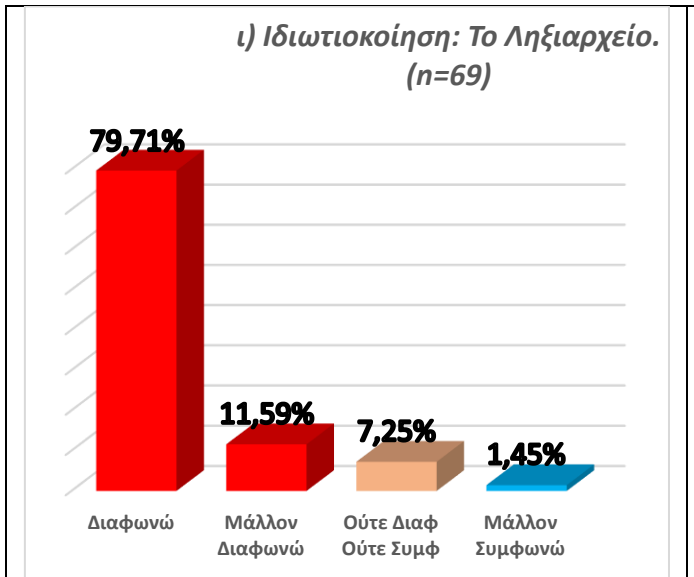
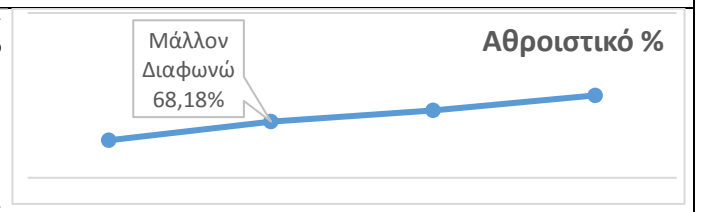
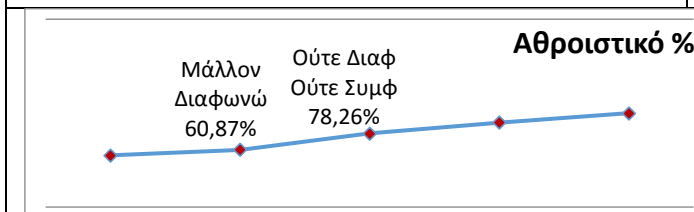
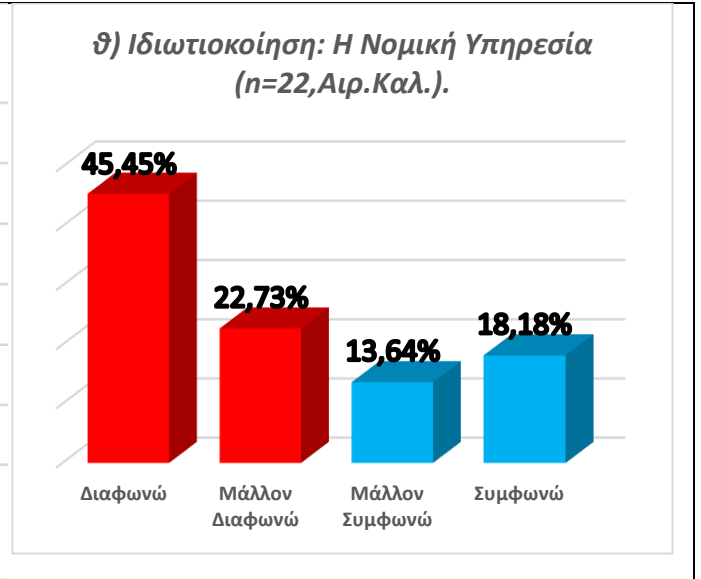
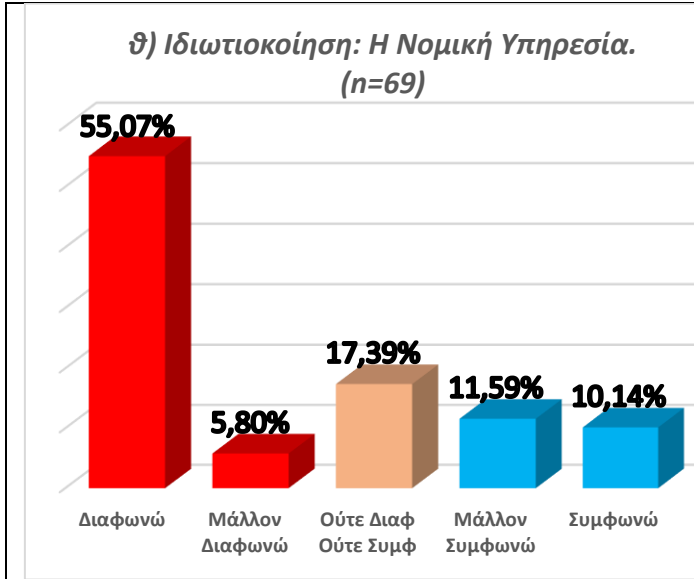
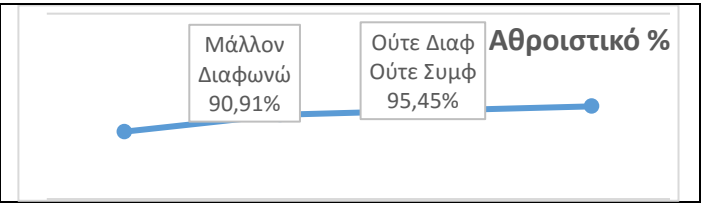
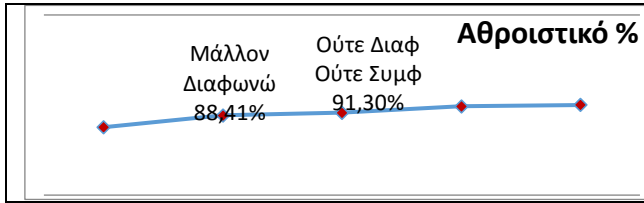

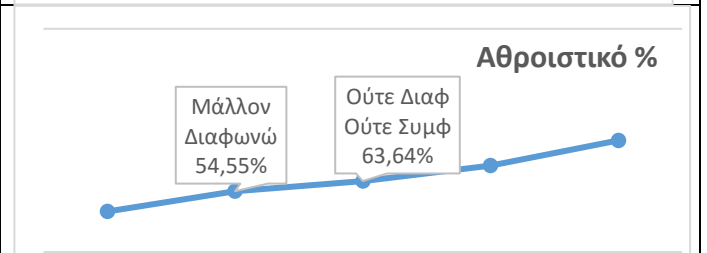
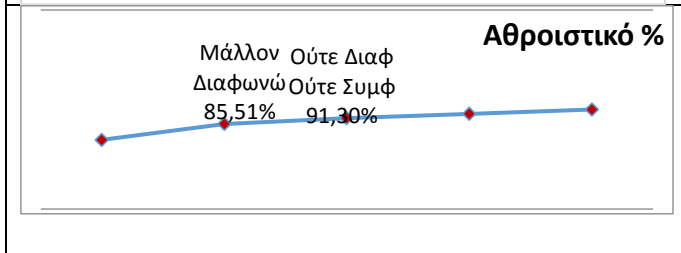
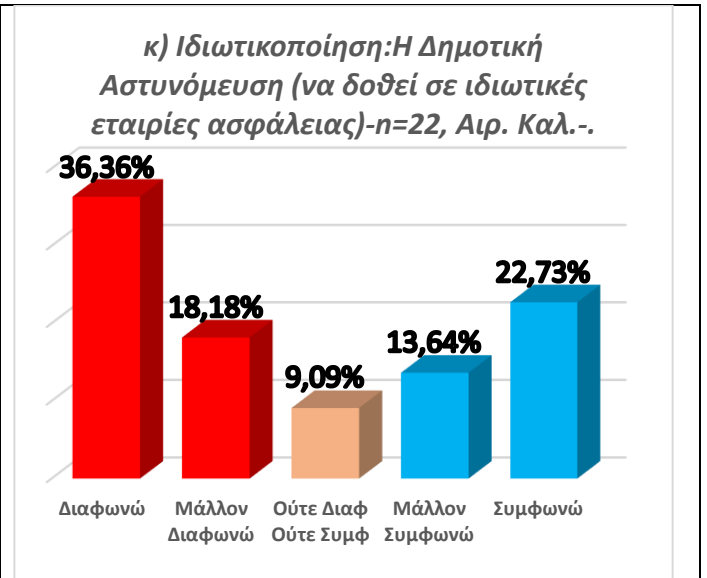
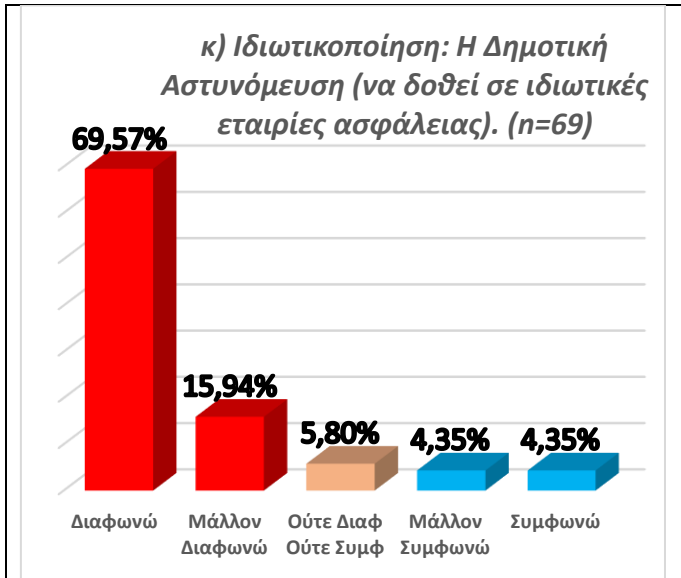
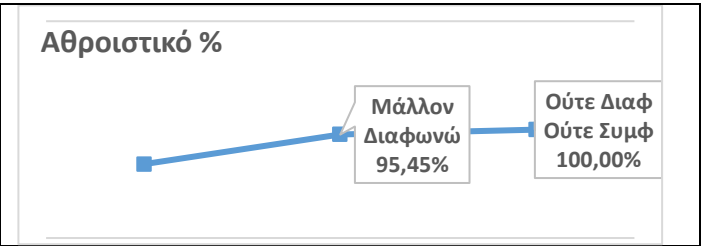
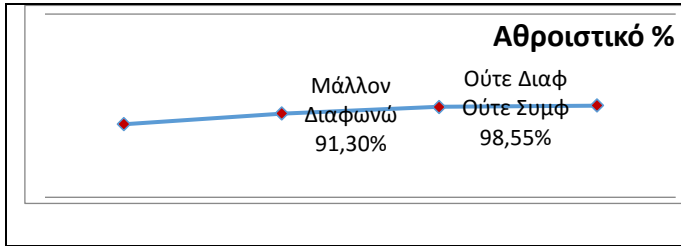

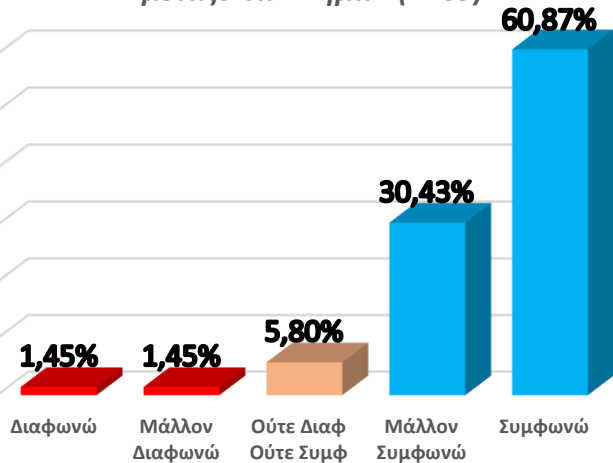

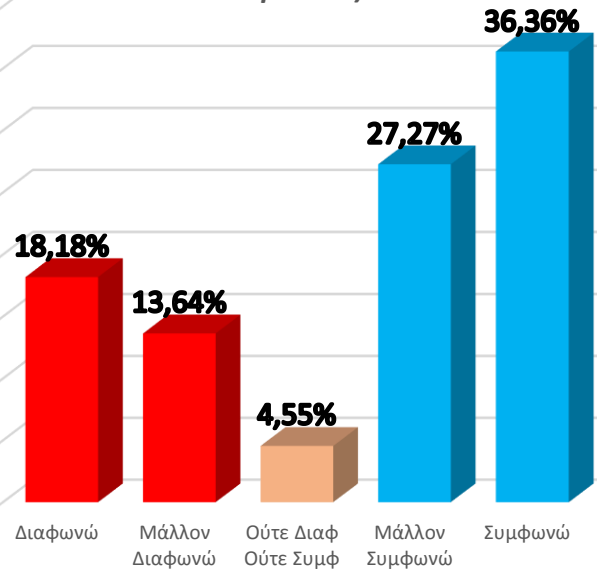

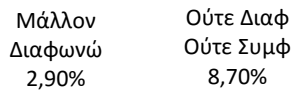
9. Αντί για ιδιωτικοποιήσεις συνεργασία μεταξύ των Δήμων (n=69)

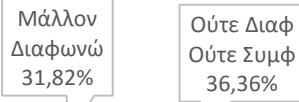
9. Αντί για ιδιωτικοποιήσεις συνεργασία μεταξύ των Δήμων (n=22, Αιρ. Καλ.)

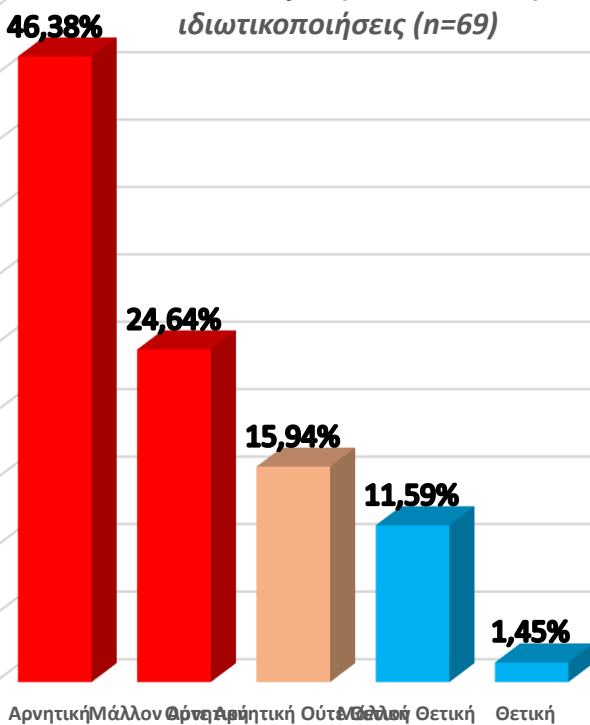
Αθροιστικό %

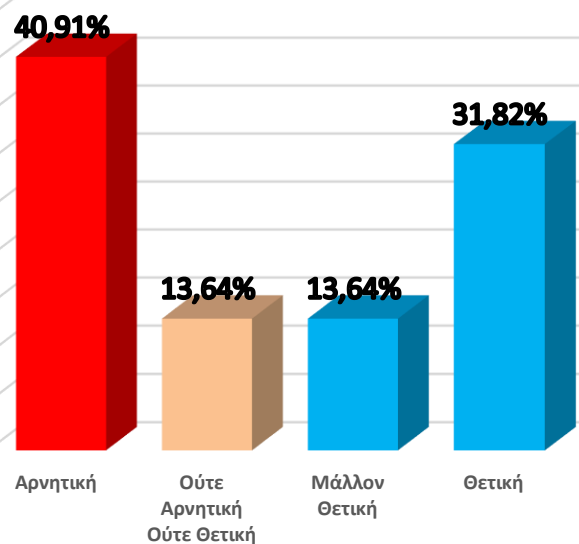
Αθροιστικό %

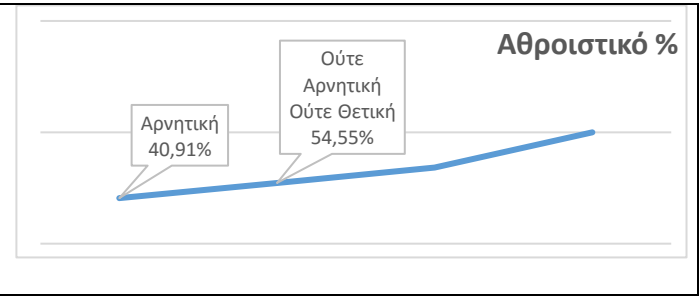
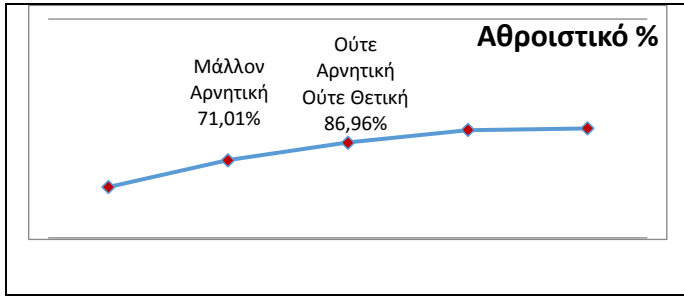

10. Η στάση σας απέναντι στις ιδιωτικοποιήσεις (n=69)

10. Η στάση σας απέναντι στις ιδιωτικοποιήσεις (n=22, Αιρ. Καλ.):

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία.

- 1) Α.Ν. 582 της 28/28 Σεπτ. 1968 (ΦΕΚ Α 225): «Περί δημοτικών και κοινοτικών κοιμητηρίων».
- 2) Βαρουφάκης, Γ. (2012). *ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΣ. Οι πραγματικές αιτίες της κρίσης*. Αθήνα: Α.Α. Λιβάνη. 1-468.
- 3) Β.Δ. 24-9/20-10-58 (ΦΕΚ: 171Α) : «Περί κωδικοποιήσεως εις ενιαίον κείμενον Νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί των προσόδων των δήμων και κοινοτήτων»
- 4) Βουλή των Ελλήνων (Ιούνιος 2010). *Σύνταγμα της Ελλάδας – Όπως αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 27ης Μαΐου 2008 της Η' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων*. 2η εκδ. Αθήνα: Δ/ση Εκτυπώσεων και Εκδόσεων της Βουλής. 160.
- 5) Chang, H-J. (2011). *23 Αλήθειες που δεν μας λένε για τον καπιταλισμό*. Αθήνα: Καστανιώτης. 1-350.
- 6) Γκέγκας, Ρ., Γεωργίου Γ., Καρακούσης, Π. κ.α.(2005). *ΦΟΡΟΛΙΚΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ - ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΝΟΧΗΣ*. Χωρίς επιβάρυνση του πολίτη. Αθήνα: Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης . 1-298.
- 7) Γκέγκας, Ρ., Γούπιος, Γ., Σκορδίλη, Α. κ.α. (2005). *Ελάχιστο κόστος λειτουργίας των Δήμων & νέο σύστημα κατανομής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων - Μελέτη για την Κ.Ε.Δ.Ε.*. Αθήνα: Ε.Ε.Τ.Α.& Α. Α.Ε.. 1-113.
- 8) Deschamps J.-C., Doise W. (1990). Διασταυρωμένες κατηγορίες υπαγωγής στις διομαδικές σχέσεις. Στο: *Παπαστάμου Σ. (Επιμέλεια - Εισαγωγή) Σύγχρονες έρευνες στην Κοινωνική Ψυχολογία - Διομαδικές Σχέσεις*. Αθήνα: Οδυσσέας . 327-348.
- 9) Doise W. (1990). Ατομικές και κοινωνικές ταυτότητες στις διομαδικές σχέσεις. Στο: *Παπαστάμου Σ. (Επιμέλεια - Εισαγωγή) Σύγχρονες έρευνες στην Κοινωνική Ψυχολογία - Διομαδικές Σχέσεις*. Αθήνα: Οδυσσέας . 429-444.
- 10) Θεοδώρου Ιωάννης (2015). *Τα Έσοδα των Δήμων*. 5η εκ. Θεσσαλονίκη : Θεοδώρου Ιωάννης. 1-645.
- 11) Θεοχαροπούλου Λ (1981). *Φορολογικόν Δίκαιον*. Κομοτηνή: Σάκκουλας.
- 12) Καραναστάση Μ. (2000). *Η Φορολογική Νομοθεσία των Δήμων και Κοινοτήτων*. 3η εκδ. Αθήνα: Γ. Μ. Καραναστάση.
- 13) Krugman, P (2012). *Τέλος στην ύφεση τώρα!*. Αθήνα: Πόλις. 1-268.
- 14) Καψιμάλης Γ. (1987). *Ανταποδοτικές υπηρεσίες των δήμων και κοινοτήτων*. Αθήνα: ΕΤΑ.
- 15) Μαντόγλου, Α (1996). *Η εξέγερση του Πολυτεχνείου. Η συγκρουσιακή σχέση του ατόμου και της κοινωνίας*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- 16) Mazzucato, M. (2015). *Το επιχειρηματικό κράτος - Ανατρέποντας μύθους*. Αθήνα: Κριτική. 1-512.
- 17) Keynes, J.M. (2010). *Η γενική θεωρία της Απασχόλησης του Τόκου και του Χρήματος*. Αθήνα: έκδοση για τον Δ.Ο.Λ.. 1-434.
- 18) Klein, N (2010). *Το δόγμα του Σοκ. Η άνοδος του Καπιταλισμού της Καταστροφής*. Αθήνα: Α.Α. Λιβάνη . 1-718.
- 19) Ν. 25/75 (ΦΕΚ Α' 74) : «Περί υπολογισμού και τρόπου εισπράξεως δημοτικών και κοινοτικών τελών καθαριότητας και φωτισμού και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων.».
- 20) Ν. 429/76 (ΦΕΚ-235 Α'): «Περί τροποποιήσεως διατάξεων τινών του Νόμου 25/75 "περί υπολογισμού και τρόπου εισπράξεως δημοτικών και κοινοτικών τελών καθαριότητας και φωτισμού και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων"».

- 21) Ν.339/76 (ΦΕΚ 136 Α'): «Περί επιβολής υπέρ δήμων και κοινοτήτων τέλους διαμονής παρεπιδημούντων, επί των εκδιδόμενων λογαριασμών και επί των λουομένων εις φυσικάς ιαματικές πηγάς».
- 22) Ν.658/1977 (ΦΕΚ Α' 214): «Περί αντικαταστάσεως, τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινών αφορωσών εις τας ξενοδοχειακάς επιχειρήσεις της Χώρας».
- 23) Ν.1080/80 (ΦΕΚ-246 Α') «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινών της περί των προσόδων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως Νομοθεσίας και άλλων τινών συναφών διατάξεων».
- 24) Ν. 1337/83 (ΦΕΚ-33 Α'): «Επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων, οικιστική ανάπτυξη και σχετικές ρυθμίσεις».
- 25) Ν. 1828/89 (ΦΕΚ Α 2) : «Αναμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις».
- 26) Ν. 2130/93 (ΦΕΚ-62 Α'/93): «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της περιφερειακής διοίκησης, του κώδικα της Ελληνικής ιθαγένειας, του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα, των διατάξεων για τις προσόδους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις».
- 27) Ν. 2946/8-10-01 (ΦΕΚ Α 224): «Υπαίθρια Διαφήμιση, Συμπολιτείες Δήμων και Κοινοτήτων και άλλες διατάξεις».
- 28) Ν. 3463/06 (ΦΕΚ 114 Α'/06): «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων».
- 29) Ν. 3852/10 (ΦΕΚ 87 Α'/10) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης».
- 30) Ν.4270/14 (ΦΕΚ 143 Α'/14): «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις».
- 31) Ν.Δ. 4260/62 (ΦΕΚ - 186 Α') : Περί ρυθμίσεως θεμάτων, αφορώντων εις την Γενικήν Διεύθυνσιν Διοικήσεως του Υπουργείου των Εσωτερικών.
- 32) Ν.Δ. 703/70 (ΦΕΚ Α' 219) : Περί τροποποιήσεως διατάξεων αφορωσών εις τα έσοδα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως.
- 33) Π.Δ. 113/10 (ΦΕΚ 194 Α/10: Ανάληψη υποχρεώσεων από τους Διατάκτες.
- 34) Παπαστάμου Σ (1989). Εγχειρίδιο Κοινωνικής Ψυχολογίας. Αθήνα: Οδυσσέας.
- 35) Rabbie, J-M. & Horwitz, M. (1990). Κατηγορίες/ομάδες ως ερμηνευτικές έννοιες στις διομαδικές σχέσεις. Στο: Παπαστάμου Σ. (Επιμέλεια - Εισαγωγή). *Σύγχρονες Έρευνες στην Κοινωνική Ψυχολογία - Διομαδικές Σχέσεις*. Αθήνα: Οδυσσέας. 223-232.
- 36) Savas, E. S. (1977). Policy Analysis for Local Government: Public vs. Private Refuse Collection. *Policy Analysis*. 3 (Winter), 54-55.
- 37) Tajfel, H. & Forgas, J.-P. (1991). Κοινωνική κατηγοριοποίηση: γνώσεις, αξίες και ομάδες. Στο: Παπαστάμου Σ. (Επιμέλεια - Εισαγωγή). *Σύγχρονες έρευνες στην Κοινωνική Ψυχολογία - Διομαδικές Σχέσεις*. Αθήνα: Οδυσσέας. 271-298.
- 38) Turner, J.-C. (1990). Προς ένα γνωστικό επαναπροσδιορισμό της κοινωνικής ομάδας. Στο: Παπαστάμου Σ. (Επιμέλεια - Εισαγωγή) *Σύγχρονες έρευνες στην Κοινωνική Ψυχολογία - Διομαδικές Σχέσεις*. Αθήνα: Οδυσσέας. 299-326.
- 39) Wilder, D.A. (1990). Κοινωνική κατηγοριοποίηση: νύξεις για τη δημιουργία και τη μείωση της διομαδικής διαστρέβλωσης. Στο: Παπαστάμου Σ. (Επιμέλεια - Εισαγωγή) *Σύγχρονες έρευνες στην Κοινωνική Ψυχολογία - Διομαδικές Σχέσεις*. Αθήνα: Οδυσσέας. 349-428.

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία.

- 40) Abrams, D. (1990). How do group members regulate their behavior? An integration of social identity and self-awareness theories. In: Abrams, D. and Hogg, M.A. *Social Identity Theory-Constructive and Critical Advances*. London : Harvester Wheatsheaf. 89-112.
- 41) Abrams, D. & Hogg, M.A. (1990). An introduction to the social identity approach. In: Abrams D. and Hogg M.A. (Eds) *Social Identity Theory-Constructive and Critical Advances*. London: Harvester Wheatsheaf. 1-9.
- 42) Abric, J.-C., (1987). *Coopération, compétition et représentations sociales*. Paris: DelVal.
- 43) Abric, J.-C. (1989). L'étude expérimentale des représentations sociales . In: Jodelet D. (sous la direction) *Les représentations sociales*. Paris: Presses universitaires de France. 187-203.
- 44) Abric, J.-C. (1994). L'organisation interne des représentations sociales: système centrale et système périphérique. In: Guimelli C. (sous la direction) *Textes de base en sciences sociales - structures et transformations des représentations sociales*. Paris: Delachaux et Niestle. 73-84.
- 45) Blöchliger, H. (2013), "Decentralisation and Economic Growth-Part 1: How Fiscal Federalism Affects Long-Term Development", *OECD Working Papers on Fiscal Federalism, No. 14*, OECD Publishing.
- 46) Brewer, M.B. & Schneider, S.K. (1990). Social identity and social dilemmas: A double- edged sword. In: Abrams, D. and Hogg, M.A. *Social Identity Theory-Constructive and Critical Advances*. London: Harvester Wheatsheaf. 169-184.
- 47) Clemence, A. & Doise, W. (1993). Catégorisation sociale et comportement de discrimination dans une tâche d' allocation d' argent a soi et aux membres de l' intra- et du hors-groupe. In: Beauvois J.-L., Joule R.-V. Monteil J.-M. (sous la direction) *Perspectives cognitives et conduites sociales (Vol.4)- Jugements sociaux et changement des attitudes*. Paris: Delachaux et Niestle. 247-267.
- 48) Doise W (1982). *L' explication en psychologie sociale*. Paris: Presses Universitaires de France.
- 49) Doise W. & Deschamps, J.-C., Meyer G. (1978). The Accentuation of Intra-category Similarities. In: 159-168 *Differentiation between Social Groups*. New York: Academic Press. 159-168.
- 50) Donahue, J. (1989). *The Privatization Decision: Public Ends, Private Means*. New York: Basic Books, Inc.
- 51) Emler, N. & Hopkins, N. (1990). Reputation, social identity and the self. In: Abrams, D. and Hogg, M.A. *Social Identity Theory - Constructive and Critical Advances*. London: Harvester- Wheatsheaf. 113-130.
- 52) Festinger L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human Relations*. 7, 117-140.
- 53) Flament, C. (1987). Pratiques et représentations sociales. In: Beauvois, J.-L. Joule, R.-V. et Monteil, J.-M. (sous la direction) *Perspectives cognitives et conduites sociales (Vol. 1)-Théories implicites et confits cognitifs*. Paris: DelVal. 143-150.
- 54) Gerber, E., Hall, C. & Hines, J. (2004). Privatization: Issues in Local and State Service Provision. *Policy Report*. 1, 1-11.
- 55) Guimelli, C. (1994). Introduction. In: Guimelli, C. (sous la direction) *Textes de Base en sciences sociales-Structures et transformations des représentations sociales*. Paris: Delachaux et Niestle. 11-24.
- 56) Gupta, N. (2008). Privatization in South Asia. In: Roland, G. *Privatization- Successes and Failures*. New York: Columbia University Press. 170-198.

- 57) Hewstone, M. (1989). Représentations sociales et causalité. In: Jodelet D. (sous la direction) *Les représentations sociales*. Paris: Presses universitaires de France. 1989.
- 58) Hirsch, W. (1965). Cost Functions of an Urban Government Service: Refuse Collection. *Review of Economics and Statistics*. 47 (February), 87-92.
- 59) Hogg, M.A. & McGarthy, C. (1990). Self-categorization and social identity. In: Abrams, D and Hogg, M.A. *Social Identity Theory- Constructive and Critical Advances*. London: Harvester Wheatsheaf. 10-27.
- 60) Jodelet, D. (1984). Représentations sociale: phénomène, concept et théorie. In: Moscovici S. (sous la direction) *Psychologie Sociale*. Paris: Presses universitaires de France. 357-378.
- 61) Jodelet, D. (1987). Représentations sociales: un domaine en expansion. In: Jodelet D. (sous la direction) *Les représentations sociales*. Paris: Presses universitaires de France. 31-61.
- 62) Johnston, L., Hewstone, M. (1990). Intergroup contact: Social identity and social cognition. In: Abrams D. Hogg M.A. *Social Identity Theory-Constructive and Critical Advances*. London: Harvester Wheatsheaf. 211-229.
- 63) Lorenzi-Cioldi, F. & Doise, W. (1990). Levels of analysis and social identity. In: Abrams, D. & Hogg, M.A. *Social Identity Theory-Constructive and Critical Advances*. London: Harvester Wheatsheaf. 71-88.
- 64) Marques, J.-M. (1993). Antecedents cognitifs, normatifs et motivationnels des jugements groupaux: propositions pour un modèle de l' effet brebis galeuses. In: Beauvois ,J.-L., Joule, R.-V. and Monteil, J.-M. *Perspectives cognitives et conduites sociales- Vol. 4, Jugements sociaux et changement des attitudes*. Paris: Delachaux et Niestle. 37-62.
- 65) Moliner, P. (1994). Les méthodes de repérage et d'identification du noyau des représentations sociales. In: Guimelli C. (sous la direction) *Textes de Base en sciences sociales -Structures et transformations des représentations sociales*. Paris: Delachaux et Niestle. 199-232.
- 66) Montmollin de G. (1991). Attitude . Στο: Bloch H., Chemana R., Gallo A. et al. *Grand dictionnaire de la psychologie*. Paris: Larousse. 78-82.
- 67) Moscovici, S. & Vignvaux, G. (1994). Le concept de Théματα. In: Guimelli, C. *Textes de Base en science sociales. Structures et transformations des représentations sociales*. Paris: Delachaux et Niestle. 25-72.
- 68) Kemper, P., & Quigley J.M. (1976). *The Economics of Refuse Collection*. Cambridge: MA: Ballinger Publishing.
- 69) Paicheler, G. (1976). Norms and attitude change I: Polarization and styles of behavior. *European Journal of Social Psychology*. 6 (4), 405-427.
- 70) Paicheler, G. (1977). Norms and attitude change II: The phenomenon of bipolarization. *European Journal of Social Psychology*. 7 (1), 5-14.
- 71) Paicheler, G. (1979). Polarization of attitudes in homogeneous and heterogeneous groups. *European Journal of Social Psychology*. 9, 85-96.
- 72) Paicheler, G. (1985). *Psychologie des influences sociales, contraindre, convaincre, persuader*. Paris: Delachaux & Niestle.
- 73) Palmonari, A. & Doise W. (1986). Caractéristiques des représentations sociales. In: Doise, W. and Palmonari A. (sous la direction) *L'étude des Représentations Sociales*. Paris: Delachaux et Niestle. 12-33.
- 74) Perez, J.-A. & Mugny, G. (1987). Comparaison et constructions sociales de la réalité. In: Moscovici, S. et Mugny, G.(sous la direction) *Psychologie de la conversion-Etudes sur l' influence inconsciente*. Paris: DelVal. 139-158.

- 75) Stiglitz, J. (2008). Foreword. In: Roland, G. *Privatization - Successes and Failures*. New York: Columbia University Press. ix-x.
- 76) Tajfel H. (1978α). Interindividual Behavior of Intergroup Relations. In: Tajfel, H *Differentiation between Social Groups - studies in the social psychology of intergroup relations*. New York: Academic Press Inc.. 27-60.
- 77) Tajfel H. (1978β). Social Categorization, Social Identity and Social Comparison. In: Tajfel H. *Differentiation between Social Groups - studies in the social psychology of intergroup relations*. New York: Academic Press Inc.. 61-76.
- 78) Vammalle, C. & C. Hulbert (2013), “Sub-national Finances and Fiscal Consolidation: Walking on Thin Ice”, *OECD Regional Development Working Papers*, 2013/02, OECD Publishing.

Δικτυακοί Τόποι.

- 79) Γκέγκας, Ρ. (2012). *Μπορούν να καταργηθούν οι κρατικές επιχορηγήσεις προς τους δήμους*;. Διαθέσιμο στο: <http://www.localit.gr/archives/3746> . Τελευταία επίσκεψη: 12η Ιουλίου 2012.
- 80) Γκέγκας, Ρ. (2014). *Νέο ΕΣΠΑ: Πώς μπορεί η αποκέντρωση να επηρεάσει την ανάπτυξη*. Διαθέσιμο στο: <http://www.localit.gr/archives/65363> . Τελευταία επίσκεψη: 12η Ιουλίου 2016.
- 81) Δήμος Καλαμαριάς,(2016). *Γραφήματα Οικονομικών Δεικτών*. Διαθέσιμο στο: <http://opendata.kalamaria.gr:8080/accounting/opendata/deiktesCharts>. Τελευταία Επίσκεψη: 9η Ιουλίου 2016.